

Adéla Knapová Slabikář

Tohle není
kuřimská kauza...

Adéla Knapová

Slabikář

Adéla Knapová (1976) vystudovala Univerzitu Karlovu v Praze. Patří mezi nejvýraznější české novináře, od osmnácti let pracovala coby reportérka v tištěných médiích (Koktejl, Respekt...), od roku 2009 je kmenovou autorkou týdeníku Reflex. Za své literární reportáže obdržela mnohá ocenění. V roce 2003 vyšla její prvotina *Nezvaní*, již kritika a čtenáři přijali dobře, autorka ji však označuje za „neplatnou“. Po třináctileté odmlce vydalo nakladatelství Fra román *Nemožnost nuly*, který byl ihned po vydání Českým rozhlasem zařazen mezi nejlepší české i zahraniční knihy roku 2016.

Adéla Knapová
Slabikář

Od autorky ve Fra
Nemožnost nuly, 2016

Adéla Knapová

Slabikář

fra

Česká próza
Adéla Knapová
Slabikář

Jako eknihu vydalo roku 2018 Fra,
Šafaříkova 15, Praha 2, www.fra.cz
Elektronické vydání první

© Éditions Fra, 2017, 2018
Text © Adéla Knapová, 2017
Author photo © Radek Brousil, 2016
ISBN 978-80-7521-049-4
ISBN 978-80-7521-054-8 (Pdf)
ISBN 978-80-7521-055-5 (ePub)
ISBN 978-80-7521-056-2 (Mobi)

Radkovi H.

I

Když bylo Josefu Krugovi devatenáct let, čtyři měsíce a jeden den, spadl na něj – bylo to druhý den jeho povinné vojenské služby – tank a on utrpěl zlomeninu pátého krčního obratle. Několik týdnů proležel v nemocnici s podezřením na spinální arachnoitidu. Následně ho s depresivními stavy poslali na psychiatrii, kde si pobyl téměř půl roku.

Třetí den po propuštění z černovické léčebny se vrátil sanitkou na příjem neurologického oddělení, neboť si přivodil otřes mozku. Skončil ve spánkové laboratoři, odkud byl po deseti dnech pozorování vrácen do světa s diagnózou narkolepsie s občasnou katalepsií.

Jednadvacáté narozeniny oslavil se studentkou medicíny, toho času na praxi na neurologii brněnské Fakultní nemocnice, a svou budoucí ženou jako invalidní důchodce plně zproštěný vojenské služby a práce. Od té doby nosí v botách ortopedické vložky, a když mu nohama projíždí brnění jako od kousanců stovek mravenců, pro ulevení od bolesti se při chůzi kolébá ze strany na stranu.

Právě teď to dělá. Dívám se na něj, jak se pomalým kolébavým krokem posunuje po cestě vedoucí na Praděd. Nevšímá si svižnějších chodců, kteří ho míjejí s bundami uvázanými kolem pasu, protože se udělalo horko, mraky rozfoukal tady nahoře vítr a srpnové slunce má sílu.

Josef Krug si, zdá se, nevšímá nejen lidí, ale ani slunce. Oblečen ve větrovce a s plátěným

kloboučkem na hlavě si pohodí zelený, bachratý batoh na zádech a téměř se zastaví. Jeho silueta prosvítá mezi stromy v zatáčce asi dvě stě metrů přede mnou. Když nikoho neslyší ani nevidí jít po cestě za sebou, což je téměř zázrak, neboť proud výletníků je v podstatě nepřetržitý, ukročí stranou do lesa, nedbaje všudypřítomných zákazů vstupovat mimo vyznačené cesty. Je to jeho oblíbená trasa k Půlnoční chatě.

Ostatní tam raději scházejí dolů od Kurzovní, kde nechávají zaparkovaná auta za hotelem, aby byla co nejméně na očích, ale on volí cestu autobusem z Karlovy studánky nahoru na točnu k hotelu Ovčárna a pak pěšky směrem na Praděd. V batohu si s sebou nosí jen láhev koly, tatranky, dvojce ponožky a polštář ve tvaru fazole. Batoh tedy vypadá plně, přesto se mu na zádech pohupuje zlehka.

Krug opatrně sestupuje po kamenech k divokému přítoku Bílé Opavy, aby šel podél koryta hlouběji do lesů, dál od možných zbloudilých turistů, do ticha, do světla dopadajícího po poledni na malý plácek udupané trávy před jižní stranou dřevěné chatky, kterou téměř celou už před lety znovu uvedl do obyvatelného stavu a zabránil jejímu zřícení.

Ujít těch pár set metrů mu trvá třicet minut, často se zastavuje a snaží se prohlédnout skrze obří škrábavé listy devětsilu, jenž pokrývá celé stráně, kde přesně je mokřad a kam už může stoupnout, aniž by se zabořil po kotníky do vody. Každé jeho zastavení vítají komáři, kteří bě-

hem vteřiny hromadně útočí na nezakrytou a zpocenou Krugovu kůži. Zvedne koleno pravé nohy co nejvyš, namíří špičkou pevné, goretexové šněrovací boty na fialový květ devětsilu. Křehký stvol mokře křupne, když Krug plnou vahou došlápne tam, kde odhadl pevnou zem. Pevná zem tam byla.

Sestoupí až těsně ke korytu ostře zaříznutému v mase půdy a zaslechne v drmolení ledové horské vody zvonky ženského hlasu. Nečekají ho, jinak by nedělali takový rámus. Sundá batoh ze zad a položí ho do trávy ke kraji bystřiny, jež se od potoka odtrhává přímo na jih a jako stuha se rozvíjí vymletou hlínou a mechem mezi vysokými stromy a jejich kořeny, aby skončila roztrpená v dolíku pod kamenem, pár kroků od vchodu do chaty.

Vystoupá dýchavičně nad rychlou vodu mezi stromy a opatrně, aby nedělal rámus a nezlomil nohou nějakou větvíčku, se přibližuje strom od stromu nad chatu, mírně z kopce. Teď ji slyší jasně. Semkne pevně rty mezi řídkým porostem šedivějících vousů. Teď ji i vidí a není sama. Jsou tam oba, sedí venku na lavičce, již tvoří hrubě osekáný kus kmene smrku. Dokonce si začali zpívat, jako by mu to dělali naschvál.

Josef Krug stojí v zákrytu mohutné borovice, opírá se o ni s pohledem upřeným na zaslou slzu smůly těsně před obličejem, tam, kde byla ještě nedávno větvíčka. Poslouchá ty dva a přemýšlí, co by měl udělat. Podívá se na hodinky. Je půl dvanácté. Když zůstane tady

nahoře ještě chvíli, možná dokáže nepozorován přijít až do chaty.

Sedá si pod borovicí na kámen obrostlý mechem, natahuje opatrně nohy a záda si opře o kmen, občas se ožene po komárech. Shlíží na světlešedou plechovou střechu, kterou dělali novou už dobře před deseti lety – potřebovala by znovu natřít, začíná rezavět. Ze střechy trčí dva úzké komíny, od krbu a od kamen. Zelené okenice jsou otevřeny a cení bíle natřená okna bez záclon a závěsů.

Čím déle sedí, tím hlasitější mu zpěv těch dvou dole připadá. Téměř řev, k nesnesení, k nepřeslechnutí na kilometry daleko. Pozor, teď zmlkli, ano, počkat, musí se trošku nadzvednout, aby viděl... Vešli do chaty. Takže může taky pomalu vykročit.

Opatrně, zlehka, neslyšně, přes kameny, kořeny, ten pařez vypadá zetele, raději na něj nestoupat, pak se protáhne pod bočním oknem chaty a otevřenými dveřmi – přímo lákají nezvané návštěvy – vstoupí do obdélníkového pokoje s otevřeným krbem, starým plyšovým gaučem, koženkovým křeslem s rozedranými područkami, dřevěnou lavicí a jídelním stolem se šesti židlemi.

Je sám, rozhlíží se. Z kuchyně se ozve rachot nádobí, a potom už před ním oba stojí, každý si nese misku plnou hrachové kaše a dva krajíce chleba. Když Kruga spatří, zkamení.

Je to zlé, horší, než jsem si chtěl připustit, uvědomí si Krug při pohledu do tváře mladé ženy, která se začíná třást a mlčky čeká. Její spo-

lečník, jehož prohřešek vůči Krugovi a jeho důvěře je jen o trošku menší než ten, který leží na zakulacených bedrech bledé ženy v neforemné černé teplákové soupravě, vykročí ke Krugovi, natáhne ruce s jídlem a nabídne mu svůj oběd.

„Vezmu si její,“ nepohne se Krug z místa a jen napřáhne pravou ruku dopředu.

Žena mu beze slova podá misku s kaší a chléb, skloní provinile hlavu, aby mu neviděla do tváře, a oči jí padnou na stehna v teplácích. Rozpláče se.

„Nahoře u balvanu mám batoh. Jdi pro něj. A pak hodinu. Ne, hodinu a půl.“

Žena mlčky odejde. Vydá se škobrtavě proti směru rozmotané vody. Žaludek jí sevře oceľová pěst, přitom na hlad dávno zapomněla. Přepadl ji vztek z vlastního selhání a ponížení. Měla to vydržet, ale nedokázala to. Na co myslela? Proč znovu tak ohrozila roky práce? Vstoupí do stínu stromů. Jako by najednou někdo zhasl, všechno je neostré.

Její hlava vykoukne zpoza pařezu, pak se vyloupne mezi stromy do našeho zorného pole celá. Máme co dělat, abychom ji poznali. Neforemná, prázdná, bez vlastních gest a pohybů. Přejede nás lhostejně očima, takhle z dálky vidí zřejmě jen rozmazané siluety a snad borůvkově modrý batoh doktora Lébla, ale také jsme jí dost možná splynuli s lesem. Sehne se a odněkud vytáhne batoh. Odchází.

„Já to tušil,“ vydechne mi doktor do tváře vítězoslavně poté, co žena i s batohem zase zmizí pod úbočím.

„Štěstí.“

„Já že bych něco nenašel? Jaký jsem, co?“

„No tak, nebyl jste si jistý. Nevěděl jste, kde to je. Směr jsme měli, ale dobře víte, že stačilo nahoře zamířit o pár stupňů západněji a byli bychom v koncích. To nemluvím o tom, že jsme Kruga ztratili, a ne kvůli mně...“

„Štěstí přeje připraveným. Já byl připravený, ona přišla. Takže to víme,“ doktor si poklepe na břicho. „Teď bych se konečně najedl. Na Kurzovní, nebo zpátky na Ovčárnu?“

„Co oplatek nebo jablko, doktore? Když už jsme je našli...“

„Jestli vy chcete jablko, poslužte si z mých zásob, mám v boční kapse batohu ještě dvě. Na mě čeká guláš nebo přinejhorším klobása s křenem a pivo. Velím na Ovčárnu. Do kopce už dnes nelezu.“

„Vážně nepůjdeme blíž, když už jsme tady?“ nechce se mi opouštět pozici, přestože mám mokro v botách a na krku a předloktích několik svědících štípanců. Je to jedinečná příležitost. „No tak, doktore. Teď si dáme jablko a sejdem dolů za nimi. Pak vás na Ovčárně zvu.“

„A co tam budeme dělat? Co jim chcete říct? Představit se? Podle mě by to ani nebylo potřeba, rychle by jim došlo, co jsme zač, to by nedopadlo dobře. Nechte si to na jindy. Dnes jsme cíl splnili. Našli jsme je.“

„Řeknu, že jsme se ztratili. To je přece dobrá výmluva. A v podstatě pravdivá. Zeptáme se na cestu. Nic víc, co by se mohlo stát? Tako-

vých turistů už museli zažít. A nebojte, nepoznají nás, takhle navlečené ve sportovním. Vy jste si přece navíc nedávno oholil plnovous. A já si dám kšiltovku, schovám pod ni vlasy, hele. A oba máme sluneční brýle.“

„Já na vás počkám u buřta. Pozdravujte komáry a veverka. Táhle jedna hopsá. Zdar.“

Kdybychom tušili, že jsme právě promarnili poslední šanci vidět Josefa Kruga, mluvit s ním, nechal by se doktor snad přesvědčit. Ale to nemohl nikdo vědět. A tak ještě chvíli váhám, dívám se směrem, kterým zmizela hnědá ženská hlava, ale potom se s povzdechem otočím. Přidávám do kroku, doktor míří zpět k Ovčárně nečekaně ostrým tempem.

Krug zatím dojídá hrachovou kaši. Je si téměř jistý, že už se na něj zapomnělo. I lidé, kteří po něm po jeho útěku ze země před lety pátrali na vlastní pěst, aby se domohli svých peněz, nebo aby si to s ním prostě vyřídili, už to vzdali. Při těch vzpomínkách si musí přiznat, že nadělal hromadu chyb. Kolik lidí přecenil i podcenil, to snad ani nechce vědět. Polkl zelenožlutou kaši. Snažil se podobnými věcmi netrápit, stále ještě měl před sebou velký úkol. I proto se z preventivních důvodů neukazoval na své oficiální trvalé adrese, ani nenavštěvoval ostatní. To oni jezdili za ním. Do kláštera. Byl to Erikův geniální nápad, ubytovat ho v nově opravené části opatství, kterou benediktýni pronajímali. Tam ho nikdo nehledal. V jámě lvové, svým způsobem.

Půlnoční chata byla jediným původním mís-

tem, jež zůstalo i po skandálu a policejním vyšetřování utajeno. Sem se mohl vracet a znovu cítit energii prvních dnů. Tady, ve stavení bez vody a elektřiny, uprostřed lesů, jež prochodil křížem krážem, se dokázal plně soustředit. Cítil se tu v bezpečí. Navíc si obličej nechal trochu zarůst vousy hned tenkrát před šesti lety a laserová operace ho zbavila brýlí.

Automaticky polyká hrách a vzpomíná na Dítě, na ten zázrak proměny. Přece to tak opravdu bylo, nezdálo se mu to, nebo snad? Rychle zhltně poslední sousto a jde se podívat z okna, vidí oblé paže, jak se natřásají při skákání přes švihadlo, sleduje dospělou obézní ženu, tak podobnou muži s břichem, jímž kdysi býval. Musí se vrátit, to dítě, vyjede na něj hlas v jeho hlavě. Krug zlostně odfrkne.

Erik ho koutkem oka sleduje. Ví, že měl být přísnější, ale nedokáže v sobě najít ten původní zápal, možná dokonce přestává věřit. To zjištění jím otřese – ale po kolikáté za poslední týdny? –, protože je to už téměř jisté. Než se tomu stihne poddat, sedá si Krug vedle něj a píše.

„Rozumíš, jako tenkrát. Stačily necelé dva měsíce. Půjde to i teď. I když ostatní selhali, my to nikdy nevzdáme. Ani ona. Musíme jí pomáhat. Prožila si taky peklo, jako ty, na to nezapomínej, možná větší, rozhodně větší, musíš jí pomoci. To je tvůj úkol. Nikomu nevěřím tak jako tobě.“

Josef Krug se dívá Erikovi do očí. Jeho nevýrazný hlas zní dutě a současně plněji, jako by

putoval přes celý vesmír. Erikovi se zabodl do mozku: „Věřím ti. Zapomeň na Emu a vůbec na to, co se stalo. Věděli jsme, že to nebude lehké.“

„Ty už jsem dávno pustil z hlavy. Jen mě štve, že se to kvůli nim všechno pokazilo. Byla to chyba.“

Erikovi se vybaví vězeňská cela. Dívá se na okousané nehty na rukou. To ze zamřížované Plzně si přivezl tento nutkavý zlozvyk. Do krve, do masa, do jehel bolesti až k zapomnění a zase zpět, víc, silněji, jasněji k tomu, co ho čeká, co musí, co chce, k čemu byl vybrán, vyvolen. Nechce zklamat, nechce přestat věřit, sleduje Krugovu siluetu proti sluncem zalitému oknu. Právě nastává nejkrásnější hodina dne, zářivý míč konečně přeskočil i nejvyšší strom a chata podstupuje sluneční koupel. Koutkem oka vidí venku v horké světelné lázni její pohyby.

Poprvé ji spatřil, když se jen v kraťasech a s dalekohledem na krku kolíbal v rytmu větru na špici jedenáctimetrové borovice, hlídal okolí a snažil se nedívat pod sebe, aby se hrůzou nepustil. Když ji tehdy ve svých třinácti letech viděl pomalu se šourat za vedoucím skupiny, ani si nevšiml, že je to dívka. Nenašlo ho to, protože Termiti mezi sebou děvčata neměli. Geronimo to tak chtěl. Konec konců holky by byly v lese na výpravách jen na obtíž.

Erik tedy znovu pohledem přejel obzor, kde za palem slunečnic tušil v dálce město, kam

přijeli na začátku letních prázdnin vlakem obtěžkaní batohy. Opatrně se jednou rukou pustil kmene a přiložil k očím dalekohled. Někde směrem k poli, na kraji lesa měl být další z oddílu také na hlídce. Pokud by se Erikovi podařilo druhého chlapce zahlédnout, získal by k dnešnímu úkolu odvahy ještě bod navíc. Nic jiného si Erik nepřál víc než být Geronimem pochválen. Zažil to dosud jen dvakrát a pokaždé z toho pocitu potvrzení vlastní hodnoty a výjimečnosti žil celé měsíce.

Když dokázal překonat svůj největší strach, hrůzu z výšek, podaří se mu soustředěným pozorováním najít i toho druhého. On, nebo já, nadoraz. To bylo nové Erikovo heslo, podle těchto not vysokého napětí poslední rok hrál. Kromě dobrých známek začal domů nosit i modřiny a roztrhané kalhoty.

I ten den byly kraťasy pokřtěny dírou, která se táhla podél bočního švu pravé nohavice. Když Erik slézal z borovice s plným močovým měchýřem a kůží potaženou ledovým potem úzkosti z pádu, zachytil se kraťasy o výčnělek po ulomené větvi. Protože se bál i jen nepatrně uvolnit křečovitě sevření, jímž objímal kmen, kraťasy obětoval.

Nakonec vítězoslavně, s třesoucíma se nohama, doskočil na zem, rychle rozepnul zip a proud moči namířil k nedalekému kapradí. Vedle místa, kde s tlumeným zurčením dopadala jeho úleva, se objevila ona. Teprve tehdy si všiml, že navzdory krátkým vlasům a chlapeckým kalhotám jde o dívku. Byl však tak vy-

sílený prožitým stresem, že ho ani nenapadlo obrátit se k ní zády.

Dívka se na něj podívala jako na jednu z mnoha věcí, které lze v lese očekávat, tedy bez zájmu či překvapení, přejela ho pohledem, jímž potom plynule pokračovala k borovici, z níž před chvílí slezl, k ostrůvku ostře zeleného mechu i k trsu lesních jahod. Pak se otočila, a jako by napůl spala, mechanicky se zanořila do hradby mladých břízek, jež oddělovaly louku od lesa.

Erik byl zvědavý, kdo to je, ale když se o pár minut později vrátil do tábora, zapomněl na ni pro uznání, jehož se mu dostalo nejen do Geronima, ale i od ostatních chlapců. Zahlédl ji ještě večer před zažehnutím táborového ohně, v jehož záři měl být vyhlášen hrdinou dne. Stál právě před nachystanou vatrou, když vítr pohnul látkou Geronimova lahvově zeleného stanu a on viděl dívku, jak v něm sedí na zemi se zkříženýma nohama, hlavu měla nakloněnou na stranu a Erik si byl jistý, že pláče. Kousek od ní zahlédl špičky pohorek, nad hlavou se jí jako dirigentské hůlky pohybovaly ostrým tempem Geronimovy ruce. V tom narovнала hlavu, zadívala se přes polovinu tábora přímo Erikovi do očí a skrze vlhké brýle na něj zamrkala. Vítr vrátil celtovinu na původní místo, a když se stan po chvíli znovu poryvem větru otevřel, nikdo v něm nebyl. Následující den ji Erik neviděl.

Podruhé se spolu setkali o osm měsíců později. To už Erik věděl, že je to Geronimova

dcera a že s nimi bude občas na výpravách a v klubovně; Geronimo jí nedovolil žádné úlevy, přestože byla holka a ke všemu mladší než nejmladší z Termitů. Tenkrát na jaře, na třídenní výpravě do Krkonoš, se jí Erik poprvé dotknul.

Našel ji na zemi v chodbičce rychlíku, kterým jeli. Svíjela se na podlaze před záchodem, bouchala hlavou o zem a skřípala zuby. Sáhl jí pod hlavu, aby ztlumil nárazy, ale její lebka ho uhodila takovou silou, že mu v dlani křuplo. Vyjekl bolestí, ona ho však nevnímala, dál jako by skrze ni projížděl elektrický proud. Došlo mu, že má nějaký záchvat. Utíkal rychle do kupé vedoucích, stihl však jen říct její jméno a Geronimo zvedl zamítavě ruku a proud Erikových slov utnul. Poslali ho zpět k ostatním. Cestou viděl její nohy, už ležely bez hnutí. Z kupé vedoucích nikdo nevyšel.

Dívka o tom samozřejmě nevěděla, ale pro Erika se stala hrdinkou. Tím spíš, že on sám měl mladší sestru, která za ním doma chodila jako ocásek, v jednom kuse fňukala a ptala se ho na kdejakou pitomost. Podle Erika byla po všech stránkách nesamostatná a děsně otravná.

Erik se po tomto zážitku snažil s Geronimovou dcerou navázat kontakt, ale ona s nikým z chlapců nemluvila. Na otázky buď neodpověděla vůbec, nebo jenom jednoslovně či pokýváním hlavou. Pouze v přítomnosti dospělých jako by procitla z polospánku. S chlapci vlastně jen zpívala. Dokázala si zapamatovat jakoukoliv melodii po jednom poslechu. Erik byl

čím dál častěji tím, kdo za pochodu lesem nebo večer u ohně rozezpíával ostatní. Aby se přidala.

Když pak s nimi jezdit přestala, rozhodl se – to mu bylo sedmnáct –, že jí napíše dopis. Odpovědi na něj se dočkal až týden před osmadvacátými narozeninami.

Část Josefa Kruga zemřela v okamžiku, kdy se narodil. Vyšel z břicha své matky jako druhý, zhruba sedm minut po Janovi, ale na rozdíl od promodralého a zjevně mrtvého staršího bratra se hned zhluboka nadechl a zaplakal.

Jeho pláč však nebyl oslaven úsměvem rodičky ani výraznějším zájmem lékařů a sester. Byl jen rychle omyt, osušen, zvážen, změřen, zkontrolován, zabalen a uložen do kovového vozíčku, v němž ho drncavě dovezli na konec chodby mezi další novorozence s číslem napsaným enciánem na pravém předloktí.

Matka od něj odvracela zrak pokaždé, když ho k ní na pokoj přivezli.

Otec se na něj do porodnice ani nepřišel podívat, přestože seděl od chvíle, kdy ženu odvezla sanitka, v kanceláři jako na jehlách. Vedle telefonu, na který vrhal voják netrpělivé pohledy, čekala v provizorní váze ze sklenice od okurek na svou chvíli kytice bílých karafiátů, kousek dál na konferenčním stolku pak na erárním tácku z důstojnické jídelny držely stráž pohárky na slivovici, která spalující hebkostí švestkového jádra hladila přes sklo demižonu Janu Krugovi kotník, jímž se pod stolem dotýkal bužírkou opletené pětilitrovky.

Major Krug několikrát natáhl bezmyšlenkovitě ruku k talíři s česnekovými jednohubkami, ale vždy ji stáhl zpět a znovu zabodl pohled do mlčícího telefonu. Za zdmi cítil nedočkavost dalších mužů v zelených uniformách, kteří se těšili na oslavu.

Telefon zazvonil v okamžiku, kdy si Krug starší musel odskočit na záchod. Osud tomu chtěl, aby mu smutnou zprávu sdělily matné kliky pootevřených dveří kanceláří ostatních soudruhů vojáků, které při cestě z toalety na konci chodby míjel; když telefon zvonil příliš dlouho, efektivně nastavený vojenský komunikační systém linku přepojil na jiný přístroj, jeho majitel potom vyslechl spěšnou depeši z nemocnice a poslal ji chodbou dál. Janu Krugovi ji na stůl přinesl službu konající desátník. Sliovice vzdychla, česnek čpěl chodbou, večer oschlé jednohubky spořádala úklidová četa.

Jak brzy po narození je rozhodnuto. Ať Josef Krug udělal cokoliv, nedokázal ze stínu mrtvého bratra nikdy vystoupit.

Není věrnějšího přítele, než je ukřivděnost. Josef Krug jí byl odkojen, a tak se pevně držela každého kroku jeho sloupkovitých nohou. Občas se dokonce po ránu prodrala skrze bříska prstů buclatého školáka, který, když se naučil číst, knihám – hlavně těm, jež našel na půdě po prarodičích – propadl.

Utíkal do jejich celulózou vonícího světa před otcovými příkazy a řemenem, díky nim neviděl matčinu netečnost, mohl zapomenout na babičku někde v ústavu, i na rychlejší, silnější, chytřejší a hlavně nepřátelské spolužáky. Obzvlášť ho uchvátily dobrodružné romány, neboť v nich se často právě outsideři stávali hrdiny.

Josef Krug ležel na plesnivé matraci, kterou někdo pohodil v lese a on si ji přenesl pod Ježkovu skálu. Les začínal kousek za jejich domem a táhl se kilometry daleko. Právě prožíval další dobrodružství na Divokém západě, díky kterému se chystal zapomenout na ponížení, jehož se mu každou středu po škole dostávalo v chichotání a posměscích ostatních dětí z pionýrské skupiny. Pionýr byl povinnou součástí školní docházky a Jan Krug dbal na to, aby byl jeho syn při každé možné příležitosti navlečený do modré košile, jež se mu směšně napínala kolem břicha. Rudý šátek uvázaný pod krkem do jedničky už jen umocňoval dojem z chlapce coby jelita. V tělocviku a při pionýrských úkolech zdatnosti Josef Krug propadal, zato opřený zády o pískový pruh skály běžel ja-

ko vítr a ladně naskakoval na koně. Za šípkovými keři, černým bezem a dalším houštím dokázal všechno, tam pod Ježkovou skálou ve stínu teplých plodů divoké trnky poprvé pohlédl do očí nejstatečnějšího indiána všech dob.

Ten, který zívá, na něj mrknul, tím si byl chlapec jistý a poposedl na jinou pružinu, zády oddrolil pár zrněk písku. Zíval neboli Geronimo na něj znovu lišácky pohlédl. Nebylo pochyb – Josef Krug našel svého hrdinu. Nelítošného, prohnaného, chladnokrevného a současně spravedlivého.

Viděl jeho dlouhé mastné vlasy plné kouře, jež mu během trysku na koni poletovaly kolem hlavy jako havrani, tloukly křídly do rytmu odhodlání, doprovázely svistotem výdech tomahavku před tím, než rozčísl nepřítelovo čelo.

Geronimo utíkal a chlapci se zrychlil dech, na nose vyskočila kapička potu. Apač se plížil na výzvědy a Josef Krug sebou mrsknul nevědomky na břicho a vmáčkl se co nejvíc do matrace. Nikdo o nich nevěděl, chodili kolem nich zvědové i důchodci venčit psy, někdy chybělo jen pár kroků a byli by prozrazeni, ale ti dva věděli, že společně jsou nepřemožitelní.

Odpoledne i večery trávil Josef Krug se zatajeným dechem coby Geronimův stín. Cítil pnutí lan Apačových svalů, když šplhal bez přírazu po Skále smrti, krev z useknutých údů protivníků mu stříkala horce do tváře – jen ji špičkou jazyka slízl. Plavil se zklidněn kouřem z povzbuzujících bylin na matraci z pružin a žíní do ze-

mě Velkého otce zákrutami divokých řek jako jeho hrdina.

Pak ve druhém svazku rodokapsu zahlédl Geronimovu ženu. Naštvalo ho to, zdála se mu zbytečná, byla zbytečná. Zavřel knihu a posadil se tak prudce, až se škrábl do zad o větev lísky. K čemu ženská? Válečníci si vystačí sami. Ženské ve všech příbězích jen kladou nástrahy, jsou slabé, zrádkyně, odvádějí muže od pravých cílů. Jak může muž jako Geronimo vůbec mít ženu? Náčelníci by měli být sami. K čemu je mu manželka?

Rozčileně si mimoděk levou dlaní při těchto úvahách hladil bok, kde mu po včerejším otcově výprasku vykvetla modrofialová podlitina. Když jeho prvotní rozčarování opadlo, v masírování modřiny ustal, znovu otevřel knihu a pustil se s povzdechem do čtení.

Věta za větou mu smývaly rozhořčení z čela. Otočil rychle stránku. Dřepěla tam, s přivřenýma očima v kruhu ostatních žen kmene, z břicha právě vytlačila Geronimovo dítě. Chtěla vstát a konečně si vytřít z očí jezera potu a slz, když ji nesnesitelná křeč znovu srazila na všechny čtyři. Porodila druhé dítě.

Geronimo, který spolu s ostatními muži vše zdálky sledoval, v ten okamžik zavyl. Na tváře Apačů sedl stín, do údolí přiletěl ledový vítr, padla na ně kletba, prokletí dvojčat, dvojího zrození, rozsudek smrti pro budoucí generace. Černá síť osudu se utáhla kolem Geronimova lidu, Josef Krug se zatřásl zimou. Cítil, jak se zastavil čas, jako by si on sám na něco vzpomněl.

Slyšel, jak Geronimovi, stejně jako jemu samotnému a všem Apačům přihlížejícím porodu, vynechalo srdce. Geronimova žena popadla dech jako první, její oči se spekly povinností. Vstala, uvázala si mezi zakrvavené nohy kus vyčiněné kůže, popadla do každé ruky jedno plačící dítě, ani se nepodívala, jakého jsou pohlaví, a vydala se ke skále za osadou. Tam obě děti položila na kameny, zavázala si oči pruhem kůže nasáklým krví z rodidel a začala divoce tančit v kruhu. Zdálky k ní doléhalo tleskání a bubnování ostatních. Rychleji a rychleji, až ztratila rovnováhu a upadla. Poslepu nahmatala jedno dítě, chytila ho za nožičky a začala jím tlouct o skálu, dokud necítila, že už svírá jen bezvládný cár masa. Sundala si z očí krvavou kůži, zabalila do ní mrtvé dítě, druhé zvedla a zasunula pod šaty k prsu. Balíček s mrtvolou přinesla Geronimovi. Ten na znamení souhlasu zvedl krvavý dar nad hlavu a za nadšeného křiku všech hodil mrtvé dítě do ohně.

Potom hrdě pohlédl do očí své ženě. Očistila svůj lid, zlomila kletbu. Vzduch se znovu otepil. Od toho okamžiku bude Geronimo ležet s jinými ženami, to bude jeho dar pro ni. Kdyby totiž znovu počala a porodila dvojčata, utloukli by o skálu tentokrát s oběma dětmi i ji. A to Geronimo nechtěl. Měl ji rád. Dovolil jí proto dožít ve stínu jiných.

Josef Krug ten den dál nečetl. Rozpomenu se na matčin obličej, strnulý, jakoby vybroušený z mléčného skla, jak ho zahlédl pootevřený-

mi dveřmi do chodby. Stála nehybně před velkým zrcadlem vedle věšáků na kabáty, tenká jako list papíru, vyfouklá jako skleněná vánoční ozdoba, stejně tak křehká, zdálo se. Maminka, v jiném světě než on, který po ní natahoval marně ruce. Tenkrát to v kamíncích jejích očí viděl; její tvář bez krve propadlá do děsivé hloubky cizosti se mu obtiskla zezadu do skloviny za zvědavými duhovkami. Maminka, máma, matka, ta vzdálená krásná paní, jejíž výčitkou se stal – já přece za nic nemůžu, toužil nesčetněkrát zavolat, ale nikdy to neudělal, jen mžoural přes brýle a nabízel bezelstný úsměv plný hladu po lásce, jejíž však matka neviděla a otec považoval za provokaci.

To všechno k němu v tu chvíli pod Ježkovou skálou seskočilo ze zad tenké matčiny postavy, jak se mu vybavila hned poté, co pochopil. Byl to po pocitu permanentní křivdy a nespravedlnosti nový motiv Krugova jedenáctiletého života. Nevěděl, co přesně vlastně zjistil či pochopil, ani jak s tím naloží, ale odhodlaně vstal z matrace, oklepal si z kalhot písek a prach, sevřel starou knihu pod paží a vykročil špatně viditelnou stezkou domů.

Na dohled nízké břidlicové střechy už měl jasno v tom, že matka je hrdinka. Zabíla Jenička, aby on mohl žít. Jeho máma zlomila kletbu dvojčat, obětovala jedno ze svých dětí. Pocítil k matce nečekané emoce, pulsovaly jím, jako by se stal jednou velkou žilou, tak mu trhaly celým tělem, svíral a rozvíral nedočkávané ruce, už byl v zadní zahradě, rychle zavřel na kovový

háček branku a spěchal travou pod jabloněmi k zadnímu vchodu. Na nedalekém kostele odbila šestá hodina, to bude maminka v kuchyni chystat večeři. Přidal do kroku.

To teplé odpoledne a následně večer byly pro Josefa Kruga téměř stejně zásadní jako moment, kdy jeho dvojče, s nímž byl měsíce v těsném dotyku páteří, v děloze zemřelo, a on to okamžitě cítil a byl z toho nespůj, přestože ještě vůbec nevěděl, co ta slova znamenají, že vůbec nějaká slova jsou, že existuje něco jiného než houpavé, mokré, temné teplo lůna.

Čím víc je člověk nucen škemrat o slitování, o to méně ho nakonec má, když je o něj jinými žádán. V té slabosti prosícího vidí znovu sebe v nedůstojné pozici a málokdo takový zpětný pohled do zrcadla snese beze studu. Onen znovu vyvolaný stud se často ve zlomku vteřiny promění ve vztek či zlost a nemilosrdnost.

Sklonit před někým hlavu a páteř, nádechy i výdechy, život, přináší pocit bezmoci i ponížení. Málokomu je ponížení příjemné. Jsou lidé, kteří dlouhodobé či opakující se ponížení přijímají jako životní zkoušku, s pokorou. Takoví lidé jsou často považováni za moudré a někteří k nim vzhlížejí.

Do jisté míry je zkušenost s vynucenou pokorou – neboť žádost o slitování, prosba o shovívavost, laskavost, odpuštění, milost či milosrdenství přesně takovou pokorou vyplývající ze situace jsou – ozdravná. Člověk si vyzkouší, jak nepříjemné a omezující to je, a napříště se podobné situaci pokusí vyhnout. Tímto zážitkem si projde většina lidí, často hned v dětském věku.

Překročí-li se však významně míra ponížení, což se stalo v případě Josefa Kruga, jenž byl permanentně šikanován nejen otcem, ale i spolužáky, a často také učiteli, dotyčný systematicky ponížovaný se buď adaptuje – už mu to ponížení nevadí, zvykne si na něj a učiní z něj svou výhodu, je podceňován, a tedy může vždy jen překvapit, třeba když vezme jednou v noci sekeru a místo dříví, jež ho poslal

otec nasekat, naporcuje na otop oba rodiče a kuchyňskou linku k tomu –, nebo se sám rozhodne stát silným, nesmlouvavým, porobitelem.

Josef Krug se v jedenácti rozhodl stát novodobým Geronimem. A protože mu bylo jedenáct let, dovolím si předpokládat, že to ještě neznamenal nic konkrétního. Zatím jen vidím, jak mu cukaly ruce nedočkavostí, jak svíral a rozvíral dlaně novým poznáním, svým odhalením, nenadálou vnitřní silou a rozhodností, když se vrátil s knihou pod paží od Ježkovy skály, vstoupil zadními dveřmi do chodby, minul schody do sklepa a rázoval si to ke kuchyni, kde ho při pohledu na otce sedícího v křesle pod oknem s novinami v ruce a matku natírající máslo na chleba síla a vůně Apačových dlouhých vlasů na kratinký okamžik opustily, byly přebity odérem cibule, čerstvě nakrájené a smíchané s tělíčky sardinek.

Josef Krug si mlčky sedl na svou židli u stolu a čekal na jídlo jako každý večer. Přesto byla vykopána válečná sekera, bylo to vepsáno v chlapcových dlaních položených na chladičném voskovaném ubrusu. Atmosféra večere byla tíživě předvídatelná jako obvykle až do okamžiku, kdy otec chlapci vyčetl mlaskání a automaticky vymrštil pravici, aby syna plácl po hlavě. Ten však tentokrát hlavou neucukl a otcova dlaň se překvapeně zastavila ve vzduchu kousek nad vlasy zastřiženými jak podle kastrolu. Josef Krug se zadíval překvapenému otci vyzývavě do očí a dál žvýkal s otevřenou

pusou co nejhlasitěji, skla brýlí se mu začínala rosit. Rychle si znovu ukousl z krajíce, přestože cibuli odjakživa nesnášel. Snažil se při tom nemrknout, nepřerušit kontakt se zaraženým vojákem. Za oknem v přicházejícím večeru proletěl černý pták. Josef Krug se usmál.

Otec spustil ruku vedle talíře a rychle si na svou porci sardinek nasypal sůl, aby něco udělal. Matka nic z toho nevnímala, uzobávala jako vrabec z příliš velkého krajíce a sledovala modrobílé lesklé květy na ubrusu.

Po večeři major synovi stejně zmaloval zadek koženým páskem s přezkou, protože zjistil, že chlapec snědl oplatky určené pro návštěvy. I výprask byl však jiný než obvykle. Josef Krug při něm mlčel, nekladl odpor. Byl to poslední fyzický trest, který na něm jeho otec vykonal.

Ten večer jindy bojácný Josef Krug usnul poprvé při otevřeném okně, jímž k němu do spánku přiletěl svistot tisíců havraních křídel. Vzal luk a vystřelil. K nohám mu spadlo devět černých pírek a jeden mrtvý havran s prostřeleným krkem. Za deset let chlapcův otec zemře v nemocnici na rakovinu uzlin. Těsně před tím mu Josef Krug přijde k propocené nemocniční posteli říct, že je definitivně zproštěn vojenské služby a že podle něj matka udělala správně, když se rozhodla obětovat Jana.

Otec na něj bude chvíli nechápavě hledět, než přes bariéru léků tisících bolestí a život pochopí, co mu syn řekl. Josef Krug počká, dokud nespátří v otcových slepnoucích očích alespoň na zlomek vteřiny vztek, zlost a hlavně

bezmoc. Matce, jež bude sedět netečně celou dobu na židli vedle postele umírajícího, jen kývne na pozdrav. Pak spokojeně odejde. Pár týdnů nato se ožení. A ke svému zděšení vzápětí zjistí, že jeho žena čeká dvojčata.

Pozdní jaro měli Oidipus s Elektrou nejraději. Celé dny trávili na zahradě, která připomínala louku – už léta ji nikdo nesekl. Brouzdali se v záplavě zeleně a květin, a když slunce pálilo příliš, lehli si do stínu pod třešně. Jabloním se vyhýbali, tam bylo království kopřiv. Kdykoliv je přepadl hlad, tu loudavě, jindy téměř skotačivě, přestože už oba měli svůj věk, vyrazili k domu, aby se celoročně otevřenými zadními dveřmi dostali přes chodbu a hudební salonek do kuchyně a odtamtud do koupelny k vaně plné sena. Oidipus dokonce někdy přehodil přední kopyta přes smaltovaný okraj, až to zadunělo. Elektra se toho zvuku téměř vždy polekala, začala mečet na celý dům a Oidipus z toho měl nezřízenou legraci starého kozla.

Do toho se přidával docent Daněk hrou na čím dál víc rozladěné a stohy knih zaskládané klavírní křídlo. Sedával v šedém polyesterovém plášti zapnutém decentně na dva knoflíky přes vyboulené břicho, na nohách korkové pantofle. Jinak byl nahý. „Přirozenost si tak žádá,“ říkal. Občas mu některý tón ujel, což byla daň dlouhým, zřídka kdy stříhaným nehtům. Téměř lysou lebku měl plnou strupů, to když si v zápalu hry vjel rukou energicky do vlasů, jež už neměl.

Oidipus s Elektrou měli jeho klavírní dýchánky rádi, obzvlášť Ravel se jim líbil, to se přidávali mečením, ležíce vedle docenta na vrstvách papírů a knih, jež zcela překryly pů-

vodní parkety s perskými koberci. Zda byl hudebním fajšmekrem i srnec Platon, nikdo nevěděl, protože se nerad přibližoval k domu. Bydlel napůl ve staré, již dlouho prázdné králíkárně u rozpadlého zadního plotu, kde zahrada volně přecházela v háj.

Platon byl zpočátku pro docenta zklamáním. Našel srnce s poraněnou nohou jednoho dne právě u plotu své zahrady. Zvíře vyléčil a to se stalo jeho věrným společníkem. Po zahradě, po polích i v lese chodilo za starým mužem jako pejsek, ale mezi lidmi ho nikdo nedostal.

„Starám se o tebe. Zachránil jsem tě, barde, a ty takhle,“ stál polonahý muž často bezradně s provazem v ruce před srncem, který se odmítal nechat uvázat, aby mohl jít coby doprovod se svým dobrodincem na procházku městem, případně ho morálně podpořil při jednání na úřadech. Po týdnech marného přemlouvání se docent plácl do čela, zahodil provaz a objal Platona kolem krku: „Chápu, už chápu. S takovým jménem, co jsem ti dal. Už tě nebudu nutit. Přemítej, dumej.“

Na občasné výpravy do ulic města, na jehož okraji v domku po rodičích bývalý vysokoškolský učitel žil, s sebou bral tedy jen Oidipa s Elektrou. A i když je oba vedl na provaze, byla to čistě formalita – koza i kozel ho poslouchali na slovo. Žili společně jen pár let, ale nikdo si docenta bez těch dvou a zápachu, jenž je provázel, nedokázal představit. Tedy nikdo ze Slavkova u Brna. Naopak pro bývalé kolegy a studenty to byl šok. Jezdili proto za docen-

tem do jeho vyhnanství čím dál méně. Nakonec mu zůstal jen Josef Krug.

Kdykoliv Krug zatahal za kravský zvonec, který měl docent místo zvonku u vstupních dveří, zadíval se na něj filolog, jako by ho viděl poprvé. Nepamatoval si přesně, do kterého kruhu ten zavalitý, pomalý, mladý muž chodil, ale jeho obličej znal, proto nikdy nečekal na odpověď, přestože se pokaždé zeptal: „Z kterého ročníku jste?“

Než návštěvník stihl otevřít pusy, otočil se docent na patě, rozepnutý plášť zavlál a odhalil bledé chlupaté stehno. Kráčeje úzkým průchodem mezi hromadami knih, kozích bobků, novin, časopisů, lahví od mléka a vína, sklenic od zavařenin a plechovek od paštik a lančmítu, pokynul jen rukou Krugovi, aby ho následoval. Většinou právě v tu chvíli vystrčili zvědavou hlavu z některých dveří Oidipus s Elektrou.

Josef Krug si byl jistý, že docent ví, odkud se znají, ale že to učenec sám před sebou zapírá. Protože zatímco pro Kruga byl pobyt v léčebně duševně chorých cestou k invalidnímu důchodu a byl na to, že se do Černovic dostal a s papíry na hlavu odešel, hrdý, docent něco takového odmítal do představy o svém životě vpustit. Přitom v léčebně na okraji Brna strávil téměř celý rok a pro mnohé své bývalé kolegy byl i díky tomu hrdinou.

Docent Daněk však na rozdíl od většiny pacientů druhého oddělení černovické léčebny, kteří tam hledali azyl před komunistickým režimem nebo zašívárnu před prací, duševní

nemoc nepředstíral. Když na hodině řečtiny několika prudce logickými větami antických myslitelů vyvrátil a zesměšnil oficiální socialistické teze, doprovázející své argumenty hlasitě vykřikovanými citáty ve starořečtině, začali kolegové na fakultě tušit, že se děje cosi nezdravého. Docent nikdy nepatřil mezi veřejné a hlasité odpůrce komunistického režimu, byl to tichý, do svého starého Řecka zahleděný odborník, který chtěl mít od všeho a všech pokoj. Zjevně i od manželky, která nakonec neunesla konkurenci mrtvých velikánů a v okamžiku, kdy chtěl jejich dceru za každou cenu pojmenovat Antigona, ho i s kojencem opustila.

Byl to idealistický, nepraktický, od života odtažený popleta. Alespoň to si všichni na univerzitě mysleli. Až do oné plamenné přednášky v devětašedesátém roku, jejíž sláva obletěla vysoké chodby filozofické fakulty rychlostí světla. Pár dnů poté se začali náhodní kolemjdoucí zastavovat u zdí univerzity a ukazovali si na velké nápisy neznámým písmem, jež se na ní přes noc zjevily.

Podezření, že řecká hesla vybízející k odvaze, přející smrt okupantským tyranům a vzývající osud, aby zlámal kosti zrádcům a vypíchal jim oči, jsou dílem docentových studentů, vzalo rychle zsvě. Docent si zapomněl očistit boty a procházel se po univerzitě s jasně modrými podrážkami. Dlouho se to neutajilo. Docentova cesta z bytu a kabinetu v centru Brna do blázince v Černovicích a následně o jedenáct měsíců později s dekretem šilence do domku

ve Slavkově k umírající matce byla definitivně jednosměrná.

Filolog sám nekladl nikomu a ničemu odpor, zdálo se naopak, že si zásadního obratu ve svém životě snad ani nevšiml. Poté co maminka pár týdnů po jeho návratu zemřela – hlas maloměsta usoudil, že ji dorazila hanba –, už ho nikdo neviděl jinak než s povzneseným úsměvem a v plášti na nahém těle. Čím déle žil sám, respektive s kozlem, kozou a posléze srncem, tím méně lidí se k němu znalo.

Stal se dokonce postrachem matek a prodavaček. Ty první děsila představa, že jejich děti potkají šíleného muže na ulici a zahlédnou odhalené pohlaví, jež docentovi při chůzi chvílemi vykukovalo zpod rozepnutého pláště. Prodavačky se zase bály jeho návštěv v krámcích, protože zápach, který po sobě nechával, nešlo jen tak vyvětrat a spolehlivě vyvolával dávivý efekt. Navíc musely po jeho nákupu vždy vyhodit zboží, na které svýma špinavýma rukama sahal – docentovou specialitou bylo zkoušení chleba pohmatem. Oidipus s Elektrou ho při tom pozorně sledovali oknem výlohy a těšili se každý na svou porci rohlíku.

Docentu Daňkovi ale málokdo řekl něco zlého. Všichni věděli, že je vzdělanější než půl Slavkova dohromady, navíc jeho rodiče bývali vážení před válkou i po válce – přestože jim režim znárodnil cihelnu a oba byli ke konci života přiděleni na práci do kravína. Jedinou škodolibostí místních tak byla přezdívka, jíž docenta titulovali. Daněk nebylo jeho rodné

příjmení, ale od chvíle, kdy k němu do domácnosti přibyl srnec, mu nikdo neřekl jinak.

Vlastně ani Josef Krug, jenž znal docenta z blázince z doby, kdy ještě nejevil známky přehnané náklonnosti ke zvířatům – někteří bývalí docentovi kolegové z fakulty dokonce hovořili o zoofilii, ovšem nikdy se neprokázalo, že by učencův vztah ke zvířecím společníkům byl jiný než platonický –, si později nedokázal vybatvit jeho skutečné jméno.

Když Krug během prvních let vedení přírodovědného kroužku Termitů poznal docentovu dceru, zeptal se jí bezelstně, zda je skutečně dcerou onoho filologa Daňka a budoucí mladý přírodovědec Erik jeho vnukem. Žena souhlasně kývla, byť nezapomněla dodat, že svého otce vlastně neznala – matka ho nenáviděla, nestýkaly se s ním a on sám o ně nejevil zájem.

„Jednou jsem za ním zajela do Slavkova,“ řekla tenkrát Krugovi. Tou větou a jejím rozpačitým pohledem bylo řečeno vše. Josef Krug pokýval hlavou, nebyl důvod jí říkat, že on sám za jejím otcem jezdil pravidelně.

Krug přitom již při prvním setkání s docentem na lavičce v parku černovické léčebny věděl, že má co do činění s bláznem. Právě proto si šel vedle muže s posledním řídkým chomáčkem vlasů na hlavě a pohupujícím nohama těsně nad zemí sednout, ze zvědavosti a současně studijně – mohl se přiučit pár triků a tiků, jež by se daly použít, aby dodal vlastní duševní chorobě na uvěřitelnosti. Po pár minutách ale s rostoucí panikou zjistil, že se ve

společnosti toho Řeckem posedlého blázna cítí lépe než s ostatními. Den, dva s tím sám v sobě bojoval, pak pokrčil při oblékání erárního županu rameny, vzal si z tácu v jídelně plastový hrníček s vlažným šípkovým čajem a přidal se pod lípou k osamělému docentovi.

Muž s posluchačem po boku pookřál, zase měl studenta. Přednášel Krugovi o všem, překotně, nesouvisle, upravoval průběžně své lekce, den za dnem je zahušťoval, až se překrývali nejen hrdinové a teorie, ale celá staletí. Ne, že by to vadilo, Josef Krug většinu z toho, co mu docent sděloval, neznal a nechápal, ale byly to příběhy hrdinů kopí i myslí, výjimečných, často nesmrtelných, to se mu líbilo. Na dřevěné lavičce se znovu naplno ozval svistot havraních vlasů. Ty dva světy, Krugův a docentův, měly přes naprostou odlišnost něco společného, Krug to cítil.

V den, kdy docent nechal Platona vyvést lidi z jeskyně na denní světlo, ho pak sežehla jistota. Tuto učencovu alegorii Josef Krug konečně pochopil. Poznal se v ní. Byl současně těmi, co zděšení a téměř oslepeni skutečným denním světlem prchali od pravdy zpět do temnoty jeskyně, viděl se však také v postavě onoho moudrého světlohoše, vyvoleného, který ví, vidí, zná a zachraňuje lidstvo od slepoty a prázdných životů.

Josef Krug měl totiž od okamžiku, kdy se probral přimáčkнутý pod tankem, sen. Ten sen se neustále opakoval, rozvíjel, tvořil Krugův paralelní život s takovou intenzitou, že

stačilo, aby zahlédl ostrý světelný paprsek a začal okamžitě snít s otevřenýma očima při tom, co právě dělal. Až na to, že si z dané chvíle nepamatoval zhola nic než jen ten sen, který mu logicky postupně nahradil realitu, neboť bylo nad lidské síly rozpoznat, co je pravda a co jen sen, když byl sen přítomen neustále a dokázal vše ostatní vymazat.

Sen mu postupně poskytl jistotu opakujícího se, zatímco svět kolem se měnil a bylo jasné, že Kruga mívá a ten mu přestává věnovat pozornost. Je proto logické, že notoricky známá Platonova metafora se slepými lidmi vyvedenými na světlo a oslněnými pravdou, již považují vzhledem k její novosti a nečekanosti za klam, ho okouzila. Než stihl docent přejít od Platona dál, k filozofům, co na něj navazovali, ale současně mnohé z jeho tezí vyvraceli, Josefa Kruga propustili.

Pár dnů po propuštění z blázince pak nastal okamžik, kdy sen zcela ovládl Krugův život. Odbýjelo poledne, dožvýchával makovku, již si koupil těsně před tím, než nastoupil do tramvaje, a poslední sousto ho jako každé jídlo tak vysílilo, že na něj okamžitě coby temný pytel padla únava. Jenže ve chvíli, kdy mu pytel dopadal na hlavu a ramena, tramvaj zastavila v jeho cílové zastávce. Vstal s vypětím sil ze sedátka, došel ke schodům, chystal se vystoupit, když ho do očí bodlo slunce a uprostřed kroku sjel po paprsku do snu, v němž v ten okamžik ale žádné schody ani tramvaj nebyly. Spadl hlavou přímo na žulový obrubník.

Křuplo to, až okolostojící pojali podezření, že je mrtvý, neboť ani nezavřel oči; dávno dovedl snít v dokonale bdělém těle.

Když ho o několik minut později nakládali do sanitky, nepřirozená manipulace s tělem přerušila sen a dezorientovaný Krug se začal domáhat zbytku své makovky. Lékař, který mu právě svítil baterkou do očí, měl co dělat, aby ho přesvědčil, že mu ji nesnědl.

Tato epizoda a následná vyšetření urychlily vydání potvrzení o invaliditě a Josef Krug se mohl nerušeně vydat cestou snění. A protože ve snu vystupovala postava velkého učitele světla, čekal Krug nedočkavě, až propustí z Černovic i docenta a začal za ním do Slavkova jezdit. Zprvu nadšeně, postupně však cítil, že mu starý muž už nemá co dát, protože docent přes jeho odpor postupoval nesmlouvavě ve výkladu od Platona, ke kterému se ovšem na Krugovo přání přece jen čas od času vrátil, dál, mimo jeho mentální možnosti.

Při poslední návštěvě vzal Krug jako obvykle tašku mrkve a rajčat. Loudal se pěšky od autobusového nádraží přes Slavkov a chystal si, co přesně docentu Daňkovi na rozloučenou řekne. Ale k proslovu nedošlo. V hudebním pokoji stál kromě Oidipa a Elektry i vysoký cizinec, který se uprostřed nepopsatelného nepořádku vyjímal víc než nepatřičně. Navíc, přestože byl obklopen štiplavým zápachem, až z toho měl zarudlé oči, jednal, jako by se nacházel v královském salonu.

Cizincovo chování Kruga okouzlo. Zvlášť

když se onen dokonale oblečený muž s respektem mírně uklonil i před ním poté, co téměř nahý docent máchl od klavíru, na němž právě návštěvě něco přehrával, rukou směrem ke Krugovi se slovy: „To je můj nejvěrnější student.“

Cizinec uměl trochu česky, Krug ani slovo německy. Ale Krugovi bylo hned jasné, že přesně taková silueta, vysoká, ostrá a obklopená světlem – cizinec stál zády k oknu, a obtékal ho tedy jas –, je z jeho snu, že toto setkání bylo předem dané, nevyhnutelné, osudové. Věřil čím dál víc v danost všeho, co se mu dělo, představa Osudu, jenž řídí jeho kroky a bdí nad ním, mu dělala dobře.

Herr Nowak pronesl pár vět směrem k docentovi a pak Krugovi obřadně podal v plátně vázanou knihu, kterou sice původně dával preludujícímu, ale ten mu do mollových tónů rozladěného křídla oznámil, že pokud to není starořecky, ani se na to nepodívá.

„Nemám čas na podružnosti, neurazte se,“ sešlápl pedál s takovou vervou, až mu vyjela noha z pantofle a mlaskla na noviny těsně vedle hromádky bobků. „Podívejte, co mě čeká,“ přestal hrát a rozhodil rukama, aby obsáhl prostor kolem sebe, zaskládáný až na pár stezek, jimiž chodil. Uprostřed jedné z nich stál pan Nowak, oždibovaný kozlem a kozou a s knihou v napřážené ruce, kousek od něj s taškou se zeleninou Krug.

Zahraniční host zachovával i nadále deko-
rum, ale nemínil si nechat sežrat límec saka,

pohlédl ostře Oidipovi do očí, snaže se při tom nedýchat, zasyčel na kozla, pak se mu uklonil, stejně jako docentovi, otočil se, kývl obřadně na Kruga, podal mu knihu a křepce odešel. Kniha byla ke Krugovu zklamání v němčině. Byl v pokušení odložit ji na jednu z mnoha hromad, mezi nimiž stál.

„Syn světla. Beztak to nebude nikdo jiný,“ vstal docent od klavíru.

„Syn světla? Ten pán?“

„To, co máte v ruce,“ strčil si docent do ucha špičku malíčku a soustředěně tam s ní otáčel.

„Nebudu s tím marnit čas. Neboť...“ zarazil se, vytáhl vítězoslavně malíček i s čímisi a pokýval hlavou, „...neboť to tady někde už dávno mám přeložené.“

„Tady?“ Krug položil zeleninu.

Starý muž opět rozpažil a otočil trupem postupně na obě strany: „Tady. Nebo někde vedle. Zřejmě. Možná v kuchyni? Kde jinde by to bylo?“

„A vypadá ten překlad stejně?“ začaly Krugovi mravenčit nohy.

„Jsem tiskárna nebo vazač? Jsou to papíry. Docela dost papírů. Možná některé listy chybí. To víte. Ovšem hledání jest podstatou vědění a vědění tvoří bytí. Hledejte, chcete-li. My jdeme za Platonem,“ řekl docent, nechal plášť klesnout na zem a s kozou a kozlem za holým zadkem odešel na zahradu.

Pěťadvacátého května roku devatenáct set sedmdesát dva bylo o půl čtvrté odpoledne ve Slavkově u Brna zamračeno, slabě přšelo, ale

bylo celkem teplo – třiadvacet stupňů a jedna desetina. Josef Krug vyběhl na zahradu s pláštěm a deštníkem, ale viděl, že nahý muž už vyšplhal na seno v bývalé králíkárně, Elektra mu okousávala nehty na nohou. Vrátil se tedy zase do domu.

Dítě leželo v postýlce a plakalo. Dobře půl hodiny už pobrekávalo, ale nikdo k němu nepřišel. Nad vodnatou hlavou mu v průvanu pohlávala záclona zašedlá od cigaretového kouře, ale v kuchyni byl výjimečně čistý vzduch. Matka holčičky ležela na břiše v sousedním pokoji na gauči, z koutku pootevřených úst jí pomalu odkapávaly sliny na hnědý kovral. V prázdné lahvi od vodky se odrážela silueta dalšího dítěte, vlnila se jako neuvázaná loďka na rybníku, nejistá, neukotvená, ale neschopná odplout. Seděla na zemi vedle křesla žlutého jako plyšový citron, prsty přejížděla po kartonu, na kterém byla pastelkou namalovaná klaviatura piana a občas pohlédla přes hladinu bílého skla na spící ženu.

Dívka brekot mladší sestry nevnímala. Naučila se neslyšet mnohé. Jediné, co jí trhalo bubínky, bylo ticho, které zaplavovalo dvoupokojový byt, když z něj odešel tatínek. V podstatě bylo toto ticho konstantou dívčina života, s extatickými výjimkami výletů, na něž ji tatínek občas nečekaně vzal s sebou. Zavřela oči a papír se pod jejími prsty rozezněl tóny. Začala si pobrukovat písničky, které se naučila na těch vzácných výletech.

Vzpomínka na tatínka rozpustila dívku v oblak štěstí, v této hypnotické chvíli vystupovaly z koberce obrysy tatínkova obličeje se silnými brýlemi, obroučky ze želvoviny byly kouzelné. Kdykoliv holčička v jejich rámu spatřila malá modrá očka, věděla, že odletí pryč. Do lesa,

do klubovny, do krásného velkého domu s vysokými stropy, kde bude s tatínkem i ten holohlavý pán s nejměkčím hlasem na světě.

V tom domě měli všichni lidé místo těl šlahouny neuchopitelně krásných slov. Ta slova musela být krásná, neboť ti, co je skrze svá hebká ústa pouštěli do vzduchu, byli nejhodnější lidé na světě. Pomalí, a přece pružní, ladní, a přitom nerozbitní. Byli pravým opakem její matky. Ta pro dívku představovala neustálý boj, ostré, trhané a nečekaně rychlé pohyby, pády, výkřiky, hlasitý nezájem, tiché žadonění, ožvlou výčitku. Když do dívčina hudebního polosnu vstoupila bosýma ledovými nohama matčina existence, sevřely se jí hlasivky a nahlas vyjekla. Sama sebe tím polekala, otevřela v obavě oči, ale žena na gauči se ani nepohnula.

Děvče se vydalo pomalu po čtyřech ke dveřím do kuchyně. Do kolen ji přes vytahané kamaše tlačily drobné kuličky. Byla jako malá mořská víla, která se snaží jít po břehu za štěstím a láskou, a na zemi rozsypané léky, které si matka sama ordinovala, pro ni představovaly ty nejostřejší nože rozdírající jí nohy do krve. Když otevřela dveře do kuchyně, způsobila průvan a její malá sestra v postýlce se lekla záclony, již mrskl větrný vír. Jednotvárný pláč se změnil, bytem začal rezonovat ostrý řev.

Dívka přitiskla hlavu mezi dřevěné šprušle postýlky a se směsí lásky a nenávisti se dívala na křičící sestru. Viděla ji otevírat ústa, sledovala, jak jí rudne kůže, ale vlastně ji neslyšela.

Soustředila se na spletenec modrofialových žil, jenž jen pro ni hrál soukromý koncert v divadle hydrocefalu, na který uneseně zírala. Netušila, jak dlouho sleduje vodnatou hlavu, a už vůbec nevěděla, že se pulzujícího života své sestry dotýká bříšky prstů. Uvědomila si to až v okamžiku, kdy trhla rukou a uhodila se o dřevo postýlky poté, co někdo zabušil na dveře bytu.

Roztrásla ji panika. Věděla, že by měla utiшит sestřičku a pak jít otevřít, dřív, než sousedka zburcuje zbytek domu. Nedokázala se ale pohnout. Jako už tolikrát doufala, že křik dítěte spolu s boucháním sousedky matku probudí. Že vstane a všechno vyřídí. V duchu jako vždy prosila toho pána s měkkým hlasem z kouzelného domu, ať něco udělá, ať se zjeví ve dveřích anebo ať rovnou pošle tatínka.

Zalezla pod sestřinu postýlku, přiklopila si dlaněmi uši a drmolila slova, která si na návštěvách v domě vysokých stropů zapamatovala. Netušila, co říká, ani že to říká špatně. Na křídlech těch slov uletěla času, vmáčkla se do velké bavlněné koule, jež rychlostí světla prolétla oknem, odrazila se od plechového parapetu, přeskočila projíždějící tramvaj a vznesla se k zubaté siluetě Špilberku, již bylo možné spatřit z půdy jejich domu, ze zakázaného místa, odkud se někdy téměř dalo vylézt na mraky.

A pak se stal zázrak. Jeden z pánů, kterého si pamatovala z toho krásného domu, se skutečně zjevil. Bušení přestalo a on přišel do ku-

chyně v doprovodu sousedky. Vytáhl dívku zpod postýlky, posadil ji na židli a dal jí oplatku v čokoládě. Potom nějakým kouzlem utišil plačící dítě. To vše beze slov. Do obývacího pokoje, kde stále spala matka holčiček, ani nevkročil. Dívka si uvědomovala, že se muž pohybuje po jejich bytě, jako by to tam dobře znal. Šel do ložnice a vzal dívce oblečení, sbalil ho do batůžku. Do školní aktovky naskládal všechno, co našel v kuchyni rozházené po stole, učebnice, sešity, penál s tužkami i omalovánky a pastelky. Pak otevřel dveře nějakým lidem, měli na sobě tytéž bílé pláště, které visely její matce ve skříni. Bílé oblečení páni vytáhli její malou sestru z postýlky, zabalili ji do nadýchané růžové deky, jejíž vůně dočasně přebila hořkou stopu čokolády z oplatky, a odešli s ní z bytu. Ticho změnilo hustotu.

„Chceš jet na výlet?“ byla první slova, která dívce zachránce řekl, když k ní natáhl ruku. Seskočila nadšeně ze židle, chytla se ho jako vyprošťovacího remorkéru a s očima explodujícíma poznáním, že její přání mělo kouzelnou moc, se nechala odvázat od nestabilní bójky mrtvolně ležící na gauči za zavřenými dveřmi. Tam se v prázdné lahvi, ve zbytcích alkoholových výparů zrcadlilo už jen ticho okorávajícího špatně ohryzaného jablka života.

Před domem dívka nasedla do auta zaparkovaného na chodníku, aby nepřekáželo projíždějícím tramvajím, a štěstím se jí málem zastavilo srdce, neboť na předním sedadle seděl vedle jejího zachránce tatínek. Pohlédl na ni

laskavě skrze moudrost želv, pak zamával z okénka sousedce, která stála před domem a měla rozzlobený výraz v obličeji.

Dívka nemohla to tajemství dál udržet, a tak tatínkovi a zachránci během jízdy městem překotně vyprávěla, jak použila kouzelná slova, jež znala z domu s vysokými stropy, aby se stal zázrak. Všimla si, jak se po těch slovech na sebe oba dospělí významně podívali. Než se stihla zamyslet, zda neřekla něco špatně, uvědomila si, že nejedou do domu, kde pod stropy vysokými jako nebe visely kamenné bílé girlandy květin a stuh.

Auto zastavilo na neznámém sídlišti a všichni tři vyjeli výtahem do desátého patra. Tam je ve dveřích čekala kulatá žena v dlouhé modré sukni a se dvěma černými spletenými copy. Zpoza sukně jí vykukovali dva chlapci zhruba v dívčině věku. Zachránce ženu objal a podal jí batůžek s aktovkou, potom postrčil dívku dovnitř bytu a zavřel dveře, tatínek zůstal venku.

Dívka stála v chodbě s neznámou paní a dvěma kluky, pán, jehož si kouzlem přivolala, jí něco povídal, matně vnímala, že on je manželem copaté paní a otcem chlapců. Nevydržela to, rozběhla se tam, kde doufala, že budou okna, vyskočila na židli v kuchyni a přitiskla obličej k okennímu sklu. Auto stálo daleko dole a tatínek nikde. Nevěděla, že její tatínek nemá řidičský průkaz a že celou dobu čeká u výtahu na chodbě, byla si jistá, že zmizel.

Do těla se jí zakousl pocit zrady a strachu, každé vlákno svalů jejího těla zachvátila křeč,

oči jí vyjely ke stropu a ukázalo se výhružné bělmo. Žena k ní rychle přiskočila a začala s ní třást. Když dívka nereagovala, ale naopak se jí ruce zkroutily v kosti lámajícím úhlu, přišel jí na pomoc její muž. Oba ji objali. Chlapci fascinovaně hleděli na scénu z bezpečné vzdálenosti. Pak jejich otec dívku pustil a odešel.

„Okamžitě toho nech. Nikdo na to není zvědavý,“ okřikl dívku o pár vteřin později tatínek.

Stále ještě slepá dívka k němu v křeči natáhla ruce, nikdo se jich nedotkl.

„Přestaň,“ řekl tatínek tišeji, ale stále důrazně, a pokynul ženě, aby dívku pustila.

„Víš, že se na tebe zlobím, když to děláš. A ty nechceš, abych se zlobil, že ne,“ tatínek konečně pohladil dívku po vlasech a její zorničky naskočily zpět.

Chtěla mu toho tolik říct, hlavně ať neodchází, že s ním půjde, kam bude chtít. Nikdy nechtěla tatínka nazlobit, ale kdykoliv měla záchvat, mohla doufat, že jí přijde na pomoc – jako teď: Tati, koukej, byl jsi pryč, a najednou tady stojíš... A chtěla do domu, kde k ní po zdech odněkud z nebe stékala nádherná hudba, tam k vysokým bílým stropům, ne zůstat tady. Ale poznala v tatínkově pohledu konečné rozhodnutí, a tak jen mlčky stála. Minutu. Dvě. Nešla se po jeho odchodu znovu podívat z okna. Vypnula se.

Za dva dny si přitom už neuměla představit, že by z nové rodiny odešla. Kluci si s ní hráli, chodili spolu do školy, i když kluci už do dru-

hé a třetí třídy, paní s copy byla po všech stránkách ta správná maminka a hrdinný zachránce ji brával alespoň jednou týdně do onoho domu hudby, měkkých hlasů a zázraků za tatínkem.

Vydali se tramvají přes polovinu Brna, jednou přisedali, přesně věděla, kde a jaké číslo má ta druhá tramvaj, poté jeli do kopce kolem nemocnice, kde prý bojovala o život její malá sestra. Rozhodla se, že bude v tramvaji vždy sedět jen na červených sedačkách, nikdy ne na šedých, právě na tom podle ní závisel sestřin život, který ona chtěla za každou cenu zachránit.

Že jsou v cíli, poznala podle mužů v zeleném oblečení s kloboučky na hlavách, vystupovali u lesnické fakulty. Teď doprava, doprava, doleva. A už stáli před vilou se zlatým sluncem ve štítu. Tady se postupně naučila kouzelná slova vyslovovat správně, v prvním patře pak konečně ve velkolepé knihovně spatřila ženu hrát na bílý klavír, melodie z něj tekly do celého domu.

Ta knihovna plná hudby se stala pro dívku předobrazem ráje. Cílem, k němuž se v následujících letech upnula, místem, kam se nedočkavě vracela, protože bydlela téměř každé dva, tři roky u jiného tatínkova známého, jen občas ji někdo zavezl do bytu k matce na návštěvu. Sestru viděla málokdy, často pobývala v nemocnici. Už neměla tak gigantickou hlavu, byla chudinka celá rozřezaná a zase sešitá, chodilo se kolem ní po špičkách.

Zpočátku brali všichni ohledy i na dívku, ale

pak si zvykli na její kočovný život, na to, že patří všem a nikomu. Rostla, sílila, dospívala, opouštěla nevratně ulitu křehkého nadaného dítěte, cítila, jak s přibývajícými kily a ženskostí ztrácí ochranu nevinnosti i tatínka. Neměla žádné skutečné kamarády, i když v každé rodině, kde ji tatínek ubytoval, se k ní vždy všichni chovali hezky, stejně jako chlapci na dobrodružných výpravách.

Strídala základní školy, a přestože nebyla příliš chytrá, díky výborné paměti si dokázala udržet slušné známky. Své téměř neomezené schopnosti zapamatovat si přesně cokoliv vděčila také za výlet do Alp, kde prošla zpečetěním, přijala znovu své jméno – ovšem najednou mělo tolik významů – a na krk jí zavěsili zlatou hvězdičku jako znamení, že je jednou z nich.

Ale oné srpnové noci se stalo něco, s čím nikdo nepočítal, přestože v to léta doufali.

Proč však právě ona? Podívejte se na ni. Možná má hudební nadání, dobrá, ale nic víc. Mysleli, že bude na první pohled jiná, výjimečná, že ji poznají, jakmile ji spatří. Tuhle znají od jejích šesti, sedmi let a je tak obyčejná. Prohlížejí si ji ze všech stran – ano, velmi obyčejná.

Dívka cítí jejich pohledy, inkoust noci rozlitý nafukujícím se měsícem jí kape na ramena, jak tam stojí zmatená na čerstvě posečené louce kousek od pyramidy v kruhu jejich postav, naproti ní zvedá k nebi ruce její tatínek. Co se stalo? Bosé nohy se jí orosily panikou. Nemohla vidět to, co všichni ostatní. Jak ji před chvílí

uprostřed noční modlitby obteklo jasné světlo a ve stejné chvíli se na pyramidě zjevilo toužebně očekávané znamení.

To říkají. Ona sama měla zavřené oči. Když je otevřela, klečeli kolem ní. I tatínek. Plakal. Polekala se a také se vrhla na kolena. Ale tatínek ji zvedl – ona musí stát, i kdyby všichni padli, ona ne, objal ji, políbil na čelo, přitiskl k sobě. Najednou mu nevadila její rostoucí prsa a zadek, zabořil své břicho do jejího už téměř ženského těla, ťukl svými brýlemi do obrouček těch jejích. A pak se rozsvítily domy v celé osadě, začali přicházet další a další lidé.

Až nakonec dorazila i třiasedmdesátiletá Marie, odvedla ji do svého domu, postavila ji před fotografie na zdi svátečního pokoje, chytila ji za ruce a zadívala se jí do očí za tlustými brýlemi. Dívka si připadala jako podvodnice. Čekala, že každou vteřinou ta stará paní něco vykřikne a všichni se seběhnou a bude to strašná ostuda. Ale vtom Marie vytáhla z nenápadné zásuvky komody z hrubě ohoblovaného dřeva krásně vyřezávanou slonovinovou krabičku a z ní zlatou tepanou dýku a přitiskla ji děvčeti na klíční kost.

Dívka se nečekaně uklidnila, vstoupilo do ní ticho. Její paměť si vzpomněla doslovně na pasáž knihy, kterou musela na psacím stroji pro tatínka poslední rok přepisovat. V tom okamžiku věděla. Uchopila dýku, úlevou se po-usmála. Marie na ni mluvila německy, a ona, přestože znala jen pár slov, jí rozuměla, nebo o tom aspoň byla přesvědčená. Zbytek noci

strávila sama v ložnici, kam nesměl nikdy nikdo vstoupit, tam totiž kdysi spával Mariin prastrýc.

Ráno ji před domem čekali. Jejich hvězdy se leskly vystavené slunci, nejvíc tatínkova. Uvědomila si, že teď je konečně opravdovou dcerou svého otce. Její epileptické záchvaty přestaly.

Po návratu z Rakouska ji tatínek nastěhoval do vily se sluncem. Žena, jež hrávala na piano původně, zemřela, sedávala tedy v knihovně místo ní a vymýšlela nové melodie. Díky majiteli vily, jenž ji nechal bydlet v přízemí spolu se svou dcerou, která studovala na učitelku a vydatně pomalejší dívce pomáhala s učením, se po maturitě na gymnáziu dostala na vysokou školu.

„To je tedy pěkně pitomé, ten příběh. Úplná fantasmagorie,“ ošil se doktor Lébl.

„Jen vám říkám, jak svůj život líčí ona sama.“

„Je pošahaná,“ trvá doktor na svém.

„No, je to přitažené za vlasy. Ale je to tak nepochopitelné?“ Být v pozici obhájce mi není ani trochu příjemné. „Chtěl jste slyšet, co o sobě vypráví. Já netvrdím, že je to pravda. Je to klasická konstrukce, přece ji dobře znáte. Využijte jako základ ke lži reálný a ověřitelný fakt, a máte téměř vyhráno. Kdo vám dokáže, že si vymýšlíte? Chcete popřít, že je v několika lékařských zprávách popsána její epilepsie?“

„Ovšem teď už ložiska v mozku žádný lékař nenašel, pokud si pamatuju, co při procesu zaznělo... Její matka je alkoholička, jeden z mých kolegů ji měl za klientku, kvůli exekucím, mys-

lím. Bohužel to znám, taky jsem měl klienty alkoholiky. A že má nebo měla vážně nemocnou sestru? Že bydlela u všech různých těch mra-
venců nebo jak si to říkali? To všechno vím.“

„Tak co se vám nelíbí?“

„Zvedá se mi žaludek z těch řečí o světle. No jo, já vím, že máte pravdu. Jak to bylo... Zpečetění. V alpské ledové řece v pravé poledne. Ší-
lený obřad.“

„Jak to víte?“

„Co?“

„Od koho to víte, doktore? Co je zpečetění. Já mám ty informace k dispozici teprve od
včerejška. Ale odkud to víte vy?“

Lébl krčí rameny a dívá se kamsi za mě. Otázka mu visí kolem krku, sklání hlavu, jak ho řeže do kůže: „Nedívejte se tak na mě. No prostě, nevěřil jsem vám úplně, zpočátku, to se snad dá pochopit. Je mi to hloupé, měl jsem vám to říct rovnou.“

Mlčím. Snaží se získat čas, bere z papírové krabičky obložený chlebiček a zahryzává se do něj. Nemůžu si pomoci, ale koutky úst mi ucuknou do úsměvu. On se mě snad bojí. Ne, počkat, doktor se stydí.

„Tak dobře,“ prskne na mě kus vajíčka s majonézou a hltavě polkne zbytek chlebičku. „Byl jsem Erikův právní zástupce. Už nejsem. Ale byl jsem.“

Vstávám a jdu k němu: „Ukažte krk.“

„Neblázněte. Vypadám jako idiot?“

„To nevím. Zatím jsem tady za vola já.“

Teď pro změnu mlčí doktor.

„A to vám mám dál věřit? Jak můžu vědět, že zase nebudete lhát? Že mnou nemanipulujete? Pokud se dobře pamatuju, byl jste to vy, kdo vyhledal mě,“ mám neodbytný pocit, že tím vším problikává zásadní informace. Něco, co vím a teď se to potvrdilo, jen si nedokážu uvědomit co. Pak mi lupne v levém uchu vzduchová bublina, která se mi v něm usídlila při nedávné rýmě, a s ostřejším zvukem najednou vidím pravdu v celé její nahé kráse. Figura bez jména získala tvář: „Vy jste ten právník, co pomáhal všechno legalizovat. Možná jste měl prsty i ve falšování dokumentů.“

Doktor stojí před velkým pracovním stolem zavaleným spisy a máchne rukama jako pomatená slepice, která se pokouší vzlétnout, ale zapomněla na to, že má ustřižená křídla. Je to gesto plné vztekle rezignované bezmoci.

Pro Josefa Kruga je život dar. Kvůli jeho životu musel zemřít bratr, jehož mrtvé tělíčko se stalo vykřičníkem Krugovy existence. Svou prvorozenou dceru proto střídavě zbožňoval i nenáviděl. Adoroval ji ve chvílích, kdy v ní viděl vyvolenou, tu, která jako kdysi on přežila, byla osudem vybrána. Nemohl ji vystát, kdykoliv si na výpravách se svými chlapci představil jejího bratra, na kterého tak čekal a k němuž se nakonec museli řezníci v bílých pláštích prosekávat, když bylo zřejmé, že se z dělohy stal jeho hrob. Viděl v dceři anděla i vraha, záleželo na úhlu světla, jež se mu právě odrazilo v brýlích.

Johana tu protikladnost tatínkových citů vnímala, byla z ní zmatená a snažila se za každou cenu vyhovět, splnit očekávání. Ale jaká ta očekávání byla, nevěděla. Vždyť to netušil ani Josef Krug. Už coby novorozeně se marně pokoušela získat tatínka na svou stranu. Cítila ze svalů odtahujícího se otce, že jí její kosti nepatří, že je ukradla bratrovi, vysála jeho první dech, ještě než se k němu mohl dostat. Byla si toho odjakživa vědoma, ale nepamatovala si na to. Proto o tom pochybovala a vinu, již jí tatínek vložil do zavinovačky, odmítala. Chtěla bezpodmínečnou otcovskou lásku, měla na ni právo. Jediný, kdo jí však nabízel úsměv a pohlázení, byla matka, kterou novorozená holčička odmítla; něco jí na té vychrtlé ženě od prvního okamžiku, kdy ji spatřila, vadilo.

Když tatínek Johanu choval před návštěvou jako správný milující rodič a nedal si pozor, Jo-

hana se mu bezzubými ústy přísála přes košili k bradavce. Tento neumělý pokus získat tatínkovu lásku vyvolal u návštěvy výbuch smíchu, ale Josef Krug měl co dělat, aby dítě zlostně neodhodil. Jeho žena mu dceru rychle odebrala a vedle v pokoji se jí marně snažila nabídnout sebe. Pak se opila vším, co zůstalo po hostech ve sklenkách na stole v obývacím pokoji, Johana přitom spala vedle ní na koberci, v mokré a studené plíně.

Josef Krug seděl u stolu a maloval plánky, psal seznamy, z přírodovědného atlasu, který si půjčil v knihovně, vytrhl list z kapitoly o hmyzu. No jistě – termiti. Nic příznačnějšího si nelze přát. Ve světě kazisvětů jsou skuteční všekaži nositeli nápravy. Vstal od stolu a překročil ženu spící na koberci vedle dítěte v zavinovačce, dřepł si nad holčičku a pozorně ji zkoumal jako neznámou věc. Dítě otevřelo oči a nabralo k pláči, cosi v otcových brýlích ji však zarazilo. Mlčky se na sebe dívali.

Tento okamžik bude určovat celý jejich život, pohled jedněch krátkozrakých očí do druhých, stejných, vidících postupně stejný svět. Jejich vztah bude vždy balancovat na ostří. Tu málem přepadne do smrtící nenávisti, jindy se téměř speče ve fyzickou lásku. Už jejich narození bylo soubojem se smrtí, od té doby oba vědí, že jen vítězství se počítá.

Pro Erika byl život naopak vždy samozřejmostí, která se náhodně přihodila. Neviděl ve zrození žádný plán, nepátral po osudu, neboť žil automaticky. I svou mladší sestru, kterou musel

často hlídat a kterou měl svým způsobem rád – současně ho však soustavně štvála tím, jak ho zdržovala, byla proti němu pomalá, malá a nejistá –, bral jako samozřejmý přívažek.

Erik s Emou byly děti s takzvaně ideálním dětstvím. Měli rodiče, kteří se po celý život nerozvedli a často se měli i rádi, chovali se k sobě slušně, sdíleli stejné světonázory i postoje k výchově dětí, snažili se nevyčnít. Byli to dobří socialističtí lidé. Erik chodil od první třídy do hudebního kroužku na flétnu a na fotbal, ale protože ho ani jedno nebavilo a nešlo mu to, přihlásili ho nakonec do mladých přírodovědců. Ema pak jako správná holčička navštěvovala od svých pěti let dvakrát týdně gymnastiku a později recitační kroužek. Oba sourozenci věděli, co je zdravá soutěživost a že život je plný drobných povinností, které když se plnily, proměnily se v závětrí odměn, případně pochval.

Když nastalo drama v rodině Krugových, zasahovala záchranná služba a občas i Veřejná bezpečnost. Malá Johana znala vláčnost bezvládných údů, pružnost injekční stříkačky, tóniny smrtelně chroptícího dechu rozbíjené údery pěstí do hrudního koše. Vypjaté situace na hraně, jak je zažívali Erik s Emou, vypadaly jako hromada střepů ve sklepě činžovního domu, kam jejich tatínek umístil přístroj na výrobu vína z rybízu, jenž řízeně neřízeným kvašením vybuchl.

U Krugů se život měřil krví, Erik s Emou ho odpočítávali na kapky rudé šťávy stékající po

zdech a mlaskavě se lepící k zemi. Johana je proto celý život přitahována kuchyňskou váhou, která do zvuků rádia a vůně hovězího vývaru odměřuje suroviny na ovocné knedlíky sypané mákem a cukrem – tak vypadá podle ní svět lásky, který jí byl odmalička nedosažitelný. Erika to naopak táhne výš a dál za amatérské destilační přístroje a rebelství končící dvěma panáky myslivecké vypité natruc po hádce s manželkou.

Erik fascinovaně hleděl na krev stékající Emě z ruky poté, co ji pokousal neznámý pes, a obdivně sledoval souseda, jenž vzal sekyru a režný pytel od brambor a vydal se po psovi pátrat, neboť bylo třeba zjistit, komu patří a nemá-li vzteklinu. Erik šel nenápadně za sousedem, který se rozhodně vyptával všech v okolí, zda kolem nich neběžel černý pes; sledoval boha pomsty, v civilu účetního v továrně na nerezové příbory, a mrzelo ho, že to není jeho otec, že ten, namísto trestné výpravy se sekyrou, veze manželku s Emou do nemocnice.

A byl to nakonec právě Erik, kdo psa zahlédl běžet zadní uličkou směrem k viaduktu, vydal se za ním a sousedovi ho nahnal do pytle. Erik se nebál. Ani psa, ani sekyry, ani krve. Už měl za sebou první rok u Termitů, uměl částečně překonávat strachy ukryté ve vlastní hlavě. Se sousedem šli s kňučícím psem v pytli za uznalých pohledů spoluobčanů hrdě zpět k činžáku, kam mezitím někdo přivolal veterináře.

Ukázalo se, že pes nebyl tulák, ani vzteklý či nemocný nebo agresivní, jen hladový, protože

jeho majitel byl už několik dní v nemocnici s prasklým slepým střevem, sám bojoval s otravou krve a na opuštěného psa zapomněl. Ema měla prostě smůlu, že neposlechla matku a rohlík s paštikou nesnědla doma, že si svačinku vzala s sebou ven. Vyhladovělý pes, jemuž se podařilo utéct, jí ho chtěl sebrat, a protože se bránila, zakousl se nejdřív do paže a až pak do rohlíku. Veterinář odvezl psa k sobě do kotce, soused si nechal od Erikovy matky uvařit kávu s rumem a vykouřil s vděčnou ženou dvě cigarety; Erikův otec postával zapomenut před domem u automobilu. Byl najednou v bytě navíc, situace s ním nepočítala. Ema se zašitou rukou spala a Erik byl rád, že psa nakonec nemuseli utratit.

V tom se Erik od Johany lišil – Johana by psa chtěla zabít, a dokonce by byla u toho definitivního trestu přítomna. Až by pes před jejíma očima vydechl naposledy, plakala by a byla by smutná. Doopravdy smutná. Bylo by jí psa líto, současně by ale věděla, že absolutní trest je nutný, protože jen tehdy je důsledný, a pouze důsledné potrestání má smysl. Johana také věděla, že po ztrátě přichází truchlení, do kterého se člověk musí cele položit. Netušila, proč to tak je, nepřemýšlela o tom, ale jediné tak jí to připadalo možné a správné.

Přijde doba, kdy bude Johanino kategorické uvažování a chování společností odsouzeno. Ale tento veřejný soud na Johanu teprve čeká. Stejně jako na Erika s Emou. Zatím nic nenačňuje, že se jejich osudy spojí. Žijí sice v jed-

nom městě a jejich životy ohýbá tu víc, tu míň Geronimo, ale do okamžiku, kdy Erik zahlédne Johana z vrcholku borovice, o sobě nebudou vědět. A i potom bude trvat ještě mnoho let, než je světlo ozáří při společné osudové noční scéně.

Už druhý den vytrvale přšelo a každý krok představoval nevýslovné utrpení. Cítil, jak mu rozmočená kůže prstů dře v pevných botách s došlapem o sebe, slyšel praskání puchýřů, vrzání kloubů, nohy ho pálily. Dávno nevěděl, kde je. Na Slovensku? Tam měl původně namířeno. Teď má na zádech krosnu plnou vodou nasáklého oblečení a učebnic, ze spacáku zavěšeného na kovovém rámu batohu mu po prochladlých bedrech stékají čůrky vody. Nebo už překročil hranice a bloudí po polské straně Východních Karpat?

Divadelní tábor nenašel. Nedorazil zatím ani do Čabalovců, kam měl podle mapy přijít volným krokem už včera odpoledne a odkud to mělo být do tábora jen kousek. Slova spolužáků o tom, jak dokonale ukrytá v lůně divoké přírody jejich letní umělecká komunita je, se s každým dalším kilometrem bloudění měnila v jízlivý, výsměšný chechtot existenciálních rozměrů, který mu křečovitě rezonoval útroby.

Měl jet s nimi, a ne vydat se tam sám. Ale trávit uprostřed ničeho, tedy lesa, a v nepohodlném stanu celý červenec odmítl. Vymluvil se na zkoušení v televizi a slíbil vedoucímu katedry, že přijede alespoň na posledních deset dní. Přesto, nebo možná právě proto, že nikdy sám jen s batohem a mapou nikam ncestoval, neznal přírodu, byl odkojený městem, jeho dlažebními kostkami a kavárnami, žil v přesvědčení, že číst mapy a dojít podle nich do cíle není nic složitého. Zvlášť pro mě,

odfrkl si poté, co v obchodě koupil cestovní sadu turistických map východního Slovenska a doma si na stole rozložil Východní Karpaty v detailním provedení. Podle tak podrobných nákresů musel přece trefit i idiot.

Vyhlídku na nenáročný výlet se ho držela i celou cestu nočním rychlíkem do Žiliny, kam dorazil po šesté ranní rozlámaný a hladový. Dal si v nádražním nonstopu beraní guláš s cibulí a chlebem, syrová cibule jeho žaludek po ránu nevybíravě nakopla, říhal dobře půl hodiny. Pak si koupil citronovou limonádu a máslové sušenky, sedl si na peron a čekal na svůj spoj do Prešova a Humenného. V notesu, jímž neustále listoval, měl podrobně vypsány všechny spoje pro případ zpoždění, a tak už z paměti věděl, v kolik přesně nastoupí v Humenném na lokálku, jež ho vyklopí v Monastyru.

V Prešově všichni z jeho kupé vystoupili, to už tolik elánu neměl, byl utahaný, cibule se mu znovu vracela do krku, bolela ho záda z těžké krosny – vezl s sebou samozřejmě knihy a skripta, tábor je studijní, umělecké soustředění, také si koupil bytelný ešus, matka mu do něj nachystala tři řízky s chlebem a hořčicí – a z neustálého sezení na nepohodlných koženkových sedadlech. Neměl odvalu koupit si na noční jízdu do Žiliny lístek do spacího vozu, který se jen hemžil štěnicemi, o tom byl přesvědčen, noc tedy strávil rozlámaně natažený přes celou šířku třímístného sedadla a s krosnou pod hlavou.

Ve Vranově nad Topľou si k němu do kupé

přisedla rozšafná romská rodina, takže si netroufl ani jít na záchod a krosnu doslova zalehl, nechal si okopávat nohy čtyřmi dětmi, kterým vůbec nerozuměl, a popadla ho hrůza, že do té doby bezproblémová slovenština je nad jeho síly. Naštěstí mu došlo, že děti a jejich příbuzní umí slovensky ještě méně než on, reagoval tedy na jejich pokusy o komunikaci bezeslovným pokyvováním hlavou a přemýšlel, kdy ho napadnou nebo mu něco ukradnou.

Vystoupili spolu s ním v Humenném. Tam se všichni cestující rozprchli a Jan Arnošt zůstal stát na vybetonovaném nástupišti sám. Vytáhl z kapsy větrovky notýsek a zkontroloval čas odjezdu. Natáhl si hodinky, srovnal čas podle nástěnných hodin na fasádě železniční stanice a zhroutil se na dřevěnou lavičku kousek od pokladen. Vytáhl chleba a dva řízky, zhltnul je – ve vlaku se před svými spolucestujícími jíst neodvážil. Se smaženým vepřovým v žaludku se mu dočasně vrátila dobrá nálada, dosud jeho itinerář vycházel téměř na minuty přesně.

Vstal a protáhl se, nástupiště se začalo zaplňovat, přijely a odjely dva vlaky, za chvíli by se měl na cestu vydat i on. Rozložil na krosnu mapu a ujistil se, že si to pamatuje dobře – po vystoupení v Monastyru stačí dodržet směr, hlídat si dva orientační body a před šestou bude vycházkovým tempem v táboře.

Jak velmi se spletl, pochopil ještě ten den večer. Vystoupil sice podle notesu správně v osadě Monastyr, ale plán dát si ve stylové krčmě halušky se zelím a špekem, panáka hořké, dopl-

nit tekutiny na cestu a vyrazit na východ ztroskotat. Těch pár stavení, jež na něj po vystoupení z vlaku čekalo, nejenže neodpovídalo jeho romantickým představám o lidovém folkloru, ale žádné z nich ani nepřipomínalo hospodu. Tedy jedno ano, ale poslední host do něj zavítal už hodně dávno, původní šindelová střecha posazená nakřivo na šmolkově modrých zdech byla na několika místech propadlá, okna vyvrácená z rámu, dveře chyběly vůbec. Vytáhl tedy poslední řízek a jedl za chůze. Vesnice stála na velké louce, vykročil přes ni k lesu a kopcům; o směru nepochyboval.

Po čtyřech hodinách chůze ho kromě žízně a bolesti z otlacených nohou v nových pohorkách přepadl neodbytný pocit, že nejde správným směrem, že netuší, kde je, že se ztratil. S prvními kapkami deště v očích se na mýtině uprostřed hustého lesa zastavil, rozložil mapu a jeho panika vzrostla. Už měl být dávno na dohled Čabalovců.

Zaběhl se ukrýt před deštěm do lesa a znovu to přepočítal. Ano, teď už měl jít minimálně hodinu z kopce po louce, na které Čabalovce stojí. Tedy šel-li přesně na východ, a to on přece šel. Nebo ne? Zaklonil hlavu, ale přes stromy na nebe neviděl. A i kdyby snad ano, skrze mraky a provazy deště by polohu slunce neurčil. Ale měl přece celou cestu Monastyr v zádech, mířil přímo na východ.

Jan Arnošt si na hlavu narazil kšiltovku jako ochranu proti dešti – pláštěnka byla pod jeho úroveň, vrcholně ošklivá a neestetická, nic ta-

kového by on v batohu nenesl –, který se už prosmýkl i větvemi a jehličím a s nefalšovanou radostí dopadal do měkké náruče půdy lesa. Přepadla ho úzkost, uvědomil si přicházející večer a noc. Měl dvě možnosti. Buď se vrátit stejnou cestou do Monastyrů a k někomu se vetřít na noc. Nebo se pokusit najít Čabalovce – tedy vystoupat nahoru na kopec, na jehož úpatí se nacházel, odtamtud snad zahlédne světla civilizace. Zahřmělo, blýsklo se, mapa, jež ztrácela vlhkostí barvy a strukturu, nelícovala s prostředím kolem něj, sušenky byly rozmocené, limonádu dávno vypil, jazyk mu dřel o patro žízní. Nebylo zbylí – vykročil zpět.

Kdyby nebylo zataženo a navíc nepadlo šero, kdyby mu mozek plně nezaměstnávala panika, zřejmě by si všiml, že zhruba po dvaceti minutách chůze mírně uhnul z původní trasy, odklonil se na sever, ne o moc, zprvu jen o pár metrů, nicméně to stačilo k tomu, aby namísto do Monastyrů došel zmožen nebeským bičováním jen na malou louku ukrytou v údolí sevřeném ze všech stran kopci s tak černými a hustými lesy, že vypadala, že na ní končí svět.

Kromě jeho čelovky, již mu v Brně vnutil prodavač map jako výhodnou koupi, nesvítilo nikde v dohledu žádné světlo. Tma byla stejně jako bodavý hmyz vlezlá a zvědavá, dorážela na Jana Arnošta čím dál agresivněji a ten, žízňivý a k smrti vystrašený, netušil, že je jen pár set metrů jižně od horské chaty a že ani ne dva kilometry od něj večerí desítky rodin v Krásném Brodě.

Byl přesvědčený o tom, že se blíží jeho konec. On šel správně, na to by vsadil krk, to svět se spíkl, obrátil naruby, rozhodl se vyvrhnout ho pěkně natráveného děsem a deštěm, a teď jen škodolibě plánuje, kdy ho pozře. Zbytky jeho přičetnosti pátraly po tom, co kdy nastudoval o přežití v přírodě, ale marně, byl každým cuknutím nervů městský kluk a příroda pro něj byla dosud jen romantickou divadelní a filmovou kulisou. Strach mu zjitřil smysly a k Janu Arnoštovi začala promlouvat divočina, jak pro sebe dešifroval zvuky, spouštějící se k němu po kapkách, plížící se travou, útočící z čím dál větší temnoty mlčenlivých stromů okolo.

Zhasl baterku na hlavě, aby predátory – do myslí se mu vkradli rys, vlk a medvěd, na ty si vzpomněl – zbytečně neupozorňoval na svou existenci. Chvilí vůbec nic neviděl, pak si oči trochu přivykly a on opatrně vykročil k nejbližším stromům. Ve tmě škobrtal a zakopával, zvedal tedy preventivně nohy jako čáp, krok za krokem. Nad hlavou mu proletěl pták a on v šelestu křídel skočil po hlavě do lesa, dopadl na všechny čtyři a krosna ho praštila do páteře, objal křečovitě drsný kmen prvního stromu a zavřel oči před tou krvelačnou stvůrou, která se ho pokusila napadnout.

Když se mu žádné drápy nezasekly do ramen ani ho zoban neklovl do lebky, sesunul se vysíleně k zemi. Shodil vztekle krosnu, vytáhl jedinou požitelnou, tedy nerozmočenou potravinu – hrušku – a víčko ešusu postavil pod čúrek vody stékající po větvi sousedního stromu. Byl

ochotný vypít cokoliv. V důsledku duševního i tělesného vyčerpání, zimě a strachu navzdory, schoulený na jehličí u paty smrku a přikrytý vlhkým svetrem usnul.

Probudila ho až zima, jež mu cvakala zuby, a svítání. Nepršelo. Nic ho nesežralo, kromě štípanců od komárů a mravenců byl celý. S heknutím vstal, protáhl ztuhlé končetiny, rukama se marně snažil rozmasírovat bolest v kříži. Jediné, na co myslel, bylo jídlo. Všemi neurony svého lesem rozedraného mozku si uvědomoval, že hlavní je najít civilizaci a najíst se.

Vytáhl soubor poničených map, rozložil na zem dvě, které by podle něj odpovídaly části hor, v nichž právě bloudil a o něco se snažil. Těžko říct o co, když mapy číst neuměl, netušil, kde je a ani tím určením severu si nebyl zrovna jistý. Slunce se mu vysmálo, jakmile zaklonil hlavu, znovu se ukrylo za dešťovými závěsy, které zprvu nesměle, o pár minut důrazněji spustily své třásně k zemi.

Není třeba do detailu popisovat všechny útrapy Jana Arnošta, který už druhý den v podstatě chodil dokola ve zhruba desetakilometrovém nepravidelném oválu, nedošel tedy ani k jedné ze tří vesnic, jež v jeho blízkosti byly, dokonce ani nepotkal žádného místního. Jedinou útěchou mu byly lesní plody, sice ne vždy plně zralé, ale jejich kyselost ho neodradila, neboť už se viděl umírat hlady. Vnímal sebemenší sevření žaludku naprázdno, sebeopatrnější bolestivé došlápnutí. Každý další krok vlhkem vrza-

jících nohou s puchýři rozpraskanými do krve se zdál být nad jeho síly.

Když se pak do stereotypního tance nebeské vody vkradlo předčasné odpolední šero, byl Jan Arnošt přesvědčený, že brzy zemře. Měl snad i horečku, protože se neměl do čeho přezout ani převléct, všechno jeho náhradní oblečení bylo vlhké nebo úplně mokré, stejně jako plátěné tenisky, jež měl s sebou v krosně jako alternativu zbrusu nových pohorek, které mu nemilosrdně prováděly torturu.

Ztratil pojem o čase, neboť své primky zapomněl natáhnout, takže se někdy během bloudivění zastavily. Když před sebou zahlédl poletující světýlka, rozeštkal se; je na tom tak zle, že už si pro něj přišly buď divoženky – byl ochoten uvěřit čemukoliv –, nebo halucinace. Oboje bylo známkou přicházejícího konce, to mu bylo jasné, a ten konec se blížil nečekaně rychle, světla se zvětšovala, tamto má dokonce nohy, to další taky.

Ke zbědovanému muži se ostražitě přibližovali chlapci z přírodovědného oddílu, který rozbil před pár hodinami tábor nedaleko. A zatímco většina mladých přírodovědců stávala přístřešek a připravovala brzkou večeři, bylo pět z nich vysláno prozkoumat okolí. Tak narazili na Jana Arnošta, jenž jim připadal jako vyšinitý magor, neboť vyrážel podivně chraplavé hýkání, z něhož se chvílemi dalo vydestilovat provolávání slávy a díky.

Přestože jeho slova dešifrovali, v první chvíli chtěli utéct. Přece jen ještě nikomu z nich ne-

bylo ani patnáct let a s vysokým dospělým, jenž se podle nich choval jako agresivní blázen, neměli chuť měřit síly. Nakonec ale zvítězila statečnost, fakt, že jich je víc, a hlavně pravidlo číslo jedna: Druhovi v nesnázích vždy pomůžeš!

Vzali hysterickému muži, který se na ně vděčně vrhal, krosnu a zavedli ho mlčky s vykulenýma očima do tábora. Tam se herec pod provizorním přístřeškem z cely natažené mezi stromy při pohledu na oheň a opékající se špekáčky rozplakal. Padl do náruče zaskočenému vedoucímu tábora, který k němu přišel a kladl mu otázky, na něž nebyl pro samé emoce schopen odpovědět.

„Asi jsem zbabělec a musím mít srdce zaječí, místo krve břechku,“ v euforii se z Jana Arnošta začaly sypat další a další repliky, jež měl v mozku uložené v dramatické přihrádce. Jeho několikaminutový verbální výkon zanechal v dětech i dospělých hluboký dojem. Jan Arnošt svým hlasem odjakživa sváděl duše. Když on něco pronesl, byť i jen polohlasem v koutku jeviště, poslednímu divákovi na bidýlku naskočila husí kůže.

Chlapci vyjeveně a fascinovaně naslouchali jeho slovům. Dospělí vedoucí uvažovali: Měli mezi sebou herce, umělce, blázna? Nakonec usoudili, že pološílený chlap opravdu je umělec, a nikoliv nebezpečný psychopat na útěku. Ale nechápali, jak mohl tento dospělý a podle všeho inteligentní muž téměř dva dny bloudit na tak malém území. Přece na všech-

ny strany byly vesnice. Takového idiota ještě neviděli.

Vysílený herec strávil noc s vedoucím tábora, který měl jako jediný stan sám pro sebe. Usnul okamžitě, vlastně spíš upadl do bezvědomí, takže se Geronimo raději několikrát ujistil, že muž vedle něj vážně jen spí a nezemřel. A protože lilo i další den ráno, rozhodl se Jan Arnošt, poté co pod přístřeškem na narychlo sbité dřevěné lavici posnídal rohlík s máslem a marmeládou, že letní divadelní soustředění kolegů umělců ponechá jeho osudu a zůstane se svými zachránci, spolu s nimi se stáhne do údolí a vrátí se do civilizace – oni vážně vědí, kde jsme, radoval se. Koneckonců mu u nich nic nechybělo, k večeři dostal tři špekáčky s chlebem, k snídani mu namazali rohlíky domácí marmeládou a čaj osladili medem, přes noc mu navíc dokázali usušit jedny tepláky i ponožky, spacák a pohorky, ošetřili mu rozedrané nohy.

„Takového vola jsem ještě nepotkal. V úplně nových botách. A ani si je nekoupil o číslo větší,“ kroutil hlavou zástupce vedoucího Tesák a hlavní vedoucí Geronimo jen souhlasně přikývl, na rozdíl od kamaráda mu ale byl herec sympatický.

Jan Arnošt si připadal jako ve snu, když kolem něj kluci běhali, starali se, na slovo poslouchali dva vedoucí. Ti po vzájemné poradě, již byl herec jako stafáž přítomen, zaveleli ke zboření stanů, v nichž mnohým chlapcům začaly plavat spacáky, zahlazení tábora a postup-

nému sestupu do vesnice. Cestou vlakem do Monastyru si prý všimli opuštěného drážního domku, není to daleko, řekli. A Jan Arnošt jim uvěřil, přestože se předchozího dne smířil s možností, že právě vesnice, do níž přede dvěma dny přijel, se přemístila na jiný kontinent, zmizela, možná nikdy nebyla.

V opuštěném drážním domku by mohli přechkat dnešek a rozhodnout se, co dál, jestli nepřestane pršet, tak se holt vrátit do Brna – navrhl Tesák. Geronimovi se myšlenka na předčasný návrat zprvu nelíbila, měl naplánovány aktivity, jež měly jeho chlapce ještě víc semknout, utužit, zocelit. Ale jelikož dva nejmladší začínali jevit známky chřipky, nakonec s návrhem souhlasil. Nechal svého zástupce sbalit s dětmi tábor, sám si hodil na záda jen batoh s lahví vody a spacákem a pak s Janem Arnoštem, který se od něj od okamžiku, kdy ho hlídka přivedla zbědovaného do tábora, nehnul, vykročil v dešti s pláštěnkou omotanou kolem těla směrem k onomu opuštěnému domku u trati.

Jan Arnošt kráčel zlehka – s občasným syknutím bolestí, puchýře ho dál trápily – vedle něj, les ani neustávající déšť už nebyly nepřátelé, nicméně lásku k nim také necítil, na dravou zvěř zapomněl. Okouzleně poslouchal monotónní, nevýrazný hlas Josefa Kruga. Ten mu v holých, špatně sešroubovaných větvích do nepravdělného rytmu kroků líčil svou vizi fungování chlapeckého oddílu. Bylo to tak směšně idealistické, ale současně překvapivě funkční,

jak se sám herec přesvědčil, že se ho namísto potutelného úsměvu, který by podobným slovům věnoval normálně, zmocňoval jistý obdiv k tomu brýlatému muži.

Josef Krug byl zhruba o deset let starší než Jan Arnošt, oba pocházeli z Brna, znali stejné trasy tramvají, a přece se potkali o několik set kilometrů dál, v divočině. A i když byli mentálně i fyzicky pravými opaky, od toho společného sestupu do údolí zůstali pevně spojeni přátelstvím, jež se jako přátelství zprvu neprojevovalo. Když potom Geronimo večer u kouřících litinových kamen drážního domku, který obsadili a rozložili v něm na zem spacáky, četl po odpolední bojové hře a po nouzové večeri, již tvořila směs instantních polévek a zbytků uzenin, znaveným a klimbajícím chlapcům z listů neuměle svázaných motouzem do provizorní knihy, stal se z Jana Arnošta další Geronimův žák.

Chlapci běží jen ve spodním prádle a s teniskami na nohou nočním lesem. Nemají baterky, kolem pasu se jim na opascích, které dřou nahou kůži při každém doskoku, pohupuje krabička s deseti zápalkami, otevíracím nožíkem, kouskem drátku, provázkem a píšťalkou. Vyjma píšťalky, jež je určena pouze a jedině k přivolání pomoci v případech přímého ohrožení života, mají zbývající věci použít k přečkání noci v lese. Každý sám. Ukrytý před ostatními. Chlapci utíkají a je jim teplo, slyší jen svůj překotný dech.

Jan Arnošt odměřuje kroky přes náměstí

Svobody a krví mu tepe do rytmu text jeho nové role. Jedna postava nebo druhá, komu na tom záleží. Tak často oblékat a svlékat cizí kůži a osud na požádání, podle programu, na příkaz režiséra. To, co se zdá zpočátku jako hra, zábava, umění, alternativa nebo snad zrcadlo života, se stává jedinou možnou realitou, obrůstá houštím a mechem, zapouští kořeny. Najednou je duše pevně sevřená, opletená proutím, cítí klid závětrného místa.

Tisíckrát zakoušená a zkoušená situace najde skulinu v čase a proskočí do dalšího dne, měsíce, roku, do studeného podzimního podvečera, vysráží se v kapkách potu na rozpálené pokožce zadýchaného Erika. Chlapec zastaví a snaží se poslouchat okolí, pomalu přitahuje otěže plicím, chloupky na uších se postavily do pozoru. Jsi sám, říká mu jehličí zvolna se snářející k jeho nohám. Daleko od všech, osamělý, možná vítězící, sám. Erikovi jen ve spodním prádle začne být zima. Teplota klesá, není vyloučen ani první mrazík.

Jan Arnošt si přiloží dlaně na uši, aby mu do nich nefoukalo, a přidá do kroku, přes holé vydlážděné náměstí se blíží k pasáži, za chvíli bude v divadle. Cítí, jak mu nabíhají svaly, jeho tělo mohutní, na hrudi ho hřeje brnění z tvrdé kůže, ruce jsou prodloužením meče. Spartakus nezná strach a slitování. Slova si sama prorážejí cestu ven mlčícími ústy. Z plakátu na sebe zírá, mohutný, velkolepý. Perspektiva čaruje.

Rozhledna, která se zdála být na dosah – ješ-

tě pár metrů a je u ní, přečká noc uprostřed mírně se chvějícího bambusového stvolu, tak z dálky vypadá, vysoká, štíhlá, dřevem obložená, jako pružné tykadlo na vrcholu světa –, je najednou znovu daleko, svah se nečekaně láme a Erik ji ztrácí z dohledu. Slyší, že je sám, tak daleko nikdo z ostatních neběžel. Ví, že jim unikl, nikdo ho neobjeví. Jen ta zima, ta ho kouše, štípe, lechtá. Bez ohně, slíbil si. On nepotřebuje zápalky, jiskru, Prometheovu oběť.

Utíkal západním směrem, na druhou stranu než většina, do kopců, nahoru, přes skálu a ještě výš. Znovu se zhluboka nadechne a vykročí tam, kde tuší nad korunami stromů hvězdy. Zvládne to. Ještě pár minut, několik set metrů, nepočítá už nádechy a výdechy, jež ho pálí v plicích, krok a další a už to bude, po kovových schodech nahoru, potmě jako pavouk po vlákně, táhne s sebou dvě větve plné listů, jimiž se přikryje. A pak noc mezi nebem a zemí. Vítěz. Bude první, na koho při rozednění pohlédne světlo.

V té chvíli do sebe všechno zapadlo. Najednou chápal, proč byl vždycky tak jiný, proč se na něj i teď dívají skrz prsty, podezíravě, přestože současně cítí jejich respekt. Je to dar. Tušil to odjakživa, jen ve slabých chvílích své nadání považoval za prokletí. Teď to ví jistě, Geronimo měl pravdu, je jedním z nich.

Vdechl prach města, vydechl úlomky kostí. Všichni kolem něj ztuhli. Fascinace v jejich tvářích. Děs, jenž ovládl jejich oči. Ne, to nehrají, bojí se ho, jak tam tak stojí, monumentální.

To už není jen herec, jsou uhranuti esencí agrese a síly, v něž se proměnil. Nesmlouvavý, chladný, titán, pohybem palce dokáže zlomit vaz jako párátko, s nezúčastněným pohnutím by sledoval smrt člověka stejně jako rozlomenou třísku hloupého dřívka.

Skvělé, úžasné, tak to má být. Výkřiky chvály se k němu nesou zprvu jakoby z dále, z jiného světa. Letí od jedné z hvězd, jež v noci, když nemohl zimou usnout, svítila na jeho čelo na horní plošině ve větru vibrující rozhledny. Ta hvězda už dávno zhasla, jeho vesmírný koráb shořel v ranním slunci, skafandr zapomněl ve snu, ani zlaté rouno nemá přehozené přes nahé tělo.

Erik se směje, ukazuje díru mezi prvním a třetím zubem, levá dvojka mu stále nechce narůst, ale podle zubaře je v dásni schovaná – než se oženíš, určitě se ukáže, žertuje lékař před jeho matkou v ordinaci –, na proluku v úsměvu však myslí ze všeho nejméně, rychle si obléká kalhoty, triko a svetr a zvedá nad hlavu zlatě nastříkanou šišku, další trofej do sbírky.

Dva chlupci v noci použili píšťalku, nezvládli noc v roli Adama, člověka z červené hlíny, toho prvního, jediného bez dědičného hříchu, říká Geronimo. Jiní si zapálili oheň a přečkali noc společně, jako tlupa. Pouze čtyři to dokázali, stojí stranou a mají hrdě zamknuté ostré brady. A jen Erik zvítězil, byl sám, zmizel z povrchu zemského a dosáhl jiných světů. Erikovi v hrudi svítí hvězda, po které na obloze navždy zůstane prázdné místo.

„Erik má právo nosit znamení hvězdy,“ říká Geronimo. S těmi slovy se mrak plný ledových jehliček mrholení rozplývá.

Teplota je nepodstatná, člověk bez minulosti je nedotknutelný, prochází tímhle zasviněným světem čistý, pluje vašimi životy, sahá vám na duši a v dlaních si pohazuje s vašimi myšlenkami. Cítíte to? Jistěže ne, je to kouzlo, skutečné, žádný trik.

Jan Arnošt po premiéře prochází předsálím divadla, mívá desítky lidí, kteří mu ještě před chvílí aplaudovali vestoje, a teď se cpou jednohubkami a pijí pivo. Pluje ve své neviditelné křišťálové kouli a oni to tuší, jen na něj občas s obdivem pokývají, jinak civí, neodvážejí se přiblížit. Ani ostatní herci ne, stojí uprostřed chumlu známých spolu s režisérem a ukazují na něj, na toho mladého. Ano, je to k nevíře – musejí se skřípěním kloubů a přes vztekly pláč uražené krve přiznat –, je o tolik lepší než my, staří, uznávaní umělci.

On to všechno slyší, aniž by chtěl. Nasává každou jejich myšlenku. Hlavně ty závistivé, které jsou nejkyselější a čpí, ale na něj nemůžou. Hoví si ve své prosklené bublině, poskakuje v ní po schodech nahoru, ven, do oddechování spících ulic. Letí domů, řídí se semaforem na obloze, vyspat se z toho a ráno znovu navléct kostým člověka.

I přes tu maškarádu – komu by se chtělo den co den předstírat, že je něčím méně, než je ve skutečnosti – je to povznášející pocit. On ví. A pár ostatních. Hlavně Geronimo. O rodi-

če nejde, o hloupou malou sestru už vůbec ne. Erik dopíše úkoly, vyskládá si učebnice na druhý den do aktovky, napíše obvyklý vzkaz, že jde do klubovny, a s rohlíkem se salámem v ruce utíká na tramvaj.

Sousedí vidí rošťáka, co je věčně v pohybu, ale nikdy nezapomene pozdravit. Usmívají se na něj proto, ale Erikovi na nich nezáleží, on ví své. V létě, to jest za devět měsíců, se připojí ke skupině. Bude jedním z nejmladších, říkal Geronimo. Erik si v duchu opakuje věty, ze kterých ho budou zkoušet. Stojí na konci druhého vozu tramvaje, dívá se ven a naprázdno otevírá ústa. Venku začínají padat první sněhové vločky. Každý den je zkouškou, každá hodina představením, život je jen převlek, zamumlá, aniž by chápal význam slov. Je však přesvědčen o jejich pravdě.

Přitom Jan Arnošt ví, že univerzální pravda neexistuje. Proto je třeba hledat tu svou, každý den, v sebebanálnější větě, již pro něj někdo napsal. Rozhlíží se po tramvaji a zahlédne povědomou siluetu chlapce. Vystoupí na stejné zastávce a několika dlouhými kroky ho dožene, společně se ohlédnou za odjíždějící tramvají a o pár desítek metrů dál zmizí za rohem.

Johana hrála ráda hry. Začalo to nenápadně, když musela už coby malé dítě inscenovat různé vypjaté situace, aby upoutala pozornost a vynutila si zájem. Prvotním hybatelem těchto mnohdy nevědomých hereckých etud byl Josef Krug. Dcera toužila po lásce svého otce. Matku neměla ráda – matka ji vlastně také ne, jak se postupně ukázalo. Doktorka Krugová milovala alkohol a prášky, byla koktejlový typ.

Johanina mladší sestra o pozornost také bojovala. Ale měla lepší pozici, byla od narození smrtelně nemocná a záchvaty čehokoliv nemusela hrát, přepadaly ji samy od sebe. Johana byla na sestru permanentně naštvaná. Závíděla jí. Měla ji ráda. Nenáviděla ji. Johana byla z pocitů vůči sestře zmatená. Někdy si přála její smrt, seděla vedle postýlky a zírala na vodnatou hlavu, čekala. Když jen svou přítomností dokázala usmrtit bratra, mohlo by to jít i se sestrou, uvažovala.

Kolem její sestry chodil tatínek po špičkách, zatímco o Johanu se příliš nestaral, koneckonců ona na smrt nemocná nebyla. To byla velká nespravedlnost. Tak se z Johany stala epileptička. Johanin mozek se k hysterické epilepsii uchýlil sám od sebe, kdykoliv Johana pocítila úzkost ze ztráty tatínka či ji bodl osten závidi, třeba když tatínek dřepěl u postýlky nemocné sestry a ona pro něj byla vzduch.

Čím častěji jí zmítaly záchvaty – postupně dívka pochopila, že hra na umírání na tatínka a dospělé vůbec zabírá –, tím dramatičtější by-

ly. Jeden se udál přímo v ordinaci dětské lékařky, kam Johanu tatínek musel vzít, protože ve školce hrozili povoláním sociální pracovnice, když jim holčička řekla, že její nemoci doma nikdo nevěnuje pozornost.

Josef Krug totiž dceřiny epileptické záchvaty neuznával. Byl přesvědčen, že Johaně nic není. To však dost dobře nemohl říct vyděšeným soudružkám učitelkám ze školky, jež měly v živé paměti Johanu svíjející se na zemi s pěnou u pusy. Cestou k lékařce na vyšetření to řekl našťavaně alespoň své dceři. Holčička pochopila. A to, co následně předvedla na poliklinice, bylo strhující.

Nejen lékařka, ale také neurolog ze sousední nemocnice, jehož bezmocná odbornice na spalničky a dětské vyrážky hystericky zavolala, jakmile sebou Johana ve vlnách křečí práskla na desinfekci páchnoucí linoleum, okamžitě dívku diagnostikoval jako silnou epileptičku. Následně dokonce v nemocnici při vyšetření na přístrojích našel v mozku téměř učebnicové ohnisko. Johana dostala několik balení léků a Josef Krug zaváhal.

Byla to už tehdy nepřiznaná, ale o to urputnější hra mezi otcem a dcerou. Kdo s koho. Jednu chvíli vedla Johana, pak zase Josef Krug.

Občas nastal klid zbraní. Jako třeba tehdy, když Josef Krug zjistil, že jeho dcera má fenomenální paměť. Byl ohromen, když osmiletá dívenka recitovala z paměti celé desítky vět, jež slyšela na setkáních Děti Světla, kam ji občas bral s sebou. V komunitě vzbudila nadaná dív-

ka nadšení. Všichni hovořili o daru, jenž jí byl dán za nějakým účelem. Tehdy díky Johaně dokonce zaujal Krug v brněnské skupině učedníků Syna Světla vůdčí postavení.

Brněnští následovníci Syna Světla si připadali nejen vyvolení, ale také společensky nesmírně důležití. Komunistický režim jejich náboženskou skupinu oficiálně neschvaloval, právě naopak, což jim dávalo pocit odbojářů a hrdinů, a neváhali sami sebe přirovnávat k disidentům. Přitom mnozí z těch, kteří se ve vile se sluncem v Černých Polích nad učením Syna Světla setkávali, byli členy komunistické strany, jeden z nich dokonce pracoval u Státní bezpečnosti, ale to jim legendu o sobě samých nenarušovalo. Naopak, někdy dokonce za bouchání dlaněmi do stolu tvrdili, že rozvracejí režim utajeně zevnitř, a někteří z nich tomu snad i věřili, i když mohli díky komunistickým členům a kontaktům Kruga s Herr Nowakem několikrát ročně vycestovat za železnou oponu do Rakouska k pyramidě, v níž je pochován Syn Světla – z tohoto pohledu byli vskutku vyvolení.

Této skupině zhruba pětatřiceti dospělých tedy Josef Krug díky Johaně jednu chvíli neoficiálně velel. Jako invalidní důchodce se práci pro Světlo věnoval naplno – jeho dalším jediným zájmem byl přírodovědecký chlapecký oddíl –, takže přebíral jaksi samovolně čím dál víc pravomocí.

Johana v té době hltala otcovu lásku jak nezavřená. Už si zvykla, že ji tatínek ubytovává

různě u známých, nemusela se díky tomu plácet ve zkaženém rybníku bytu, v němž zahnívala její opilá matka a občas i nemocná sestra. Vídala tatínka mnohem častěji, konečně patřila do jeho světa samozřejmě, nemusela o to svádět každodenní boj, epileptických záchvatů bylo v té době podstatně méně.

Idyla ale není nikdy trvalým stavem. Okouzlení malou, geniální holčičkou vzalo zaspě, jakmile Johaně téměř přes noc vyskočila prsa a nalily se boky. Geny po Josefu Krugovi se daly do práce a během půl roku se z malého děvčátka stala mírně obézní, dospívající a uhravitá dívka. Nikdo jí nic neřekl, ale Johana rychle pochopila, že její čas skončil. Znovu se, tentokrát vědomě, uchýlila k epilepsii. Ale otec už jí na to podruhé neskočil, ať sebou zmítala s vykloubenými údy sebevíc.

Ted' měl navrch Josef Krug, ovšem cítil, že bez kouzelného dítěte v zádech je příliš rychle nahraditelný. Byl skrytě nervózní, a čím méně měl na Johanu náladu, a tedy i čas, o to víc se ona upínala k jedinému, co jí ještě dodávalo v očích ostatních a hlavně tatínka nějakou hodnotu – ke své paměti. Vlastně jen díky tomu, že uměla Světelné knihy téměř zpaměti, ji s sebou vzali do vesnice pod rakouskými Alpami na obřad zpečetění.

A tam se to přihodilo. Johana na hlavu porazila svého otce. Stala se Vyvolenou. S velkým V. Pro všechny zúčastněné to byla zlomová, magická a určující událost. Zázrak století. Možná tisíciletí, který někteří v euforii neváha-

li srovnávat s narozením Krista. Skutečnost byla samozřejmě mnohem méně romantická a nadpřirozená, Johana prostě náhodou stála na místě, kam tehdy v noci dopadlo měsíční světlo a odrazilo se od plechu, jenž ležel zapomenutý v trávě kousek za Johanou, takže dívku ve tmě najednou obteklo světlo a na kamenou pyramidu kus za jejími zády tento výjev promítl stín, který si excitované, čerstvě zpečetěné Děti Světla vysvětlily po svém.

Podle Josefa Kruga to byl Osud. Jeho Osud. Neboť Johana byla jeho. Pro Johanu to byl šok a následně zadostiučinění, nyní měla otcovu pozornost zajištěnou nadosmrti. Oba si mysleli, že drží v ruce trumfy. Hra nabrala na intenzitě. Teď už nešlo jen o otce a dceru, zapomenutý plech v trávě rozhodl o osudu lidstva – alespoň podle těch, co byli oné letní noci ve vesnici, a následně i podle dalších, jimž byla radostná novina o označení Vyvolené postupně zvěstována.

Díky zapomnětlivosti nám neznámého učedníka Světla, který to léto pobýval ve vesnici a měl na starosti kosení luk, nastala bizarní situace, jež se až zvráceně často opakuje: vzdělání a vysoce inteligentní lidé z různých koutů Evropy, neboť mezi příznivci Grálu a Syna Světla byli a jsou i tací, naslouchali nevzdělanému invalidnímu důchodci z Brna a jeho stejně podprůměrně inteligentní dceři.

Do Rakouska přijeli jako Josef Krug s dcerou a vraceli se jako Vyvolený s Vyvolenou. V záznamech brněnské Veřejné bezpečnosti

je o tom několik zápisů, jež tuto situaci konstatují jako suchý fakt s douškou, že je třeba i nadále vést vyšinuté, ale neškodné aktivity rodiny Krugovy v patrnosti, zvláště s ohledem na strýce Josefa Kruga, kdysi vysoce postaveného velitele sovětských vojsk v gruzínské oblasti, dnes vlivného důchodce. Krug s Johanou to tak měli černé na bílém.

Po rakouském zázraku nastala jakási Krugova desetiletka. Jeho hlas díky alpské události ve vile se sluncem na štítu mohutněl, stejně jako jeho vize, které nabíraly čím dál nečekanější podobu a dost významně se časem odchýlily od myšlenek Syna Světla. Do vily v Černých Polích chodilo čím dál míň původních návštěvníků, zato se tam čím dál častěji scházeli chlapci se žlutými šátky kolem krku, aby naslouchali Geronimovým slovům, utírali prach z tisíců knih, umývali tři patra oken, sekali trávník za domem.

Kolem Josefa Kruga se uzamknul kruh dvou dospělých a třinácti chlapců, následně mladých mužů. Johana byla nadále otcův talisman, ukazoval ji, když bylo třeba, hlavně vyslancům z Maďarska a Rakouska, kteří za ním jezdili řešit, proč většina Děti Světla založila v Brně novou buňku a nejsou již sdružení kolem něj.

Johana žila v suterénu vily s vysokými stropy, memorovala z listů, které pro Geronima přepisovala na stroji a později na počítači, hrála na klavír a komponovala – tak tomu alespoň ona sama říkala. Na konzervatoř ji nevzali, s obtížemi absolvovala gymnázium, na Janáčkovu akademii múzických umění se ale nakonec díky sloní paměti propreludovala.

Krugova desetiletka je zdánlivě období nudné a nezajímavé. Byla to však doba pro budoucí děje zásadní. Geronimo budoval svou jednotku Termitů. Johana spala zakuklená a čekala na proměnu. Postupně si zvykla na to, že je Vyvo-

lená. I na to, že se – bohužel, dodávala – v jejím životě zase tak moc nezměnilo, kromě zvýšeného pocitu vlastní důležitosti a výjimečnosti.

Johana tu dobu považovala za ztrátu času. Žila, napsala si později do deníku, ovšem hned se opravila – vlastně spíš ta léta jen přežívala. Ale protože byla Vyvolená a staral se o ni Syn Světla prostřednictvím Osudu, jednoho dne musela přijít změna, o tom byla přesvědčená. Johana na ni čekala. Čekání na něco je životním programem mnoha lidí, Johana se lišila pouze tím, na co čekala.

„Krug nikdy nechodil sám, vždycky měl s sebou doprovod. Mladší muže. Myslím, že se střídali asi tak tři. Ale nepamatuju se jistě. Už je to, no jasně, skoro deset let, nebo tak nějak?“ Medvěd se napil studené kávy, která před ním stála na upatlaném stolku malého bistra v kancelářském komplexu dobře hodinu, od předchozí schůzky.

Tady, v prvním patře, v potměnělém prostoru bez oken, kam na čtyři stolky a podlouhlý zrcadlový bar přes všechny kanceláře, obchody a pasáže, jimiž byl bar skřípnutý v mezeře, jež jakoby náhodou při stavbě vznikla a nikdo si s ní nevěděl rady, nedosáhl ani den, ani noc, tady ani ne čtyřicetiletý muž, kterému se říkalo Medvěd, přestože byl drobný a hubený a řídké blond vlasy mu umaštěně okopávaly ramena, úřadoval – tak tomu on sám se smíchem plným kouře a zklamání říkal.

Zapálil si další cigaretu: „Proč vás to vůbec zajímá? Vlastně o nic nešlo. Ne, že bych na něj neměl spadený. Kdyby se vrátil do města, zatřepal bych s ním. A ani bych to vlastně nemusel udělat já. Těch, co naštvál a co sou po něm hladoví, je sakra dost. Žádný ořezávátka. Něco vám ukážu.“ Mohutně potáhl, odložil cigaretu na kraj seškvařeného plastového popelníku a začal si rozepínat flanelovou košili, která mu lezla z kožených kalhot zastrčených v kovbojských botách.

Když si sundal košili, vyhrnul rukávy podvlékačího trička co nejvyšš a napřáhl ruce zaťaté

v pěst před sebe. Na rukou mu od ramen po zápěstí rašila modře vytetovaná srst, před zápěstními kůstkami přecházela v tlapy zakončené drápy, jež byly vyvedeny na prvních článcích prstů, takže právě dlaně sbalené do pěstí daly medvědím pazourům vyniknout. Po chvíli, jež podle něj stačila na předkrm, vstal ze židle, otočil se zády a vyhrnul si tričko až k hlavě. I servírka, která ho coby štamgasta znala, vzhlédla od malé televizní obrazovky, již měla postavenou na baru vedle pokladny, a zírala do hladové a dost dobře možná řvoucí medvědí tlamy na zádech.

„Stalo se toho hodně od té doby, co už spolu nepracujem, teda správně řečený, co ste mě vyhodil, doktore. Hele klid, nemyslel sem to tak. Zapomeňte na to. To je let, sakra. Aby bylo jasný, dvakrát sem uniknul smrti, dvakrát už sem si to vykračoval hezky po schodech tam nahoru, co to kecám, do pekla, tam sem měl namířený, ale asi se mnou mají jinačí plány. Chápete, co tím chcu říct. Řval sem: zubatá mě kosí a nic. To člověka poznamená. Změní. Uaaa,“ spustil triko dolů a trhaně smýkán uspokojením se sesul zpět na kovovou židli s popraskanou černou koženkou.

Ta stejně jako zbytek vybavení bistra a stálého osazenstva, jež kromě Medvěda a servírky čítalo jen dva noční hlídače, kteří si sem, do místa neviditelného pro většinu lidí – a přece kolem něj museli projít cestou z ulice či parkoviště k eskalátorům do patra kanceláří – na hodinu, dvě před začátkem služby přišli pod-

večer co podvečer vypít svou kávu s lógreem a rum, pamatovala doby slavnostního otevření. Když se s hudbou a pod výbuchy blesků fotoaparátů otevírá velkolepá budova ze skla a oceli jako tato, doufá i poslední komora – třeba ta vzadu, až za záchody a únikovým schodištěm, no ano, ta, co jste ji právě minuli, ale ani jste si jí nevšimli – v jásavou budoucnost plnou uznání a využití, ale teprve čas a rozmar lidských kroků nemilosrdně vyberou své oblíbenice a bez mrknutí oka odsoudí místa mimo hlavní trasu k umírání. Právě taková místa pak poskytnou laskavou náruč lidem, jako je Medvěd. Těm, co se vyhýbají hlavním silnicím a proudům světla a nevědí o tom. Naopak jsou přesvědčeni, že se hřejí na výsluní pozornosti, a čím víc zalézají pod povrch, za závěsy, do suterénů domů a pravidel, tím barevnější jsou jejich příběhy, tím hlasitěji chtějí být slyšet.

„Uaaa. Medvěd. Jasný?“ natáhl se vypravěč plně okouzlený sytostí vlastní srsti energicky po dohořívající cigaretě. „Takže Krug, to je dávno za mnou. Co já všechno zažil... Nemáte tušení, co je opravdovej život, dokud nestrávíte aspoň den v mé kůži. Tož zpátky do pohádky. Krug za mnou jednou přišel, že potřebuje takovou tu běžnou právníčinu. Smlouvy, dokumenty a tak. Ale počkat, dyť to víte, vy ste ho ke mně přeci poslal. A pak chtěl zažalovat nějakýho zaměstnance jedný ze svých firem. Teď, on žádnou firmu oficiálně nevlastnil, jestli mi rozumíte. Byly všechny psaný na některýho z těch kluků, co s ním chodili a zírali na něho

jako na zjevení. Doteď nechápu proč. Neuměl moc mluvit, byl zakřiknutej. Nemastnej, neslanej. Nevypadal chytře, ani jako člověk, co má hodně peněz, že by s ním byli kvůli lováčům. To sem fakt nechápal, ale upřímně – bylo mi to jedno. Byl to klient. Založil jsem mu další firmy. Jo, i tu. Jak se to menovalo... Něco s turkmenským prezidentem nebo arménským nebo něco tak. Prostě z nějaký země, co zbyla po rozpadu Sovětskýho svazu,“ zamával na servírku a naznačil, že chce to, co obvykle. Mlčky čekal, až mu šouravým krokem přinese z lednice tonik s ledem ve vysoké sklenici.

„Jasně, že to vypadalo opravdově, jinak bych to nedělal. Určitě měl nějaký vazby tam na východě. Na někoho vysoce postavenýho, protože měl pověřovací dopis přímo od tamního prezidenta, a estli se nepletu, tak aji generála nebo co. I s razítkama. Se vším. Měly se přes tu firmu dělat obchody s ropou a obilím. To bylo samý vlak pšenice sem, dva vlaky s ropou tam. Úplně ujetý to bylo. Ale nepamatuju se, že by to někdy dopadlo. A jestli jo, tak sem u toho nebyl. Vážně nic nechcete? No proto... Hned to bude,“ vstal a vydal se k baru, za kterým se servírka s bílou zástěrou uvázanou přes tmavé džíny a červený svetr smála televizní reklamě.

Aniž by spustila oči z obrazovky, vyslechla si žádost, automaticky zapnula rychlovarnou konvici, vytáhla zpod baru reklamní hrnek propagující místní realitní kancelář, postavila ho na podšálek a sáhla po prvním čajovém sáčku,

který poslepu nahmatala na polici v krabici. Když se konvice vypnula, stejně mimoděk sáček v hrnku zalila horkou vodou. Dál ji osud čaje přestal zajímat, začínal seriál.

Medvěd si zapálil další cigaretu a nenápadnou páru stoupající nad stůl z horké čajové vody sfoukl proudem kouře vydechnutého s hlubokým povzdechem, který mu unikl. Nebylo to jeho oblíbené téma. Nevěděl, co jeho posluchač ví. Mohl vědět všechno. Na druhou stranu – nemusel nutně znát podrobnosti ani vnitřnosti oné ostudné kauzy, o níž se bylo třeba aspoň zmínit, nešlo se jí už v souvislosti s tím vším vyhnout. Rozhodl se riskovat a vsadil na to, že jeho protějšek ví jen minimum, tedy téměř nic.

„Krug mi dluží milion,“ zapřel se Medvěd do chatrného opěradla a čekal. Neodhadl to správně, viděl okamžitě. „Ne, tři ne. Odkud to máte, tři, aha. No, to bylo na začátku,“ znervozněl, evidentně se toho ven dostalo víc, než doufal.

„Jak bych to řekl co nejjednodušejc... Dělal sem jednu dobu Krugovi řidiče. Neměl řidičák, prý ho kvůli nějakému zranění nemůže dostat. Nevím. Mně se zdál úplně v cajku, jako marod nevypadal, a to sem s ním trávil i několik dní v kuse, když sem ho třeba vezl do Lichtenštejnska nebo Německa na jednání. Nevadilo mi to, aspoň jsem se tam podíval. Krug mi vždycky zaplatil za benzín i za čas a platil i hotely. Teda platili to ti jeho poskoci, on snad ani neměl peněženku. Ale to není podstatný.

Jel jsem s ním tehdá myslím ze Ženevy, kde nás přijal spolumajitel privátní banky.“

Uraženě vydechl kouř: „Jak to vím? No, měl na vizitce stejný méno, jako bylo v názvu banky, a sešli sme se s ním přímo v tý bance.“

Okamžik, kdy přijel po dálnici z Lausanne kolem Ženevského jezera, botanické zahrady, přes most kolem hlavní pošty a zaparkoval pod stromy před starobylým, smetanovým domem s dveřmi zdobenými černou kovanou krajkou, se mu vybavil s větrnou pohotovostí. Ucítil ostrý vzduch, tak nečekaný uprostřed slunečného velkoměsta, jenž přitékal z neda-
lekého nábřeží.

Promnul si mimoděk nos a z břicha času našel ten jiný svět, který sice navštívil, ale vlastně jako by tam vůbec nebyl, nešel těmi chodbami po zlatém mramoru, neopíral se zády o monumentální pískovcové zdi, ne, musel to být sen, jiný život, vize. Přesto mu před očima zastavil výtah, který vypadal jen jako další kamenný kvádr pohybující se nečekanou rychlostí. Nikde žádná tlačítka, ukazatel pater, pouze muž v šedém obleku, mlčenlivý, s rukama za zády. Vstoupili dovnitř monolitu, svět se za nimi uzavřel, jako by i oni zkameněli a spustili se do nitra země. Na čí povel a kam se začal výtah pohybovat, pro něj zůstalo záhadou. Byl si jistý, že padali dolů, a přece je kus skály vyplivl v nejvyšším patře, němém, oslněném nečekaným pohledem do dlouhé chodby zaplavené jásavým světlem, do něhož na konci, tam, kde okno ukazovalo podolek nebe, vplula silueta

člověka – jak nepatřičné, ta politováníhodná lidská křehkost, jak velkolepé a efektní.

Cítil, že se sám stal kamenem, tak zvědavě a přitom netečně sledoval onu figurku kráčet k nim a čekal, kdy se kameny stěn pohnou jedním malým zívnutím k sobě a ten, kdo jim šel v ústrety, přestane existovat. Namísto toho jim za zády zapraskala skála, která zase kamsi odjela. Potřásli si rukama a vstoupili do zprvu neviditelné chodby. Konečně mohl vydechnout. Tento prostor už byl pro lidi. Kovové kliky, skleněné ručičky hodin klouzající po mramorové zdi, kožená křesla, stůl ve tvaru lodního kýlu, okno a další lidé. Mladí lidé. Muži. Stejně jako ve výtahu mlčenliví, s pohledem upřeným do pupku světa. Uvědomil si, že zatímco on měl hrudník sevřený ocelovou obručí, téměř se dusil a mozek se mu vařil podivným strachem z neznámého, jeho dva společníci se prostorem pohybovali s nečekanou samozřejmostí. Téměř beze slov komunikovali s mužem, jehož fotografii viděl s dalšími dvěma portréty starších mužů vznášet se pod stropem ve zlatém rámečku.

Nevěděl, co přesně se v bance událo, ale když asi o hodinu později odcházeli, cítil, jak se poměr sil změnil – on, který měl dosud profesní i intelektuální převahu nad Krugem v laciném obleku a botách s vysokou gumovou podrážkou, nad mužem, jenž potřeboval jeho pomoc a který zjevně vydělával mnohem méně než on, se najednou cítil podřadně.

Když pak Krug zadal adresu hotelu na břehu

Ženevského jezera a on je odvezl svým bílým mercedesem, na který byl v Brně tak pyšný, tam, kde ústí jezero do Rhône a odkud z okna, jež bylo přes celou délku pokoje, viděl nejen město, slavný vodotrysk, ale i Mont Blanc, pochopil, jak vypadá skutečný svět peněz, kam on nebude nikdy patřit.

Smířil by se s tím snadněji, kdyby chápal, proč jemu to není osudem dopřáno a někomu, kdo vypadá jako karikatura bezvýznamného úředníčka z nejzapadlejší firmy na světě, ano. I v hotelu, kam se vizáží ani v nejmenším nehodil, se choval Krug s nenucenou samozřejmostí. Medvěd měl neopodstatněný strach, který ještě víc umocňovaly chvilkové záchvaty euforie.

Lehl si na bok na postel, opatrně, aby botami neušpinil sněhobílé povlečení, podepřel si hlavu rukou a díval se z okna. Přemýšlel usilovně, jak tento okamžik zakonzervovat, jak dát svému světu tam doma vědět, kde je. Protože mu nebudou věřit. Musí mít důkaz, jinak pro ně bude jen lhář. Ale byl bezmocný – proč jen ho nenapadlo vzít si s sebou fotoaparát. Už se sem nikdy nepodívá, to je jasné. Tak drahý hotel by nezaplatil. A do té banky by ho nepustili. A pokud ví, tak Krug tam už znovu nejel. Tedy alespoň ne s ním. Vzdychl si, do dneška ten výlet nepochopil.

„Cože?“

Posluchačova otázka přetrhla pás jeho vzpomínkového promítání a zaskočila ho, nechápal, jak s tím vším souvisí, ale zamyslel se.

„Když se na to ptáte, je to zvláštní, ale ne. Nevzpomínám si, že by uměl cizí jazyk. Teda německy sem tam slovo, ale fakt lámaně. Možná pár vět rusky, ale co si vybavuju, tak mu tlumočili ti, co je bral s sebou. Já umím anglicky, ale po mně tlumočení nikdy nechtěl. Kde sem přestal. Jo, na té zpáteční cestě ze Švýcarska si povídal s tím svým poskokem, co tam byl s náma a seděl vedle mě na sedadle spolujezdce, o byznyse, kterým prý minimálně zdvojnásobí vložený peníze. Nějak to souviselo právě s tou bankou. Pak mu dokonce někdo volal na mobil, že lováče posílá. Chtěl jsem vědět, vo co de. Byla to podle všeho tutovka. Tak jsem se zeptal, jestli by to moh udělat i pro mě,“ jeho ohryzek nasucho poskočil a dření chrupavky se mu otřelo vibrací o mozek jako smirkový papír, přivřel oči. „Krug řek, že pro mě to samozřejmě udělá, že jsem vlastně jeho člověk, že mi absolutně věří a že si takovou odměnu za svoje služby zasloužím. Nebo něco na ten způsob.“

Dostával se na tenký led. Ví to, nebo ne? Namířil obličej směrem k baru, jako by vybíral, co dalšího si dá k pití, a přitom koutkem oka sledoval výraz ve tváři svého posluchače. Doufal, že z něj dokáže vyčíst odpověď, jež byla pro další vyprávění klíčová. Ale nešlo to, nikdy neuměl číst v lidských tvářích. Znovu se rozhodl pro risk: „Tak sem mu dal ty tři miliony. Mělo z nich být za dva týdny pět, to by přece udělal každěj, kdyby moh. Takový lováče na ulici nenajdete. Co? Jak moje? No, dal sem mu

je za sebe, takže...“ Medvěd rychle zamrkal, jako vždycky, když byl přistižen při lži: „No jasně, že tak úplně mý nebyly. Měl sem je v právnický úschově od klienta. Byla to blbost, ale k takovým penězům se našinec jinak nedostane. Navíc to neměl klient vůbec vědět, peníze měly být zpátky mnohem dřív. A kurva nebyly.“

Hleděl na společníkovu pohybující se ústa a zlost v něm rostla: „Sakra, tak proč se ptáte, když všechno víte? No prostě mi přestal zvedat telefon, nepřišel na schůzky. Jel sem k němu domů, ale tam prej už několik let nebydlel. Přitom já ho tam nakládal. Třeba ve čtyři ráno. Vždycky stál před domem. Copak mě napadlo, že bude svýho právníka tahat za nos? Navíc v tom domě na Veverčí má pořád trvalý bydlíště. Jeho žena tam bydlí.“

Nakonec to nebylo tak strašné, jak myslel. Koneckonců už je to léta za ním, no ne? Stalo se. A že to ví právě tenhle člověk, nebyla taková katastrofa, vyhodnotil Medvěd situaci, zatímco upíjel tonik. Viděl, že posluchač čeká na pokračování. Pohodil vlasy, protáhl se a naznačil úsměv. Není důvod, aby kdokoliv věděl, jak mizerně mu z toho pořád je.

„Já tak rychle peníze samosebou dohromady dát nezvládl. V bance mi nepůjčili. Znáte mě, nejsem zrovna ideál. Takže když na to klient přišel, okamžitě mě předhodil soudu a Advokátní komoře. Nechtěl si to nechat vysvětlit. Každopádně jakmile sem dostal od policie předvolání k výslechu, zjevil se jeden z Krugovejch hošanů a řek, že už můjmu klien-

tovi zaplatil dva miliony a ten že stáh žalobu. Slíbil doplatit ještě ten třetí meloun, ale to už neudělal. Zbytek znáte, po Krugovi je vyhlášený pátrání. Nebo spíš bylo.“

Rozhodně se odmítal vybavovat o tom, jak má pořad na účtech exekuce a že ho vyloučili z Advokátní komory, přestože to zřejmě vědělo celé právníké Brno.

„Jak to vypadá teď? Vidíte... Mám se skvěle. Práce nad hlavu. Našel sem smysl života. Ale jakej, to nepovím, na to si musí každěj přijít sám. Jak sem říkal, dvakrát sem uniknul smrti.“

Zvedl se a vyšel z bistra na toalety, které byly na konci hlavní pasáže každého z pěti pater budovy. Na stole po něm zůstala prázdná sklenice, plný popelník a klíče od auta s přívěskem se znakem Porsche.

Bistro vyplnil vřískot hrdinky televizního seriálu. Servírka spokojeně zahýkala, zjevně došlo k dlouhému utišujícímu objetí a polibku. I noční hlídači ztichli a z piety zírali na dno stopek s napůl vypitým tuzemským rumem. Věděli, kdy je třeba projevit servírce, jež stejně jako oni už v podstatě patřila k inventáři obchodní pasáže, respekt.

„Tak jak se má Hildegarda?“ zaklepal po návratu prsty laškovně vedle televize Medvěd, osvěžený procházkou už téměř prázdnou budovou. „Tak Uršula,“ mrkl spiklenecky pravým okem na servírku, jež po něm šlehla uraženým pohledem. „Vezmu si ještě tondu, ja?“

Vytáhl z prosklené lednice lahev s tonikem a vrátil se ke stolu a svému hostovi. Jakoby mi-

mochodem zastrčil klíče od auta do kapsy, která u toho zavržala, a usmál se v gestu pana domácího. Viděl, že schůzka v podstatě skončila.

„Kdybych věděl, kde je, tak... Ale někde sem slyšel, že je prý furt na severu, nepletu se, že to bylo Norsko? Můžu se zkusit poptat, esli chcete. A dám vám vědět. Ovšem jesli o něho tak stojíte, tak zkuste cerunku. Už je venku z basy? Bylo to mezi nima až úchylný. Já ji viděl jen jednou z auta a čučel sem jak puk. Žádná krasavice, a to sem eště přející. Ale jak s ní mluvil do telefonu! Nejdřív sem si myslel, že má nějakou milenku. Až pak se ukázalo, že volá tý holce. Starší, samozřejmě. O tu mladší se nezajímal. Nebyla už tehdá vlastně mrtvá? No nevim, já se o jejich famíliu nezajímal. Až když to prasklo a já viděl fotky v novinách, tak si říkám: Ty krásó, není to mladá Krugová?“

Když jeho host zaplatil – trval na tom, že útratu vezme na sebe jako poděkování za Medvědův čas –, vydali se spolu do suterénu k parkovacímu automatu. Každý Medvědův krok doprovázelo skučivé vrzání kožených kalhot, jež obepínaly nemilosrdně stehna a bedra svého nositele a znemožňovaly mu volný pohyb, takže kráčel, jako by měl zadek sevřený v kleštích. Ale Medvěd zjevně tento typ chůze považoval za chlapácký, protože se do rytmu vrzající kůže snažil komíhat mocně ramínky a hubenýma rukama, u automatu vytáhl z kapsy klíče od auta, znovu je předvedl a halasně se rozloučil – on parkuje níž.

Sjel do nejnižšího, až na dva vraky aut opuštěného patra garáží, mechanicky nasedl, nastartoval, rozjel se. Byl tak zabraný do vzpomínek, jež předchozí rozhovor vyvolal, že si ani nevšiml, když se do pruhu vedle jeho oprýskaného starého auta zařadil vůz, který řídil jeho host. Probralo ho až troubení. Zlostně se podíval, odkud ten zvuk přišel, a viděl, jak na něj mává doktor Lébl a ukazuje, aby stáhl okýnko.

„Ještě jednou díky. A nezapomeň mi zavolat, cos zjistil o Krugovi,“ zakřičel na něj vesele a sešlápl plyn.

Medvěd viděl ve čtyřech chromovaných koncovkách vzdalujících se výfuků svou budoucnost, o kterou před lety přišel.

„Kreténe,“ řekl polohlasem a nevěděl, zda slova patří Léblovi, nebo mluví sám k sobě. Trhaně se rozjel.

Chystám se za doktorem Léblem. Včera večer telefonoval, že má další informace o Krugovi. Beru si tedy svůj zápisník a pro jistotu i diktafon. Přitom vím, že doktor nebude chtít mluvit, uvidí-li ho na stole. Ale to je má nejčerstvější deformace, tahat ho všude s sebou.

Pracuju pro celostátní deník, v krajské redakci. Mé texty vycházejí na dvou listech, jež jsou vloženy uvnitř každého vydání určeného pro jižní Moravu. Ale šestkrát se můj článek ocitl na titulní straně celostátního vydání a četly ho statisíce lidí, dokonce byl citován v zahraničí. Právě kvůli tomu za mnou Lébl přišel.

Nejdřív to vypadalo, že se jen rozhodl takzvaně udělat správnou věc. Dnes však vím, že ho hnalo svědomí. Myslím, že to nikdy nepřizná, ale spoluprací se mnou se vykupuje. Dokonce porušil svaté pravidlo advokátů a jednou v noci – jako by záleželo na tom, aby jeho čin kryla tma a spánek ostatních – mi přivezl pět krabic plných zápisků, lístků, letenek, dokumentů a hlavně deníků. Vydal mi to, co si k němu kdysi ukryl jeho klient. A co mu po jeho propuštění z vězení doktor do očí zapřel.

„Byla to hrozně nepříjemná situace,“ řekl Lébl, zatímco jsme vynášeli krabice po schodech ke mně do bytu. „Strašně nerad lžu. No, co je? Vážně. Nedívejte se tak na mě,“ práskl za sebou tenkrát dveřmi.

Vidím Johanu, jak sedí u stolu s čokoládovou oplátkou a ztrácí se v růžové mlze. Tak si ji vybavuji nejčastěji, má spokojený úsměv a hnědé šmouhy kolem úst, brýle v plastových obroučkách. Pak si vzpomenu na siluetu dospělé ženy mizející mezi stromy. Na jevišti lomí rukama Jan Arnošt, to mě vytrhne ze vzpomínek. Stále vypadá dobře. Podzemním sálem se nese jeho zvuký hlas, kostým jen naznačuje, jakou kůži právě navlékl. Komorní scéna mu jde vstříc a já cítím, že pro ostatní diváky je skutečným králem.

I doktor Lébl se zdá být jeho uměním pohlcen, ovšem tuším, že mi po představení řekne, že to byl průměrný výkon, že zažil Jana Arnošta v lepší formě. A já mu to uvěřím. Budu si představovat, jaký asi byl před těmi deseti, dvaceti lety, v dobách, kdy po něm všichni šíleli, kdy sbíral jednu cenu za druhou, jak mocné bylo jeho kouzlo, jímž vládl, když ještě i dnes dokáže lidem ukrást srdce. Vidím ty dychtivé tváře kolem sebe, jak lapají s pootvřenými ústy každé slovo, záchvěv svalů, mrknutí oka Jana Arnošta, a zamrzí mě, že já ho nikdy nespatřím jako oni, pro mě zůstane navždy aktérem mnohem syrovějšího dramatu.

Vrtím se na nepohodlné dřevěné skládací židli, která tvoří spolu s dalšími, odhadem devíti, druhou z jedenácti řad improvizovaného hlediště. Jan Arnošt je hvězdou alternativní divadelní scény, už léta jeho jméno nezáří do noci z poutačů Národního divadla ani z titulků

televizních inscenací. Vrátil se zpět na zem, vlastně pod zem, spadl z uměleckého nebe, kariéru mu podtrhl skandál, když ho norská policie zatkla na předměstí Osla.

V nekvalitních záběrech, jež tenkrát policisté poskytli novinářům, zíral Jan Arnošt přímo do objektivu kamery a zjevně si v první chvíli nedokázal připustit, že se to opravdu děje, že tentokrát hraje sám sebe, nemá se za koho schovat, nemůže odhodit kostým. Pak kamera opustila hercův obličej a zabrala zadní sedadla, kde pod dekami ležel třesoucí se holohlavý chlapec ve věku zhruba dvanácti let a vzlykal – tento záběr byl ve své době zvlášť oblíbený, televizní stanice ho používaly dlouho jako hlavní poutač kriminálních zpráv.

Jan Arnošt za ten extrémní zájem veřejnosti, policie a médií zaplatil draze, protože byl už před zatčením známou osobností. Stál jako první na odstřel, i když se později ukázalo, že mu v onom překombinovaném bizarním kusu byla přidělena jen vedlejší role.

Doktor Lébl znal Jana Arnošta osobně ještě před norskou eskapádou. Právě Jan Arnošt se měl na doktora Lébla obrátit ze skupiny kolem Kruga jako první. Dřív než Erik.

„Já jsem tenkrát vážně Kruga vůbec neznal. Taky jsem netušil, že existuje něco tak obskurního jako Termiti. Přišel za mnou prostě známý herec. Za známým právníkem, to snad o sobě říct můžu. Až mnohem později jsem zjistil, že Jan Arnošt patří do skupinky mužů shluknutých kolem Kruga,“ vyprávěl mi doktor Lébl.

„Jana Arnošta znal v Brně každý, a nejen v Brně. Takže když se ke mně ohlásil, neodmítl jsem ho, sešel jsem se s ním a poslal jsem ho k jinému právníkovi, svému bývalému zaměstnanci, co se udělal pro sebe. Já se obchodním a pracovním právem nezabývám a on potřeboval právě něco takového. Pak přišel ještě jednou. Kvůli té adopci. Ale to přece víte.“

Do advokátova domu se během jeho řeči přikradl soumrak. Lébl si všiml, že má tvář ztratila ostré kontury, zapálil proto v plynovém krbu a znovu se podíval mým směrem. Bylo téměř slyšet, jak o něčem přemítá.

Nakonec se rozhodl – vezme mě s sebou na představení Jana Arnošta, je to prý v rámci jakéhosi prázdninového divadelního festivalu, a potom na jejich společnou večeři. Měl ovšem podmínku – že se herce bude vyptávat hlavně on: „Já ho přesvědčil, aby si se mnou zašel po představení posedět. Nemůžu vám dovolit ho hned naštvat. Když bude vstřícný, pak prosím. Ale jinak se laskavě zdržte provokací.“

Teď tedy spolu s ostatními vstávám a tleskám. V hledišti jsou hlavně známí herců, jejich kolegové a pak studenti. Jan Arnošt už našel pohledem doktora Lébla a zamával mu. Nyní se dívá na mě a na osobu stojící po druhém doktorově boku – ještě jsme se osobně zblízka neviděli, takže odhaduje, kdo z nás dvou asi je ten advokátův známý. Ulehčím mu to a pokývnutím odpovím na jeho pohled.

II

Nejhorší byl první týden. Zvlášť pátý a šestý den. To byla ochotná vyměnit hvězdičku na svém krku za kus starého chleba, za hrst borůvek, klidně ještě červených, kyselých, malých a tvrdých. Měla nepopsatelný hlad. Jedla by. Všechno. Ale nemohla, nešlo to, stala se vězněm vlastního těla.

Druhý týden měla stále ještě permanentní pocit hladu, ale už to nebolelo. Zvykla si na miniaturní porce, její tělo z nich dokázalo překvapivě dobře vyžít. Hlavně však ke konci druhého týdne byla změna konečně viditelná. Oblečení jí začalo být volné, Johana hubla a uzdravovala se. Věděla to. I Erik, který trávil prvních dvacet dnů s ní, aby jí byl oporou, pomocníkem i žalářníkem a učitelem, byl z té změny nadšený.

Procházeli se spolu lesy. Johana byla slabá, sotva po ránu dokázala vstát z postele, a tak šli pomalu, vyhýbali se trasám turistů i stezkám horské služby. Leželi vedle sebe v měkounkém, létem vyhrátém mechu a polohlasem si povídali. Hned viděli budoucnost jasněji. Když Johana mluvila, Erik ani nedýchal, aby zachytil ten jako třepetání motýlích křídel slaboučký hlásek. Mnohdy zavřel oči, aby mu na plátno očních víček mohla její slova malovat výjevy v těch nejjasnějších barvách a téměř reálné ostrosti.

Čeká je ještě dlouhá cesta, hlavně pro Johanu to bude boj na život a na smrt, to věděli oba. Věděl to i Geronimo, kterému Erik každý druhý den telefonoval – musel vystoupat až ke Kurzovní, aby měl na telefonu signál. Kdo dal-

ší byl zasvěcen do skutečných důvodů, proč musela Johana podstupovat tuto drastickou očištnou kúru uprostřed lesů, netušili.

Možná Jan Arnošt, řekla Johana a Erik na to, že ne, že je sice Geronimův věrný stín, ale také, a to hlavně, přece herec, upovídáný, tomu by rozhodně Geronimo tak citlivou věc neřekl. Jisté ale bylo, že Jan Arnošt stejně jako Termiti věděl, že je Johana nemocná. Poslední červencové pondělí, bylo zrovna vedro k zalknutí, totiž připochoďoval nečekaně k Půlnoční chatě na chvostu průvodu, jemuž velel Geronimo a v němž mladí muži jako skuteční termiti nesli těžce přístupným terénem nad hlavou starý gauč.

Johaně chvíli trvalo, než si uvědomila, že ten ošoupaný a rozvrzaný kus nábytku dobře zná. Ještě líp ho ale musela znát matka, pomyslela si rozzlobeně při vzpomínce na lékařku, již nejčastěji vídala bezvládně ležící, opilou a slintající právě na téhle pohovce. Geronimo, jako by vycítil Johaniny námitky, rychle pronesl, objímaje ji kolem ramen, že alespoň ten krám bude konečně užitečný, a zavelel svým dávno dospělým chlapcům, aby gauč vyčistili za pomoci vody z bystřiny, jejíž pramen se ztrácel pod zemí kousek vedle chaty. Zaklonil hlavu, až mu brýle ůkly do nadočnicových oblouků, zamžoural do hořícího slunce. „Dnes to bude schnout jedna báseň,“ řekl.

Tři mladí muži přenesli těžkou pohovku k provázku vody a beze slov začali kartáči, které si přinesli s sebou, drhnout látkový povrch.

Další dva Termiti, bratři, s nimiž nějakou dobu malá Johana bydlela, zašli do chaty, otevřeli okna a začali je umývat. Johana po chvíli dokonce zahlédla, jak se uvnitř jeden z nich s hadrem a kýblem pokouší oživit léta nezametanou podlahu pokrytou kusem linolea.

Jan Arnošt, který pohovkový průvod uzavíral a stál doposud stranou a mohutně vdechoval vůni rozpáleného lesa, vystoupil ze stínu stromů a energicky rozpažil, mírně při tom zaklonil hlavu a nabídl tvář slunci. Nedalo se popřít, že navzdory ošoupaným džínům a tričku neurčité barvy vypadal téměř jako princ, alespoň tak ztepilé a samozřejmě si Johana prince odjakživa představovala. Vysoký, štíhlý, hezký a slavný, byl tu jen a jen kvůli ní, pomyslela si, neboť jakmile si nechal prohřát tvář sluncem, zadíval se upřeně na Johanu a usmál se.

Johana si připadala jako ve snu. V tom nejkrásnějším možném. Nejen díky úsměvu a zájmu herce, ale hlavně kvůli tatínkovi, který byl s ní, držel ji kolem ramen, hladil ji po vlasech, nikam neodcházela, byl se svou dcerou. Geronimo pochválil ji i Erika, nahlas, aby to slyšeli všichni, veverka i ptáci, mravenci a Termiti a Světlo i Jan Arnošt. Johana se zatetelila štěstím.

Geronimo si sundal brýle, nechal své oči spadnout do Johaniných a řekl, že s takovou se jistě brzy uzdraví a nastane okamžik, na který všichni s pokorou čekají. Některé nemoci lze vyhladovět. Johaně zrudly tváře. Nebyla zvyklá pobývat na přímém poledním slunci.

I když chata stála stranou a za celou dobu jejího pobytu tam nikdo cizí nezabloudil, Johana s Erikem si uvědomovali, že nenápadnost až neviditelnost je pro úspěch klíčová, na procházky tedy chodili buď hned po ránu, aby byli před desátou doma, nebo večer.

Johaně zrudly tváře. Nebyla zvyklá na tatínkovu chválu. Ale měl pravdu, za tři týdny sedm kilo dole. To vlévalo Johaně energii do žil. Přes veškeré nepohodlí a utrpení, jež jí hladovění a přísný režim způsobovali, dokonce chvílemi pociťovala euforii. Jak tak seděla vedle Geronima a Erika na pařezech na mýtince před chatou, sledovala práci mladých mužů a popíjela vodu z horského pramene vzdáleného zhruba dva kilometry jihozápadně, již Erik každý třetí den nosil v kanystru na zádech, tělem jí lomcovalo uspokojení.

Měla zpočátku strach, zda Geronimo vůbec její nápad, jak se dostat k cíli, jenž jim byl oběma oné kouzelné noci pod Alpami uložen, přijme. Byl to cíl zdánlivě pro oba stejný, ale Johana dávno nebyla spící kukla, dospěla, její světlo bylo mocné, stejně jako touha definitivně zvítězit v souboji s tatínkem. Věděla už, že přímým útokem ničeho nedosáhne. Musela proto využít proudu Geronimova směřování, nechat se vynést na zádech jeho myšlenek a chlapců tak vysoko, jak jen to půjde, a přitom nenápadně držet za ruku tajného spojence, jenž ji v rozhodujícím okamžiku vysadí na stupínek vítěze. Svou vizi tedy tatínkovi nabídla jako způsob, jak dosáhnout toho, co sám

chtěl, jak se dostat tam, kam celé roky mířil. Vyžadovalo to oběť. Velkou. Johaninu oběť. Ale na jejím konci na ně oba čeká nový začátek. Po něm prahli, pro nic jiného jejich srdce netloukla, toužili za každou cenu splnit a nezklamat.

„Vzpomínáš,“ obrátila Johana k Geronimovi na začátku června hlas, když oči nemohla, protože tatínek byl právě za Polárním kruhem a téměř se dotýkal nebe. „Vzpomínáš? Co na to říkáš?“

A Geronimo se, sedě na bílé židli s modrým polstrováním v červeném domku ve městě Tromsø, zamyslel, až se v telefonním sluchátku vysrážel jeho dech a Johaně kápl v Brně vlhce do ucha, poté vstal – Johaně se podlomila kolena, takže si musela rychle sednout na židli –, aby řekl: „Dobře.“ To bylo před dvěma měsíci. Pár týdnů před tím, než se tatínek vrátil a než se Johana s Erikem uchýlila do lesů.

Ale nakonec Erik z Půlnoční chaty odešel – vše záviselo už jen na Johanině vůli.

Johana se plížila lesem. Bledá, slabá, vyhladovělá, neúnavně zabodávala okousané konečky prstů mezi devětsil a mech, do trávy a jehličí, koleny se vznášela milimetr nad zemí. Jako vlastní stín sestupovala s večerem z hor, k lidským obydlím. Jako hladová šelma, již byla, seděla pod keři a za hradbou stromů a nasávala vůni jídla.

Johana se plížila lesem. Byla víc a víc troufalá. Byla čím dál víc zoufalá. Ponechána svému osudu, předhozená vlastnímu, už téměř ne-

hmotnému tělu. Byla to zkouška. Splnit a nezklamat. Slova mumlaná jejím mozkiem a následně převalovaná prázdným žaludkem. Nakonec je neudržela v ústech a vyplivla je hořce před práh Půlnoční chaty, pevně si kolem třesoucího se těla utáhla volné oblečení.

Den před plánovaným Erikovým příjezdem už to nevydržela a vydala se nahoru ke Kurzovní chatě, co na tom, že byla obsypána turisty. Přitiskla se ještě víc ke korytu říčky, cítila, že se stává chladivým, kluzkým kamenem. Obešla Kurzovní zezadu kolem skály, kam nikdo kromě správce nechodil, chytla se mříží na oknech do kuchyně a rozhlížela se.

Tři kuchaři tančili kvapík, byla hlavní prázdninová sezóna. Johana polkla slinu větší, než byl obrovský kynutý borůvkový knedlík sypaný perníkem a tvarohem, který na dezertním talířku postavili na tác přímo před ní pod otevřené okno. Byla rozhodnutá ho sebrat. Zapřela se nohama o kamennou podezdívku, rozhoupala zadek a přitiskla se ramenem a tváří na mříž. Než ale stihla protáhnout ruku dovnitř, otočil se k ní jeden z kuchařů a hleděl jí přímo do hladových očí, v ruce držel pohár se zmrzlinou a šlehačkou zdobený strouhanou čokoládou. Zarazil se v pohybu. Stejně tak Johana. Čekali. Oba. Pak Johaně došlo, že ji asi nevidí, že jen za vlastním odrazem ve skle něco tuší. Svět za okny Kurzovní byl zalitý tmou. Neuvědomila si, kolik je hodin; slídila po lese večer a v noci tak často, že se už dávno nebála zvířat a na tmou si zvykla, nijak ji neomezovala.

Stáhla se tedy pomalu stranou, ale stále se držela spodku mříží.

Kuchař pomalu položil pohár na tác k talířku s knedlíkem a naklonil se k pootevřenému oknu, chytil jeho kování a jednu polovinu k sobě přitáhl, otevřel okno dokořán a zahleděl se ven. Pak se narovnal, sám nad sebou zavrtěl hlavou a pousmál se. Obrátil se ke zkamenělé Johaně zády. Knedlík a pohár měla opět na dosah. Než však myšlenka na jejich získání dorazila z mozku k paži, přistoupil k tácu druhý kuchař, položil na něj dva talíře s palačinkami se zmrzlinou a jahodami, tác zvedl a odnesl ho k výdejnímu okénku na druhé straně kuchyně.

Johana seděla na zemi pod oknem a brečela. Její tělo mělo hlad. A ona, což ji neskutečně uráželo a štvalo, byla stále ještě víc tělo než duše. Měla hlad. Byla vzteky a hlady bez sebe. Plížila se lesem. Cvakala zuby, opíjela se rosou, vdechovala do žaludku i jen narůžovělé lesní jahody, neboť ty zralé snědla už dávno.

Johana se plížila lesem a bylo jí mdlo, motala se jí hlava, padla na ni tíseň a beznaděj, měla pocit, že se propadá do kořenů dutého devět-silu, tělo měla od jeho hrubých stvolů poškrábané. Zvracela. Do studených dlaní jí vlastní ústa dávila kusy syrových hřibů, do nichž se cestou dolů od Kurzovní chaty ze zoufalství a slabosti zakousla. Plazila se k Půlnoční chatě, hvězda na krku ji páčila, ty na nebi ji ignorovaly. Nechávala za sebou slizkou stopu jako slimák, byla slimák, byla nic. Jako nic usnula bezvládně na gauči své matky.

Ráno jí Erik přivezl zásobu bílých jogurtů a tentokrát i skleničku medu. Přesně na sedm dní, řekl, než znovu přijede. Potom se k apaticky ležící Johaně otočil zády a nenápadně zpoza propoceného trička vytáhl balíček oplatků. Prudce se k Johaně obrátil a podal jí je. Kdyby to bylo jen trochu možné, Johana by mu skočila kolem krku. Oříškové oplatky se staly jejich tajemstvím. Johana se do jednoho zakousla, zapila suché sousto kolou, kterou Erik vylovil z batohu hned vzápětí. Jako by jí v krku explodoval dynamit, cítila, jak jí tělo nakopla nálož cukru, zatočila se jí hlava.

Bylo to hrozné léto, vzpomínala v září už opět v Brně, a nejhorší byl první týden, pomyslela si. Seděla na posteli v bytě v Meruňkové ulici, ve vedlejším pokoji slyšela Erika. Pracoval. Klávesnice počítače pod jeho prsty zběsile pádila. Johana mu záviděla tu možnost samozřejmého dotyku kláves. Chtěla klavír, ale zatím to nebylo možné. Tak se znovu zahleděla do deníku, který ležel před ní na dece.

Její kostnatá ruka už ale na smůlu žvýkanou v noci rozbolavěnými dásněmi ani na Půlnoční chatu vzpomínat nechtěla, sáhla na stolek vedle postele, nahmatala jen drobečky. Erik jí sice oplatky dál kupoval, ale dovolil jí každý den pouze tři, zbytek zamkl do spíže. Ruka se vrátila zpět na stránky plné zápisků. Johana věděla, že je nezbytné připomínat si, čím prošla. Aby jí nic nesvedlo z cesty. Ani oříškové oplatky.

Vždycky je nejhorší první týden, pomyslela si, ani ten, co mě čeká, tedy nebude snadný.

Johana se napila vlažného lipového čaje a zkontrolovala budík. Ještě tři hodiny do oběda. Na Erika je spoleh, navařil hrnec zeleninového vývaru. Každý den s úderem poledne má Johana nárok na dvě hluboké naběračky a hrst nasucho opraženého hrášku.

Johana nahmatala v záhybech peřiny tužku a otočila na prázdný list. Čas naplánovat první z mnoha týdnů umírání. Dokud ještě dokáže psát. Tohle nechce a ani nemůže nechat na Erikovi.

Lekla se hned dvakrát. Poprvé, když viděla Erika vystupovat z auta a mávat, takže jí došlo, že se zamyslela a nevšimla si blikání světel, což bylo jejich znamení. A protože se návštěva zřejmě rychle blížila a hrozilo, že ji Johana propásne, musel Erik vystoupit z auta, aby máváním v Johanině zorném poli přilákal její pozornost. Podruhé hned vzápětí, když vstala z koženkou potažené lavice v nemocničním vestibulu a zahlédla v odraze skla tvář umírající. Nedokázala si na svou novou podobu stále zvyknout, i po týdnech ji šokovala. Neměla však čas dojímat se nad holou hlavou částečně ukrytou pod turbanem z šátku, propadlými tvářemi a našedlými kruhy kolem očí. Koutkem oka zaznamenala Erika, který zalezl zpět do auta.

Pomalou kráčela zaplněnou halou, opírajíc se o pojízdný stojan, na němž byl zavěšen sáček s bezbarvou tekutinou skrze tenkou plastovou hadičku ukapávající kanylou, kterou měla zavedenou v levém předloktí, Johaně do žíly.

Byl na ni smutný pohled, to se zřetelně zrcadlilo v obličejích, jež cestou ke vchodu míjela. Ani spolužačky, které ji přišly navštívit, nedokázaly zakrýt zděšení, i když je Erik předem do telefonu varoval. Neviděly Johanu necelé čtyři měsíce a nenapadlo je, jak rychle může rakovina člověka sežrat. Johana byla chodící kostra. Přistoupily k ní a nevěděly, co dál. Jedna ze spolužaček k ní natáhla automaticky ruku, otevřela pusku a zase ji naprázdno zavřela.

„Ahoj,“ vypadlo přece jen po chvíli z mladé ženy, spěšně stiskla Johaninu ruku a podala jí velkou zlatou krabici s belgickými pralinkami.

Druhá spolužačka napřáhla k nemocné dlaň opatrněji, Johana se jí slabě dotkla a pokusila se usmát.

„Na vás je teda pohled,“ řekla a zavrávala. „Nebude vám vadit, když si zase sednu?“

„Ježíši, jasně, promiň... Nemusela jsi ani chodit sem, našly bychom tě na pokoji,“ zrudla druhá spolužačka a úplně zapomněla, že Johana také nese dárek, její ruka křečovitě svírala malou papírovou tašku.

„Jsem ráda, když můžu mimo pokoj,“ řekla Johana.

Mlčky došly do chodby vedoucí k ambulantnímu příjmu pacientů, bylo tam na lavici volné jen jedno místo, ale mladá maminka se dvěma chlapci, z nichž jeden měl zafačovanou ruku, rychle vstala: „My už budeme beztak brzo na řadě, pojdte kluci, půjdeme do čekárny.“

„Tohle je jedna z mála výhod toho, když člověk umírá. Všichni jsou na vás hodní,“ řekla Johana, zatímco si sedala.

Spolužačky klesly na lavici každá z jedné strany vedle Johany a nesouhlasně na její zmínku o umírání cosi rozpačitě zamumlaly. Koženka vrzala v rytmu jejich nejistoty, která byla značná.

„Co závěrečné skladby? Nemáte kvůli mně problém? Snažila jsem se svou část odevzdat co nejvíc hotovou. Je to taková hymna oslavující život,“ řekla Johana.

„Né, dobrý, ve škole všichni chápou, že teď nemůžeš pracovat. Máš tady vůbec přehrávač?“ druhá spolužačka si konečně vzpomněla na zelenou papírovou tašku, již stále mimoděk svírala. „Přinesla jsem ti to,“ vytáhla z tašky cédéčko v celofánovém obalu.

„Fakt? To je ono?“ Johaně zasvítily oči. „Tak brzo? A je tam i zpěv Pro Světlo?“

Obě spolužačky přikývly. „Snad se ti bude líbit. Dodělaly jsme jen aranž, ta chyběla. Je to čtvrtá a pátá skladba.“ Z návštěvy spadla částečně tíseň.

„Aranž? To je divný. Pamatuju se, že jsem ji dělala v květnu,“ zamyslela se Johana.

„Já o ní nevím. Ty jo?“ podívaly se na sebe spolužačky.

„Já taky ne. Ve složce nebyla.“

Johaně se zkřivila tvář. Mladé ženy na sebe vyděšeně zamrkaly, pohledem se ptaly jedna druhé, co dál. Nebyly s Johanou nikdy zvlášť velké kamarádky, ale poslední rok a půl tvořily ve škole tým, měly za úkol napsat a nahrát vlastní absolventské skladby. A musely si přiznat, že Johana, kterou vyfasovaly díky losování – samy by si ji nevybraly –, je překvapila. Ani ne tak nadáním, tím je nikterak nepřevyšovala, ale z nenápadné dívky, na přednáškách věčně mlčící, ploužící se chodbami se sklopenou hlavou a nosící obstarožní flanelové sukně a bavlněné punčocháče, se při společné práci stávala dominantní osoba. Dál mluvila potichu, dívala se přes brýle úkosem, jako by se bála, přitom ale trvala slabým hláskem vždy na svém,

nikdy neustoupila, naopak ony dvě se přizpůsobovaly jí. Neuměly se její tiché síle vzepřít, nic jí do očí odmítnout nebo zkritizovat, i když na ni pak mezi sebou v kavárně nadávaly.

V posledním semestru Johana chyběla ve škole čím dál častěji. Teprve tehdy zjistily, dost je to zaskočilo, že má nejen přítele, ale že u něj dokonce bydlí. Zvedal telefon místo ní, mluvil za ni, rozhodoval za ni a na volající byl strohý, povýšený, chladný. Jako by něco skrýval, říkaly si rozčileně po každém hovoru s ním spolužačky, krčily energicky rameny a popuzeně trásly hlavami. Erik jim na všechno dokola opakoval, že Johaně vzkaz vyřídí, že právě odpočívá, protože je nemocná.

Jim ale, když už občas do školy přišla, připadala stále stejná, možná trošku hubenější, ale to šlo pod pytlovitým oblečením těžko poznat. Ať už byla Johana jakákoliv a neměly ji příliš v lásce, byly přesvědčené, že má právo o svém životě rozhodovat sama. Také jí to, když ji na chodbě hudební fakulty naposledy viděly, řekly. Zeptaly se jí, jestli si všimla, že se doba změnila a ženy jsou emancipované. Nabídlly jí pomoc, pokud má s Erikem problémy. Johana na ně jen nechápavě hleděla.

„Možná ti vyhovuje mít někoho, kdo řídí tvůj život. Mluví za tebe a tak... To je tvoje věc. Ale nedovolíme, aby nám sabotoval absolventský projekt. Na to nemá právo. Ani ty,“ utrhla se na ni tehdy jedna z nich a tleskla Johaně před obličejem dlaněmi o sebe, jako by to byly činely.

Druhá se přidala: „Říkej si, co chceš, ale ten chlap je divnej. Jestli jakkoliv ohrozí naši práci, vyřídím si to s ním. Přes vedení školy. Chápeš?“

Johana vycítila nebezpečí. Erik měl pravdu, mohly by dělat problémy. Slíbila jim, že do týdne přinese svou část práce, už ji má koneckonců hotovou, dodala, když viděla jejich překvapení. Od toho dne do školy nepřišla, to bylo na začátku června. Složku s absolventskou prací za ni na vrátnici školy zanesl Erik.

V září pak na poslední chvíli uskočila od okna. Spolužačky stály dole na ulici před domem v Meruňkové ulici, zvonily u vchodu a pohledem pátraly, zda se v některém z oken pohne záclona. Erik nebyl doma, Johana si přitiskla dlaně na uši, křik zvonku jí trhal celým tělem. Opatrně, aby se záclona ani trošku nezavlnila, stála u okna a sledovala, jak mladé ženy odcházejí. Na ulici zastavily souseda, zřejmě se ho na ni ptaly, protože vzápětí pohledy všech tří zamířily za starcovým ukazováčkem přímo na neviditelnou Johanu.

Jakmile spolužačky zašly za roh, skočila po telefonu, volala celá roztřesená matce. Telefon vyzváněl marně. Johana ale potřebovala vědět, jak se dozvěděly adresu Erikova bytu, kdo je tam poslal. Cítila, že to potřebuje vědět hned. Okamžitě. Zpocenou dlaní znovu uchopila telefon a vyťukala ještě jednou matčino číslo. Už to chtěla položit, když matka telefon zvedla. Ano, byly u ní její spolužačky, dnes ráno, našly si asi ve škole adresu Johanina trvalého

bydliště, tak jim řekla tu aktuální, aby jí daly pokoj, zamumlal ospalý hlas.

„Cože?“ Johana na matku vyjela.

„Ptaly se, ve který nemocnici tě najdou,“ mlaskla matka nad tónem Johanina hlasu i nad absurditou otázky jejich spolužaček.

„Co by dělala v nemocnici, copak je nemocná, řekla sem jim. No ne? Byly úplně mimo. Kdybys byla v nemocnici, snad bych o tom věděla, sem tvoja matka. Navíc doktorka.“

„Ptaly se, jestli su nemocná?“

„To dá rozum, když si myslely, že ležíš ve špitále, ne? A seš?“ bývalá lékařka se rozkašlala.

„Nejsu.“

Johana ukončila hovor bez rozloučení, propadla se do úvah, co mohla návštěva u její matky spolužačkám prozradit. Přemýšlela usilovně, ale nakonec přišla jen na to, že tohle je její chyba, na matku zapomněla, možná jí měli o rakovině říct.

Na druhou stranu její matka byla alkoholička, tudíž nevypočitatelná. Musím začít dávat větší pozor na detaily, i na ty zdánlivě nepodstatné, pomyslela si Johana, sedla k jídelnímu stolu a začala horečnatě čmárat poznámky a seznam. Vidět všechno napsané ji uklidnilo. Nic tak hrozného se zřejmě nestalo.

Erik s ní po příchodu domů souhlasil, nijak je to šmejdění spolužaček neohrozilo. Ale možná by neškodilo, podrbal se Erik na bradě, kdyby jejich dohady definitivně utnuli, co? Vylíčil jí plán s nemocnicí. Johana se zasmála.

Večer zazvonil u dveří bytu souseď, kterého se spolužačky na ulici vyptávaly, Johana s Erikem právě seděli před televizí. Otevřít šel Erik, jako vždycky. Ale když Johana uslyšela hlas starého muže, rozhodla se ukázat. Pomalu se přibelhala chodbou za Erika, který právě mluvil o jejím špatném zdravotním stavu.

Když vstoupila do souseďova zorného pole, ohlédl se po ní i Erik. Muži se mlčky dívali na zbědovanou Johanu se šátkem pevně ovázaným kolem hlavy a s kanylou napevno zavedenou v ruce. Bylo to nezpochybnitelné – Johana je těžce nemocná, Johana umírá. Po souseďovi to vzaly o několik dní později díky Erikovu nápadu jako fakt i spolužačky. Při pohledu na Johanu, která seděla mezi nimi na nemocniční chodbě, šedavě průhledná a zjevně trpící bolestmi, je přepadl stud. Kdyby měly být upřímné, musely by přiznat, že až doteď Erikovi nevěřily. Dokonce podezíraly Johanu, že má jen trému a chce se vymyšlenou nemocí vyhnout závěrečnému říjnovému koncertu ve velkém sále. Erika si pak, protože jim nebyl ani trochu sympatický – ale nemohly popřít, že má něco do sebe –, představovaly jako despotu, který Johaně sice pomáhá, ale zároveň ji tyranizuje, ovládá, manipuluje s ní. Nedokázaly přijít na jiný důvod, proč by celkem pohledný a úspěšný mladý muž byl s nedochůdčetem typu Johany.

Právě Erik, který seděl v autě na parkovišti před nemocnicí, aby dokázal, že nehlídá Johanu na každém kroku, jak mu dívky do telefonu vyčetly, je nakonec zachránil od trapného ti-

cha, které brzy v nemocniční hale v jejich koutě nastalo. Když jeho kroky po necelé půlhodiny rozpačité konverzace rozvlnily vydýchaný vzduch, dívky k němu vděčně vzhlédly. Kývl na ně, přidřepel před Johanu a sáhl jí na čelo. Pokusil se o úsměv, ale starost ho viditelně přemohla.

„Nezlobte se, říkal jsem vám, jak na tom Johanka je. Musí do postele,“ řekl Erik a zvednutím obočí zarazil Johaniny protesty. „Co nejdřív,“ narovnal se.

„Ale já jsem ráda, že přišly,“ pípla Johana.

„Já taky. Vážně holky, je to od vás milý. Ale samy vidíte...,“ Erik nechal větu viset Johaně nad hlavou s vyholeným čelem v šátku, pak ji jemně objal pod ramenem, přitiskl k sobě a zvedl ji na nohy. Spolužačky s úlevou vstaly tak rychle, až koženka zaúpěla. Když Johana znovu žertem zopakovala, jaké výhody to má, umírat, už je ani nenapadlo odporovat. Každý musel vidět, pomyslely si, že Johana je vlastně mrtvá.

Myslel si to i vrátný na parkovišti, když pustil o pár minut později stříbrný volkswagen z areálu bez placení. „Kdo by měl srdce chtít peníze po někom, kdo odváží umírající děvče?“ řekl pak večer doma Erik Johaně, aby bylo jasné, že žádná další večere nebude, jogurt jí musí stačit a na belgické pralinky ať rychle zapomeneme.

Johana mlčela. V duchu si dál přehrávala svou skladbu, kterou si po příjezdu z nemocnice pouštěla tak dlouho dokola, až to Erik nevy-

držel a hi-fi soupravu vytáhl z elektrické zásuvky. Přála by si ji slyšet na svém pohřbu. Ke smrti a její tragické nevyhnutelnosti se podle ní hodila dokonale. Zvláště když věděla, že smrt je začátek. V tom měl Geronimo pravdu. Nemohla se dočkat. Jen ji mrzelo, že nebude mít žádný obřad. Nebude žádný pohřeb, kde by se hrála její skladba a při němž by se svět rozloučil s Johanou Krugovou. Sama sebe dojala k slzám. Dojedly zbytek bílého jogurtu a olízla lžičku. Jablka, které jí přece jen Erik nakonec nechal na stole, se ani nedotkla. Ať vidí, že ona splní vše, co má.

Ale Erik už byl ve vedlejším pokoji a nevěděl o tom, nemohl proto Johanu pochválit. Šla tedy do koupelny, schválně dělala cestou hluk, aby Erika vyrušila od práce. Nezavřela za sebou dveře. Svlékla si bílé flanelové pyžamo se zelenými puntíky, zula teplé vlněné ponožky, jen šátek na hlavě si nechala. Pozorovala se, jak to malé zrcadlo dovolovalo. Prsty pozorně přejížděla přes hojící se jizvy, jež jí zůstaly na hrudníku místo prsů. Řez na břicho pod pupkem měla ještě zavázaný obvazy. Byla to ona, a přece se nepoznávala. Okousané nehty se k ní najednou hodily, s uspokojením si dala palec do úst a odkousla kraj kůžičky u nehtového lůžka s takovou vervou, až jí na záděru vyskočila krupěj krve.

Natočila se k zrcadlu mírně bokem, jako by se chtěla podívat, jak moc jí lezou žebra, ale ve skutečnosti ukazovala své tělo Erikovi, který stál strnule v temné chodbě tak, aby na Joha-

nu viděl, ale aby ona neměla tušení, že na ni zírá.

Johana tlumeně zachrochtla, dobře věděla, že Erika přitahuje jako lampa můru, že si nemůže pomoci, je to silnější než on. Erik si toho byl vědom také, ale nerad si to přiznával. Sjížděl kradmo, jako zloděj, očima po Johanině jizvami zbrázděném plochem hrudním koši, přes zafačované břicho, pak si všiml tmavého chomáče chlupů v rozkroku a to ho popudilo. Ten projev dospělosti iluzi čistoty rušil, kazil, nepatřil tam. Málem to nevydržel a vykročil ke koupelně, aby to Johaně řekl, ale na poslední chvíli se zarazil, nechtěl se přece jen prozradit.

Johana jako by zahlédla pohyb jeho myšlenek, natočila se zpět čelem k zrcadlu a k Erikovi bokem, četla si dál bříšky prstů jako slepá text svého nového těla. Potom si nečekaně strhla z levého předloktí náplastí, jež jí držely v těle kanylu.

Erik sykl bolestí, když viděl, jak jehla roztrhla Johaně kůži. Po svěšené ruce stékala na dlaždičky krev. Prudce se otočila a zašklebila se Erikovi do očí. Natáhla ke zděšenému muži do tmavé chodby pravou ruku s otevřenou dlaní: „Připadám si bez ní jako nahý.“

Když Erik nic neříkal a jen dál stál, sevřela si krk oběma rukama, krev z předloktí si při tom rozmazala po zjizveném hrudníku: „Sem něco patří.“

Erikovi se navalilo. Podal jí mlčky řetízek s hvězdičkou.

O Josefu Krugovi si mnoho lidí myslelo, že je blázen. Papír na to měl – byl velmi výjimečným případem socialistického zdravotnictví, neboť v sedmdesátých letech 20. století se v Československé socialistické republice narcolepsie jako diagnóza téměř nerozpoznávala, a tedy ani neuznávala –, stejně jako názory. Byl si jistý, že je vyvolený, aby spasil lidstvo.

Sám Krug proti takovému označení své osoby neprotestoval, štempl blázna byl jeho ochranným silovým polem, díky němu mohl stát stranou světa, soudružských budovatelských a následně raně kapitalistických občanských povinností. Byl si dobře vědom toho, že ve skutečnosti není Geronimo, ale tak trochu jím přece jen byl, jeho chlupci a nejbližší ho tak oslovovali a v jejich očích bylo možné zahlédnout respekt k velkému muži s havraními vlasy. Krug věděl, že je to jen jako, ale fungovalo to, takže na jeho spojení s podstatou Geronima něco být muselo. Hawk.

Josef Krug se jevil jako blázen, ale jeho úvahy o spáse lidstva a myšlenkové pochody o tom, jak toho dosáhnout, byly jasné a svým způsobem realistické, naplánované do detailu. Zjevně se v realitě orientoval lépe, než se na první i druhý pohled zdálo. Kromě Geronima mu v tom paradoxně pomáhal jeho nepřetržitý sen, vnímal svět kolem sebe tak málo a v tak pokřiveném úhlu, že jím jen jaksi mimoděk procházel. Míjel se s ním, viděl ho z výšky a schematicky, jakoby přibližně a neostře, pro-

to mu nepřišlo divné, že si jen tak může zale-
tět na pár týdnů či měsíců do Norska nebo za-
jet pobýt do Vídně, nezamýšlel se nad finanční
nákladností svého životního stylu, považoval
za samozřejmé, že mu tolik lidí vychází vstříc,
vždyť je otcem Vyvolené.

Možná i díky tomuto jeho samozřejmému
postoji mu skutečně mnozí pomáhali, aniž by
ho nějak dobře znali a něco z toho měli – ve
skutečnosti to totiž zase tak samozřejmé neby-
lo, v Krugových záležitostech se horlivě anga-
žoval Herr Nowak, snad z piety k docentu
Daňkovi, snad částečně věřil ve znamení nad
Johaninou hlavou, každopádně to on, jako ge-
nerální sekretář evropské větve Děti Světla, ji-
nak spolumajitel továrny na výrobu fasádních
barev, zařídil Krugovi téměř neomezený pobyt
za Polárním kruhem, kde mělo být Světlo nej-
mocnější, a u něj v jeho vídeňském bytě měl
Krug vždy volnou postel a kapesné na nočním
stolku.

Když už snad Krug do něčeho náměsíčně
narazil čelem – do výlohy na ulici nebo na
úředníka na pobočce zdravotní pojišťovny –,
měl vedle sebe někoho, kdo mu pomohl. Vel-
mi prozíravě – zprvu to však nebyl ani tak
plán, jako nutková potřeba někoho formovat –
si vychoval oddané následovníky. Ti si sice
s nástupem dospělosti a po pádu komunismu
začali uvědomovat reálné proporce světa a ži-
vota, a tedy i jistou bizarnost Geronimova
i svého „termitího“ chování a přístupu ke svě-
tu, současně si však nemohli nepřiznat, že jen

díky Geronimovi jsou tam, kde jsou, tedy slušně vydělávají ve firmách, jejichž založení Geronimo inicioval.

Ke všemu zrychlující se tempo světa a zahlcení informačním odpadem a konzumem dávaly za pravdu Geronimovým chmurným vizím o pomýleném směřování zaslepeného lidstva. Bývalí Termiti proto zůstali ke Krugovi loajální nejen kvůli práci, ale taky z duchovních a morálních pohnutek, i když na společné výlety do přírody dávno nejezdili, neběhali už – až na dvě, tři výjimky v čele s Erikem – lesem téměř nazí a o knize sepsané Geronimem, z níž se kdysi učili pasáže nazpaměť, si mysleli své, potutelně se při tom usmívali.

Byli ale ochotní kdykoliv Krugovi pomoci, námitkám manželek, že zanedbají školní vystoupení dětí nebo rodinnou oslavu, navzdory. Samozřejmostí pro ně bylo mlčení, svět Termitů a Geronima nebyl jen tak někomu přístupný – a měli-li by být upřímní, trošku se za něj styděli, no ano, je to tak. Ani o cestě do Rakouska s umírající Johanou tedy nikomu neřekli.

Byla to truchlivá jízda dvou automobilů, v prvním seděl řidič Erik a vedle něj Geronimo, v druhém dva bývalí Termiti a na zadním sedadle třesoucí se Johana. Těm dvěma sice vrtalo hlavou, proč nemohla jet Johana ve voze se svým otcem, ale nezeptali se, neměli ve zvyku rozpitvávat Geronimovy úkoly, přestože jim nebylo příjemné vézt několik hodin pofňukávající mladou ženu, která s nimi nemluvila

a na těch pár otázek, jež jí nesměle položili, neodpověděla.

Pár kilometrů před Štýrským Hradcem sjela auta na okresní cestu, po čtyřiceti minutách najela na úzkou silničku a nakonec zastavila před mohutnou tepanou bránou, za níž na ně mávala jen další armáda stromů, podobná té, jejímiž šiky dosud projížděli.

Erik několikrát zatroubil, oko kamery sledující příjezdovou cestu ze sloupu splývajícího se zbytkem lesa zamrkalo a brána se otevřela. Vjeli do další náruče stromů a nechali se vyplivnout na dlážděném prostranství před obrovskou lesklou krychlí, která působila jako mimozemský výsadek, tak nepatřičná, přesná, čistá a studená byla mezi sytou zelení. Všichni zůstali v autech.

Odněkud se vyloupily dvě ženy ve světlezelených pláštích s vozíkem a přijeli k autu s Johannou. Ta otevřela dveře a svezla se jim do náruče. Erik jen stáhnul okýnko, a když projížděla Johana kolem něj, něco jí řekl, ona přikývla a pak se rozplakala. Poté k Erikovi přišel vysoký muž v bílém, podal mu okýnkem papíry, jež mu Erik za chvíli vrátil zpět i s hnědou podélnou obálkou.

Muž obešel auto a naklonil se k okýnku, za kterým seděl Krug. Ten vysunul ruku z auta a nabídl ji muži ke stisku. Vzápětí oba vozy nastartovaly a odjely stejnou cestou zpět do Brna, zastavily pouze jednou, aby na pumpě u Neunkirchenu vzaly benzín. Bývalí Termiti mlčeli i celou cestu zpět, přestože už nemuseli.

Zhruba o měsíc později spatřili vyhublou, ale živou Johanu před Půlnoční chatou. Dřepli si vedle pohovky, která jim sedřela kůži z ramen, když ji nesli prudkým a složitým terénem k chatě, vytáhli z batohu kartáče a šampon na koberce a začali pohovku drhnout, občas při tom po Johaně přejeli zvědavým pohledem.

Léčba v Rakousku zřejmě moc nepomohla, mysleli si, Johana byla téměř průsvitná, vypadala spíš jako děčko než dospělá žena, podělili se o své myšlenky s dalším mladým mužem drhnoucím plyšový gauč, který o cestě na soukromou kliniku do té doby nic nevěděl. Všichni tři pokývali hlavami, bylo to smutné.

Přesto – snad se jim to ale jen zdálo – jako by si Krug s Erikem situaci neuvědomovali, byli veselí, s Johanou žertovali a ta se chvílemi usmívala, červenala se a dokonce vrhala zamilované pohledy na Jana Arnošta. Mladí muži se zmateně sklonili zpět ke kartáčům. Asi to tedy jen vypadá, že je na tom Johana hůř, ale pravda je jiná. Johana se uzdravuje, mumlali do šustění umělých štětin, pokrčili v duchu rameny. Ne vždy jsou věci takové, jak se jeví.

Vybavuji si Johanu s pusou umazanou od čokolády, jak mi mizí v oblaku z růžové sladké vaty. Víím, že si to nemůžu pamatovat, přesto ten obraz, jenž má neodbytnost vzpomínky, nemůžu dostat z hlavy. Někdy mě vůně čokoládové oplatky a křupání Johaniných zoubků dokonce probudí. Je to zvláštní pocit. Jako by mi ťukalo na lebku něco, co chce být osvětleno, ale já nemám baterku ani zápalky. Nezachytitelný okamžik na hraně noci a dne, jehož neurčitost dokáže poznamenat mou celodenní náladu. Ať dělám cokoliiv, vařím si čaj, sprchuju se, sedím na poradě, určitá část mé mysli je k onomu neuchopitelnému obrazu stále přitahována, což jaksí mimoděk zneklidňuje každou buňku mého těla.

Chápu proto Erika. Dovedu si představit, jak se nespokojeně vrtí v posteli, zavírá znovu oči, snaží se přesvědčit, že ještě není úplně vzhůru, chce se vrátit do toho obrazu, který má zavěšený v paměti na místě první vzpomínky, do toho záběru, který podle jeho rodičů musí být snem, výtvořem fantazie. Vždyť byl přece nemluvně, když se snad to, o čem pořád mele, mohlo stát, ale nestalo, ovšem Erik by přísahal, že je to nefalšovaná vzpomínka, a k ní se chce vrátit, přinutit se opět na chvílku usnout, neboť co když právě tentokrát se to povede a film se kousek posune, do obrazu vstoupí někdo další, protože on cítí, že tam někde někdo je, někdo nebo něco, co zbaví Erika nejistoty, jestli jde o kus jeho života nebo jen o výmysl.

To je přece zásadní, myslí si a tlačí oční víčka proti sobě, vědět, z čeho můj život vyrůstá. Nedokázal by říct, proč mu na tom tak záleží, naopak – dokonce to neváhal popřít. Kolikrát rodičům, když se mu opět vysmáli, uraženě odsekl, že o nic nejde, jen ho to prostě zajímá, nic víc. Přitom kolem žaludku cítil, že jde o hodně, a proto měl pak každý den, který začal touto záhadou, divnou náladu.

Představuju si Erika, jak leží sám brzy ráno v posteli, je ještě šero, na strop nad jeho hlavou se promítají stínové obrazy, jež vykrajují ze vzoru záclon světla aut projíždějících ulic. A Erik plave, vznáší se na zádech, slyší zvuky z vedlejšího pokoje, ale nevnímá je, zavírá soustředěně oči, konečky prstů, které spočívají nehnutě na hladině peřiny, se snaží dosáhnout na nejvyšší stoh knih, aby po něm vyšplhal za obzor zavinovačky, ve které je najednou svázaný, a mohl si pořádně prohlédnout toho starého muže s trochou bílých vlasů na holé lebce.

Ten muž leží úplně nahý na čemsi, co připomíná postel na lodi. Pod ní, kolem ní, úplně všude, kam oko dohlédne, se přelívají vlny knih, papírů a novin. Starý muž svírající pod paží zašedlé prostěradlo se houpe před Erikem těsně na obzoru, chvílemi ho vidí, většinou je však za vlnou, počkat – Erik překvapeně vydechne – to já jsem na vlnách, to já jsem na lodi... Chce vykřiknout svůj objev, ale nejde mu to, namísto toho začne vřískat a loď, na jejíž palubě je uvězněný, se začne houpat rychleji, něco gumového se mu vtlačí do křičících úst.

Erik vidí jen záblesky očí toho muže – tady se většinou probudí. Dnes se ale pohupuje dál, nahoru a dolů, a krásné smutné oči nahého muže, jež Erika hladí, se najednou střídají s obrovskou bradou a velkými rohy, slyší dusot kopyt, slyší křik a hluk, fixuje se na obzor, znovu k těm očím starého pána, které mu touží něco říct, ale když rohatý zmizí a houpání ustane, na hladině lze vidět jen čelo a pod ním zavřená víčka. Dědečka vzal čert.

Erik se vymrští na posteli a mocně se nadechne, aby se tím objevem nezadusil. Z ložnice rodičů slyší křik malé sestry a ševlení maminčina hlasu. Tře se zimou, jako by ho moře knih ze snu – nebo to přece jen byla vzpomínka? – pocákalo, Erik je mokrý a zmatený a má strach.

Najednou však pod oknem projede další auto, slábnoucí kužel světlometů promítne na zeď začínající ráno a chlapec si uvědomí, že je doma v posteli a sáhne na prostěradlo, které je vlhké. Pak zkusí rukou kalhoty od pyžama, jsou také mokré, a zaposlouchá se do dění vedle v ložnici. Za pláče sestry vyjde potichu z dětského pokoje do chodby, odtud do koupelny úzké jako polévková nudlička. Sundá si pomočené kalhoty a opatrně je strčí v umyvadle pod tekoucí vodu, vyždímá je. S holým zadkem utíká po špičkách bosých nohou zpět do dětského pokoje. Mokré kalhoty zastrčí pod postel a ze skříně vytáhne suché, které si obleče. Když ho za chvíli přijde otec vzbudit, zasměje se tomu malému popletovi, který si ani

nedokáže správně obléct pyžamo. Erik mu začne překotně vyprávět svůj objev, otec otráveně vzdychne. Už zase ten nesmysl, je to jen noční můra, sen, dej už s tím pokoj, řekne a pošle syna do kuchyně snídat.

Erik však nepřestal. Držel se své záhady zuby nehty, nedal pokoj, musel to rodičům opakovat, něco v něm – tvářilo se to jako strach – ho k tomu nutilo. Jako by doufal, že se jednoho dne cosi zlomí a maminka nebo tatínek mu poví pravdu o dědečkovi a o tom, proč si ho čert odnesl do pekla, a co má dělat, aby ho to jednou taky nepotkalo.

Doufal marně. Kdykoliv začal ranní promluvu nad čajem a chlebem s máslem a salámem nebo medem větou „Ale já si pamatuju, že dědeček tam ležel a díval se na mě...“, skočila mu maminka do řeči se slovy, že si dědečka nemůže pamatovat, že dědeček zemřel, když jemu nebyly ani tři měsíce, a podívala se významně na tatínka, který ji podpořil přikývnutím.

Erikova vzpomínka byla podle nich smyšlenka, existence čerta nesmysl. Umírajícího dědečka tak docela popřít nemohli, neboť opravdu zemřel. Proto synovi tvrdili, že to, co považuje za vzpomínku, je jeho představivost, která obraz namalovala na základě toho, co zaslechl v útržcích jejich hovorů a co zná z pohádek.

Pak mu Josef Krug řekl o dědečkovi pravdu. Pověděl mu o Oidipovi a Elektře, taky o tvrdohlavém Platonovi, o lidech, kteří jsou předurčení k tomu, aby ostatní, slepě přebývající

v jeskyních omezenosti, vyvedli do skutečného světla.

„Tvůj dědeček to věděl, nesl pochodeň a předal mi ji,“ řekl Krug pateticky a současně jakoby mimochodem svým nevýrazným hlasem Erikovi, když jednou na podzim stoupali po kamenných stupíncích jako poslední dva z výpravy Termitů na Radhošť.

Přehoupli se na mýtinu u sochy Radegasta a Krug mu řekl, že všechno, co je léta učí, má základ v impulzu od jeho dědečka. Tu noc se ve stanu na břehu řeky Bečvy zdál Erikovi znovu ten starý sen. Ale on už věděl, že dědeček nešel do pekla – čert dostal jméno i seno. A dědečkovy oči se na Erika v zavinovačce v matčině náručí spiklenecky usmívaly.

Erik po návratu z výpravy do Beskyd rodičům řekl, co se dozvěděl. Zlostně to na ně vyplivl. Zlobil se na ně a styděl se za ně. Krug mu řekl, že nechali dědečka napospas osudu a stáří a samoty a smrti, že za ním jeho jediná dcera nejezdila, nezajímala se o něj. Erik vysypal na zaskočené rodiče náklad svých výčitek. Rodiče byli špatní, neměl je rád, nemohl si jich už nejen vážit, ale ani je poslouchat.

„Nemáte pro mě kredit,“ ječel na ně přeska-
kujícím hlasem mutujícího puberťáka. „Nesnažte se mi už nikdy nic nalhávat,“ práskl dveřmi od bytu a naskočil dole na ulici do tramvaje, okamžitý zákaz rodičů dál navštěvovat Termity a hlavně Josefa Kruga ignoroval.

Krug se pro něj stal nositelem pravdy. Erik přijal pochodeň vědění, již kdysi nesl jeho dě-

deček. Věděl od Geronima, že ji musí skrývat před světem, pouze vyvolení mohou vědět, že je jedním z nich. „Ale přijde čas, náš čas,“ říkával Geronimo Erikovi stranou od ostatních chlapců, to mu bylo čtrnáct let.

Když se odvážil napsat nejstatečnější dívce, již kdy poznal – Krugově dceři –, bylo mu sedmnáct. Sám dopis do kovové schránky přidělané drátky na plotu domu se sluncem ve štítu, kde tou dobou Johana bydlela a hrála na klavír, jednou vpodvečer hodil.

A sedmnáct mu bylo také, když se odvážil vstoupit do staré budovy filozofické fakulty. Šel prázdnou, mramorově šedou chodbou, jež vydechovala prach důstojnosti, našlapoval v plátěných teniskách zlehka, aby tlumil tlukot svého srdce, který rezonoval v gumových podrážkách bot, dýchal mělce, jako když se v noci plížil lesem, neviditelný, silný, neohrožený, jak ho to učil Geronimo.

Pak ve druhém patře zarazil své chvění o řadu fotografií ve vyřezávaných dřevěných rámech na zdi. Hladově četl jména, až se prokousal k pěti největším fotografiím v samém středu zdi slávy. Na jedné z nich byl jeho dědeček. Erik se díval do černobílých očí muže, který mu ve spánku předával svá tajemství. Vpíjel se do fotografie, aby mu nic neuniklo.

Z vysokých dýhovaných dveří za Erikovými zády začali vycházet studenti, nevšimli si ho. Erik přesto cítil, že by měl odejít, neměl tam co dělat, ale než stihl vkročit mezi posledních pár odcházejících, zastavil se u něj muž ve vě-

ku jeho otce a pozorně se na Erika zadíval. Přemýšlel, zda ho už někdy viděl, jestli má tak mladě vyhlížejícího posluchače.

Erik se mlčky opíral očima o mramorovou podlahu, když se ho doktor filozofie ptal, co potřebuje. Nechal muže otázku zopakovat, teprve pak sebral odvahu, odepnul oči od leštěného kamene, neznatelně při pohledu do očí tázajícího se zavrával – jako provazochodec, který ztratil rovnováhu – a řekl, že se přišel podívat na dědečka. Obrátil pohled k fotografii.

O chvíli později zjistil, že mu Josef Krug řekl svatosvatou pravdu. Jeho dědeček byl výjimečný člověk, hrdina, učenec, vzor, idol, řekl doktor filozofie chlapci s tím, že k docentovi vždycky vzhlížel a že bylo nespravedlivé, že mu bývalý režim nedal titul profesora. „Nikdo jiný, koho znám, si ho nezasloužil víc,“ pokýval k Erikovi hlavou a poblahopřál mu k takovému dědečkovi.

Taky mu řekl, že fakulta není vězení, univerzita je po revoluci už zase svobodný prostor otevřený všem, může tedy kdykoliv přijít. Erik jeho nabídku přijal, následujících několik týdnů se chodil na zarámovaného dědečka dívat. Potom mu však došlo, že je zbytečné čekat zázrak od fotky, když mu dědeček místo sebe poslal Josefa Kruga.

Když Erik spí, a už je mu dnes devětatřicet, vidí čas od času zase dědečkovy oči a Oidipus se mu šklebí do tváře, vidí rohy a kozí bradku, vidí dědečkovu smrt i to, jak ho bere čert, a je šťastný. Byl díky svému světu a pravdě dokon-

ce chvílemi šťastný i ve vězení. Smál se, když ostatní mluvili o zamřížovaném pekle. On se pekla nebojí, jeho dědeček má smlouvu s čertem, bylo to jediné, co kdy řekl spoluvězňům, kteří nechápavě kroutili hlavou.

Erikovi bylo čtrnáct, když přestal mít strach z pekla. V sedmnácti pochopil, že peklem může být sám život, a jediné, čeho se začal bát, byla existence, již vedli ostatní lidé a jeho rodiče. Erik chtěl, aby jeho život měl smysl, aby se utkal se zlem. A doufal, že ho nakonec taky vezme čert. S pořádnými rohy.

Erikovi začal zájem rodičů vadit ještě před tím, než srovnal krok s Termity. Popouzel ho, nestál o něj. Ale poté co mu do života vstoupil Geronimo a Erik objevil svůj nový svět, ho do slova štvál a utíkal před ním.

To Johana by pro zájem druhých vraždila. Jedině tehdy, když se o ni někdo zajímal a staral, se cítila naživu. Jinak neexistovala. Život sám o sobě pro ni neměl cenu. I to, že byla Vyvolenou, potřebovala potvrzovat svým odrazem ve vědomí ostatních. Johana existovala pouze díky pohledům druhých.

Nemohli být s Erikem rozdílnější. A přece všechno v nich poháněl stejný nápěv, který, kdyby je na něj někdo upozornil, by dotčeně popřeli. Přes všechny velkolepé plány se zase tak moc nelišili od ostatních lidí, jimiž pohrdali – zapíraným motivem jejich operetního životního kusu byla touha po vlastní důležitosti, výjimečnosti.

Jako většina lidí by to nikdy nepřiznali, protože by jim to vzalo iluze o sobě samých, raniho by to jejich psýchu a z té rány by se možná už nevzpamatovali, vykrváceli by sebelítostí. Tvrdili, že jejich život žene přání něco po sobě zanechat budoucím generacím, něco dokázat – v jejich případě vyvést lidstvo z temnoty.

Přítom za tím vším, za těmi velkými slovy a grandiózními hodnotami dřepěla na bobku malá, ušmudlaná ješitnost. Nenápadná, hubená, šlachovitá, s dlouhýma pavoučíma rukama, z nichž vedou neviditelná vlákna pevnější než

vůle. Jedním nepatrným pohybem článku malíčku dokáže spustit kolosální děje ve jménu budování pomníku, který nás musí přežít. Čím víc ji zapíráme, tím víc se jí daří, naše pokrytectví k ní proudí přímo z krve jako nejvyšší míza.

O ješitnosti se říká, že je ubohá. My se přitom snažíme nežít uboze, přesvědčujeme sebe i svět, že jsme všelijací, jen ne ubozí a nedejbože ješitní. Držíme se této verze urputně, a pak, často s blížícím se posledním nádechem, v nás cosi praskne a pokusíme se o závěrečný výkřik, scénu, gesto, o něco, o čem se bude mluvit, na co budou přeživší muset myslet – alespoň v to potřebujeme věřit. Chceme zanechat stopu a ona to ví.

Protože to ješitnost stála u stvoření světa. Až potom bylo slovo, to slovo bylo u Boha, to slovo bylo Bůh. Každý z Bohů, a že se jich kolem Země vznášejí stovky, musí být nade vším a všemi, absolutně pravdivý a vševědoucí, nesmrtelný, neboť věčný, neživý a nemrtvý, to je podstata božství. Bůh je ješitnost sama, sedí na nedosažitelném schodku dokonalosti a ve všech svých příkázáních, jež pro nás, své malé, nedokonalé kopie má, odsuzuje hlavně a především ješitnost.

Bůh nám promine úplně všechno, jen ješitnost ne. Sebevětší zvěrstva jsou odpustitelná, pokud před ním pokorně skloníme hlavu a poníženež prosíme, pokud se kajeme, přiznáme svou vinu a selhání, pokud uznáme, že On je nad námi, lepší, větší, dokonalý, vševědoucí

a všemocný. Ješitnost je věčnější než věčnost a je jen chabým zadostiučiněním, že si nikdy nepolepší. Není jí určena veřejná síň slávy, bude napořád v nejzazším koutě, nepřiznaná, zapíraná, opovrhovaná.

Vzpomenu si na ni vždycky, když se mě doktor Lébl téměř útočně ptá, co vedlo Kruga a Johanu a všechny ty lidi kolem nich k takovému vyšinutému jednání. Zda tomu, že jsou vyvolení, opravdu věřili. Přitom doktor odpověď nečeká. Možná ví, že s nimi má mnoho společného? „Jedině přes mou mrtvolu, nikdy, s nimi?!“ On si jen vybral jiný materiál a způsob stavby osobního pomníčku než oni. Ke všemu mu ho téměř zničili, je proto pochopitelně našťvaný.

„Já jsem přece vždycky byl uznávaný právník, protože jsem rozuměl své věci a hlavně jsem jednal správně, když se ostatní báli. Obětoval jsem se pro klienty. Já,“ zaskočí Léblůvi rozčilením slova.

Já... Já jsem... Já jsem dobrý, lepší... Já mám právo být... Já jsem takový a ne makový, pamatujte si mě takového, originálního, výjimečného, jedinečného... Krug s Johanou nejsou výjimky. Naopak. Jejich vyvolenost, a tedy výjimečnost byla dokonce oficiálně potvrzena, existuje o ní zápis v zaprášených archivech Veřejné bezpečnosti, po sametové revoluci zamčených na petlici v zapomenutém sklepeč kousek od brněnského autobusového nádraží.

Vlastně i já vyprávím tento příběh tak trochu z ješitnosti. Že můžu a že vy mě posloucháte.

Bylo by možné tvrdit, že z touhy po spravedlnosti, ale já nemusím lhát. Můžu odkrýt karty: Chci vyprávět příběh, protože *já* můžu, tak, jak přede mnou leží, jak ho nikdy nikdo neměl slyšet, jak ho dost možná nikdo ani nezná.

Kdosi slavný, tedy dost pravděpodobně ješitný, kdysi napsal, že vypravěč je Bůh ve vlastním vesmíru. V tomhle vesmíru Erik miluje Johanu. Miloval ji od prvního záškubu jejích nohou v chodbičce vlaku. Dlouho o tom nevěděl, protože Johana nikdy nebyla hezká. Snad i proto sám před sebou lásku k ní léta tajil. Uvědomil si to až toho dne, kdy od ní týden před osmadvacátými narozeninami dostal dopis se žádostí o pomoc. Když dočetl k jejímu podpisu, zaskočilo ho poznání, jak dlouho na ten okamžik čekal. Pár dní nato se s ní sešel na náměstí Svobody u McDonalda a na konci setkání jí slíbil pomoc a nabídl, aby se k němu nastěhovala.

Erik miluje – anebo obdivuje? – Johanu. Johana Erika nemiluje, ale potřebuje ho. Nikoho jiného, komu by mohla věřit, na koho by se mohla spolehnout a kdo by jí věnoval neustále pozornost, což je podmínka jejího žití a bytí, nemá.

Johana miluje svou vysněnou maminku. Uprnula k ní všechny myšlenky, sny, vůli, vše. Johana chce mít novou maminku co nejdřív, vybrala si ji, zamilovala se do ní na první pohled. Johana musí mít novou maminku co nejdřív, protože už brzy zemře. Johana je Vyvolená, a tak je jasné, že musí zemřít. Erik to

dobře ví. Proto jí pomůže se smrtí i s tím, aby se nikdo nesháněl po jejím popelu.

Johana Erika nemiluje, miluje jen sebe a svou (s)novou maminku, která na ni čeká po smrti. To však Erik neví a Johaně je jasné, že mu to nikdy nesmí říct. Neví to ani Geronimo, stejně jako to, že Johana by vyměnila všechno Světlo světa za jednu noc s vysněnou maminkou. Neví to nikdo, v některých okamžicích by se dokonce dalo říct, že to vlastně neví ani Johana. Johana by kromě nové maminky chtěla mít i svého biologického otce. Touží po lásce Josefa Kruga. Po absolutní lásce. Ani vysněnou maminku, ani bezpodmínečnou lásku tatínka ale nemá.

Zato Josef Krug má Johanu, i když o ni nikdy nestál. Nakonec se s tím, že je jeho dcerou, smířil a dokonce byl chvílemi snad i rád – když už je právě ona tou vyvolenou. Pro Josefa Kruga je Johana vyvolenou s malým v, přes všechna znamení tomu nedokáže tak úplně uvěřit, ovšem nikomu to neřekne, ví, že ostatní musí ve Vyvolenou věřit.

Josef Krug má Erika, kterého si vybral a věří mu stejně jako Johanu. Erik je pro něj jistota, jeho vytoužený a nenarozený syn, jediný, s kým může sdílet téměř všechny své myšlenky. Netuší, že by ho Erik kdykoliv vyměnil za Johanu. Že už to vlastně několikrát udělal.

Josef Krug má i Jana Arnošta a dalších dvanáct mladých mužů, bývalých Termitů, kteří pro něj více či méně pracují a přímo i nepřímo se o něj starají. Hlavně má ale Josef Krug

Geronima a Geronimo má Josefa Kruga; jsou jedna duše, jedno tělo.

Erik má po svém boku ostatní Termity, Erik je Geronimova pravá ruka. Erik má také Emu. Má ji podobně jako Josef Krug Johanu – nevybral si ji, leze mu často na nervy, ale má ji svým způsobem rád a stejně jako Krug Johanu ji ke svému překvapení potřebuje.

Erik miluje Johanu. Ne to, jak vypadá, to je mu lhostejné, i když těsně před její smrtí se přistihl, že ho vzrušuje už i její tělo, takže se přestal stýkat se svou aktuální devatenáctiletou milenkou, přestože se Johany ani nedotknul. Miluje její duši a vůli, její kosti a jizvy. Miluje to, co Johana představuje, na co on je krátký – dokonce by přísahal, že v ní vidí zárodek budoucnosti, tak jistý si tím vším je.

Johana je panna. Zemře jednou dopoledne v bytě v Meruňkové ulici, těsně před smrtí si vybaví otevřenou náruč své budoucí maminky, cítí její teplo a vlhko, lásku a obliny. Překvapivě se ale ve vidině provázející poslední zášku by na kost vyhublého, rozřezaného a posešivaneho těla, mihne také ztepilá postava Jana Arnošta, takže Johana opouští tento svět zmatená. Jana Arnošta na druhém břehu rozhodně nečekala, touží přece po těle ženy, jež by ji přijalo za svou.

Erik o tom nic neví. Věří, stejně jako Josef Krug, který to potvrdil do telefonu poté, co mu po návratu domů z kanceláře a nálezu mrtvé Johany Erik zatelefonoval, že je vše, jak má být.

Johana přestala existovat. Opustila svět a téměř nikdo si toho nevšiml. Nikdo nepátral po jejím hrobu, nezanechala za sebou žádné přátele, emoce. Johana existovala v mezerách mezi životy ostatních. Dokonce to platí i o jejích rodičích.

Matka její smrt zaspala a Josef Krug – jenž k ní cítil mnohé, ale bezpodmínečná láska otce k dceři, jež přitom byla jeho téměř věrnou kopií, ho minula – ten den, co Johana zemřela, strávil procházkami po Vídni s Janem Arnoštem a zakončil ho rozjařeně báječným telecím řízkem s bramborovým salátem u Plachutty, na který si zašel večer po Erikově telefonátu.

Ani Erikovi se po Johaně nestýskalo. Získal za ni okamžitě náhradu. Ale pozor – Erik není necita ani cynik, právě naopak. Protože ne vždy jsou věci takové, jak se jeví.

III

Pár dnů po tom, co jí řekl, že Johana před časem zemřela, ji požádal o pomoc. Přitom až do onoho dne s ní čtyři roky nepromluvil, neměla o něm téměř žádné zprávy. Ema si to uvědomovala, ale byla tak ráda, že je její bratr zpět, že na nějaké urážení se zapomněla, ani po něm nepožadovala vysvětlení jeho chování. Když jí po letech podruhé v jednom týdnu zatelefonoval, aby ji pozval na návštěvu k sobě do bytu, že od ní potřebuje pomoc, nadšeně souhlasila.

Následující den zavezla tramvají syna do školky, odbyla si šestihodinovou pracovní dobu a spěchala nahoru do kopce Medlánkami, minula Broskvoňovou, Hrušňovou, Mandloňovou a zahrnula do Meruňkové ulice. Číslo devět, třetí zvonek odspodu. Vyběhla nedočkavě do druhého patra třípodlažní bytovky, tam už ji ve dveřích čekal Erik. Objala ho, což ho evidentně zaskočilo, takže strnul v rozpačité nehybnosti, ale Emě to bylo jedno, visela mu kolem krku tak dlouho, dokud jí objetí alespoň slabě nevrátil.

„Já mám takovou radost,“ řekla poté, co ho pustila a ustoupila o krok.

Erik mlčky přešlápl.

„Co je, nechyběla jsem ti?“ zapitvořila se Ema.

Nebyl to ten starý Erik, ale nemohl si být podobnější.

„Je mi líto Johany, měls ji tak rád,“ došlo jí, proč je zřejmě Erik odtažitý. Zastyděla se za

to, jak bezohledně projevila radost ze shledání.

„Byla to kamarádka,“ pokrčil Erik rameny a zamířil se sestrou v zádech do kuchyně, aby postavil vodu na kávu. Sledoval zády k Emě, která seděla u jídelního stolu a rozhlížela se po moderní lince, rychlovarnou konev, jako by na jeho pohledu závisel bod varu.

„Myslela jsem, že jste spolu chodili. Že s tebou žila,“ řekla Ema.

„Bydlela tady, to jo. Neměla pak kam jít.“

„Aha.“

„Ale úplně ke konci byla hlavně v nemocnici,“ ohlédl se na Emu přes rameno.

„Já ji viděla jen jednou. Myslím. Nebo... Ne, počkat, dvakrát. Poprvé, když jsme ti s našima vezli spacák. Tos byl ještě na základce. A Johana jela tenkrát s váma, pamatuju si, že si naši všimli, že je to jediná holka. Jeli jste do Jeseníků nebo na Slovensko? To už je tak dávno.“

„A kdys ji viděla podruhé?“

Ema se zadívala z okna na panorama města a zamyslela se. „Loni? Nebo to bylo už předloni? Vzala jsem Honzíka poprvé na Lesní toulky. Potkala jsem, nevzpomenou si na jméno, ale byl s tebou kdysi v tom vašem oddílu. No, a on mě pozval, že to teď pořádáte spolu, ty a on, tak jsem tam šla, chtěla jsem tě překvapit, vidět, ale nakonec jsi tam nebyl. Myslím, že tam jsem ji zahlídla. Večer u táboráku, civěla na mě, promiň, teda upřeně se dívala. Myslíš, že věděla, kdo jsem?“

Z úhlu Erikových ramen a oblouku zad vycítila, že se mu na tom něco nezdá.

„Vlastně nevím, jestli to byla ona. Měla jsem co dělat, abych uhlídala Honzíka. Třeba jsem se spletla. Vlastně asi určitě, když teď nad tím uvažuju, musel to být někdo jiný, ne? Když byla tak nemocná, jestli to teda bylo vloni, tak by asi nechodila celý den lesem,“ čím víc o tom Ema přemýšlela, tím víc ji zaráželo, jak málo si z onoho dne pamatuje. Vlastně jen nekončící les, že ji bolely nohy, ložili po ní mravenci, a že se nakonec unaveně zhroutila s klimbajícím synem v náručí k ohni, dali si pečenou bramboru, zabalili se do deky a čekali, až bude čas jít na autobus, který je zaveze zpět domů.

„Víš, že jsem na tydle věci nikdy nebyla,“ vzdychla Ema.

Erik zalil horkou vodou dva hrnky, do nichž předtím nasypal po lžici instantní kávy.

„Dva cukry a mlíko, že?“

„Pamatuješ si to,“ usmála se Ema.

„Jasně, ségra.“

„Máš to tady hezký. Ten byt je tvůj?“

„Pronajatý od známýho, ale chtěl bych ho koupit.“

„Já bydlím taky pořád v pronájmu.“

„Mluvil jsem s našima.“

„Mamka dnes vyzvedne Honzíka ze školky.“

„Děláš na sociálce, že?“

„Ale na zkrácený úvazek. Takže беру míň.“

„A Ivan platí?“

„Někdy se zpozdí, aji o měsíc, dva, ale jo, platí. Odstěhoval se někam do severních Čech,

takže za malým už vůbec nejezdí. Neposlal mu ani dárek k narozeninám, ani na Vánoce. Ale pomáhají mi naši.“

„Já jsem ti to říkal.“

„Hm,“ usrkla Ema horkou kávu.

Erik zakroutil hlavou a sedl si na protější židli.

„Ale mám Honzíka. Ten za to stojí.“

„Kolik mu vlastně je?“

„Nepoznal bys ho, jak vyrostl.“

Chvíli mlčeli a upíjeli kávu.

„Máš to tady vážně hezký. A velký.“

Erik přikývnul, pak si na něco vzpomněl, vstal, šel ke skřínce vedle lednice a vytáhl oříškové oplatky. Jeden kousek si celý strčil do pusy a talířek, na který vyskládal ostatní, položil na stůl před Emu.

„Budeš mít spolubydlícího? Místo Johany. Teda, já nemyslím přímo místo ní, ale...“

„Vím, jak to myslíš. To je v pohodě,“ Erik zíral do hrnku. „Nemám. I když... proto jsem tě pozval.“

„Kvůli bytu? To by bylo bezva,“ Ema se nadšeně rozhlédla kolem. Byt byl minimálně dvakrát větší než ten, v němž se tísnila se synem.

„To ne. Kvůli budoucímu spolubydlícímu. Jestli to tak můžu říct,“ Erikův hlas zakolísal. „Můžu ti věřit, ségra?“ vypálil najednou téměř šeptem.

„Jako jak?“

„Jestli je na tebe spoleh. Můžu ti věřit?“

„To přece víš.“

„Tak pojď,“ zvedl se Erik s trhnutím ze židle a pokynul Emě, ať ho následuje.

Z kuchyně vešli zpět do prostorné, ale temné chodby. Neústilo do ní žádné okno, zato patery dveře, ty do kuchyně za Eminými zády byly šesté. Jedny vedly ven z bytu, těmi Ema přišla, druhé tipovala na dveře od záchodu a další od koupelny. Erik zamířil k jediným, které byly prosklené, a otevřel je. Vstoupili do velké místnosti s manželskou postelí u zdi, stolem se dvěma počítači, televizí, skříní se zrcadlem a dětskou postýlkou plnou hraček. Ema málem údivem otevřela pusou.

„Ty máš...?“ dívala se na postýlku.

„Ne, ale budu mít.“

Ema k bratrovi otočila rozzářený obličej.

„Ne moje. No, jak bych ti to vysvětlil... Proto potřebuju pomoc.“

Erik vytáhl ze zadní kapsy džínových kalhot fotku a podal ji sestře. Ema se dívala do obrovských vykulených dětských očí.

„Kdo to je?“

„Nesmíš to ale nikomu říct. Slib mi to.“

Ema s pohledem upřeným na lesklou barevnou fotografii kývla.

„A pomůžeš mi?“

Nevěděla s čím, ale opět přitakala.

Erik vytáhl ze šuplíku ve stole tlustou papírovou složku a podal ji Emě. Ta si s ní sedla na postel a začala v ní listovat. Většina textu byla v jí neznámém jazyce, pouze občas zachytila větu v angličtině. A pak tam byly ty fotky. Krví podlité, uplakané oči. Dětská těla plná otevřených ran. Modřiny, zlomeniny. Nahá malá těla. S obličejí i bez. Fotky barevné, černobí-

lé. Mnohé zrnité, mírně rozmazané nedostatkem světla při focení – ty útočily na její mysl nejostřeji, svou syrovou autentičností. Ema stěží dokázala neodvrátit od těch obrázků očí. Ve vši panice si uvědomila, že jeden obličej se stále opakuje. Copatá dívka.

„Říkám jí Jůlinka,“ vydechl Erik slova opatrně za Eminou hlavou.

Když nereagovala, vzal jí z vlašných, gumových rukou složku, vytáhl jeden papír, jenž podle záhybů dlouho ležel v obdélníkové obálce, uhladil ho a podržel Emě před vlhnocíma očima.

„Jorunn,“ přečetl a prstem ukázal na jméno na listu.

„Jorunn Jervi..., já to nepřečtu,“ vzdychla rozrušeně Ema a nechala bratra, aby jí řekl celé jméno oné copaté holčičky.

„Jorunn Jervinen. Je z Norska.“

„Co se stalo?“

„To ti teď nemůžu říct. Něco strašného. Vidíš sama.“

„Kde je? Jak ses k ní vůbec dostal? A tady k tomu?“

„Je v Brně.“

„Cože? Kde?“

„Nemůžu. Kvůli její bezpečnosti. Jindy, snad příště.“

„Jak jindy?“ vstala Ema a natáhla se po složce v bratrově ruce.

„Ani to ti nemůžu dát. Neměl jsem ti to vůbec ukazovat. Přísahal jsem, že to nikomu neřeknu.“

„Nerozumím tomu. Koho je to dítě? Kde jsou jeho rodiče?“

„Mrtví. To je fakt. Je to taky někde v těch dokumentech. Umřeli, když byla miminko. Emo, já ti můžu jen říct, že ta holčička je tady a já jí chcu pomoci.“

„Jak? Ty? Na to jsou přece jiní.“

„Ne, Emo. Žádný úřady,“ skočil jí Erik do řeči.

Ema se nadechla, aby mu odporovala, chytil ji za ruku: „Musíš mi tady odpřisáhnout, že o tom s nikým nebudeš mluvit. Ani s našima, ani v práci. Vůbec s nikým. Nesmí to vědět živá duše. Přísahěj. Řekni to, nekývej hlavou, řekni jasně a nahlas, že přísaháš. Na Honzíkův život.“

„To ale přece.“

„Řekni to.“

„Já tomu nerozumím,“ Ema téměř fňukla.

Erik jí mimoděk zmáčknuł dlaň, až jí zapraskaly kůstky prstů. „Přísahěj. Já ti věřil.“

„Nikomu to neřeknu.“

„Přísahěj,“ téměř zaskučel Erik.

Na ulici zatroubilo auto.

„Tak přísahám.“

„Přísaháš?“

„Jo, panebože,“ Ema zavzlykala, vytrhla svou dlaň z Erikova sevření a zatřepala s ní ve vzduchu, aby rozehnala bolest. „Ale stejně nevím, jak ti mám pomoci,“ sedla si znovu na kraj postele. „Chtěls, abych ti pomohla, ne? Tos říkal do telefonu.“

„Jo.“

„Ale jak, když to nesmím nikomu říct?“

„Pozdějc. Řeknu ti jak. Teď jsem potřeboval vědět, jestli s tebou vůbec můžu počítat.“

Emma neodpověděla, jen se na bratra chabě pousmála. Najednou se jí v bytě nechtělo zůstat. Vstala, šla si do kuchyně pro věci, ani si nedopila studenou kávu, chvatně Erika ve dveřích bytu objala a rychlým krokem se vydala z domu, dolů ulicí a z kopce na autobus.

Kdyby se jí někdo zeptal, zda měla ze shledání s bratrem radost, asi by ji překvapila odpověď, že ani ne. Nedokázala by říct proč, ale zlobila se a současně byla zděšená. Celý zbytek dne jí stály chloupky na ruce a v zátylku a vibrovaly zlostí.

Honzíka doma téměř hystericky objala a tiskla ho k sobě, jako by ho chtěla vcucnout. Usmažila mu k večeři jeho milované hranolky, přestože normálně dbala na to, aby jedl zdravě, nasypala mu na ně strouhaný sýr a dojatě sledovala, jak se cpe a s plnou pusou líčí, co dělali odpoledne s babičkou. V noci se dvakrát vzbudila, aby syna vedle v pokoji zkontrolovala. Pak se vrátila do obývacího koutu s kuchyňským koutem na svůj rozkládací gauč a rozčileně sebou práskla do peřin.

Josef Krug se naštvane posadil na posteli a nahmatal na nočním stolku brýle. Neměl rád, když se věci neděly tak, jak je naplánoval. Vstal a kolébatě došel k oknu vedoucímu do zahrady. Městečko spalo. Vzadu, tam, kde zahrada přecházela v les, se u zbytků dřevěné králikárny něco pohnulo, ale než Krug zaostřil, stín splynul s nocí.

Potřeboval víc peněz. Slíbil je. Věděl, že díky peněžnímu daru zůstanou otevřeny právě ty dveře, jež pro plán potřeboval. Ještě vloni se zdálo, že firmy nebudou mít problém šesti-místný obnos vydělat, a teď prd.

Josef Krug se posadil zpět na postel, zapřel ruce dlaněmi do stehen a nechal bradu klesnout k hrudníku, cítil nekonečnou únavu a tíhu stovek let, čas mu odjakživa utíkal jinak než ostatním. Usínal během chůze, za jídla, při hovoru, usínal tak, že si toho mnozí nevšimli, prostě mu jen v otevřených očích zhasly panenky, stáhly se do sebe a vlády se ujal Krugův vnitřní svět, kontinuální sen, který už v jeho mysli dávno nahradil takzvanou realitu. Usínal neustále, ale spát nedokázal. Ten spánek, který mu měl dodat sílu, nechat ho odpočinout, ten, který ostatní považují za samozřejmost, se mu vyhýbal. Opět s povzdechem vstal z postele a vyťukal telefonní číslo Jana Arnošta. Bylo mu jedno, že ho probudí po celodenním natáčení. Proč by měli ostatní spát, když on nemůže? Ať si vyzkouší žít bez spánku, třeba jen jediný den, jednu jedinou noc.

Jan Arnošt houkl ospale do telefonu, s ústy slepenými slinou snů, zjevně nebyl za probuzení rád. Hercův tón se ale rychle změnil, když uslyšel Krugův hlas. Josef Krug potřeboval poradit a z nepochopitelného důvodu nezavolał nejdřív Erikovi, nýbrž nečekaně vsadil na Jana Arnošta.

Vyplatilo se mu to, že obrátil zavedené pořadí a teprve poté co ukončil hovor s hercem, vytočil číslo, jež rozvibrovalo telefon v Meruňkové ulici. Když Erik zvedl sluchátko, měl už Josef Krug ruku opřenou o okenní parapet, skrze brýle mžoural na měsíc a zaostřoval na nový plán.

Krugovy plány byly často smělé, drzé a ne-realistické. On sám si to už neuvědomoval, ale na lidi, kteří ho neznali, působil jako vyšinutý megaloman. Paradoxně se mu ale mnohá zdánlivě nemožná přání plnila. Josef Krug ušel na svých sloupkovitých, mravenčících nohou dlouhou cestu. Díky Geronimovi počítal vždy s pomocí Osudu – ostatní tomu říkali náhody a štěstí –, jež přeje připraveným a vyvoleným. To on byl. Ve svých očích rozhodně. A postupně i v očích chlapců, kteří s ním strávili část svého dětství a dospívání, vzhlíželi k němu, pro ně byl novým a mnohem lepším, neboť nekonvenčním otcem. Připadalo jim tedy samozřejmé, že se jejich životy jaksi organicky a přirozeně formovaly kolem toho jeho. Pravda, objevil se případ selhání. Na ten Josef Krug vzpomínal jen nerad. Ale ve výsledku díky tomu jednomu slabému článku v řadách

už dospělých Termitů, který se rozhodl z Krugových firem odejít a dokonce nahlásit podezřelé operace na finanční úřad, potkal právníka, který nejenže jim pomohl odpadlíka zdiskreditovat a u soudu odzbrojit a ponížit, ale také se stal děvečkou pro všechno, vytvářel nestandardní smlouvy, zařizoval pochybné transakce, byl řidičem, sekretářkou, a přitom vůbec netušil, co se kolem něj děje, a bylo mu to jedno, neboť rád opakoval zaklínadlo: „Já jsem právník, jen dělám, co klient chce.“

A teď, přestal Krug mžourat na téměř dokonalé kolo zítřejšího úplňku, jim poslouží i jako pokladnička. Ovšem bude to něco stát, dostat z něj ty peníze, které navíc ani nejsou jeho, to měl Erik pravdu, na to v plánu Jan Arnošt ani Krug nepomysleli – Geronimo si znovu uvědomil, jak velkým darem pro něj mladý, bystrý vnuk docenta Daňka je.

Sice ho občas píchla tříska znepokojení, že je na Erikovi čím dál víc závislý, na jednom jediném mladém muži, ale mohutným nadechnutím onu třísku nasál a polkl, neboť Erikovi absolutně věřil, na jeho loajalitu se mohl spolehnout a nebyl důvod pochybovat. To Erik měl být jeho dítětem, ozvala se ta potulná tříska u srdce, a Krugovi se před očima mihla tvář mrtvolně bledé Johany. Pohodil hlavou, aby ducha dcery zahnal. Musí se soustředit na jiné věci. Erik to zařídí a za dva, tři dny by mohli jet. Na konci výletu do Švýcarska snad na účtu přibydou potřebné peníze.

Než se vrátil do postele, aby se znovu marně

pokusil usnout v domě, kde občas cítil pach kozích bobků – jakkoliv to bylo nemožné, protože stavení od docentovy smrti prošlo generálním úklidem, z doby, kdy prostorem pobíhali Elektra s Oidipem, zůstalo jen opravené a naladěné klavírní křídlo, a pokud se místnostmi snad nesl nějaký odér, pak jedině z čerstvě nalakovaných vstupních dveří –, zarazil se u pelesti, protože si vzpomněl na strýce Jakuba.

Otcův bratr před pár dny zemřel a on nejel na pohřeb, což mu jeho sestřenice Oksana ostře sekanou ruskou češtinou ten den ráno vyčetla do telefonu. Výčitky nějaké vzdálené ruské příbuzné ho nezajímaly, co ho však vylekalo, byla její nevyslovená výhrůžka. Zmínila se o tom, že ví, že mu její otec obstaral jakási povolení z prezidentské kanceláře a dal mu k dispozici oficiální razítka.

Rychle znovu vytočil Erikovo číslo a řekl mu o tom. Erik ho však uklidnil i tentokrát. Strýc je mrtvý a nikdo jiný je nemusí zajímat. Firmu dávno mají, oficiální pověření a dobrozdání z nejvyšších míst taky. Oksana jen plácá. Podle Erika bylo naopak dobře, že starý voják zemřel. Byl jediný, kdo Krugovi připomínal nenáviděného otce, čímž ho vždy vystresoval a následně Krug propadal malomyslnosti, a kdo jim snad mohl způsobit problémy, pokud by u něj Krug upadl v nemilost. Geronimo dal jako vždy Erikovi za pravdu. Lehli si zpět do postele, ze zahrady zaslechl dusot kopytek.

Hospoda Na Růžku byla v zástavbě řadových rodinných domů kolem hlavní silnice, která vesnici Nesnídalka protínala přímo středem, takže procházela i malou návsí. Ema vystoupila z poloprázdného autobusu hned vedle kostela a trvalo jí dobře pět minut, než se jí podařilo přejít přes cestu na druhou stranu. V pátek večer byl na silnici velký provoz a Nesnídalka neměla u žádného ze dvou přechodů pro chodce semafor.

Pročvachtala se solí rozbředlým sněhem před vchod do hospody, kde ve zrezivěném stojanu klepalo kosu jedno staré jízdní kolo. Začínalo přituhovat, v noci bude zase mráz, otřepala se Ema zimou a s nervózním cukáním kolem rtů, které se přihlásilo vždy, když šla někam poprvé, otevřela dveře.

Vstoupila nesměle do zakouřené místnosti, měla co dělat, aby se nerozkašlala, přitom hospoda byla téměř prázdná. Když si sedla ke stolu pod oknem, tak, aby viděla na vstupní dveře i na televizi zavěšenou v rohu nad výčepem, nervozita z ní trochu spadla. Těm několika mužům, co seděli nad pivem, byla ukradená. Udiveně se rozhlížela a dumala, jak je možné, že pět chlapů dokáže zakouřit poměrně rozlehlou místnost. Objednala si čaj, ale otrávený výraz hostinského ji přiměl změnit objednávku na grog. Bylo pár minut před půl sedmou. Hospodský přeplnul televizi na hokejový zápas a Ema vytáhla z batůžku s obrázky autíček, který si půjčila od syna, papír s in-

strukcemi od Erika. Výlet byl Erikův předčasný dárek k jejím narozeninám. Nechtělo se jí, neměla nikdy ráda zimu, nesáňkovala, nelyžovala, a navíc nesnášela takzvané dobrodružné hry. Ale Erik jí slíbil, že nebude litovat. Mělo to pro ni být překvapení.

Nechala tedy Honzíka u rodičů, oblékla si své nejteplejší oblečení, což byly bavlněné punčocháče, přes ně džíny, tílko, triko, svetr s kapucí a prošíváná manšestrová bunda a šála, čepici ani rukavice neměla, a vyrazila na cestu. Teď seděla v pomalu se zaplňující hospodě. Zatím byla u stolu sama. Několikrát si znovu přečetla z papíru s instrukcemi, že měla jet ze Zvonařky autobusem v 16.40 směrem na Vyškov, přestoupit v Rousínově na náměstí – kde téměř dvacet minut čekala na ledovém větru – a vystoupit v Nesnídalce. Tam má v hospodě Na Růžku počkat. Až ten, na koho čeká, přijde, prý to pozná.

Ena původně Erikovo přání splnit nechtěla, ale když viděla, jak moc mu na tom záleží, svolila, papír si od něj vzala a slíbila, že se hry zúčastní. Tak tedy čekala. Po půl hodině a vypitém grogu začala být našťvaná, že se nechala přemluvit. Necítila se v hospodě dobře, nesnášela kouř, a ten už dávno nahradil vzduch, nevzala si s sebou nic na čtení a hokej ji ani trochu nezajímal.

Po grogu si objednala čaj, tentokrát se výrazem hostinského zviklat nenechala. Podívala se na bílé plastové hodinky na levém zápěstí. Bylo sedm pryč a čeští hokejisté prohrávali dva nula.

Venku sněžilo. Emě slzely ve stále hustějším kouři oči, měla je červené a pálily ji. K jejímu stolu si s pokývnutím místo pozdravu přisedli čtyři staří muži, objednali si pivo a přitáhli k sobě ze středu stolu popelník.

Opakované škrtání zapalovačem v její bezprostřední blízkosti rozhodlo – dopije čaj a půjde. Kašle na všechno. Snad ještě pojedje nějaký autobus? Začala ji přepadat nervozita. Byla sama v jakési vesnici, kde nikoho neznala a která byla daleko od jakéhokoliv většího města. Venku byla zima, tma. Měla hlad, ale netroufla si dát k jídlu nic z toho, co inzerovala křídou počmáraná tabule, a bylo jí trapné vytáhnout v zaplněném lokále z batůžku sušenky, které si s sebou prozíravě nesla.

Překvapení už ji nezajímalo, chtěla domů. Ema se začínala bát, že stráví mrazivou noc sama na návsí neznámé vesnice. Stáhla si k sobě z opěradla rozvrzané židle bundu, vytáhla z batůžku peněženku a pokoušela se upoutat pozornost hostinského.

A pak, právě když čeští hokejisté nevyužili přesilovku, na což hospoda jednotně zareagovala kurvováním a objednáním dalších piv, vešla do hluku všeobecného rozhořčení dveřmi z ulice dívka, které se v mžiku zamlžila skla od brýlí, takže si je rukou v pletených palčákových rukavicích sundala a zmateně se krátkozrace rozhlížela kolem.

Ema ji okamžitě poznala, tu tvář z Erikových fotografií. A nevěděla, co dělat. Je tu někde Erik? Rozhlédla se. Potom jí došlo, že holčička

hledá ji. Vstala a zamávala na ni. Dívence se při pohledu na Emu zakulatily tváře. Ema objednala další dva čaje.

„Co tvoje jméno, prozradíš mi je?“

„Jorunn.“

„To je moc hezké.“

„Mně se víc líbí Jůlinka.“

„Dobře, tak já ti tak budu říkat. Jůlinko, ano?“

Dívka se blaženě usmála a Ema pročítala instrukce, které jí předala. Měly čas zhruba do osmé hodiny, pak se měly vydat, vybaveny baterkou, již dívka vytáhla z kapsy péřové bundy, za vesnici do lesa, ukrýt se a nenechat se najít. Byla to klasická Erikova hra, uvědomila si Ema při čtení, a vůbec se jí do toho mrazu a zimy nechtělo.

Erik a ty jeho hry na přežití. Hry na cokoliv. Hry. Ema je nesnášela, nikdy nepatřila do žádného přírodovědeckého, pionýrského ani turistického oddílu. Netoužila po nepohodlí stanu, po zapařených nohou v propocených ponožkách. Nebyla soutěživý typ, nechtěla se rvát o stupínky vítězů. Ani v kroužcích, kam chodila jako malá, nikdy nepatřila k tahounům – chodila tam, dělala, co měla, snažila se, to ano, ale že by toužila být za každou cenu nejlepší nebo že by plakala, když skončila druhá nebo třetí? Dokonce jí, což její rodiče rozčilovalo, nedělalo potíže raději to předem vzdát, když viděla, že soupeřky jsou výrazně lepší.

Takže při představě sněhových závějí v lese za vesnicí chtěla děvčeti navrhnout cestu zpět

do Brna. Ale dívka se zdála být tímto zimním dobrodružstvím nadšená, ukazovala Emě plastovou lopatku, kterou si přinesla přivázanou provázkem na zádech. Aby se mohly do sněhu pořádně zahrabat a nikdo je neobjevil, řekla Emě a spiklenecky na ni mrkla, že tam, odkud pochází, si tak ve sněhu hrají všichni. Ema se při těch slovech znovu otrásla zimou a rychle uchopila oběma dlaněmi hrnek s horkým čajem. Co nejvíc se ohřát, letělo jí hlavou, co nejdéle zůstat v teple, byť zakouřeném. A tak se holčičky dál opatrně vyptávala a Julie jí odpovídala. Ema poslouchala dívčinu lámanou češtinu, občas ji nesměle opravila, když o sobě holčička mluvila v mužském rodě, a připadala si jako ve snu, tak nepravděpodobné to všechno bylo.

Julie se zajíkala vzpomínkami a nedostatkem českých slov. Ema pociťovala čím dál silnější lítost a soucit, rodila se v ní zahlcující náklonnost. Julie cítila dosud nepoznanou důvěru a lásku k té krásné, milé paní, která jí objednala čaj a dala své sušenky. Ema byla dojatá. Julie byla dojatá.

Ema seděla v zakouřené hospodě s bezbranným sirotkem, byla bezradná, ale střežila se to dát najevo. Julie byla ztracená v cizí zemi s neznámou paní, vedle které důvěřivě seděla a zpomaleným mrkáním jí projevovala vděčnost. Erik tou dobou taky seděl – na sedadle řidiče, otáčel volantem a s dalšími třemi chlapci z Oddílu lesní moudrosti, kde byl jedním z vedoucích, přijížděl k Nesnídalce, v kufru

vezl jídlo a čaj. Ostatní účastníci hry by už měli být v lese a v okolí myslivny, kde se nakonec, až bude hra dohrána a úkoly splněny, všichni najedí a vyspí.

Emě mrzly uši, ruce vrazila hluboko do kapes, ale téměř desetistupňový mráz, který mezitím sevřel kraj v okolí vesnice, měl silnější zuby, prsty jí modraly, jak jí je pomalu okusoval. Emě mrzly nohy, brodila se sněhem a snažila se vyšlapat cestu pro děvčátko, které za ní sípalo. Ema měla strach. Už zase. Ale teď ne o sebe. O holčičku.

Než vyšly z hospody do tmy, podala jí Jůlínka sáček, který měla do té doby zavěšený pod bundou a svetrem na krku. V plastovém pytlíku byl inhalátor a injekční stříkačka s ampulkou. Dívka jí řekla, že kdyby s ní něco bylo, má jí dát dýchnout z inhalátoru. A když to bude hodně zlé, musí jí píchnout to, co je v ampulce.

„Píchnout? Kam?“ Ema se na ni nevěřičně podívala. Děvčátko se usmálo, pohladilo ji po předloktí a řeklo: „Kamkoliv.“ Emě se ten večer poněkolkáté zalily oči slzami. Málem se rozplakala i později, když lopatkou odhazovala sníh v závěji na kraji jakési louky, zimou ji páli-la kůže, nehty už necítila, a vtom jí Julie sáhla na rameno, napřáhla k ní do vyhloubené jámy ruku a nabízela Emě svou čepici a palčákové rukavice se slovy, že ona je na zimu zvyklá.

Erik zkontroloval čas, baterkou prosvítil hradbu stromů svírajících myslivnu, a protože neviděl žádný pohyb, naznal, že jsou všichni na

místech. Vystřelil nad les oranžovou světlici. Ema s Julií na světlo na obloze zaostřily už po krk zahrabané ve sněhovém valu. Když se přitiskly k sobě, nebyla Emě taková zima, a navíc je pak ani nebylo téměř vidět. Dřepěly spolu ve sněhu, dospělá žena s nemocným děvčátkem, mlčely, trásly se, jedna pro druhou dýchaly.

Po chvíli už Ema dívku konejšila v náručí, jako to dělávala se synem, když byl nemocný nebo ho něco trápilo. Neměla tušení, jak dlouho společně mrzly, než se na ně nečekaně z tichého a temného lesa vyřítila dvojice chlapců se žlutými šátky kolem krku. Ema vyskočila ze sněhu a bila se s nezvykle silnými kluky téměř o život. O život nařkající dívenky.

Chlapci jako by nevěděli, že je Julie nemocná a malá a mladší a dívka, povalili ji do sněhu a stejně jako Emu se ji snažili svázat provazem coby rukojmí. Dívka ječela a kopala kolem sebe, až ji jeden z chlapců musel na okamžik pustit ze sevření. Julie v té vteřině vyskočila jako gumová a rozběhla se ke stromům. V poslední chvíli však jeden z překvapených útočníků trhl provazem, jenž zůstal dívce omotaný kolem nohy. Julie spadla, něco křuplo a vzduch prořízl nesnesitelný řev.

Když Erik o čtrnáct minut později nakládal Emu s Julií do auta, aby je odvezl na myslivnu, pošeptal sestře s rozzlobeným výrazem, že dívce vypadlo koleno, že tohle se nemělo stát, že na ni snad měla dát pozor. Ema se chtěla ohradit, ona tu pitomou hru nevymyslela, ona jediná na Julii pozor dávala, ona tedy ano – vtom

ale dívka vzadu na sedadle začala něco horečnatě drmolit norský. Bratr se sestrou se na sebe podívali. K myslivně došli mlčky, Erik odnesl děvče v náručí dovnitř a položil ji na lavici vedle rozpáleného krbu. Poté našťvaně vydupal zpět na chodbu, chytil přicházející Emu za paži a vztekle jí vmetl do tváře, že dívka volá její jméno, o něj že nestojí.

Všichni, kteří postupně do hlavní místnosti myslivny tu noc přišli, aby se napili horkého čaje a snědli chléb s paštikou a kyselou okurkou, než půjdou nahoru do pokojů spát do svých spacáků vyskládaných na zemi vedle sebe jako kukly na motýlí farmě, viděli Emu, sedící se zavřenýma očima na dřevěné lavici a ramenem se dotýkající sálajícího krbu, na jejímž klíně spala bledá, drobná, odhadem desetiletá dívka.

Chlapci a dva vedoucí v Erikově věku, jeho bývalí kolegové Termiti, viděli ženu a děvče ten večer poprvé. I když, počkat – vedoucí se ohlédli zamyšleně přes rameno –, ta spící dívka jim byla trochu povědomá... Musí se zeptat Erika, jestli se nepletou.

Jako by Johana Krugová nezemřela. Nikde nestál její pomník, její popel neležel v žádné urně, nikdo na ni nevzpomínal, nikomu se po ní nestýskalo. Jako by Johana Krugová nikdy nežila.

Josef Krug trávil čím dál víc času buď ve Vídni, nebo v Tromsø. Dům ve Slavkově, který si pro sebe zabral vnuk docenta Daňka Erik a nabídl ho Geronimovi, znovu osiřel. Josef Krug totiž psal Knihu. Měla jednou doplnit – a možná i nahradit, myslel si neskromně – kánon sepsaný Synem Světla a rozváděla myšlenky, jež kdysi Krug zformuloval do jiné knihy, útlé, podle níž vedl svou chlapeckou skupinu. Kniha s velkým K na začátku se jmenovala pracovně Polární záře a právě kvůli sepsání tohoto epochálního díla přiměl Krug své podporovatele pronajmout domek v Norsku za polárním kruhem, aby mohl tento slabikář pro vyvolené napsat na místě k tomu předurčeném, v místě nezapadajícího slunce.

Hlavní Krugovou spojkou byl samozřejmě Erik. Byl současně pokladním, jednatelem a spolujednatel všech firem, které společenství Krugových vřekazů provozovalo. Ve dvou z nich byl pak i ředitelem, v té, co se specializovala na internetovou bezpečnost a v kancelářích na kraji Brna zaměstnávala téměř dvacet mladých programátorů, a v realitní kanceláři se sídlem v pasáži Alfa, pár metrů od divadla, v němž kdysi započal svou cestu ke slávě Jan Arnošt.

Erik byl nejbližším Krugovým člověkem. Synem. Pomocníkem. Poradcem. Postupně nahradil původní Krugovy přátele z domu se sluncem na štítu. Byl vším a současně ničím. Byl na požádání prodloužením Geronima a jeho vůle, jinak existoval ve stínu.

Hlavní tvář byl hned po Geronimovi Jan Arnošt. Slavný herec, s manželkou krásnou herečkou, neméně slavnou, a jednou dcerou, jež se rozkošně usmívala na stránkách různých časopisů coby ukázkové dítě ukázkových rodičů.

Pro Johanu Krugovou, Vyvolenou, nebylo v okolí Josefa Kruga většinou místo ani za života, byla otcem převážně jen trpěna i poté, co na ni ukázalo znamení, proto bylo logické – a navrhla to koneckonců ona sama –, že uvolní místo Dítěti. Vždy se musí někdo obětovat, aby mohlo na zem sestoupit takzvané vyšší dobro.

Johana Krugová, Vyvolená, byla logickou a jedinou možnou volbou. Její smrt se stala začátkem. Pro ten začátek, kdy bylo třeba všechno pečlivě naplánovat, přichystat a následně bezchybně provést, pro to předůležité období zrození Dítěte bylo na Johanu zcela zapomenuto. Jako by nikdy neexistovala.

Josef Krug si sedl na bílou dřevěnou židli ke kulatému stolu v rozlehlé, bílé, sterilně moderní kuchyni. Barvy v domě byly na Krugův vkus příliš studené a vybavení minimální, tolik prostoru mezi zdmi Krug neznal, pocházel z vesmíru přeplněných obývacích pokojů, naleštěných dýhovaných skříňových sestav okupujících celé stěny malých bytů, háčkových de-

ček na stolcích a muškátů, kam se podíváš. Jeho dočasný příbytek v Tromsø byl zvenku celý z červeně nalakovaného dřeva, to se Krugovi tuze líbilo. Proto na fotku domu ukázal prstem, když si měl z nabídky realitní kanceláře vybrat, počítal s podobně hřejivým kýčem i uvnitř. Když pak do domu, jenž sliboval teplou útulnost, ale ve skutečnosti nabízel minimalistickou strohost a účelnost, o měsíc a půl později vstoupil, zklamaně nakrčil nos, ale pomyslel si, že si na to časem zvykne.

Pocit podivného prázdna ho ale nikdy nepřesl. Josef Krug si s povzdechem přitáhl druhou židli a položil si na ni nohy. Prsty zalovil na stole v misce s nakládanými sledi a jedno rybí tělíčko si i s proužkem cibule vložil do úst. Uložil kousek černého chleba. Žvýkal a díval se oknem ven. Při jídle rád sledoval přístav.

Teď, na konci zimního temna, kdy se všichni místní ke světlu doslova modlili, už paprsků zase pomalu přibývalo, někdy se od trupu trajektů a rybářských lodí dokonce slibně odrazil celý sluneční kotouč. Krug to bral jako pozdrav určený výhradně jemu. Dokázal sedět hodiny s pohledem upřeným do přístavu a čekat.

Červený dům stál v zástavbě podobných stavení zhruba dva kilometry nad zálivem, na ostrově, který tvořil centrum města a jež spojoval s pevninou most. Hned když tady poprvé došlápl na zem, pravda bylo to jen na asfalt přistávací plochy místního letiště, cítil se tu jako doma tmě navzdory – poprvé sem přiletěl během období polární noci. A pak spatřil tan-

čit polární záři. Vzpomněl si na znamení, jež ukázalo tenkrát v noci božím prstem na jeho dceru. Nebylo pochyb, samo norské nebe mu potvrzuje, že právě tady je ono místo.

Připomínal si ten okamžik prozření často, většinou právě, když jedl v kuchyni. Pohled na záliv mu dával zapomenout na studenou místnost, jež kolem něj bruslila ostrými hranami. Ten pohled na svět dole, pod ním, na lodě, z nichž některé plují ještě víc na sever, tam, kam jednou popluje i on s Dítětem, až nastane Okamžik, a ten se blíží – Dítě bylo zrozeno, jen trpělivost –, ten pohled v něm zaléval jeho smělé myšlenky a vize betonem jistoty.

Strčil si do úst další rybku, octová slina mu zůstala viset na bradě. Zvedl mimoděk ruku, aby si posunul brýle, ale těsně před kořenem nosu pohyb zabrzdil – už přece brýle nenosí. Má nové oči. Dostal je před odletem darem od přátel ve Vídni. Ovšem pro Josefa Kruga to velkorysé gesto nebylo darem. Laserovou operaci, již mu lidé kolem Herr Nowaka zaplatili, považoval za samozřejmost. Ti, kdo vědí, kým ve skutečnosti je, přece musí dělat podobné věci jako zajišťovat mu letenky, peníze, jídlo. Jeho poslání je nade vším. Byl si tím jistý, takže už ani za nic neděkoval. Josef Krug si dalšího sledě stočil do kroužku na kousek chleba a kápl na něj hromádku rybízové marmelády.

Za pár minut se na kraji Brna, u výpadovky na Vídeň zvedne Erik z polstrované, ergonomické židle, naposledy zkontroluje monitor počítače, vezme ze stolu mobilní telefon a ob-

leče si kabát. Vyjde na balkon v mezipatře moderní kancelářské budovy, kde vedle desítek firem, jejichž majitele ani zaměstnance nikdy nikdo neviděl, sídlí i několik skutečných společností, opře se zadkem o kovové zábradlí a vytočí norské číslo.

Nechá pětkrát zaznít vyzváněcí tón a zavěsí. Postup zopakuje ještě třikrát, poté uslyší na druhém konci Geronimův hlas. Erika ovane mráz. Josef Krug mlaskne. Erik ucítí rybinu. Josef Krug si prstem doluje ze zubu rybízové zrnko, zatímco spokojeně poslouchá, že vše běží podle plánu, mimoděk uspokojením chrochtne.

Kdyby Johana Krugová nebyla mrtvá, byla by v tu chvíli asi taky zachrochtala, jak se jí to někdy stávalo, když chtěla smíchem vyjádřit radostné uspokojení. Ale Johana je po smrti a s ní zemřelo i její chrochtání místo smíchu, je zapomenuto stejně jako ona. Erik si ji na zlomek okamžiku vybavuje pouze ve chvílích, kdy omylem zahlédne nahé tělíčko dívky, jejíž záchranu má na starosti.

Jorunn má postýlku jako pětileté dítě, ale podle dokumentů, které Erik pečlivě hlídá, jí brzy bude jedenáct. Ty papíry ve složce v bytě v Meruňkové ulici jsou jedinými doklady o dívčině existenci. Pořád platí, že čím méně lidí o Jorunn ví, tím bezpečnější to je. Pro dívku, pro Erika, pro všechny.

Geronimo zatím Dítě na vlastní oči neviděl. Neviděl ani umírat Johanu. Nebyl při té výměně. Ale všechno ví. Někdy má Erik dokonce

pocit, že Geronimo, přestože je tisíce kilometrů daleko, ví víc než on sám.

Erik večer potichu vstoupí do chodby bytu v Meruňkové ulici a přitiskne oko ke klíčové dírce koupelny. Vidí ale už jen dívčina záda oblečená v bavlněném pyžamu s obrázky medvídků. Zastydí se a zaklepe na dveře. Dívka otevře a opatrně se na něj usměje. Pak ho chytí za ruku a nechá se odvést do postýlky. Obejme plyšového pejska, stočí se do klubíčka, aby se do malé postele vůbec vešla, upře oči na Erika, sundá si brýle a podá mu je. Namísto přání dobré noci mu řekne, že se jí nemoc vrátila, Jorunn možná brzy umře.

Erik na dívku chvíli nechápavě hledí. Chce protestovat, ale Jorunn si položí ukazováček na tenké, bledé rty, Erik zahlédne v jejích očích šelmovské plamínky. Ano. Má malá holčička umírá, pochopí Erik. Ve dveřích, než zhasne světlo, se ještě otočí: Ale Jorunn neví jistě, na co přesně umírá. Ani jestli nakonec zemře, že?

Bylo deset večer, když Erik celý nervózní tu novinu o další zdravotní komplikaci sirotka namluvil do hlasové schránky telefonu spícího na stole v červeném domě. Není to už přehnané, netlačí se na pilu příliš? Když to přezhenu, začnou mít lidé podezření, říkal si mimo jiné.

Ráno si na záznamníku svého přístroje poslechl Geronimovu odpověď, že právě naopak. Čím šíleněji to vypadá, tím spíš to projde – chce to hlavně smělost a odvahu. Copak

Erik opravdu pořád nechápe, jak fungují lidé, že právě když si myslí, že vidí věci správně, jsou slepí?

Erik si uvědomil, jak moc na sobě ještě musí zapracovat.

Zatímco Geronimo jako by s komplikací, jež na sebe nakonec vzala podobu leukemie, počítal, a Erik se s tím během pár hodin srovnal, Emu zpráva o další dívčině nemoci zdrtila, zase brečela. Bezmocí, nespravedlností, lítostí. Rozplakala se nekontrolovaně. Seděla v kanceláři s ostatními kolegyněmi, u ucha telefonní sluchátko, ze kterého na ni vytékal Erikův hlas, a plakala, až jí visela nudle u nosu, neschopná slova. Než k ní vyplašené kolegyně stihly přijít s otázkami a papírovými kapesníky, utekla na záchod. Mrtvé telefonní sluchátko tikalo na šňůře do prostoru pod úřednickým stolem.

Z Emy se stala plačka. Taky se čím dál častěji modlila, byla smutná a současně plná předsevzetí, že umožní Julii zažít láskyplný rodinný život. Jorunn alias Julie zatím seděla v teplákovce v bytě v Meruňkové ulici u počítače a učila se nová slovíčka.

Erik položil telefon, ruku měl téměř vlhkou od sestřiných slz, a uznale pokýval hlavou – přesně tuto reakci Geronimo předvídal. Mrzelo ho, že nemůže být neviditelný, to by se vydal za sestrou a sledoval by, jestli i její další chování bude přesně takové, jak Geronimo řekl. Viděl by, že ano, že Ema o nové komplikaci ani na vteřinu nezapochybovala, a sice se po pár minutách dala do kupy, odseděla ještě hodinu v kanceláři, než se s prázdným obličejem vydala pro Honzíka do školky, ale tam se v šatně plné veselých hlasů dětí znovu přihlásily o slovo slzy. Dívala se na syna, jak si obouvá

boty, jak si povídá s kamarádem, který mu ukazoval lokomotivu z elektrické vlakové soupravy, sledovala jako přes dalekohled, jak k ní Honzík s úsměvem utíká, objímá jí nohy a boří se hlavou do lemu jejího kabátu. Plakala málo, nenápadně, téměř nepostřehnutelně, ale o to upřímněji, dojímal se láskou, jež jí sevřela hrdlo. Cit k synovi a k trpící Julii současně ji hrozil zadusit, zalapala po dechu, až se učitelka znepokojeně ohlédla jejím směrem. Ema objala syna a cítila, že v její náruči někdo chybí. To byl nový pocit. Ema se právě stala podruhé matkou.

Nemohla se dočkat pátku. To byl den, kdy k ní bratr Julii vodil, aby si až do nedělního odpoledne hrála s Honzíkem, aby si povídala s Emou, kterou měla čím dál raději, takže Erik začínal žárlit, protože Julie měla být jeho, on ji objevil a zachránil. Kde? Kde ji objevil a jak, ptala se znovu a znovu Ema. Ale Erik na ni vždy jen vrhl rozzlobený pohled – přece dobře ví, že jí to nesmí říct. Kvůli dívčině bezpečnosti to nesmí vědět nikdo.

Emě se to nelíbilo, ale postupně se ptát přestala. S tím, jak jí Jůlinka kreslila čím dál větší obrázky, jež měly představovat její vzpomínky, jí docházelo, že o všech hrůzách, jež dívku stihly za krátký život potkat, vědět ani nechce. Byla zděšená. Díky Julii viděla nový, jí dosud neznámý svět. Vždycky věděla, hlavně z časopisů a televize, že tu je, ale nechtěla si to připustit. Teď se krutost stala důraznou součástí jejího života, nevysloveným vykřičníkem

každé dívčiny věty, obrázku, nádechu. Ema měla strach a byla to nová dimenze strachu. Uvědomila si, jak křehké všechno je.

Začala se přátelit s psycholožkou ze sousední kanceláře. Mámila z ní rady, jak komunikovat s traumatizovaným a zneužívaným dítětem, aby mu pomohla, ale současně minimalizovala jeho nutnost vzpomínat na prožitou hrůzu. Ema si myslela, že na to jde chytře, když jako důvod zájmu uvedla, že uvažuje o svém dalším vzdělávání tímto směrem. Pak se ale jednou v podvečer psycholožka objevila u dveří jejího bytu a zasypala překvapenou Emu otázkami. Ema zabouchla uši, když dveře kolegyni před nosem zavřít nemohla, uvařila nezvané návštěvě čaj, nechala ji popovídat si s Honzíkem a trvala dál na tom, že ji to prostě jen zajímá, že žádný jiný důvod není. Viděla, že jí to psycholožka neuvěřila.

Věděla, že se to nesmí dozvědět Erik. Pochopila, že udělala chybu. Neodpustitelně riskovala. Ale také si byla jistá tím, že tento riskantní krok, který by Erik nikdy nedovolil, jí umožnil najít si cestu do dívčiny duše.

Ema položila v pátek večer, poté co Erik odjel a ona pomlela a okořenila maso a dala péct masové válečky, před Honzíka a Julii na stůl blok s prázdnými sněhobílými čtvrtkami papíru a pastelky a vrátila se ke sporáku zamíchat petrželovou omáčku, kterou chystala spolu s pečenými bramborami a karbanátky na večeři. Než byla omáčka hotová, ležel na stole před Honzíkem namalovaný traktor i s traktoristou,

před Julií divoký, na první pohled temný a nerosozumitelný obrázek. Ema je oba pochválila a nedala znát znepokojení z dívčiny kresby.

Uklidila ze stolu, nachystala tři talíře a příbory, doprostřed stolu dala mísu s bramborami a masovými šiškami lesknoucími se voňavou omáčkou. Teprve když se navečeřeli, vykoupala Honzík a dala ho spát do pokojíčku, sedla si s dívkou na rozkládací gauč, kde společně spaly, podala Júlince obrázek, objala ji a zeptala se, co namalovala.

Děvčátko spustilo nejistým hlasem kostrbatou češtinou. Říkalo hrozné věci, vlastně je snad ani neříkalo, spíš naznačovalo, ale Ema už věděla, jak si útržky vzpomínek poskládat. Měla co dělat, aby jí zase nevyhrkly slzy. Nenápadně občas mrkla, zda je stále zapnutý diktafon, který zasunutý v ošatce s jablky na kuchyňské lince vedle gauče dívčino povídání nahrával.

To byla Erikova prosba, on jí přístroj dal. Prý jedině Emě dívka věří, jedině jí svěří, čím si prošla. A on ty nahrávky bude posílat profesorovi, špičkovému odborníkovi na dětskou duši do Německa, aby poradil, co s Julií dál.

Emu existence profesora, kterého nikdy neviděla, uklidňovala. Stejně jako ampulky s léky, které s sebou Erik neustále nosil, neboť bez nich dívka nemohla být. Ema díky tomu věděla, že není blázen, že norský sirotek není halucinace, neboť se o něj staralo tolik dobrých lidí, v utajení samozřejmě, a že skutečně dostala od osudu šanci zachránit život nevinnému dí-

těti. To byl odjakživa Emin sen. Plánovala, že po studiích odjede do Afriky zachraňovat hladovějící a nemocné, aby cítila, že má její život smysl. Ale než dostudovala pedagogickou fakultu, jeden mladý muž a následné těhotenství její sen přetrhli. Teď si ho konečně mohla částečně splnit.

Poslouchala dál Juliino vyprávění nad obrázkem, zatímco vytahovala z mrazáku zmrzlinu, nabrala pořádnou porci do skleničky a doprostřed jahodového sněhu zapíchla čokoládovou trubičku. Podala pohár dívce. Ta natáhla ruku, ale jakmile se dotkla studeného skla, ucukla, jako by se spálila, stáhla se do sebe, do peřin, téměř se vmáčkla do matrace jako knoflík.

Ema se nechápavě dívala střídavě na zmrzlinový pohár ve své ruce a na Julii. Z toho, jak nekontrolovaně se dívka roztřásla, pochopila, že by zřejmě nebylo dobré, kdyby teď zmrzlinu snědla ona sama, i když na ni měla chuť. Šla do chodby a vyhodila obsah skleničky do záchodu. Dívala se nejistě, jak se oplatková trubička obalená čokoládou na dně keramické záchodové mísy rozlepuje. Váhala, zda nemá oplatku vytáhnout, ale pak zaklapla dekl a spláchla.

Šla potichu zpět k dívce ukryté v peřinách. Odhrnula polštář a spatřila Julii, jak si stočená do klubíčka cucá palec. Zalezla do peřin, objala dívku a ta si s mohutným vydechnutím zapřela hlavu omotanou modrým šátkem o Eminu hrud'. Ema jí opatrně sundala brýle, které

se tlakem dívčiny hlavy o její hrudní koš povážlivě zkroutily.

„Nemůžu jíst zmrzlinu,“ zašeptala Julie Emě mezi žebra a zvedla k ní smutné oči. „Marius. Zmrzlina je jako Marius. Studená. Nehýbá se.“ Ema se k dívce víc přitiskla, ta se v její náruči uvelebila jako v kolíbcce. „Marius byl můj jediný kamarád. Naložili nás a vozili někam na pobřeží. Nevím kam. Daleko od Osla. Jeli jsme v kufru skoro celý den. Do domu u moře a pak nám strkali různé věci do břicha a taky zezadu, dělali pohyby, moc to bolelo a tekla nám krev. Ale nesměli jsme plakat ani křičet, jinak nás moc zbili. Nakonec nás stejně ztloukli a hodili do díry pod zem.“

Ema téměř nedýchala, držela dívku jako v kleštích, zavřela oči a přála si nic z toho neslyšet. Ale věděla, že to děvče musí někomu říct. Dala jí letmou pusou na čelo, Julie se spokojeně zavrtěla.

„Utekli jsme. Já a Marius. Běželi jsme. Nemohl jsem, tak mě Marius, on byl starší a silnější, tak mě nesl. Měli jsme hlad, byli jsme slabí a byla nám zima. Třásli jsme se zimou a strachem. Věděli jsme, že když nás najdou, budeme moc potrestáni. Marius mi věnoval své oblečení. A pak i čokoládu, kterou někde sebral. A potom jsem v noci procitl a Marius byl studený. Jako zmrzlina. A nic neříkal. Nehýbal se. Nemůžu už nikdy jíst zmrzlinu.“

Ema zírala slepě na protějščí zeď s černou televizní obrazovkou. Nevěděla, co říct. Pak si najednou uvědomila, že jí dívka rukou šmátrá

pod tričkem. Chtěla se odtáhnout, ale vzpomněla si na bratrova slova, že Julie občas potřebuje alespoň jako prožít to, co každé miminko nebo malé dítě. Proto u Erika spí v dětské postýlce, i když už je velká. Proto má vedle polštáře zavěšený dudlík. Ema se odhodlaně natočila na bok, Julie po chvíli skousla.

Geronimo začínal být netrpělivý.

Erik zuřil.

Ema se rozhodla.

Dítě sálo sílu.

Julie jezdila k Emě a jejímu synovi čím dál častěji i během týdne, vynucovala si to a Erik se jí nedokázal vzepřít. Nakonec sbalil v bytě v Meruňkové ulici dívce tašku s oblečením a hračkami, přidal pakl léků, stojánek na infuzi, který stál u dívčiny postýlky, a práskl s tím vším sestře za dveřmi.

Takhle si to Erik nepředstavoval. Připadal si podvedený. Julie o něj nejevila zájem, jen se na něj obracela s úkoly. Geronimo mu mohl říkat cokoli, mohl mu dít opakovat, že na něm všechno závisí, je důležitý, nepostradatelný, že musí splnit..., přesto Erik cítil vztek. On si to tedy rozhodně takhle nepředstavoval, opakoval dokola.

„Ano, mohlo by se to dít rychleji,“ říkal do telefonu kdesi u polárního kruhu Geronimo, „ale je to na dobré cestě. Dítě ví, co má dělat.“

Geronimo Erikovi spiklenecky přiznával, že i jeho někdy štve, že čas běží a znovuzrozená není stále dost silná a nemůže nastoupit svou pouť. Ale nejsou to oni dva, Erik a Geronimo, kdo rozhoduje, opakoval Krug – a tenhle fakt ho vytáčel doběla. Oni dva musí dít pokračovat. Teď nelze pochybovat nebo couvnout. Světlo chce, aby se obrnili trpělivostí, zjevně ji budou v budoucnu potřebovat.

Geronimo mluvil s Erikem klidně, ale dávno

už také zuřil. Události nabíraly zpoždění a chytly nějakou divnou pachut', již nedokázal pojmenovat, přesto, když mohutně polknul, ji vzadu na patře cítil a nelíbila se mu. Dobře však věděl, že svému vzteku a nespokojenosti nemůže dát průchod. Vše by se mohlo zastavit nebo úplně pokazit, a to on po takových nákladech a letech nedovolí. Uklidňoval tedy Erika, vedl povzbudivou konverzaci s Dítětem, jakkoliv by ho nejraději chytnul pod krkem a pořádně s ním zatřepal, aby přestalo dělat naschvály a vymýšlet si a koukalo se pustit do práce. Čekal. Čekání nesnášel.

Obzvlášť čekání v Tromsø ho začalo ubíjet, neboť Kniha byla dopsána, dům byl stále stejně sterilně chladný a on byl připraven na nadcházející epochální děje. Mimo původní plán se nakonec přesunul zpět do Vídně, aby byl po ruce. Doufal, že svou přítomností věci urychlí. Doufal marně.

Alespoň že Ema byla správnou Erikovou volbou. Starala se vzorně, byla pro svůj úkol ideální, to Geronimo musel uznat. Pobaveně zakroutil hlavou a objednal si ještě jednu melanž, za okny se právě spustil déšť. Věděl odjakživa, že Erikovi může věřit, ale že bude ochotný do všeho vtáhnout vlastní sestru, že ji bude tak obratně využívat? Geronimo se poosmál. Vzpomněl si na docenta Daňka, na to, jak spolu seděli na lavičce v parku psychiatrické léčebny. Jako by to bylo v minulém životě někoho jiného a on o tom jen slyšel, tak vzdálené se to zdálo. Josef Krug se napil mléčné

kávy, a když polykal, zaslechl v uších svistot havraních křídel. Rozhlédl se a spatřil do kavárny vstupovat Jana Arnošta, z deštníku, který zavíral, dopadaly na zem černé kapky.

Z úhlu, pod jakým se herec rozhlédl po zplněné kavárně, Krug poznal, že nese dobré zprávy. Jeho těžce zkoušená nedočkavost mohla po dlouhých měsících vystrčit hlavu – teď se snad konečně dá alespoň něco do pohybu. Jan Arnošt si u číšníka cestou ke Krugovi poručil černou kávu a tvarohový závin, pak sáhl do kapsy baloňáku a zamával na pozdrav podlouhlou obálkou se znakem genetické laboratoře.

Ema se následující večer od nezvykle přátelského bratra dozvěděla, že u ní bude dívka jen přespávat, přes den že musí jezdit do nemocnice. Rozbor dívčiny krve prý dopadl katastrofálně – podal jí obálku s mnoha razítky a německým textem. Julie má před sebou maximálně rok života. Ema na bratra chvíli nevěřičně hleděla, potom se jí roztráslly ruce, to když pročítala další papír, tentokrát s instrukcemi, jak se o dívku starat, který jí poslal lékař z jedné brněnské nemocnice, kde tajně sirotka léčil.

Pochopila, že v podstatě nesmí ani na okamžik zavřít oči, musí neustále Julii sledovat, kontrolovat ji, udržovat při vědomí, měřit jí tlak, podávat léky, ani na vteřinu ji nesmí nechat samotnou, vyjma už zaběhlého rituálu, podle něhož byla dívka v koupelně vždy sama – nikdo ji nesměl vidět nahou, aby znovu nepropadla panice, protože už jednou ji chtěla

nějaká žena adoptovat, ale když spatřila Jorunn bez oblečení, plnou jizev a ran, zuboženou, tak ji to vyděsilo, že dívku vrátila.

Ema třesoucími se rty vzdychla a podívala se na Julii, která právě Honzíkovi předkreslovala písmenka. Dokáže to, řekla potichu bratrovi, postará se o ni, dá jí lásku a rodinu. Nějak to zvládne, musí, je to její povinnost. Erik se na ni po těch slovech usmál. Řekl, že je na Emu hrdý. Že dala dívce nový život. Ne, nemá cenu protestovat, je to tak. Nerad, ale musí uznat, že u Emy se dívka zlepšila, že Emu považuje za svou matku, že Emě jako jedinému člověku na světě věří.

„Budu ti dál nosit instrukce od profesora,“ řekl Erik. „Samozřejmě pořád platí, že nesmíš o Julii nikde a s nikým mluvit,“ zdůraznil svá slova pokýváním hlavou. „Ne, nesmíš za ní přes den do nemocnice. Nepovím ti, kde ji léčí ani jak se lékař jmenuje. Nikdy ti ani nesdělím jméno profesora. Všichni to děláme tajně, je v tom velký riziko. Po Jorunn furt pátrají lidi z Norska. Nesmí ji nikdy najít. Její jméno se proto nesmí nikde objevit,“ strčil Emě do ruky červenou vizitku s nějakými čínskými znaky.

Když ji Ema otočila, spatřila logo jakési mezinárodní organizace na pomoc dětem a pod ním v latince přepsané exoticky znějící jméno.

Bratr jí vizitku zase sebral. „Vidíš? Pomáhá nám hodně lidí. Ale všechno musí být tajně. Jinak Jorunn nepomůžem. Naopak. Jediné slovo ji může stát život,“ řekl Erik.

Na odchodu se pak ještě otočil, chytnul Emu

nečekaně za ruku a vypálil: „Jediný, co by mohlo Jorunn zachránit, je adopce.“

Viděl, že Emě zasvítily oči, pustil její zápěstí a dodal: „Ale to je nemožná věc. Příliš riskantní pro toho, kdo by ji adoptoval. To nemůžu po nikom chtít. Zvlášť s tou mizernou vyhlídkou na délku jejího života. Možná by se to ani nestihlo.“

Nechal Emu, která se snažila protestovat, stát ve dveřích bytu a rychle seběhl ze schodů a ven na ulici.

Čím dál častěji se budím s pocitem, že mi něco uniká. Ležím nehybně, aby má existence nepřepadla z římsy spánku a nepotloukla se nárazem o beton bdění, pokouším se ani nedýchat. Třeba ten dílek, o němž vím, že tam někde je, že ho přece znám, vždyť ležel v mé ruce, třeba se mi znovu ukáže, alespoň kousek ho možná zahlédnu.

Nefunguje to. Musím vstát a ještě v pyžamu sednout ke stolu pod oknem, jímž se dívám přímo na věže katedrály na Petrově. Mé ruce se překotně noří do útržků svědectví, které přede mnou leží na velké hromadě. Johaniny deníky, její dopisy, Erikovy zápisky, Krugovy poznámky, stvrzenky z trajektů, letadel, autobusů i hotelů, vzkazy, telefonní výpisy i s čísly, opisy policejních výsledků, vyšetření znalců z oboru teologie, pediatrie, psychologie, psychiatrie i všeobecného lékařství. Plavu v tom, chvílemi se zavrtávám hlouběji pod hladinu, zadržuju dech a potápím se v naději, že třeba u dna najdu onen tušený klíč. Nakonec skončím ale opět jen s vlasy mokrými potem a s vlastními poznámkami. Ty jediné to všechno alespoň trochu srozumitelně shrnují.

Nejde o poznámky zapisované pravidelně, i když svým způsobem tvoří souvislý text a co možná nejpřesnější zaznamenání událostí. Přes veškerou snahu to však jsou jen narychlo sbité kůlničky z poznatků, stojí roztroušeně a, pravda, trochu chaoticky a vachrlatě, sebemenší vítř by je dokázal shodit, na nesourodě okousané

louce; je to vnitřní krajina tohoto příběhu. Víím, že není zrovna přehledná a úhledná, ani pečlivě udržovaná. Spíš neuspokojivá, ale má jisté kouzlo. Na některých místech oku lahodící trsy kopretin a zvonků, kakosty, chrpy, hrachory, vlčí máky, kus vedle divoké houští prorostlé ostružiním, jalovci a kopřivami a mezi tím vším ty chatrné domečky, ano, některé jsou z červeného dřeva. Víím, že je obtížné se v této krajině vyznat. Ale dělám, co můžu. Snažím se. Věřte, nebo ne. Mé poznámky se přes všechny své nedostatky nejvíc blíží pravdě. Víc než Johaniiny deníky nebo dopisy či dokonce vzpomínky, a rozhodně víc než kilogramy lejster, které tvoří vyšetřovací spis a následný rozsudek.

I proto se doktor Lébl opakovaně snaží do nich alespoň nahlédnout. Tuší, že příběh, do něhož se nechal zaplést, má barvy a chutě, o kterých nemá tušení. A šťve ho to. Kdyby mu to hrdost dovolila, vzteky by zadupal. Téměř to škubání kolem kolene a kotníku jeho pravé nohy vidím. Stačí přivřít oči a přivolat vzpomínku na naše noční setkání, kdy jsme od něj z auta vynášeli krabice plné zápisků a listin ke mně nahoru. V předsíni strčil nechtěně loktem do násady od mopu a ta zase do nedověřených dveří do kuchyně s jídelnou a obývacím pokojem v jednom, takže se mu před očima otevřel výhled na dlouhý jídelní stůl pokrytý novinovými výstřižky, papíry a mými bloky s poznámkami. Popošel tiše, stále ještě s krabicí v ruce do otevřených dveří. Netušil, že už dávno stojím za ním a sleduji ho, pohledem

osahával vnitřnosti mého bytu. Nakonec se očima vrátil k jídelnímu stolu a těkal z jeho skleněné desky ztrácející se pod vrstvou informací k pracovnímu stolu pod oknem, na kterém stál počítač se zářící obrazovkou pokrytou rozsypáním čajem textu. Mé zakašláání vrátilo doktora do role, položil krabici na zem, a když pochoopil, že ho nepozvu dál, uraženě mi řekl, jak hrozně těžké pro něj bylo rozhodnout se dát mi ty materiály a zapřít je před svým bývalým klientem.

„Strašně nerad lžu. Vážně. Nedívejte se tak na mě,“ práskl za sebou dveřmi a odjel.

Na mé poznámky zavedl řeč i včera, když mi telefonoval, že náhodou objevil v kanceláři ještě jednu složku. Prý něco, co napsal přímo Josef Krug, jakousi knihu pro věrné. Zkoušel mě vydírat, ne, to je možná moc ostře vyjádřeno – doktor se mnou spíš vyjednával, smlouval. Co mu povím, když mi to dá? Ukážu mu konečně své poznámky?

„Vy jste přišel za mnou, doktore.“

Na druhé straně pomyslného drátu bylo ticho. Pak se advokát nadechnul: „No ale...“

„Klidně si to Krugovo veledílo nechte, doktore. Nebo jim ho vraťte. Víte, že mám podkladů dost. Jeden text pro mě nic neznamená. Nepotřebuju ho.“

„To není fér. Pomáhám vám. Tak mi snad můžete říct, co už víte.“

Než bylo možné ho uklidnit, že mu přece nakonec všechno ukážu, našťavaně zafuněl: „Tak si to sežerte.“ Práskl telefonem.

Vím, že mi tu složku nakonec dá. Protože tuší, že já mu na oplátku dám příběh přečíst jako prvnímu. Možná. Ale až bude hotový. Ne dřív, než napíšu poslední tečku. Tak teď sedím v pyžamu u stolu pod oknem, venku svítá, já žmoulám v ruce jeden ze svých poznámkových bloků stále ještě s oním pocitem, který mě před chvílí probudil, a sice že mi něco uniká, že něco zůstává nejasné. A já se snažím vše rozmotat a vyprávět co nejsrozumitelněji. Ale není to jednoduché, přestože nejde o nic komplikovaného.

Ovšem – jak mám ten svým způsobem banální příběh odvyprávět tak, aby se z něj neztratilo to podstatné? Pravda – která beztak neexistuje, jak by řekl Jan Arnošt – je ukrytá v pravdivých obrazech. A zrekonstruovat ty obrazy není jen tak. Ti, co je vymysleli, stvořili, zinscenovali, i ti, kteří v nich nakonec hráli, lžou. Někteří ne úmyslně. Každopádně se od nich člověk pravdy nedočká.

A tak porovnávám verze, výpovědi, důkazy, stíny, které vrhá Jorunn ráno, se stíny, jež stejná osoba kreslí do trávy navečer. Snažím se najít co nejvíc ověřených údajů, odděluju jednu lež od druhé, aby zůstalo jen to, co se skutečně stalo. Ale je vůbec možné někomu věřit?

Ema spala s hlavou vedle klávesnice. Už zase. Kolegyně, která k ní byla nejbliž, vzala ze svého stolu složku a cestou ke skříni s šanony, jež stála u zdi za Eminými zády, do spící Emy strčila. Ema se vymrštila a nechápavě se rozhlížela. Hned u dveří seděl na židli žadatel o sociální podporu, a přestože mu právě další Emina kolegyně vysvětlovala, jak má postupovat, aby dosáhl na dávky pro své nezletilé děti, nemohl si pomoci, aby po Emě nepošilhával. Jeho tvář byla otevřenou knihou, všechny čtyři úřednice v místnosti včetně Emy věděly, že si to muž ne nechá pro sebe.

„To je tento týden už po kolikáté?“ sedla si k Emě na kraj stolu na půl zadku vedoucí kanceláře, když pobavený muž odešel.

„To je hrůza,“ zakryla si Ema obličej dlaněmi.

„Prosím tě, hlavně zase nebul. My ti hlavu ne utrháme. Ale dřív nebo později se to donese řediteli. Ten pochopení mít nebude,“ dívala se vedoucí na skloněné Emino temeno.

Ema bezradně spustila ruce do klína a tupě zírala na monitor počítače před sebou. Cítila pohledy kolegyně, svůj stud a nevěděla, co má dělat. Pravdu, proč je na dně, hubne, je ospalá, nic nestíhá a stává se z ní troska, jim říct nemohla. Nemohla přiznat Julii, její existenci, natožpak její umírání.

„Můžeš mi konečně laskavě říct, co se děje? Tohle dál nejde. Jsi tu na zkrácený úvazek, a přesto usínáš za stolem. Seš na prášcích? Pijes? Bereš něco?“

„Proboha, co si o mně myslíš,“ Ema téměř vykřikla. „Já přece... nikdy... to ne...“ sesypala se na stůl jako vzlykající hromádka masa.

„Ježíšmarjá, neřvi furt,“ vstala vedoucí a našťvaně odešla ke dveřím, otevřela je, vyhlédla na chodbu a požádala čekající o chvilku strpení. Pak se vrátila ke vzlykající Emě. „Seber se a jdi domů. Dej se do pořádku. Zítra se vyplácíš dávky. Budeme tu přes čas, všichni budou mít nervy na pochodu. Nemůžu si dovolit spíci úřednici. To by nás ti venku zaživa sežrali.“

Ema si přitiskla na obličej kapesník. Snažila se zhluboka dýchat a uklidnit se. Tělo jí však ochromila panika – věděla, že jestli se sebou něco neudělá, přijde o práci a bez zaměstnání nebude moct adoptovat Julii a bez její pomoci a lásky holčička zemře opuštěná, vystrašená, možná ji dokonce ti zločinci, co ji hledají, zavraždí. Emina krev se proměnila v olovo, nemohla ani zvednout zadek ze židle, tak jí tíha vlastní neschopnosti zachránit jedno jediné dítě paralyzovala tělo, sevřela ho v křeči. Seděla. Věděla, že se kolegyně dál dívají. Z levého malíčku na noze nakonec přece jen vymáčkla poslední zbytek energie, vstala a jako stroj sbalila své věci, kabelku, z věšáku sundala kabát a ve dveřích pípla: „Už se to nestane.“

Držela se v tramvaji i cestou po ulici, schodiště činžáku, v němž bydlela, vyšla s neutrálně křečovitým náznakem úsměvu, co kdyby potkala sousedy. Zhroutila se až doma za dveřmi bytu, nedokázala udělat ani krok navíc. Jen co za sebou zavřela vchodové dveře a opřela se o ně

zády, sesunula se na podlahu. Tentokrát výjimečně neplakala. Jen ležela na zemi, hlavu vedle botníku, zírala slepě na hromádku hlíny, která odpadla z Honzíkových tenisek.

Jako by se panika, únava, úzkost a stres posledních týdnů proměnily v peří, cítila až nesnesitelnou lehkost. Ema byla zlomená. Vyčerpaná. Vydala se ze sebe, dál nemohla, její tělo řeklo s definitivní platností mozku: Už ne. Už není kapacita na hodiny strachu, kdy Ema celé noci sedí napjatě vedle ležící Julie, drží ji za ruku a mluví na ni, nebo jí zpívá, hladí ji. Kdykoliv, po hodině, po dvou, po čtyřech začne Ema usínat, probudí ji nevladatelný třas dívčina těla. Ema se vyděsí, že selhala, že dívku nehlídá, že holčička umírá bez pomoci, a tak silou drží víčka od sebe a hladí dívku, objímá ji, šeptá jí, jak moc ji má ráda a co budou všechno dělat, až se uzdraví. A pak ráno, když Erik Julii odváží do nemocnice a ona by měla vypravit Honzíka do školky a sebe do práce, propadá zoufalství ze spánkové deprivace, její tělo stávkuje, chce odpočívat, alespoň jednu noc, jeden den. Emě se třesou ruce, rty, oči, dech, svět kolem ní se rozmazává a ona si sedá odevzdaně na botník, klopí víčka i hlavu, a vtom ji pohladí ručka jejího syna, který už oblečený čeká, až se ho chytne a půjdou na tramvaj. Den za dnem to bylo horší, propast Eminy únavy hlubší.

Ema ležela na zemi v chodbě a zklamání ze sebe samé spolu s naprostým vyčerpaním jí proměnily svaly a kosti v želé. Cítila, jak se

roztéká, nadržší pohromadě, jak se pod ní otáčí země. Roztáhla želatinové prsty a dlaněmi se přísála k podlaze, takový měla strach, že sklouzne, někam odletí, daleko, někam tam, kde není nic, ani spánek, kde je jen nicota a kde nebude moct být se svými dvěma dětmi.

Tři hodiny. Ta slova jí začala odbíjet v hlavě do rytmu kroků některého ze sousedů, který šel domem po schodech. Ema spočítala, že právě získala zhruba tři hodiny. Tady a teď. Místo sezení za kancelářským stolem může spát, dokud nebude čas jít pro syna do školky. Vydechla s takovou úlevou, až rozfoukla hromádku suché hlíny na úpatí botníku. Než jemný prach znovu dosedl na podlahu, už spala. S kabelkou vedle hlavy, s klíči zastrčenými v zámku vstupních dveří, o které se jí zapřely bezvládné nohy.

Ema spala. Tak dlouho, jak její tělo potřebovalo, žádné tři hodiny. Nevzbudil ji ani telefon vyzvánějící v kabelce, ani přežené končetiny a křeč v krku. Zpočátku ji nerušily ani rány na dveře a řinčení zvonku. Sousedé spolu s Erikem, Honzíkem a Julií stáli přede dveřmi, za nimiž spala, a dohadovali se, co dál. Ema sebou zavrtěla a protáhla se, její nohy zaškrábaly o dveře.

„Je doma? Někdo tam je,“ nesl se chodbou čínžáku výkřik. Bušení zesílilo. Vzduchem vířily teorie o tom, co se mladé ženě asi tak stalo. Někdo ji přepadl? Je zločinec ještě v bytě? Zavolají policii? Nezlomila si jen nohu? Ale proč

jsou klíče v zámku? Jsou klíče v zámku? Říká to její bratr – on má klíče?

Ema ležela a pomalu se probírala, rozespale se dívala na mluvící a dunící dveře. I lesklé klíče jako by k ní hovořily. Chvilí jí trvalo, než si uvědomila, co se stalo. A panika se okamžitě vrátila. Teď jí děti vezmou určitě, přehrávala její hlava ve smyčce stále dokola. Zapřela se do prochladlých dlaní a opatrně vstala, nohy ji neposlouchaly z ležení v nezvyklé poloze, hlava ji bolela.

Překotně přemýšlela a současně analyzovala slova prolézající k ní skrze zavřené bezpečnostní dveře. Sáhla si na temeno hlavy a vzdychla, zavřela oči. Pak se ozvala dutá rána, klíče se v zámku rozkmitaly, Ema otevřela dveře a pronesla k dvanáctihlavé sani na chodbě tichým hlasem, že když přišla domů, zakopla o rohožku, upadla a uhodila se do hlavy. A asi tedy omdlela. Sáhla si na temeno a jako důkaz napřáhla k hlučícímu chumlu prsty od krve.

Ema poprvé v životě úmyslně lhala tolika lidem najednou. Bylo to snadnější, než čekala. Poprvé v životě také sama sobě fyzicky ublížila. Z výrazů obličejů, jejichž lačnosti čelila, poznala, že udělala správně. Chodba s úlevou zašuměla – taková nešťastná náhoda se může stát každému. Erik se přestal tvářit rozzlobeně, Honzík s Jůlinkou se k ní vrhli a objali ji kolem pasu. Ema se chabě usmála. Na hřebíku, který vyčuhoval z rohu botníku, byl chomáč vlasů i s kusem čerstvé krvavé kůže.

Ema nikdy neměla pevnou vůli ani výdrž. Zato měla potřebu cítit, že ji lidé mají rádi. Chtěla být, a tak také byla hodnou a poslušnou, bezproblémovou holčičkou. Předpokládala, že co fungovalo v dětství, zkopíruje úspěšně v dospívání a následně v dospělém životě. Což samozřejmě tak úplně nešlo, s rostoucím věkem svět zvyšoval na Emu nároky a ona byla čím dál častěji bezradná. V takových chvílích se automaticky obracela na staršího bratra. Erikovi bezmezně věřila, spoléhala na něj, vzhlížela k němu.

Ema rozhodně nebyla hloupá, spíš naivní a důvěřivá. Potřebovala lidem věřit, jen tak mohla věřit sama sobě. Identifikovala se s obrazem, který viděla v očích okolí. Hlavně Erika, rodičů, spolužáků a spolupracovníků, syna a zprvu i manžela. Ten obraz se však zásadně změnil k horšímu v okamžiku, kdy ji pár týdnů po narození Honzíka manžel opustil se slovy, že je slepice. Rodiče jí vynadali, že se neměla zapomenout s takovým primitivem a kvůli tomu nedostudovat. Erik na její usazené stížnosti zareagoval pokrčením ramen – on ji před tím kurevníkem varoval, její chyba, když je pitomá.

Z bezproblémové mladé ženy, jež měla po vystudování podle plánu rodičů nastoupit jako učitelka občanské nauky a zeměpisu na střední školu, se jedné noci plně romantického kouzla vonícího po skořicovém tabáku, jímž bylo prostoupeno oblečení budoucího otce jejího syna, stala v očích rodiny padlá existence. Několikrát

jí doma vmetli do tváře, že se spustila s řidičem tiráku, který má beztak v každém městě jednu, a připravila se tak o budoucnost.

Ukvapená svatba ještě před narozením Honzíkova hrany příliš neobrousila, zato manželův odchod a následný rozvod zklamání rodiny jen prohloubily. Trvalo to, ale Ema se s tím postupně naučila žít, smířila se s flekem na svém obrazu, stejně jako se s ním srovnali její rodiče, kteří ji vzali díky Honzíkovi částečně na milost, i když si občas nemohli pomoci, aby jí její selhání nepřipomněli.

Příchod norské sirotky byl pro Emu jako malé kouzlo. Narovnála se, cítila, že dostala druhou šanci, že má možnost konat nezpochybnitelné dobro. Rozhodla se zachránit život nevinné, trpící, opuštěné a nemocné dívky, a tím se mimo jiné dokázala rehabilitovat v očích svých nejbližších. Rodiče, kteří zprvu na Julii hleděli s nedůvěrou, nakonec otevřeli nové vnučce srdce i náruč a spolu s dalším dítětem objali i dceru, jež se odhodlala k náročnému, ale záslužnému, téměř hrdinskému činu.

Julie rodinu znovu spojila. Nejenže nad Emu hlavu umístila svatozář, ale také přivedla zpět zatoulaného Erika. Nekompromisně všechny svým tajemstvím obalila, sevřela je v permanentním strachu z prozrazení. Z kdysi hliněné rodinné kuličky, již taktak drželo pohromadě jen společné příjmení a řídká krev, se díky norské dívce stala olověná kulka, která byla připravená ve jménu její záchrany prorazit sebepevnější pancíř.

Přes Erikovy zákazy totiž Ema nakonec Julii k rodičům přivedla a všechno jim o ní řekla. Nemohla jinak – je ovšem pravda, že s tím Erik tak trochu počítal, znal Emu, někomu to prostě říct musela a věděl, že v úvahu přichází jen jejich rodiče. Potřebovala, aby jí rodiče pomohli se synem, už se o obě děti nezvládala starat. V podstatě rodičům Honzíka dala na starost večer toho dne, kdy zkolabovala na chodbě bytu. Od té doby u prarodičů Honzík během pracovního týdne bydlel. Erik se nakonec podvolil. Poté co uviděl vlasy a krev na botníku, pochopil, že musí tlak na Emu trochu zmírnit, jinak o ni přijdou, a nikoho lepšího než ji si představit nedovedl. Geronimo s ním souhlasil.

Honzík tedy žil u babičky a dědečka, doma s Emou a Julií trávil víkendy. Emu to zprvu trápilo, po synovi se jí stýskalo, ale protože se dívčin stav nelepšil, byla ráda, že má o starost míň a že už alespoň tak často neusíná v práci. Postupně jí to přišlo jako ideální řešení – měla obě své děti i zaměstnání a mohla se o starost o dívčin život s někým podělit, takže se necítila tak ztracená mezi všemi diagnózami, léky, prognózami a příkazy, co má a co nesmí dělat.

Když mohla v kuchyni rodinného domku svých rodičů matce svěřit, že celou předchozí noc musela dívce masírovat srdíčko, zahřívát jí nohy a zpívat jí, a že ráno jí Erik z nemocnice zavolał – poté co téměř bezvládnou Julii v náručí odnesl do auta a odvezl k lékaři –, že jí

zachránila život, cítila obrovskou úlevu, neboť její matka plakala s ní, chytila ji za ruku, která jí bezvládně ležela na desce stolu vedle hrnku s čajem, stiskla ji a zavzlykala, jako moc je na ni hrdá.

Honzík to všechno zaraženě sledoval ve dveřích, taky nabíral k pláči, když viděl plakat maminku s babičkou. Pak to nevydržel, rozběhl se zpět do obývacího pokoje k dědečkovi, který z křesla sledoval v televizi tenisový zápas, skočil starému muži na klín, zabořil hlavu do jeho hrudníku a začal vzlykat, že nechce, aby Jůlinka zemřela.

Slzy, riziko prozrazení a obcházející smrt stmelovaly rodinu každým dnem víc a víc. Babička vyšívala na froté ponožky Juliino jméno a snažila se nefňukat, neboť nedokázala dostat z hlavy dívčinu otázku.

„Maminko, není Jůlinka kapesník?“ řekla dívka.

„Kapesník?“ nechápala Ema.

„Nezapomene mě maminka jako kapesník? Jednou mi jedna paní řekla, že na mě nezapomene, že se nemusím bát, že si udělá na kapesníku uzел. Ale ten kapesník potom za rohem zahodila,“ odpověděla Julie s obrýlenýma očima upřenýma na Emu.

„To víš, že nejsi kapesník, miláčku,“ sesunula se dojetím Ema na kolena a dívku objala.

Babička musela při té vzpomínce odložit ponožku stranou, píchla se jehlou do ukazováčku, jak jí slzy rozostřily svět.

„Nebude mi dědeček nic strkat do břicha?“

roztrásla se při jiné návštěvě nečekaně dívka, zalezla pod stůl a schoulila se do klubíčka.

„Co blázníš, Jůlinko? Copak ti dědeček někdy něco takového udělal?“ Emina matka se tehdy zděšeně dívala z dívky na šokovaného manžela a zpět.

„Ne-e. Ale když ten pán v televizi mluví německy. A oni někdy taky mluvili německy, než mi začali tu velkou věc strkat do břicha a moc to bolelo.“

Emina matka zapomněla na ponožky a zabořená v křesle se propadla do sebe. Pokaždé, když k nim s sebou Ema dívku přivedla, dozvěděli se další kousek z Juliina děsivého života. Zprvu tomu odmítali věřit, tomu, co se dívce v Norsku dělo, i tomu, jak vážně je nemocná, zdálo se jim to příliš nepravděpodobné, přitažené za vlasy. Ale Jůlinka tu byla, existovala a Ema je zapřísahala, že je to všechno tak, jak jim s Erikem řekli. Pak jim Ema jednoho dne beze slova podala svůj telefon, aby si přečetli výměnu SMS zpráv s Erikem.

„Doktor říkal, že na oddělení zůstane i přes noc, budou se snažit zastavit to vnitřní krvácení, dají jí další dávky chemo. Musí vydržet tu bolest bez léků.“

„Bože to je hrůza. Řekni jí, že na ni myslím!!! Že jsem s ní!“

„To krvácení se nedaří zastavit. Ale je prý při vědomí. Jak to půjde, umožní ti s ní mluvit. Napojím ten mobil k ní, aby tě slyšela. Mě k ní nepustí, jsem za dveřmi.“

„Čekám na telefon!!!“

„Je v umělém spánku. Ztratila nějaké automatické nebo reflexní reakce. Ona to asi nezvládne.“

„Ne! To ne!“

„Během dne byla asi 6x pryč, běhali kolem ní, na poslední chvíli to vždycky jako zázrakem zvládla. Prý to tady ještě neměli. Ten specialista z Prahy u ní pořád sedí.“

„Hlavně ať to vydrží.“

„To vnitřní krvácení bylo moc silné, krev šla zpět do srdce a hadičky, co jí voperovali, popraskaly. Musí tam dát nějakou pumpu. 12 hodin bude kritických. Ale čekej, jediné, na co reaguje, je tvůj hlas. Až to bude možné, zavolám a zapojí tě k ní na mikrofon.“

„Jasně. Piš. Volej. Čekám a modlím se.“

„Chtějí, ať podepíšu nějaký papír o rizikách.“

„Podepiš.“

„OK, podepsal.“

„Chtěla bych, aby si ještě chvíli prožila, co znamená skutečná rodina. Až teprve na ní vidím, co to pro dítě znamená.“

„Hrozně moc. Od té doby, co je s tebou, se změnila, věří, že někam patří. Myslel jsem, že jí rodinu udělám já, ale chce tebe.“

„Udělám pro ni všechno!“

„Doktor mi teď řekl, že se to zase komplikuje. Ale nevím co.“

„Můžu přijet? Třeba by jí pomohlo, kdybych tam byla.“

„Víš, že to není možný. Čekej na telefon.“

„To nejde vydržet. Co mám dělat? Já se zblázním!!!“

„Musíme na ni myslet. Víc teď nejde.“

Ema si vzala zpět svůj telefon a jen pokývala hlavou do jejich zaražených tváří.

Když večer Ema odjela s Honzíkem na víkend domů, leželi její rodiče vedle sebe jako dva kameny a mlčky se jeden druhého ptali, co je tohle za svět.

Všichni měli přesně rozdělené úkoly. Erik se staral o firmy, o Josefa Kruga, o Oddíl lesní moudrosti, ale ten postupně předával jiným, o léčbu Dítěte. Jorunn se snažila přežít a získat absolutní lásku své nové maminky – to byla podle ní podmínka k tomu, aby mohla splnit poslání. Ema zachraňovala Julii, milovala ji, stejně jako milovala Honzíka, chodila do práce a držela se přičetnosti, seč mohla, ale i přes pomoc rodičů mlela z posledních sil. Josef Krug na vše vzdáleně dohlížel, plánoval, kontroloval, Erik mu každý den telefonoval. Několik bývalých Termitů jim bylo k ruce. Zapojil se také Jan Arnošt, který zůstal svým způsobem i nadále Geronimovým žákem. Josefu Krugovi se podařilo stvořit fungující společenství jedinců, z nichž někteří plnili jím určené úkoly, a přesto o jeho existenci neměli ani tušení – alespoň doktor Lébl mi přísahal, že v době, kdy do toho byl vtažen, o nějakém Krugovi vůbec nevěděl.

Geronimo měl smělý plán. Možná to byl původně nápad Johany, ale ta byla mrtvá, takže na tom nezáleželo. Geronimo uskutečňoval smělý plán.

Když Krug vyprávěl o svém díle přátelům ve Vídni, viděl v jejich očích úžas, ale někdy také pochybnosti a výsměch. Ani Jan Arnošt, který mu většinou tlumočil, neboť Krugova němčina se nelepšila, častému pobytu v Rakousku navzdory, se občas neubráníl uznalému pousmání. To, o čem jiní jen mluvili, ti, jejichž organi-

zace čítaly stovky členů, dokázal Krug ani ne s dvacítkou lidí, on, invalidní důchodce z bývalého Československa, nevzdělanec a primitiv.

Krug dobře věděl, že se na něj mnozí stále dívají skrz prsty, ale ignoroval to, protože i přes jistou míru pohrdání si nakonec vybrali ke spolupráci právě jeho, nikoliv odpadlíky z domu se zlatým sluncem, kteří se zaštiťovali doslovnou interpretací knih Syna Světla a o Krugovi mluvili jako o sektářském pomatenci. Měl totiž trumf – byl otcem té, kterou označilo znamení a která obětovala svůj život jejich poslání, dala se celému lidstvu ve jménu vykoupení. O to se Josef Krug postaral, aby všichni, kdo se k myšlenkám Světla ve střední Evropě jen přiblížili, slyšeli o nejvyšší možné oběti, již jeho dcera dobrovolně vykonala. Ovšem ti všichni znali jen část příběhu, tu část legendy, již měli znát, tu, která byla Krugovým marketingovým tahem. O skutečném velkém plánu věděli pouze tři lidé. Geronimo, Erik a Dítě.

Přímo cítím Krugovo potěšení z povedené konspirace. Věděl, že ví, zatímco ostatní stěží tuší. Pocit uspokojení ho hladil po tváři, když seděl v cukrárně u Gerstnera u stolku hned vedle výlohy, díval se jejím sklem na zaplněnou nákupní vídeňskou třídu a současně bořil vidličku do ořechového dortu s bohatým kopcem domácí šlehačky. Jan Arnošt mlčel, neodvážil se Geronima rušit, jen usrkával svou černou kávu a sledoval zálibně obložený chlebíček na talířku před sebou.

Vím od doktora Lébla, že obložené chlebičky jsou hercova slabost. Doktor je má totiž taky rád. Když nad tím tak přemýšlím, není vyloučeno, že právě láska k bohatě obloženým krajkům veky tehdy při tom zásadním setkání nad osudem Jorunn otupila advokátovu pozornost a vyvolala pocit jakési domáckosti, přepnul tedy z módu profesionální podezíravosti do režimu přátelské důvěry a nechal se kolébat sugestivním hercovým hlasem. Ne, že by Jan Arnošt lhal Léblovi úmyslně, herec vůbec netušil, že lže, on sám byl obelhán.

Když byl Geronimem pověřen, aby našel právníka, který jim pomůže definitivně zachránit Jorunn alias Julii tím, že zajistí co nejhladší průběh adopčního řízení, vzpomněl si na doktora Lébla, jenž mu už jednou dobře poradil. Navíc advokátovo jméno bylo vyslovováno s respektem nejen bývalými disidenty – což nemohlo znamenat nic jiného, než že má Lébl vyvinutý smysl pro spravedlnost a je nebojácný –, ale i ostatními advokáty a mnohými soudci.

Okamžitě do Léblovy kanceláře zatelefonoval a trval na tom, že musí hovořit přímo s doktorem. Asistentka ani příliš neprotestovala, přestože věděla, že šéf bere případy už jen vzácně, ale volal slavný herec, to se má udělat výjimka. Když zapsala do kalendáře termín schůzky, prozradila ještě volajícimu spikleneckým hlasem – poté co mu s chichotáním přiznala, že je jeho fanynkou a viděla všechny jeho filmy a sleduje ho i v tom novém v seriálu z nemoc-

ničního prostředí –, že pokud si chce pana doktora získat, měl by přijít rozhodně včas a přinést s sebou pár chlebiček se šunkou a salámem Herkules.

„Představte si, donesl přesně ty, co mám nejraději. Z lahůdkářství na Orlí,“ plácl se doktor do stehen, když mi onu osudovou schůzku s Janem Arnoštem líčil. „A když jsem ho vybídl, ať si dá se mnou, snědl rovnou tři,“ smál se Lébl.

Jan Arnošt se zadíval na svůj chlebiček, polkl vzpomínku na setkání s doktorem Léblem, zvedl talířek se znakem Gerstnerovy cukrárny až pod bradu, aby mu případné drobky s majonézou nezašpinily pečlivě vyčištěný oblek, a zakousl se. Jeho oči se zapletly s Krugovými v okamžiku, kdy s plnou pusou urputně žvýkal. Josef Krug dělal totéž, sanice mu naplno lupala a tváře se bouřily sladkým piškotem s krémem. Nemohli si pomoci, aby se na sebe neusmáli.

Potom ale Krugovi potemněly oči a on někam zmizel. Herec už ty stavy znal, věděl, že Geronimo právě vstoupil do jiného světa. Fascinovalo ho to. Už se několikrát pokusil podobný výraz použít ve svých rolích, ale cítil, že nebyl autentický. Mrkl na výlohu, vedle níž seděli, aby zjistil, zda už je na ulici dostatečné šero na to, aby mu sklo posloužilo jako zrcadlo. Chtěl zkusit Krugův výraz co nejpřesněji napodobit, ale venku se ještě procházelo příliš mnoho odpoledního světla.

Jan Arnošt strčil do pusy zklamaně zbytek chlebičku a odložil talířek na mramorovou

desku stolku před sebou. Za hodinu musí být v divadle, večer má v představení v Burgtheatru. Když na to pomyslel, zhluboka vydechl, ani po pěti reprízách si nebyl jistý. Něco jiného je být hvězdou v Brně a na českých televizních obrazovkách, a úplně jinou ligou je první vídeňská scéna.

Herci vyrazil pot nad horním rtem. Stejná krupička se mu pod nosem leskla ani ne o dva roky později v rozostřeném záběru televizní kamery. Ta ho zachytila neschopného slova při zásahu norské policie a její záběry odvysílaly téměř všechny české a norské televizní stanice ve zpravodajství.

Když byl Jan Arnošt nervózní, potil se mu horní ret. A protože nenosil knír ani plnovous, pot se viditelně leskl. I Josef Krug si ho všiml, když se po chvíli vrátil ze své vnitřní reality do přítomnosti cukrárny.

„Představení?“ zeptal se Jana Arnošta.

„To je tou němčinou. Nevěřím si,“ řekl herec.

„Nesmysl, jsi skvělý,“ řekl Josef Krug. „Říkají to úplně všichni,“ dodal, když viděl, že herec jen rozpačitě zírá na prázdný talířek před sebou. „A dáš si ještě jeden. Večer budeš mít víc energie,“ mávl Krug rukou na číšníka a mlčky ukázal na prázdný hercův talířek. Než stihl Jan Arnošt jakkoliv zareagovat, položil Krug baculaté dlaně na mramorovou desku stolu a řekl: „Tak tedy. Následující kroky. Pro tebe a Erika.“

Podal Janu Arnoštovi list čtverečkovaného papíru, na kterém bylo černou fixou napsáno devět slov:

Rychlá varianta 3 měsíce

Pomalá (pravděpodobnější) zhruba jeden rok

Modrou propiskou pak byl v dolní polovině papíru seznam věcí, které je potřeba koupit a konečná suma. Vycházelo to na dvě stě čtyřicet pět tisíc korun a nějaké drobné. Částka byla podtržená černě a byly za ní tři velké vykřičníky.

Josef Krug na ně položil ukazováček: „Polovinu máme. Druhou musíte s Erikem zajistit vy. Máte na to měsíc. Kdyby se věci daly do pohybu, ať neztroskotají na takové blbosti, jako jsou peníze.“

Jan Arnošt list vzal, přehnul ho dvakrát a malý obdélník papíru si mlčky zasunul do náprsní kapsy saka. Záhyby jsou na listu stále patrné, i když ho měl doktor Lébl mezi ostatními věcmi ve složce v krabicích rozbalený. Jan Arnošt na list ještě později obyčejnou tužkou svým kudrlinkovým rukopisem připsal číslo účtu a zaznamenal, že osmdesát tisíc vzal ze svého spořicího účtu. Potom předal papír Erikovi.

Znám ten list papíru dobře, byl hned v první krabici, kterou jsme s doktorem vynesli do mého bytu, a mně na něj padly oči téměř okamžitě. Ležel úplně nahoře, v průhledném plastovém obalu s účtenkami a letenkou. Na třech tlustých čarách vykřičníků byl stále slabě viditelný mastný otisk prstu. Silného prstu. Krugova ukazováčku.

Že o čtyři dny později odletěl Krug z Vídně do Osla, aby tam nastoupil do letadla mířícího do Tromsø, mi pověděla přiložená letenka

a útržek palubního lístku – Krug seděl na místě 18a. Jediné, co nevím, je, co jedl a pil. Ale vzhledem k jeho lásce k cukru a bublinkám tipuju, že si na letišti Gardemoen koupil minimálně půl litru Coca-Coly.

Kolu, ale bez cukru, kupovala Ema pravidelně Julii. Dívka na ní byla doslova závislá. Odmítala čaj, džus, mléko i vodu, ale koly vypila litry.

„Nevím, jestli to může. Je to nezdravé,“ napsala Ema bratrovi v jedné SMS zprávě.

„Podle doktora jí to pomáhá. Když vypije litr koly, nemusí jí pak dávat infuze,“ odpověděl jí. A potom si výměnu zpráv se sestrou opět zapsal na papír.

Je fascinující, co všechno si Erik zapisoval a schovával. Je nepochopitelné, že si otrocky a systematicky přepisoval všechny SMS zprávy, které si vyměňoval s Emou a tajemným profesorem. Pročítám je, když nemůžu spát. Některé zprávy od Erika, většinou ty, co začínají konverzaci, jsou napsány červeně a v několika verzích, jako by to byly začátky dialogů v divadelní hře, váží se v nich každé slovo. Zbytek je zjevně improvizace na dané téma.

Nejdivočeji působí zprávy, které posílal Emě přes Erika profesor z Německa, odborník na dětskou duši. Vzhledem k tomu, že jsou zprávy v češtině, nebude to zřejmě Němec. Ten muž je záhadou, jeho jméno Erik neprozradil ani při výslechu na policii a nikdo jiný než Erik a Krug – toho se ale policii nepodařilo vypátrat a předvolat k výslechu – o něm podle

všeho nevěděl. Profesorovo jméno nelze ani dohledat v poznámkách v krabicích.

Co naopak v krabicích mezi poznámkami bylo, je hlavičkový papír kanceláře doktora Lébla. Kopie žádosti o zahájení adopčního řízení jménem nezletilé Julie. Podepsán je nejen doktor Lébl, ale také hejtman kraje a ombudsman. Chápu, že tolik významných osob zažene u každého soudce pochybnosti a chuť se v případě štourat.

Byla to vskutku smělá konspirace. Jen nikde v žádosti nevidím napsáno, že je Julie vlastně původem z Norska. Nebo jde o jiné dítě? O děvče, které – podle toho, co čtu – prý už roky vychovávala maminka Eminy maminky, a když se stala nemohoucí, přála si tato osmdesátiletá žena z jižních Čech, aby sirotek našel domov u její vnučky Emy? Na žádosti je kancelářskou sponkou připevněn úředně ověřený podpis Eminy matky, Emy i oné staré paní.

Měl to přesně rozepsané, několikrát vše prodiskutovali, přesto se bál. Hrát divadlo mimo jeviště nebo filmové ateliéry mu nahánělo hrůzu. Nebyl ve svém prostředí. Byl zranitelný. Připadal si tak. Ještě možná stříhnout malou etudu na téma rozhořčenosti na úřadě před laxní úřednicí, to ano. Ale tohle? To se mu vůbec nelíbilo, cítil kolem žaludku něco jiného než běžnou trému. Taky proto, že lhal své ženě i dceři.

Ne, že by manželce sem tam neřekl něco trošku jinak, že by občas realitu nepřikrášlil nebo nezjednodušil. Nesvěřoval se jí, mnohé věci jí prostě neříkal vůbec, třeba ty o Světle. Ale tohle bylo jiné. Byl to podvod. Navíc nezákonný. Josef Krug ho sice několikrát telefonicky ubezpečil o snadnosti tohoto zásadního kroku a Erik mu logicky vysvětlil, proč se nemůže nic stát, přesto Jan Arnošt cítil, jak se mu límec košile zařezává do krku. Olízl si sůl na horním rtu. Byl přesvědčený o tom, že všichni vidí, co se chystá udělat. Nakonec z auta přece jen vystoupil, otevřel zadní dveře a usmál se na dceru, která z nich vyskočila a spiklenecky na něj pomrkávala.

„Tak co, v pohodě?“ zeptal se cestou k domu, kde už je ve třetím patře čekala Ema se synem. Opravil dceři šátek na hlavě, aby zcela zakrýval vlasy, naslinil si ukazováček a setřel příliš ostrý přechod hnědých stínů, kterými vytvořil kolem dívčiných očí kruhy.

„Jasně. Neboj,“ zapitvořila se devítiletá dív-

ka, která se právě chystala sehrát svou první roli.

„A mamince ani slovo, je to naše tajemství,“ zopakoval, než stiskl zvonek u vstupních dveří do domu. Ozvalo se zabzučení mechanismu zámku.

Po schodech stoupali mlčky, dívka rozverně poskakovala. Když Ema otevřela, viděl herec, že i ona je těsně před zhroucením. Naštěstí Honzík svým nadšením, že má novou kamarádku, s níž navíc rovnou sdílí velké tajemství, okamžitě nakazil i jeho dceru, která se za chlapcem rozběhla do pokoje.

Jan Arnošt se na Emu s úlevou pousmál. Ten den ji viděl podruhé v životě, zatímco ona ho znala už léta z televizní obrazovky. O to víc jí to všechno připadalo šílené – střevo jí výstražně zavrčela. Herec nevěděl, co má říct, tak jen stál v úzké chodbě malého bytu naproti cizí ženě, jíž škrundalo v břiše, a připadal si jako idiot.

„Měl byste jít,“ řekla Ema.

„Pardon?“ probral se herec. A dál tam stál.

„Budou tři hodiny.“

Jan Arnošt zvedl levou ruku a odhrnul manžetu košile, aby se podíval na hodinky: „Za pět minut tři.“

„Musíte jít,“ Emě se zachvěl hlas nervozitou a zadržovaným vzlykem.

„Sakra... Jo. Já jen...,“ přešlápl na místě Jan Arnošt. Otočil se na patě a vykročil ven z bytu. „Budu dole v autě. Kdyby něco, odhrňte záclonu z okna a já hned přijdu. Ale to nebude třeba. Všechno ví, zvládne to,“ obrátil se

ještě přes rameno na Emu, jež se chystala zavřít za ním třesoucí se rukou dveře.

„Ale já to asi nedokážu,“ řekla.

„Prosím vás.“

„Su hrozně nervózní.“

„To je dobře, přece... Musíte být. Chci říct, že lidi normálně jsou nervózní, když k nim má přijít kontrola ze sociálky, ne?“ řekl herec.

„Asi jo. Já jen, ježišmarjá, někdo zvoní,“ zlomil se jí hlas v okamžiku, kdy kousek od ní zabučel mikrofon.

„Tak já počkám nahoře, než zajdou do bytu,“ rozběhl se Jan Arnošt po schodišti do dalšího patra, zatímco Ema tupě zírala na tlačítko vedle zárubně dveří, kterým měla otevřít vstupní dveře do domu.

„Dobrý,“ zavolal na ni šeptem herec.

Zvedla hlavu a neviděla ho. Stiskla vypínač, ozvalo se vzdálené otvírání zámku.

Jan Arnošt se krčil o dvě poschodí výš, seděl na posledním schodu přede dveřmi na půdu, mačkal si ruce, s každým zaduněním stoupajících kroků víc a víc. Pak zaslechl známý hlas – doktor Lébl vyprávěl sociální pracovníci vtip. Žena se smála a zdálo se, že upřímně, že pobavení jen tak ze slušnosti nepředstírá.

„Protože jsem jí nevyprávěl nějaký trapný vtip, ale skutečnou příhodu, co se mi stala, když jsem nesl jednomu svému klientovi-disidentovi do vězení moták. Cizí trapas vždycky druhého pobaví,“ řekl mu doktor Lébl, když vysvětloval, jakou roli v tom všem hrál on.

„Vyšlo to perfektně. Všechno předem věděla,

řekli jsme jí to, já a hejtman. Měla papíry, razítka, prohlášení. Bylo to neprůstřelné. Vlastně to děvče ani vidět nechtěla, udolali jsme ji argumenty. Šla na tu kontrolu jen pro formu. Prošla byt, jestli je čistý a ve slušném stavu. Prohodila pár vět s Emou, jestli je přičetná, a ne třeba problémová nebo feťačka. Děti si hrály, jich se snad, co si pamatuju, ani na nic neptala. Prostě jsme vypili kafe a šli,“ propletl doktor při vzpomínání prsty na rukou a přivřel oči, zabořil se do křesla. Potom se rychle napřímil a vyhrkl svou oblíbenou obhajovací frází: „Copak jsem mohl vědět, že je to všechno podvod?“

„Počkejte, počkejte, přece jste sám Janu Arnoštovi poradil, aby sehnali místo Julie náhradnici, které by mohli odebrat DNA, kdyby to soud nakonec požadoval. A on využil svou dceru.“

„No to jo. Ale... vždyť víte, jak to myslím.“

„Podváděl jste. Úmyslně.“

„Abych zachránil dítě,“ advokát se zarazil pohledem na mém čele, do očí mi nepohlédl. „Nebyl jsem v tom sám. Viděli ji doktoři, psychologové, Jan Arnošt by taky dal ruku do ohně. Nenaletěl jsem jenom já.“

„Ale ta sociální pracovnice, nebylo jí divné, že dívka vypadá mladší než na jedenáct?“

„Copak jde poznat, jestli je děcku devět nebo jedenáct? V tomhle období je to úplně marné. Někdy osmiletá vypadá na třináct a naopak,“ doktor mávl rukou nad mou vskutku chabou námitkou.

„A jak jste to chtěli udělat u soudu? Tam měla jít taky Arnoštova dcera? To už by se přece před jeho ženou neutajilo.“

„Tam by nešlo žádné děcko. Měli jsme potvrzení, že je Julie vážně nemocná, verdikt sociálky byl jednoznačný, všichni adopci doporučili. Stání u soudu by byla už jen poslední formalita pro právníka,“ doktor se znovu vmáčkl do křesla.

„Pro vás.“

„Pro mě.“

„Panebože.“

„Jen si říkám, jestli jsem si tehdy neměl víc všímat Emy a toho chlapce. Víte, ten kluk vypadal tak nějak zaraženě. Teda on byl, pokud si vzpomínám, veselý, s tou Arnoštovou holkou si hráli. Ale stejně, nevím, jak to popsat, byl to jen pocit. Něco v té jeho radosti bylo smutného. A Ema byla taková roztěkaná, ztrhaná. Ovšem, já ji tehdy viděl snad potřetí, a i předtím jsem s ní strávil dohromady stěží deset minut, neznal jsem ji pořádně, neměl jsem s čím srovnávat. Mým hlavním úkolem byla sociální pracovnice, nedával jsem moc pozor na ostatní.“ Zhluboka se nadechl a mávl rukou: „Co už teď... Ale řeknu vám, je mi přes všechno to svinstvo, co udělala, Emy líto. I Jana Arnošta. Věříte?“

„A toho chlapce ne?“

Doktor zvedl razantně ruce v jakémsi neurčitým gestu a nechal je vzápětí dlaněmi dopadnout zpět na svá stehna.

„Panebože, doktore, tak to nefunguje. Tím

se z toho nevyvlečete, že je budete omlouvat, že to dělali v dobré víře.“

„Já se přece z ničeho nevyvlíkám,“ zvýšil doktor hlas.

„Ale jo, rád byste se zbavil svého dílu viny. Jako byste to sám neznal od klientů. Omluvit okolnostmi ostatní, jejichž provinění je prokazatelně větší než vaše, a tím očistit sám sebe. Možná to funguje u soudu, ale na mě s tím nechodte.“

„A co chcete? Abych mlátil hlavou o zem a bičoval se?“

„Ale no tak...“

„Tak co mám dělat?“

„Co já vím... To je vaše věc.“

„Jen jsem vám chtěl trochu pomoci.“

„Nezištně, samozřejmě, že?“

„Nechte si tu jízlivost.“

„Můj milý doktore, já mám svůj příběh a za hodně z něj vám vděčím. Ale co čekáte, že se stane?“

„Příběhy přece lidi zajímají. Budou ho číst, tenhleten, se kterým vám pomáhám. Aby se dozvěděli pravdu. Honzík si ho možná přečte. Třebas potají a nikomu o tom neřekne, ale přečte. A pak možná své matce odpustí, jestli to vůbec jde. Pokud by se tohle stalo, není to málo. Co? A já bych cítil, že na tom mám svůj podíl.“

„Já nevím, vážně nevím. Bylo by to hezký, ale myslím, že takhle to nefunguje. Nebo vy tomu věříte?“

„Já tomu chci věřit,“ klaply o sebe doktorovy keramické zubní korunky.

IV

Druhého května se před pátou hodinou ranní vydal myslivec Ivan Holý se svým jezevčíkem Hugem na procházku. Poprvé po zimě, kterou proležel v posteli po operaci kyčelního kloubu, šel z domu dál než do obchodu v sousední ulici a zpět. Tentokrát konečně vykročil přes pole nad Bitýškou, aby to vzal kolem zahrádkářské kolonie do lesa, přes další pole a zase kus lesem a polem a pak remízkem kolem chat zpět do městečka. Jeho kroky halila tma, ale postupně se začínala myslivci před očima rozpouštět do příjemného šera. Ivan Holý měl i ve svých šestašedesáti letech dobré oči, na dálku viděl jako rys.

Bylo suché a teplé jaro, žádné bláto, takže se mu šlo dobře. Spokojeně vdechoval svěží vůni rozespaleho lesa, jeho nohy měkce došlapovaly téměř jako do prachového peří, dojatě pozoroval pavučiny blýskající se mezi větvemi v prvním náznaku rána. Vůbec celá ta procházka ho dojímalá, byl naměkko. Manželka sýčkovala, že po tak náročné operaci už se do svého revíru nepodívá, a vysypala z rukávu tragické osudy jiných důchodců po podobném chirurgickém zákroku, o to víc byl tedy rozněžněn v podstatě zázračnou bezproblémovostí své chůze, cítil neskonalou vděčnost.

Slunce vystrčilo hlavu z postele, právě když dorazil z lesa přes cíp pole k remízku, kam zabíhaly pozemky od dvou chat. Místo mezi polem a zahradami chatek bylo zarostlé smrky, lískami, borovicemi, akáty a náletovými keři,

převážně černým bezem a šípky, vysoká tráva se proplétala s ostružiním a svízelí. Myslivec si tou přátelsky divokou galaxií prosekával cestu dřevěnou holí jako zkušený astronaut, chtěl pokračovat krajem remízku, přece jen se trávou šlo trochu lépe než ornicí.

Vtom někde nalevo před ním začal Hugo rozčileně štěkat. Zvuk přicházel z místa, kde myslivec za keři tušil plot zahrady první chaty. Zavolal na psa, aby ztichl, ale Hugo povel ignoroval. Myslivec zavolal znovu, zlostněji. Už podruhé to ráno ho pes neposlechl. Poprvé se vydal honit v lese zajíce a on na něj čekal dobře deset minut, sedě na pařezu. Hugo štěkal dál někde tam, kde se před myslivcem v šeru předvádělo vzrostlé ostružiní. Poslední, po čem to ráno toužil, bylo prodírat se hustou sítí s trny a roztrhat si novou loveckou vestu, kterou měl ten den na sobě teprve potřetí – dostal ji od dětí na Vánoce.

Hvízdl. Dvakrát. Až mu samotnému zalehlo v uších. Na druhé písknutí pes konečně poslechl, neochotně přiběhl a okamžitě začal znovu štěkat směrem k plotu. Ivan Holý si povzdechl, neměl na vybranou, mohlo tam být zraněné nebo uvězněné zvíře, jinak by pes nedělal takový povyk.

Máchal před sebou čakanem, postupoval rozvážně ve zpomaleném ranním tichu. Hugo běhal v kruzích kolem něj a netrpělivě vrčel, pobízel ho k rychlejšímu pohybu. Že je u plotu, poznal, když do něj narazil špičkou boty. Stál v mezeře mezi akátem, tisem a borovicí,

hůl opřel o kmen a přitiskl obličej na zrezivělé pletivo.

Všiml si, že brzké ranní hodině i překotnému svítání navzdory se v chatě svítí. Byla to jednopatrová, malá, dřevěná stavba. Viděl, že v přízemí jsou francouzská okna do zahrady, jež se v koupeli nesmělého prvního světla s ostrými stíny doznívající teplé noci zdála udržovaná. Kus dál od chaty za ovocnými keři spatřil obrysy jabloní a třešní.

Vybavil si, že pozemek je dlouhá nudle končící až dole na ulici v městečku. Měl Bitýšku a její okolí za ta léta prochozené téměř do posledního domu, zahrady, mýtiny v lese. Chata stála na opačném konci pozemku než dům na sousední parcele, byla to tedy vlastně samota, a jak sám právě zjistil, dobře ukrytá před světem.

Hugo se dal znovu do štěkání a myslivec se zadíval směrem jeho hlášení, asi o tři metry doleva podél pletiva – žádné zvíře ale nezaznamenal. Stál po pravé straně plotu za chatou, která byla postavena odhadem necelé čtyři metry od prvních stromů remízku, k Hugovi se nemohl dostat, leda by lezl po čtyřech. Plazit se pod hustým propletencem větví, jenž ho od psa dělil, se mu ale vzhledem k nedávné operaci kyčle nechtělo. Hugo však stále štěkal jako šílený, to nakonec rozhodlo. Bylo příliš brzy ráno a on nechtěl mít na krku vzteklé lidi z chaty. Myslivec se zlomil v pase do co nejnižšího předklonu a ucítil nepříjemný tlak v bedrech. Znovu zaváhal. Pes vycítil jeho pochyb-

nosti a začal naskakovat na plot, muž slyšel otrásání pletiva a vzdychl si.

Popadl hůl a v předklonu se vydal za Hugem. Do obličejů ho šlehaly větve, lepily se mu na něj pavučiny a hlavou mu tepal vztek a nadávky, jimiž psa počastuje. Slunce střílelo do remízku šipky světla, vše bylo místy černobílé, rozřezané na tisíce kousků a myslivcovy oči nedokázaly terén v nezvyklém úhlu rychle správně složit. Náhle si připadal jako slepý, neohrabaně se potácel střepy původního idylického obrazu.

Zakopl a upadl. Ucítil tlak v kloubu, ale jinak nic. S úlevou se zvedl zpět do předklonu, v látce kalhot mu zůstaly výsměšně zakousnuté zuby ostružin. Polohlasem zaklel. Když se konečně proboujel k Hugovi, byl zmatený. Nikde žádné zvíře, nic, na co by měl pes štěkat. Zadíval se rozzlobeně na ztichlého jezevčíka, ten pochopil a skočil znovu na plot. Myslivec přitiskl obličej na místo, na které pes útočil. V plné slávě čerstvě zrozeného dne spatřil kus od plotu vykopanou jámu a vedle ní hromadu černé zeminy. Díra byla zjevně čerstvá. Ještě kousek vedle, zpola zakryté za keři rybízu, pak stály dvě klece. Ivan Holý se rozhlédl po zahradě. Proč ti psi z klecí neštěkali na Huga? Měli by tam přece být psi – v podobných klecích občas vozil jeho známý na hon své dva velké teriéry. V těchhle však žádné zvíře neviděl a byl ještě víc zmatený, neboť Hugo se naopak choval, jako by v nich psi byli.

Přešlápl z levé nohy na pravou a v jedné kle-

ci se to, co se mu dosud jevilo jako mrtvý stín nedalekého keře, pohnulo. Myslivec se díval do tváře dítěti. Trvalo celou vteřinu, než to jeho mozku došlo. V ten okamžik mu v uších explodoval výbuch zděšené krve, najednou měl pocit, že krajina hučí tepem jeho splašeného srdce a všechny v dalekém okolí musí ten ohlušující rámus probudit. Hlavně ty v chatě. Vrhł pohled ke stavbě, jež se však dál až na rozsvícené světlo jevila bez života.

Podářilo se mu ovládnout obličej sevřený panikou do křeče. Dítě se mu dívalo přímo do očí. Byl to zřejmě chlapec, ale myslivec si nebyl jistý.

„Hej,“ promluvil Ivan Holý šeptem. Dítě sebou trhlo a klec zařinčela, chlapec byl v kleci spoután něčím, co vydávalo kovový zvuk.

Druhá klec byla prázdná. Myslivec s hrůzou těkal pohledem z dítěte na vykopanou jámu, ale byl příliš nízko, neviděl, jestli v díře někdo nebo něco leží, ve výhledu mu stínil šípkový keř prorůstající plotem.

Zapomněl na bolest, na kyčel i keře a vyškrábal se na kovový plot, jenž se pod jeho váhou povážlivě prohnul. Jáma byla prázdná. Překvapivě se mu neulevilo. Dítě ho stále mlčky sledovalo. Nahé, viděl, bledé. Poskládané v kleci jako špatně smontovaná hračka v krabici.

„Panebože, co mám dělat,“ zavzlykal myslivec k Hugovi, který mu seděl u nohou a hrdě majetnický vrčel směrem ke své kořisti za plotem. Mám přelézt plot a osvobodit to dítě? Podíval se směrem k tiché chatě. Na okno, v němž se

ještě nedávno svítilo, z tohoto úhlu neviděl, ale protože neslyšel nikoho vyjít ven, předpokládal, že v chatě stále někdo je, někdo, kdo drží dítě v kleci a kope na zahradě hrob.

Naprosto nesmyslně mu mozek začal utíkat k seznamu místních chatařů. Komu to tady patří, já si vzpomenu, určitě ho znám ze schůzí zahrádkářů. Ale namísto jména se dostavila ochromující jistota, že v dřevěné stavbě je vrah nebo vrahové. Dál nepřemýšlel.

„Vydrž,“ zašeptal do apatických dětských očí, jež do něj byly stále zaseknuty a měly zůstat přišpendlené k myslivcově duši nadosmrti.

Myslivec se začal plazit zpět k poli, protestujícího Huga táhl na vodítku s sebou. Pes však nechápal, proč jdou od jeho kořisti pryč, a vztekle štěkal co nejhlasitěji. Ivan Holý slyšel, jak někdo vyšel z chaty, nesly se k němu cáry hlasů. Zatočila se mu hlava a bodlo ho u srdce. Pak zaslechl ránu a znovu bouchnutí dveří, snad zvuk motoru auta. Měl pocit, že se o něj pokouší infarkt. To už byl ale naštěstí na poli. Zadýchaný, špinavý, v roztrhané vestě se narovnal. Pes už jen občas našťavaně trhl vodítkem. Myslivec oslepen sluneční rozsvičkou nedokázal poznat, zda se v chatě ještě svítí, ale byl by přísahal, že se na něj z okna v prvním patře někdo dívá. Dal se do pomalého běhu.

Dům, ve kterém se právě chystala do práce jeho žena, byl na druhém konci Bitýšky, za řekou, nevěděl, kam se má vydat. Domů mu to připadalo příliš daleko. Zpomalil, už jen rychle šel, ale přesto nemohl popadnout dech. Hugo

kolem něj pobaveně skákal, hra na honěnou se mu líbila. Nakonec se Ivan Holý rozhodl a zabušil na dveře nejbližšího domu.

„Policie,“ vybafl dovnitř na mladou ženu v noční košili a s batoletem v náručí.

Ta vyjekla, odstrčila zemdleného myslivce prudce od sebe a utekla s dítětem z chodby, kam mezitím vstoupil vysoký muž jen ve spodním prádle a s holicím strojkem v ruce. Výhružně se postavil do dveří před zpoceného a rudého vetřelce.

„Zavolejte policii. Rychle. Je tam dítě. V kleci. Hrob.“

V podstatě totéž, ale více slovy zopakoval o necelých patnáct minut později policejní hlídce. Žena s dítětem a její manžel, už oblečený, jen mlčky seděli na opačné straně kuchyňského stolu, než kam se sklenicí vody usadili starého muže, a nedůvěřivě poslouchali. Ani ne za dvacet minut dorazila sanitka, další policejní vůz, hasiči a po dalších pár minutách ještě žena z odboru sociální péče.

Policisté naložili myslivce a všichni se rozjeli k místu, jež starý muž popsal. Brána, která k myslivcem označenému pozemku zahrady s chatou vedla z ulice, byla zavřená řetězem se zámkem, za ní v ovocném sadu hebce vydechovalo květnové ráno.

Odbilo půl sedmé, když hasiči na výzvu policistů přeštlípli zámek a kovovou bránu otevřeli. Zahrada byla bzučivě tichá, bez rušivého lidského života, stejně jako chata, když na dohled k ní přijela kolona aut. Všichni vystoupili a roz-

hlíželi se, nikde žádné klece, jen díra vykopaná do země byla přesně tam, kde myslivec řekl. Téměř slyšeli, jak praskají suky dřevěných latěk zdi chaty, protahujících se po teplé noci plné snů. Policisté se po sobě zkoumavě podívali.

„Je to pravda. Viděl jsem to,“ řekl myslivec potichu a všichni na něj upřeli zrak.

„Tady nikdo není,“ pronesla se zíváním sociální pracovnice a prohrábla si vlasy ještě spleené spánkem.

Rozpačitě se rozhlíželi po prázdné zahradě. Ivan Holý také.

„Podívejte,“ popošel jeden z policistů dál, než kam ho původně poslal myslivec, blíž k plotu z rybízů a angreštů. Ukázal na zem. Tráva byla slehlá ve tvaru obdélníku.

„Tak velká byla ta klec. Obě,“ řekl myslivec.

Jakoby na povel neviditelného režiséra se po jeho slovech všichni shromáždili v zástupu – policisté první – přede dveřmi chaty. Jeden z policistů zaklepal, další vše natáčel na kameru. Z chaty zaslechli tlumený dupot, první známku přítomnosti člověka.

První policista znovu zaklepal: „Policie, prosím, otevřete.“ Několikrát zopakoval svá slova, klepal k tomu vždy o něco důrazněji. Musel nakonec silně zabušit a pohrozit násilným otevřením, než mu odemkla drobná mladá žena s ustrašeným výrazem.

„Promiňte, paní, můžete nám, prosím, ukázat vaše doklady? A kdo je zde s vámi? Nějaké děti?“ zeptal se jeden z policistů poté, co se ženě znovu představil a ukázal jí průkaz.

Myslivec zvenku vše sledoval jako detektivku v televizi. Lékař i sociální pracovnice stáli o kus dál za ním, hasiči se stáhli od chaty k plotu, aby nepřekáželi. Žena policistům přinesla své doklady.

„Stalo se něco? Někde hoří?“ podívala se ven na hasiče.

Policisté jí neodpověděli, předali si její doklady a jeden z nich s nimi odešel k policejnímu vozu zaparkovanému pod stromy.

„Je tady s vámi někdo?“ zeptal se znovu policista, který vše vedl a postoupil dovnitř chaty. Za ním vstoupili další dva. Prohlíželi si čistě uklizený prostorný pokoj zařízený starým nábytkem. V rohu byl malý kuchyňský kout, v podstatě jen plynový dvouvařič a stůl s dřezem a pracovní deskou. V pokoji byly ještě jedny dveře a schodiště vedoucí do patra. Záchod byl venku, zahlédli budku nalevo od chaty u plotu, za lískovým keřem. Žena mlčela a dívala se na zem.

„Můžeme se tady, prosím, porozhlédnout?“ vykročil policista s kamerou k zamčeným dveřím vedle schodiště. Vtom se z patra ozvaly kroky a dětský pláč. Žena začala těkat očima po místnosti. Viděla, jak do tváří a pohybů policistů s dětským pláčem vpadlo napětí.

„Mám nahoře dceru, je nemocná. Bojí se cizích lidí. Je moc nemocná,“ začala žena drmolit a rozběhla se ke schodům. Menší z policistů byl však rychlejší a vstoupil jí do cesty. Do chaty mezitím přibyli lékař a sociální pracovnice, už to vypadalo na případ pro ně.

Žena stála pár centimetrů od policisty, na úpatí schodiště, a nabírala k pláči.

„Já jsem lékař. Podívejte... Ano? Jsem lékař. Půjdeme nahoru za vaší dcerou společně, souhlasíte?“ postavil se vedle policisty záchranář a pokynul ženě, aby se s ním vydala za policistou s kamerou po schodech. Vystoupali do podkrovního pokoje se dvěma manželskými postelemi, velkou otlučenou skříní, komodou a židlí.

Na jedné z postelí ležela do klubíčka stočená asi jedenácti-, dvanáctiletá dívka, hubená, třesoucí se. Když je uviděla, začala hystericky křičet. Žena se k ní vrhla, odstrčila lékaře nečekanou silou a otevřela náruč, dívka na ni skočila jako kočka a pevně se ženy chytla kolem krku. Byla to trapně rozpačitá scéna. Lékař opatrně přistoupil k děvčeti a prohlížel si ho.

„Omlouváme se, evidentně jde o omyl,“ vkročila do pokoje i sociální pracovnice se složkou s formuláři v ruce. Rozhlížela se otráveně, kam by si sedla, a přitom jí papíry vypadly na zem. Omluvně se usmála na policistu, který už vypnul kameru a chystal se k odchodu, dřepla a hrábla po listech rozesetých po čistě zametěné dřevěné podlaze; pod postelí něco uviděla, zaostřila na chlapecké kopačky a oblečení, zmuchlané a zjevně navlhlé. Než stihla cokoliv říct, předběhla ji žena s dítětem v náručí: „To není naše. Teda ano, syna, ale ten tady není. Jsem tu sama s dcerou. Máme chatu půjčenou kvůli ní, je nemocná, copak nevidíte, musí být v přírodě.“

„Pojďte sem. Tady, tady,“ ozval se do ženi-
ných slov z přízemí domu jeden z hasičů.

Policista opět zapnul kameru, pokynul ost-
rým gestem ženě, aby šla i s dítětem dolů za
ostatními, a kleknul si, aby natočil oblečení
pod postelí. Když asi o půl minuty později se-
šel dolů, zaznamenal dva hasiče, jak drží klec
s plastovou podlážkou a kovovými mřížemi.
Klec, v níž se vozí zvířata, měla k jedné mříži
připevněný řetěz s pouty. Pak namířil objekti-
vem do vstupních dveří, neboť se v nich obje-
vila silueta myslivce, s funěním nesl druhou
klec: „Byly obě za domem.“

„Kde je ten chlapec, paní?“ odebral ženě
vřešticí dívku jeden z policistů, předal ji léka-
ři a zopakoval znovu otázku.

„Maminečko moje, maminečko,“ ječela dívka
zabalená do erární deky a odváděná lékařem
ven z chaty.

Žena mlčela, mačkala si dlaně, až jí začaly
modrat prsty. Pohled všech se nakonec zasta-
vil na jediných zavřených dveřích. Hasič, který
stál nejbliž, stiskl kliku, bylo zamčeno. Žena
skočila ke dveřím a roztáhla ruce, dýchala hasi-
či horce do tváře. Když k ní přistoupili dva po-
licisté, předpažila. Začala zběsile máchat ruka-
ma, aby je odehnala.

„Paní, prosím, otevřete ty dveře,“ nedbal na
ženiny pokusy velící policista a postoupil ke
svým kolegům tak blízko, až ho ženiny ruce
konečky prstů sekaly po hrudníku.

„Paní, přestaňte a odstupte od těch dveří.
Pokud nám je neodemknete, budeme je nuce-

ni otevřít sami. A přitom je možná poškodíme.“ Úřední hlas zněl zvláště neosobně, o to víc napětí z něj do pokoje přetévalo.

Plačící žena začala vykopávat pravou nohu, až zasáhla policistu do holeně. Ten ani nemrkl, dál stál a opakoval svá slova. Žena ho začala tlouct rukama. To už ale přiskočil druhý policista a celkem hladce jí nasadil pouta. Žena začala srdceryvně naříkat, když ji odváděli ode dveří. Hasiči je jedním lupnutím vypáčili.

Do kamery se usmíval asi sedmiletý nahý chlapec. Ležel na betonové podlaze komory o velikosti jeden a půl krát dva metry, byl vychrtlý, promodralý, špinavý od zvratků a zbytků jídla, záda, ruce a břicho měl plné jizev a krvavých strupů. Když uviděl objektiv kamery, pokusil se i s nohama svázanýma lepicí páskou na koberce vstát a zapózovat. Nešlo mu to, vždycky znovu spadl na beton a uhodil se do hlavy, až to zadunělo.

V komoře byl kromě chlapce už jen kbelík s vodou.

Myslivec se tiše rozplakal. Ten den si podruhé sáhl na hrudník, kde ho ostře bodlo.

V poledne byla zpráva o záchraně týraných dětí ve všech zpravodajstvích. Určitě si na ten příběh pamatujete. Těmi zachráněnými dětmi to celé začalo.

Erik, který právě po probdělé noci přijel do kanceláře, sypal z hliníkového vaku voňavá zrnka kávy do zásobníku kávovaru v kuchyňce, když mu v kapse začal vibrovat telefon. Poté co z displeje zjistil, že ho shánějí rodiče, vrtníci přístroj zase strčil do kalhot.

Ještě se však nenamlela ani první dávka na jeho pravidelné ranní espresso, a telefon sebou začal házet na jeho stehně znovu. Tentokrát telefonoval spolupracovník z realitní firmy, od kterého si Erik na několik týdnů půjčil chatku v Bitýšce. Váhal, byl unavený. Těšil se na kávu a na to, jak se ve své kanceláři zaboří do křesla a za zavřenými dveřmi se trochu prospí. Telefon však nepřestával vyzváňet. S povzdechem položil na podstavec kávovaru hrnek a přijal hovor. Zprvu nerozuměl. Slyšel, ale nechápal. Jako ve snách se dotknul modře svítícího displeje a mlýnek se dal do práce, přístroj začal hučet, jak ohříval vodu a tlačil ji přes čerstvě namletou kávu. Horké kapky odpočítávaly poslední okamžiky starého života.

Fakt, že se všechno pokazilo a sesypalo, obíhal Erikovi chvíli kolem hlavy, protože dovnitř ho odmítal pustit. Nechtěl, aby to byla pravda. Zatnul zuby, zavřel se do sebe. Jako želva odrážel útok reality, jež k němu proudila dosud pouze slabě prostřednictvím rozrušeného hlasu v telefonu. Ale zatímco překotně se zajíkájící hlas na druhém konci spojení pomalu končil svou neblahou árií, zapípal Erikovi telefon os-

tře do ucha, aby mu oznámil, že se mu právě teď snaží dovolat ještě někdo.

Erik tuhnoucí rukou oddálil přístroj od hlavy a přečetl na displeji, že dalším volajícím je Jan Arnošt. A za ním ve frontě ještě i Geronimo. To prolomilo Erikovu automatickou obranu. Nedokázal situaci dál ignorovat. Ta dvě blikající jména byla potvrzením katastrofy, již právě vyslechl. Prázdno rozevřelo tlamu; nebylo se čeho nadechnout, chyběl mu kyslík, došel vzduch, neměl na čem stát, o co se opřít. Čas se vlnil okolo jeho těla, smršťoval se a pak zase rozpínal. Erik se propadal do budoucnosti. Viděl ji kolem sebe. Dorážela na něj s vyceněnými zuby a zuřivým vrčením, zatímco on se marně snažil najít očima, které jen tupě zíraly do plnicího se kávového hrníčku, díru, jíž by se znovu dokázal vrátit do minulosti. Ale minulost byla taky před ním, čekala na něj se zlomyslnou nedočkavostí a byla úplně jiná, než jak si ji pamatoval. Kdyby dokázal pohnout nohou, kdyby se vůbec zvládl pohnout, mohl do ní kopnout jako do míčudy a přehodit si ji přes hlavu; zahoupal se mu žaludek. Trvalo to nekonečně dlouho. Erik téměř cítil, jak se mu na zubech usazuje plak, jak mu do krve sedá prach. Pád zastavil až kávovar, který po necelých dvaceti vteřinách od stisknutí displeje Erikovým prostředníčkem ohlásil tichem, že espreso je hotové. Erik se obtiskl zády do zdi a odhodlaně přijal čekající hovory.

Když mu pak o několik minut později zatelefonovala z policejní služebny i hysterická Ema,

už seděl za pracovním stolem. Ledovými prsty spěchal po klávesnici počítače a dokázal sestře překvapivě klidným hlasem říct, co má dělat, s kým a o čem za žádnou cenu nemluvit.

Vysrknul poslední kapky kávy a postavil se do dveří druhé kanceláře. Oznamil zaměstnancům, že bude pár dnů mimo, a že o něm možná uslyší nepěkné věci, tak aby jim nevěřili, že jde o nedorozumění. Pak jim také nakázal, aby si sbalili věci a do odvolání pracovali z domova. Vycouval z místnosti a zavřel za sebou dveře. Zaražené ticho jimi však prostoupilo a jako betonový blok vmáčklo Erika do křesla, kde z posledních sil vytočil telefonní číslo, jež mu nadiktoval Jan Arnošt.

Doktor Lébl to zvedl po druhém zazvonění. Už na telefonát čekal. O necelou půlhodinu později Erik parkoval v jednosměrné ulici pod Špilberkem, kde měl ve zrekonstruovaném secesním domě doktor Lébl celé jedno patro jako kancelář.

„Stihl to ještě před tím, než se objevily první zprávy v rádiu a na internetu. Prý se stalo přesně to, čeho se všichni báli. Někdo Jorunn a její novou identitu vypátral a vymyslel si strašlivá obvinění na jeho sestru, aby ji dostal do vězení a Jorunn mohl navždy umlčet. Možná prý budou chtít obvinít i jeho a některé jeho kolegy, prostě každého, kdo o Jorunn ví a může jí pomoci,“ vzpomínal doktor Lébl.

„Nechtěl jsem tomu nejdřív věřit. Jan Arnošt mi hystericky volal brzy ráno a ptal se, jestli jim pomůžu a Erika se ujmu, že se stala katastrofou.“

rofa. Ale já ze zkušenosti vím, že moment překvapení každou věc zveličí a dodá jí fatální rozměry, nahlíženo zvenčí a bez emocí to pak často zas taková hrůza není. Tohle byla. Erik mi hned po příchodu podepsal plnou moc, řekl základní fakta o Emě a dětech a noci na chatě v Bitýšce a potom se zhroutil, byl bez sebe, že teď Jorunn dostanou. Seděl v tom křesle, co teď vy, úplně na dně. A pak tu najednou byly ty zprávy o záchraně zneužívaných sourozenců. Byl to jedním slovem hnus a bylo to všude, to dobře víte. Bylo otázkou hodin, kdy pro Erika přijde policie. V lepším případě jako pro svědka, protože on o Jorunn věděl nejvíc. Navíc na té chatě, které byly zprávy plné, s Emou a dětmi večer před tím byl. Ale nic z toho, myslím týrání a zneužívání, co říkali v rádiu, se tam nedělo, zapřísahal se. Byli prostě s dětmi na chatě, aby si užily přírody. Tohle je jen pokus zlikvidovat všechny, co Jorunn pomáhají a ochraňují ji. Neměl jsem důvod tomu nevěřit. Nezapomeňte, že já jsem byl do záchrany té holky taky zapojený," řekl advokát.

„Proč mě nezarazil rozpor mezi tím, co Erik s Emou říkali, a tím, z čeho je obviňovali? Ale prosím vás... Pro mě byla falešná obvinění běžná. Nezapomeňte, že jsem hájil za minulého režimu disidenty, to byla jedna lež za druhou, čím se je snažili zlomit a zdiskreditovat... Sice se změnila doba, už žádná estébé a komunisti, ale co si budeme povídat, praktiky zůstaly stejné. Když chce někdo někoho dostat, falešné obvinění a známý u policie funguje," doktor

Lébl byl k nezastavení, občas pouze přivřel oči, aby mu šlo vzpomínání lépe.

„Obě děti odvezli z chaty rovnou do azylového domu na kraji Brna, aby je vyšetřili. Řekli nám, že chlapec byl zraněný, ztýraný, podvyživený a v posttraumatickém šoku. Holka na sebe nenechala sáhnout a trvala na tom, že ji nikdo nesmí vidět svlečenou, nebo se zabije, takže usoudili, že ta byla navíc sexuálně zneužívaná. Já samozřejmě věděl, z čeho je traumatizovaná, že je to kvůli tomu, co se jí dělo v Norsku, ale nemohl jsem nic říct. Tím bych tomu děvčeti podepsal ortel smrti, protože zatím ji brali jako Julii, tak to mělo zůstat, v to jsem doufal. Ale oni měli díky tomu další důkaz, že Ema s Erikem a možná i někdo další obě děti týral a zneužíval. Bylo jasné od samého začátku, že to bude špína, ale byl jsem rozhodnutý za ty lidi, kteří riskují všechno, aby pomohli sirotkovi z Norska, a hlavně za Jorunn, bojovat.“

Doktor si vzpomněl, že Emu vzali do vazby ještě ten den, co myslivec objevil psí klece, ale že trvalo tři dny, než policie přišla pro Erika. Ten, jako by to tušil, k advokátovi den před zatčením přivezl krabice plné dokumentů a osobních věcí.

„Vzal jsem to k sobě a schoval. Ano, zatajil jsem to před vyšetřovateli a nebylo to rozhodně poprvé... Panebože, netvařte se tak šokovaně, v tom mimo jiné taky spočívá práce advokáta, prostě pomáháte klientovi. Jakmile Erika odvezli, vtrhli k němu do bytu na Meruňkové

a prohledávali to tam. Taky jsem jel s rodiči Emy – ale tu samozřejmě zastupoval jiný právník, zhroutila se hned po sdělení obvinění – s taškou plnou oblečení a hraček do toho azylového domu. Prarodiče chtěli navštívit vnoučata. Julie do té doby s nikým nemluvila, tak jsme si mysleli, že s babičkou a dědečkem by to bylo jiný, že by se trochu uklidnila, ale nedovolili jim se s dětmi vidět. Vzali si od nás jen tašku a zabouchli nám před nosem. Stará paní probřečela celou cestu domů. Já jsem okamžitě podnikl všechny možné kroky, ale věděl jsem, že je to zbytečné. Vždycky to trvá, než se emoce i na straně státu zklidní a začne úřadovat zdravý rozum,“ doktor Lébl vstal z křesla za svým psacím stolem a postavil se k oknu vedoucímu do parku pod Špilberkem. Přejel očima venčící pejskaře, maminky s kočárky i procházející se důchodce a vzdychl.

„No a pak utekla. Bylo to nepochopitelný. Jak může z hlídaného a zabezpečeného azylového domu zmizet jedenáctiletá nebo možná dvanáctiletá, nejsem si jistý, kolik jí vlastně tenkrát bylo let, vyděšená, nemocná a traumatizovaná, takže slabá dívka? Stěžoval jsem si, kde se dalo. Ema se pokusila o sebevraždu, když jí to ve vazbě řekli, a když přišla k sobě, přiznala vězeňské psycholožce, že Julie je vlastně norský sirotek Jorunn. Řekla jim celou pravdu, protože teď už šlo Jorunn o život. Podle Emy ji unesli ti, co ji v Norsku prodávali a zneužívali. Nejdřív jí nikdo nevěřil. Erik se k tomu odmítl vyjádřit. Pak to ale potvrdili Emini rodiče.

Doznali se, že v dokumentech k adopčnímu soudu lhali, aby sirotu z Norska zachránili. Erik byl vzteky bez sebe, když jsem za ním přijel a řekl mu to. Řval, že Emu zabije, nadával, nechtěl mě poslouchat,“ Lébl stál u okna jako socha, pohyboval pouze ústy, očima zíral do jednoho bodu.

„Já Emu chápal, nebylo fér se na ni zlobit. Takový psychický tlak by zvládl málokdo. Lidi, zvláště ti, co nikdy neměli s policií a vězením nic do činění, se ve vazbě většinou sesypou – vím, o čem mluvím – a nemusí k tomu mít ani důvod, což Ema měla. Byla hrůzou bez sebe, když jí řekli, že Julie zmizela. Viděla ji už někde mrtvou. Taky se to samozřejmě dostalo do novin, to víte líp než já. Zburcoval se Interpol, nebo jak se to dnes jmenuje. Já z toho byl špatný, celý noci jsem nespál, volal jsem všem svým známým. I já viděl osud Jorunn dost mizerně. Dělal jsem, co se dalo, nad rámec své práce. Bylo to i pro mě osobní. Vždyť já riskoval svou pověst, abych pomohl to děvče zachránit, a teď to vypadalo, že ti zlí vyhrají. Jedna vyšetřovatelka se už začínala přiklánět k naší verzi a už se na Emu a Erika dívala vstřícněji. Byla ochotná připustit, že je to možná jinak, než jak se to jeví. Že ta za vlasy přitažená historka o sirotkovi z Norska, jenž uprchl pedofilům, může být pravdivá. Ještě pár dnů a byli by venku. To odhalení skutečné totožnosti Jorunn všechno změnilo, najednou si nebyl nikdo z vyšetřovatelů ničím jistý, o týrání a zneužívání se začalo na policii mlu-

vit jakoby v uvozovkách. A pak jsem – nevím, co mě k tomu vedlo, protože normálně bych se o ten výslech nezajímal, jen bych si ho přečetl ze zápisu, protože dobře vím, jak profesionálně kladené otázky dokážou dítě zmanipulovat – pak jsem požádal, abych mohl být u výslechu Honzíka,“ doktor se odmlčel a položil dlaň na okenní tabulku, prsty zakryl výhled na hrad.

Po chvílce ticha stáhl dlaň ze skla a dýchl si na ni, jako by mu byla zima, přestože do okna svítilo slunce. „Ten chlapec nelhal,“ advokát zhluboka vtáhl vzduch nosem, až zazněla meluzína.

„Za padesát let praxe to poznáte. Po pár větách jsem to věděl, nedalo se s tím nic dělat, cítil jsem to, najednou ty řezné rány, spáleniny, modřiny, otlaky, všechno, co jsem znal z policejních fotografií chlapcova těla, najednou mě to začalo bolet. Nedokázal jsem se na toho hochu podívat, neměl jsem na to sílu. Nic z toho nebylo zfalšované. Bylo to... jako by mi někdo přiložil zbraň k hlavě. Ne, vážně, já to tak cítil, jako konec, jako svůj konec. Neměl jsem už na nic sílu, všechno se převrátilo, chápete? Nic nebylo, jak má. Já se tam málem rozbřečel, viděl jsem toho kluka a já za to mohl, bylo mi, jako bych mu to udělal já sám. Sice jsem měl alespoň jakési alibi, že jsem o tom nevěděl a že jsem dělal všechno pro záchranu bezprizorního dítěte z Norska. Protože Jorunn byla skutečná. Já tomu věřil. I pak, když jsem četl ten váš první článek o tom, že je Jorunn zpátky v Norsku... To přece naopak

všechno potvrdovalo, to byl důkaz. Přesto jsem se cítil podvedený a hrozně jsem se styděl. Když vám to říkám, tak mi, sakra, věřte! Neculte se, tohle jsem nikomu nepřiznal... Jo, já se styděl, bylo mi hanba a byl jsem zděšený. Ale přitom jsem věřil ve správnou věc, dělal jsem správnou věc. Protože to bylo správný, zachránit dítě, sirotka. To je sakra správný, dělat takové věci. Nemůžu za to, že mě podvedli,“ advokátovi zaskočila slina a rozkašlal se.

Při doktorově kašli jsem si bezděky sáhla na krk. Nosím kolem krku šátek. Téměř pořád, i v létě, nechci, aby lidé civěli na mé jizvy. Automaticky na něm vážu pionýrskou jedničku, uzel, se kterým mám zase já spojen pocit podvodu, zklamání, studu a selhání. Samozřejmě, že tato naše zklamání nejsou srovnatelná, a přece si myslím, že se porovnávat dají.

Byla jsem dítě, když v listopadu osmdesát devět zvonili v Praze lidé klíči na Václavském náměstí a rodiče to celí zaražení sledovali v televizi. Mně nic neřekli, a když jsem se ptala, poslali mě spát. Osmáci přišli druhý den do školy se stužkami v barvách státní vlajky na bundách a svetrech a ředitelka školy a hlavně skupinová vedoucí Pionýra je na chodbách odchyťovaly a odváděly s sebou do ředitelny.

Sledovala jsem to stejně jako ostatní děti a nevěděla, co se děje. Ti žáci vycházeli zpět na chodbu a většina z nich měla onu stužku stále připnutou. Ředitelka a skupinová vedoucí, stejně jako soudruzi učitelé, se najednou podivně stáhli. Po zazvonění rychle odcházeli

ze tříd do sborovny, jen učitel pracovní výchovy, který do té doby platil za podivína, korzoval v montérkách po chodbách a každého s trikolourou chválil.

Něco se dělo. Něco, co měnilo dospělé dětem před očima, co obracelo role. Najednou jsem sledovala rodiče plné nejistoty. Nechtěli mi nic říct, ale já poznala, že mají obavy a současně jako by se něčeho nemohli dočkat. Pak mi o pár dnů později beze slova sebrali pionýrskou košili a rudý šátek. Otec to dal do igelitky, do které hodil i nějaké dokumenty ze svého nočního stolku. Odpoledne za domem pálil listí a k hustému dýmu se přidal i kouř z igelitu a silonové látky. Nakonec matka přihodila pár suchých větví a nad ohněm na kovové vidlici opekla k večeři kabanos.

Nejedla jsem to, ani když maso nařezali na ježka, který se při opékání nádherně křupavě naježil, jak jsem to měla ráda. Hrozně jsem brečela. Chtěla jsem své věci zpět a chtěla jsem vysvětlení. Pro mě ta modrá košile a šátek znamenaly v té době téměř všechno. Tak dlouho trvalo, než jsem se i já mohla stát pionýrkou a složit slib, uvázat si správnou jedničku kolem krku. Bylo to potvrzení, že patřím mezi normální lidi, že jsem jako ostatní děti. Byla jsem poslední ve třídě, kdo nechodil do Pionýra, kdo se neučil vázat uzly, kdo si nedopisoval se spráteným dítětem v Sovětském svazu, přestože jsem rusky uměla na jedničku a jednou jsem dokonce reprezentovala školu na recitační soutěži Puškinův památník a do-

stala se až do krajského kola. Když jsem konečně mohla v sedmé třídě, poté co jsem se po několika týdnech v nemocnici vrátila do třídy, odříkat před skupinovou vedoucí a zbytkem spolužáků slib a dostala jsem na kapsu modré košile odznak a kolem krku šátek, přísahám, že jsem cítila štěstí. Byla jsem hrdá, že můžu žít v zemi, kde nejsou žebráci, všichni lidé mají dobrou práci, kde je vzdělání i zdravotní péče zdarma pro každého, a já toho všeho konečně byla platnou součástí.

Ubřečeně jsem to říkala rodičům, když jsem otci po návratu ze zahrady řekla, že je zlý a že ho nenávidím. Když jsem zaječela, že nejsou mí rodiče, mrskla teplým masem na zem – na koberci zůstala už napořád mastná skvrna – a práskla za sebou dveřmi od dětského pokoje, až se málem vysypalo sklo. Matka za mnou vtrhla a vynadala mi do nevděčného spratka, aby se vzápětí sesunula na mou postel a taky se rozplakala.

Tehdy jsem ublíženě vyvzlykala svůj žalozpěv za zničeným snem o krásném světě, v němž jsem přece měla a chtěla žít, do matčiných slz, jež při mých slovech nabraly na intenzitě. Otec nad námi mlčky stál, jen slyšitelně oddychoval, pak se k nám otočil zády a odešel si do kuchyně otevřít pivo. Slyšela jsem cinknout kovové víčko o umakartovou desku linky. Po chvíli se matka zvedla, utřela si hřbetem ruky rozmazanou řasenku kolem očí, takže ji ještě víc rozeťřela po zarudlém obličejí, automaticky mě pohladila po tváři a odešla za otcem.

Tak proběhla sametová revoluce u nás doma. Postupně jsem sama přicházela na to, co se děje. A i když jsem se nové realitě nakonec přestala bránit a naopak ji vítala – vždyť ji všichni kolem mě nahlas oslavovali, jakkoliv strach a obavy a nedůvěra se z jejich kradmých pohybů vytrácely jen pomalu –, pocit křivdy nezmišel. Byl tam, někde uvnitř.

Bylo mi trapně, že jsem jako ostatní naletěla socialistickým lžím, protože já jim opravdu věřila, ale současně mi chyběl pocit, že patřím na tu zřetelně správnou stranu. Což jsem intenzivně cítila právě jen těch pár týdnů jako pionýrka. To, že jsem na straně dobra. Byla jsem přímo nadějným dorostem Dobra, jakkoliv to dnes může znít pitomě a já se za to stydím, vždyť všichni víme, že to byly výmysly a propaganda. Ale nemůžou být lži tak krásné, že je úlevné jim uvěřit?

Takže chápu doktora Lébla. Myslím, že rozumím jeho pocitům ublížení a křivdy. Zvláště když on měl oproti většině alespoň světlý okamžik, kdy se za minulého režimu rozhodl pro osobní statečnost a jako právník pomáhal nepřátelům režimu, i když jsem zjistila, že to příliš dlouho netrvalo a důvody nebyly tak zcela nezištné, ale stačilo to, aby Lébl získal pověst humanisty a sám té představě propadl. Přitom má od konce sedmdesátých let sám pro sebe, protože se nikdy neoženil a je bezdětný, luxusní vilu. Páchal dobro na úkor pohodlného života. To bylo heslo, jímž kolem sebe dlouhá desetiletí šermoval, a najednou byla jeho po-

věst v ohrožení, jeho morálka veřejně v médiích zpochybněna. Patřil na jednu hromadu se zvrhlíky, co zneužívají děti, byl podvodník jako oni. Věřím mu, že pokud jde o Jorunn a všechno kolem ní, myslel to dobře a jednal opravdu upřímně, ve jménu dobra. Věřím, že vše, co mi říkal, byla pro něj pravda. A chápu, že se z onoho selhání Emy a Erika, jež nepadá na jeho hlavu, chce vyvinit. Kdykoliv o něm musí mluvit nebo na něj jen myslet, neklidně sebou šije.

„Udělal jsem to, co do té doby nikdy. A ne jsem na to hrdý, advokát by se klienta vzdát neměl. Ale já to udělal. Ne proto, že mi lhal, klienti lžou docela často, ale nemohl jsem obhajovat muže, který týral a zneužíval dítě. Ke všemu svého synovce. Na Emu jsem radši ani nemyslel. Ženská, která něco takového udělá svému synovi, nemá právo žít. A já jí pomáhal získat do péče další dítě! Dodával jsem jim oběť,“ Léblovi se začal hlas lámat na hranici zlosti.

Podobná zlost přecházející do nesmlouvavých odsudků zaplnila tenkrát stránky novin nejen v Česku, ale také v Norsku. Zvedl se hromadný odpor a nenávisť vůči zvrhlé krkavčí matce. Objevily se petice žádající pro Emu výjimečný trest. I já jsem do té doby vstřebávala vše o kauze s pocitem přízračnosti a smutku a šoku. Byla jsem pozorovatel, čtenář, posluchač, divák.

Mou prací v novinách sice už tou dobou nebylo nakupování čaje, kávy a trvanlivé smetany

do kuchyňky, papíru a tonerů do tiskáren, bloků a poznámkových sešitů pro redaktory, ale vlastně jsem stále byla jen asistentkou, která se díky nečekanému otěhotnění dvou redaktorek stala necelé dva měsíce před ranní procházkou Ivana Holého zpravodajkou. Protože najednou neměli nikoho, kdo by obcházel odhalování soch, otevírání nových supermarketů, školní soutěže a výstavy. Krátké zprávičky na stranu tři jihomoravské přílohy, tomu jsem se věnovala i v den, kdy Julie zmizela z azylového domu.

Násilí, kriminální činy a politiku měl na starosti redakční matador, podle vedení v Praze jediný skutečný novinář v téhle venkovské pobočce celostátního deníku. Kauza zneužívání v Bitýšce byla od začátku jeho, na něj se obracelo vedení, aby do Brna nemuselo zbytečně někoho posílat. Navíc se předpokládalo, že jako místní bude vědět nejvíc, že má nejlepší vztahy se všemi důležitými lidmi a zdroji, vždyť tu práci dělá přes dvacet let. Jeho články se z přílohy uvnitř čísla, jež se do novin vkládala jen na území našeho kraje, přesunuly na první a druhou stranu celostátního vydání. Věděl v podstatě to, co tenkrát doktor Lébl a vyšetřovatelé. Tedy nic moc, ale přidal k tomu několik konspiračních teorií o mezinárodní síti pedofilů, omastil to těžko vyvratitelnými smyšlenkami o pornografických nahrávkách a fotografiích těch nebohých dětí prodávaných do zahraničí. Z jeho článků opisovali všichni ostatní, vycházela z nich televize i policie. V redakci vládl duch vítězství – najednou jsme byli

čtení celou zemí a dokonce i v zahraničí. Každý do jednoho jsme se vezli na úspěchu kolegyně, jenž každý druhý den promlouval k národu coby expert ve zpravodajství veřejnoprávní televize, která si jeho čas a postřehy zamluvila jako první.

Kdo nepracoval v lokální redakci novin, může stěží pochopit zadostiučinění, jež jsme skupinově prožívali. Ano, i já, nejčerstvější přírůstek redakce, jsem byla najednou zahrnuta do všeobjímajícího pocitu významnosti. Současně ale – přes všechnu tu společně sdílenou euforii a pocit důležitosti – jsme nezapomněli ani na zdravou závist vůči kolegovi, který se stal slavným.

Nebyla jsem výjimkou, možná jsem dokonce záviděla ze všech nejvíc, protože jsem byla nová a nikdo mě nebral vážně, byla jsem dočasný záskok. Možná to bylo opravdu proto, že mě nikdo za novinářku nepovažoval a že mě nebrali na vědomí o nic víc, než když jsem jim pod nosem cpala balíky papíru do tiskárny, že jsem se rozhodla dokázat, že nejsem méně schopná než slavný kolega. Nebo to byl Osud? Ten, na který nevěřím?

Ať už mě hnala má ješitnost nebo osud anebo pocit méněcennosti, skončila jsem každopádně jednoho dne večer v prázdné redakci u kolegova stolu a prohlížela jeho poznámky. Zaskočilo mě, že jich moc neměl. Okopírovala jsem si dva listy z jeho bloku, kde sem tam nějaká jména a čísla patřící ke kauze byla. Pak jsem si vytiskla všechny jeho články o tématu

a taky většinu textů z ostatních novin a časopisů. Když mi došel papír, zašla jsem k opuštěnému stolu v chodbě a doplnila zásobník. Z redakce jsem si odnesla slušný balík, převázala jsem ho provázkem, aby se mi cestou nerozsypal. Doma jsem četla. Celou noc.

Strup na hlavě jsem si únavou rozškrábala do krve, až začal mokvat a bolet, ale chtěla jsem pochopit, jak skutečný novinář pracuje, jak se správně odkrývají cizí příběhy. A byla jsem zklamaná. On prostě psal, co mu kdo navykládal. Po ověřování informací, o němž jako o mantře mluvil v televizi, ani stopa.

Ostatní novináři pak celkem drze přepisovali jinými slovy jeho články a vydávali je za své. Bylo to tak samozřejmé, že nemohlo jít o výjimku, žádné profesní kouzlo, nebylo na tom vůbec nic.

Byla jsem zklamaná. Každý, kdo se trochu víc snaží, musí být lepší, myslela jsem si. Sbírala jsem odvalu celý další den. Vítr se mi proháněl hlavou pod zaschlým strupem, zatímco jsem stála se zastupiteli brněnské části Lesná před novým dětským hřištěm, jež právě slavnostně otevřeli. Z nedaleké školky tam nahnali děti, aby byly fotografie dostatečně ukázkové.

V redakci, poté co jsem odeslala korektoruvi do počítače svou šest set znaků i s mezery dlouhou zprávu o bohulibé aktivitě brněnských politiků, jsem si do sluchátek pustila archiv televizního zpravodajství o bitýšské kauze. Na konci poslední, zhruba minutové reportáže o tom, že Julie alias Jorunn zmizela z azylové-

ho domu a bylo po ní vyhlášeno pátrání jako po unesené, reportér řekl, zatímco na obrazovce justiční stráž eskortovala Erika k výslechu, že tento strýc-tyran vedl dětský oddíl a jako dítě sám dlouhá léta do jednoho s názvem Termiti chodil.

Okamžitě jsem si vzpomněla na dívku, která ležela v nemocnici se mnou. Byly jsme stejně osamělé v těch kovových postelích s kanylami zapíchanými různě po těle a s hlavami bez vlasů. I za ní chodila rodina, ale míň než za mnou, nepravidelně. Přivolávala jsem vzpomínku na to, jak jsem ji viděla odjíždět na bílém vozíku k operačním sálům naposledy, a tentokrát se soustředila víc než na její oči na stín jejího otce, protože od něj jsem to slovo slyšela poprvé, pokud se nepletu. A pak od lékaře, který se o nás staral.

Jméno jejího otce jsem v telefonním seznamu nenašla, bylo to přece jen dávno. Dost možná se odstěhoval nebo dokonce umřel. Ale lékařovo jméno tam bylo, tak jsem si našla adresu a nasedla na tramvaj. Do Pisárek jsem dojela rychle. Skromný domek se zarostlou zahradou stál kousek od zastávky. Nevím, kde jsem v sobě vzala tu drzost, ale zazvonila jsem a uvedla se jako bývalá pacientka.

Zřejmě za to mohl údiv, který nedokázal skrýt, nebo radost, že mu konečně taky někdo přišel poděkovat, že se starý lékař neptal, proč se o Termity zajímám. Hned začal vyprávět a ukazovat fotografie syna se žlutým šátkem kolem krku. „A tenhle vedle něj je Erik,

no ano, je smutné, co se z něj stalo, a tady je Geronimo, byl jako jejich druhý táta.“

Dívala jsem se do širokého obličje s brýlemi na špici chlapeckého trojúhelníku. Dole v rohu, na okraji fotky stál ještě jeden chlapec, trochu stranou dynamické pyramidy z těl, ten kluk mi připadal také povědomý. Ukázala jsem na něj, ale lékař jen zakroutil hlavou – nezná ho.

„Ukaž,“ vzala mu z ruky fotografii jeho žena a znovu si nasadila brýle. „Já vím, kdo to je,“ vrátila obrázek manželovi.

Pak se zadívala na mě, tedy spíš na mé dlouhé vlasy a usmála se, obrátila se na manžela: „Sluší jí to, že?“

Poté si už jen stačilo ověřit, že je to, co jsem se dozvěděla a co bylo naprosto senzační – a to jsem zdaleka nevěděla, jak moc senzační to teprve bude, nedocházely mi všechny souvislosti, protože byly naprosto nepravděpodobné a nepochopitelné –, pravda, a dopátrat se, kde teď Geronimo je. Zabralo mi to zhruba týden.

Ptala jsem se takzvaných bývalých Termitů, kterým jsem na rovinu řekla, že znám Geronima z nemocnice, kde jsem ležela s jeho dcerou. Pomohlo, že jim mě bylo líto. Taky bylo dobře, že jsem neřekla, kde pracuju, což ovšem nebyla vypočítavost nebo strategie, nýbrž stud. Netroufla bych si v té době nikomu říct, že jsem novinářka, protože jsem se za ni nepovažovala. Pracovala jsem v redakci jako dočasný záskok, to je rozdíl.

Začal se přede mnou skládat jiný příběh než

ten, co všichni znali. Měl ještě mnoho trhlin, nedával mi smysl, nechápala jsem, o co jde. Tak jsem se zhluboka nadechla a k napsání svého prvního skutečného článku využila strategii slavného kolegy – ze své dost divoké dedukce jsem udělala fakt.

Nadechla jsem se zhluboka podruhé, zavřela oči a ťukla na klávesu Enter. Článek se odeslal editorovi, který ho odmítal vydat. Kdo by věřil elévovi, co najednou přijde se senzačním odhalením? Nezlobila jsem se na něj, tak trochu jsem s tím počítala, ale asertivně jsem trvala na svém. Dodnes nechápu tu drzost.

Nakonec, aby se mě zbavil, poslal text do Prahy, ať rozhodnou tam. Druhý den vyšel na titulní straně celostátního vydání. Byla jsem zkamenělá hrůzou. A pak paralyzovaná šokem, neboť má divoká teorie byla pravdivá. Díky mně se pohřešovaná dívka Jorunn našla v Oslu. Norská policie to den poté, co vyšel můj článek, potvrdila, a po ní i norský velvyslanec.

Vedení z Prahy mě okamžitě vyslalo do Osla. Mě. Udělat s Jorunn rozhovor. Poprvé v životě jsem cítila, že jsem něco uvedla do chodu. Valilo se to samospádem a mě to strhlo s sebou. Poprvé v životě jsem letěla letadlem. Čekala jsem, kdy mi exploduje hlava, kdy přijde konec, třásla jsem se, bála se, chtělo se mi na záchod, ale neodvážila jsem se ze svého místa po celou dobu letu vstát, nevěděla jsem, jestli vůbec smím létat, jestli mě to nezabije, slyšela jsem každé zaškobrtnutí krve, sebemenší změ-

nu tlaku, tiskla jsem zuby k sobě, aby nebylo slyšet, v jaké jsou křeči. Do bloku jsem si ochromeně čmárala otázky, jež položím.

Ale než jsme s fotografem dojeli z letiště Gardermoen do hotelu Bondeheimen, bylo po Jorunn znovu vyhlášeno pátrání jako po pohřešované. Zůstala po ní jediná fotografie, již norská policie stihla předchozí den udělat. Tu fotografii jsme okamžitě poslali do redakce. Když jsme druhý den ráno přistáli znovu v Praze, svítila v trafice jako otvírák ve třech různých denících.

Ono květnové ráno, kdy se myslivec Ivan Holý na své obchůzce zatoulal k chatě, u níž stála psí klec s dítětem, a spustil poplach, se Josef Krug převaloval ve více než dvě století staré manželské posteli v ložnici velkolepého bytu na Herrengasse v centru Vídně. Občas unaveně zívá, až z toho vrátnému o patro níž v recepci domu zavržala revmatická kolena.

Převaloval se nespokojeně, protože se mu ani trochu nechtělo jet odpoledne s majitelem bytu do vesnice Světla. Ta cesta ho vysilovala a navíc cítil, že ho v osadě pod štíty Alp už jen trpí, stejně jako tady ve Vídni. Jeho plán s Dítětem se táhl pomaleji, než dokázala zvládnout jejich víra, bylo mu jasné, že pokud se konečně něco nestane, tak v očích všech bude definitivně jen tluchubou a podvodníkem.

Znovu zívá, tentokrát jako potvrzení toho, že už mu na tom vlastně tak moc nezáleží, on věděl, že udělal maximum a teď jsou na řadě ostatní, on už se cítí starý, je unavený. Pohlédl oknem na fasádu protějšího domu, kde byly několikapatrové luxusní obchody, sledoval ve vyleštěném sklu výlohy polepené zlatými logy luxusní značky odraz nového dne.

Vídeň vstávala. Sem tam k němu přes zavřené okno dolehl klapot koňských kopyt doprovázený kodrcáním kočárových kol. Ani přes noc nebylo stanoviště koňských povozů před nedalekou bránou Hofburgu úplně prázdné, ale kolem sedmé se začali vozkové sjíždět, aby si dali společně v klidu ranní kávu v kavárně

Griensteidl. Krug vstal, otevřel okno a nasál ostrý koňský pach smíchaný s vlažným jarním vzduchem.

Jan Arnošt naproti tomu spal onoho druhého květnového rána tvrdě. Chrápal o několik ulic dál na severozápad, v podkrovním bytě, který před lety vedení Burgtheatru koupilo jako rozlehlý ateliér a přestavělo ho na tři garsonky, do kterých byli ubytováváni hostující herci, režiséři, scénografové. Jan Arnošt vibroval, jako by řezal kulatinu, hlavu zvrácenou nazad, jak mu upadl polštář na zem, když sebou v noci házel. Zvuk vyrážel ven dokořán otevřeným okýnkem vedle postele a ztrácel se nad hlavami ranních chodců v parku Sigmunda Freuda, kteří byli navzdory časně hodině a jarnímu datu v kalendáři oblečení téměř letně.

Josef Krug stál jen v trenýrkách u okna a přemýšlel o předpovědi počasí, již viděl předchozí večer v televizi a která slibovala za dva dny ranní mráz. Je to možné, když dnes má být stejně jako včera téměř čtyřicet stupňů nad nulou? – zamyšlený Krug si sáhl na nahé břicho a poškrábal se. Přešel od okna k posteli a od úvah o počasí k myšlenkám na jídlo. Párky s křenem a vejce do skla se mu jevily jako ideální volba. Sáhl po vyřezávaných hodinách na nočním stolku vykládaném slovinou, aby zjistil, zda už je čas vydat se do Café Central a posnídat s Janem Arnoštem. Spokojeně se posadil na kraj postele. Půl osmé. Natáhl se po hnědých manšestrových kalhotách, které nosil celoročně, a právě když si

zapínal knoflík v pase, pípla mu na telefonu zpráva.

Krug se zarazil. Zprávy mu nikdo neposílal. Všichni věděli, že nerad ta malá písmena luští a ještě s větší nevolí je svými silnými prsty píše. Podíval se na displej. Psalo mu Dítě. To ho znepokojilo ještě víc, neboť to mu zásadně jen telefonovalo, nesnášelo psaní zpráv stejně jako on. Otevřel zprávu, přečetl tři slova a nechápal. Pak mu však zatelefonoval jeden z jeho chlapců. Josef Krug jen mlčky poslouchal přeskakující hlas a byl ještě víc zmatený.

Když hovor skončil, okamžitě vytočil Erikovo číslo, ale ten právě s někým hovořil. Zavolal proto Janu Arnoštovi, ale i jeho telefon byl obsazený. Potom mu přišla další zpráva. Delší. Krug si sundal neexistující brýle a promnul si oči. A znovu zavolal Erikovi.

Ten den snídal Josef Krug na čerpací stanici na silnici z Vídně do Brna. Seděl naproti Janu Arnoštovi, který buď usrkával černý čaj, nebo tupě hleděl do papírového kelímku s horkým nápojem. Krug dožvýkal beze slova loupáček, položil Janu Arnoštovi ruku na předloktí a naklonil se k němu. Jan Arnošt apaticky poslouchal. Pak, utopeni ve svých myšlenkách, nasedli do auta, herec se chopil volantů jako robot a pokračovali v cestě.

Když přijeli za hodinu a půl do Brna, zaparkoval herec na prvním místě, na které v Pelligově ulici narazil. Bylo to na dohled domu, v němž sídlila kancelář doktora Lébla. Nečekali ani pět minut a z domu vyšel Erik, rozhlédl

se, a když objevil jejich vůz, nastoupil. Pověděl jim o ranní události všechno, co věděl. Tedy, pověděl jim, že jim říká všechno, co ví, ovšem Erik mohl říct skutečně téměř celou pravdu pouze Krugovi, před hercem to dost dobře nešlo. Plácal se tedy dokola v pár větách, dokud to Krugovi nedošlo a nepožádal herce, zda by mu někde nesehnal trochu vody, že je mu zle. Ale opravdu zle se mu udělalo teprve, když herec odešel hledat obchod a Erik mu řekl, co se skutečně stalo. Jen na Erika hleděl. A Erik zíral na něj.

Erik zradil Geronima. Ani jeden z nich to neřekl nahlas, ale svítilo jim to na čelech jako neonový nápis v nonstopu. Josef Krug by přísahal, že zdálky slyší Johanin chrochtavý smích. Protože Erik dal Johaně přednost. Především. Především. Podvedl Geronima kvůli mrtvé Johaně. A přece to byl i nadále jediný člověk, kterému mohl Krug věřit a musel na něj spoléhat.

Josef Krug nevěděl, co má dělat, jen mu bylo jasné, že nemají čas, a právě ten potřebovali získat. Jediný způsob, jak toho dosáhnout, bylo dostat Dítě z azylového domu. Co nejdřív. Jakmile si to uvědomil, jako by jeho rozpálené čelo přikryla stovka havraních křídel a zchladila ho. Pohodil hlavou, natáhl se k zadnímu sedadlu, položil bledému Erikovi dlaň na koleno a promluvil. Hovořil pomalu a krátce. Pak mluvil Erik. Věcně. Geronimo mu přitakával. Nakonec se slova zase ujal Josef Krug.

Když skončil, Erik jen mlčky pokýval hlavou

a vystoupil z auta. Ani se neohlédl, měl co dělat, aby se ubránil slzám. Geronimo měl pravdu, znovu se shledají, až bude vše napraveno. A to bude trvat dlouho a nebude to snadné. Cestou ke svému autu zaparkovanému o kus dál minul Jana Arnošta, jenž se vracel k vozu s lahví minerálky. Krug nyní položil svou dlaň pro změnu na hercovo předloktí, mluvil dlouho, pomalu a téměř neslyšně.

V den posledního představení v Burgtheatru v sezóně, tedy za devět dnů, si Jan Arnošt zabalí věci ve vídeňské garsonce a vrátí se do Brna. Svou dceru odveze k babičce, manželku naloží do auta a v noci zaparkuje u zastávky tramvaje v Králově Poli. Bude se potit strachem, když pár minut před jednou hodinou v noci kousek od něj zastaví mercedes a ze zadního sedadla se k jeho vozu rozběhne Jorunn.

Jan Arnošt zamíří na sever, přes Ústí nad Labem, které prosvítí ještě za tmy, do Drážďan, pak směrem na Hamburg do Dánska. Ve Fredericii vysadí po ostré hádce svou ženu, které se celý výlet s dívkou bude zdát podezřelý a nebude souhlasit s tím, aby Jan Arnošt dál všechno platil z jejich společného účtu, ani aby děvče cestovalo na pas jejich dcery; nikdy nebyla přátelství manžela s Krugem nakloněna a tohle bylo příliš.

A zatímco se jeho žena bude vracet vlakem do Brna, Jan Arnošt s děvčetem pojedou dál. Zastaví se jen v zátocě Horsenského fjordu, aby si herec zaplavoval v chladném moři a srov-

nal si myšlenky. Poté, sedě na břehu zabalený v osušce, zatelefonuje Krugovi. Po ukončení hovoru vytáhne SIM kartu z přístroje a hodí ji do moře. Podpatkem boty rozdupne telefon a vyhodí ho o kus dál po cestě do kontejneru.

Večer pro sebe a dívku sežene společný pokoj v penzionu na okraji Aalborgu. Dívku nechá spát na manželské posteli a sám si lehne na koberec na zem. Následující den přeplují trajektem do Kristiansandu a večer už budou ubytováni, každý ve svém pokoji, v hotelu v centru Osla. V hotelové restauraci si Jan Arnošt u stolu s výhledem na ulici sní sám – dívka jíst odmítne a zamkne se na pokoji – sendvič s lososem a vejci.

O několik dní později se podaří norské policii naši dvojici vyfotografovat – Jan Arnošt se na poslední chvíli otočí k objektivu zády –, když se Jorunn přijde sama dobrovolně ohlásit na stanici. To bude poslední den, kdy někdo spatří dívku jménem Jorunn Jervinen.

Vážená paní komisařko, děkuju, že jste mi to umožnila místo výsledku napsat. Nedokážu o tom mluvit. Tolik to bolí. A tak moc se za to stydím.

Ema ležela na železné posteli v cele ve vazební věznici v Brně, jen pár kilometrů od domu, kde ještě nedávno bydlela se synem a Julií. V temně modrých teplácích, šedé mikině, na nohou bavlněné ponožky. Zírala na strop a viděla sebe samu, jak kráčí ulicemi města z práce domů. Unavená, vysílená, ale odhodlaná. Dělala to nejlepší, dala ze sebe všechno, zapřela se, přes slzy, bolest, odmítání, přes hory a přes doly, přes řeky a přes lesy, překonávala jednu překážku za druhou a neohlížela se, aby nezkaženě, ale aby mohla mít obě děti, které milovala, které ji potřebovaly stejně jako ona je.

Nepochybovala o tom, že je milující matkou. Syn pro ni znamenal vše, s příchodem budoucí adoptivní dcery pak její mateřská láska ještě víc zbytněla. Ema roztáhla ruce, až se hřbetem pravačky bouchla o zeď cely, což ji vrátilo zpět do situace, jíž nerozuměla. Tohle přece nemůže být skutečné. Položila si obě dlaně na hrudník, tam, kde cítila bodavou bolest, a pomalu si sedla. Rukama úzkostlivě držela střepy, jež zbyly z jejího srdce, jinak by se z ní vysypaly a ona by se rozpadla na drť spolu s nimi. Proměnila by se na prach, který lhostejná služba tvořená jinými vězeňkyněmi smete večer koštětem na hromadu k jinému odpadu.

To byla Ema. Odpad, nejnižší stupeň lidské

existence. Takovým, jako je ona, se po vynesení rozsudku a přestěhování do skutečného vězení dějí ty nejhorší věci, řekly jí hned po přijímací proceduře na ošetřovně, kde jí píchli uklidňující injekce poté, co hlavou zkusila prorazit zamřížované okno a vytlouct si mozek.

„Tak snadno odsud neutečeš,“ zasmála se lékařka.

Ema nic nechápala. Nerozuměla tomu, co jí říkala netečně tichým hlasem její právní zástupkyně, již najali její rodiče. Zírala prázdně na dopis od Erika, který jí advokátka na odchodu předala. Neustále dokola se ptala, proč není se svými dětmi a netušila, co na její otázce všechny popuzuje. Poprvé v životě cítila, jak páchne nenávisť. Všichni kolem ní ji jejím směrem vylučovali, byla v jejich dechu, potu, obklopovala jejich těla jako silové pole. Ten zápach jí štípal v očích i v hrdle.

Vážená paní komisařko, přečetla Ema těch pár slov, která zatím dokázala do linkovaného bloku propiskou napsat. Už jen samotné slovo *komisařko* jí rozvibrovalo tělo. Zvrátila hlavu dozadu, až jí křuply obratle. Chtěla zařvat jako zvíře, kterým podle všech je, ale ani to nedokázala, rozkašlala se, narovнала hlavu a s pláčem polkla slinu.

Zaslechla vrzat kovová kolečka vozíku, na kterém se rozváželo jídlo. To byly její hodiny. Místo budíku a slunce měla den seřizený podle toho, kdy jí okýnkem ve dveřích prostrčí táč s jídlem. Nejdřív se na ní zastavily oči dozorkyně, přeběhla po Emě pohledem s největ-

ším možným nezájmem a obkroužila očima celu. Pak ustoupila stranou, aby vězenkyně, jež měla ten den službu, mohla Emě podat plastový tác s vařenými bramborami, dušenou mrkví s hráškem a kousky masa a miskou s broskvovým kompotem.

Emu položila žlutý otlučený tác na stůl vedle bloku s propiskou. Některá jídla se zase tak moc nelišila od obědů v kantýně úřadu, což bylo pro Emu překvapivé zjištění. Vždy předpokládala, že ve vězení se lidem v jídle běžně svíjejí v provokativním tanci červi a k tomu jim svítí plíseň. Ale místo červů ji čekalo stejně rozvařené a univerzálně ochucené cosi, co si zvykla samozřejmě jíst už jako žákyně základní školy.

Jídlo bylo pro Emu paradoxně tím, co ji ve vazbě udržovalo přičetnou. Hrudky brambor tvořily nit vedoucí skrze tlusté zdi a mříže do jejího pravého života, který jí byl nyní odpírán. Když automaticky polykala mrkev, dokázala se přenést i přes fakt, že nepíše jen tak nějaký dopis, nýbrž vlastní výpověď policejní vyšetřovatelce, výpověď plnou nevypověditelného.

Svoje děti miluju nade vše, vždycky to tak bylo. Nechtěla jsem nic jiného než jim dopřát domov. A fungující rodinu a zázemí plné lásky. Je to všechno nedorozumění. Prosím vás, spojte se s mým bratrem Erikem a on vám dá kontakt na profesora. On mi posílal pokyny, ten profesor, co mám přesně dělat. To je to, z čeho mě dnes obviňujete, ale přitom on mi to napsal, že to musím udělat.

Musela jsem být přísná, protože jinak by Hon-

zík skončil v pastáku. To jsem nechtěla. Nevím, kde jsem ve výchově udělala chybu. Vždy to byl hodný, poslušný a kamarádský chlapec. I když k nám začala chodit Jůlinka, hezky si s ní hrál a pečoval o ni, aji když byl mladší. Jůlinka je ale velmi vážně nemocná a vyžadovala čím dál víc péče. Abych jí mohla pomoci, požádala jsem své rodiče, aby si k sobě na pár týdnů Honzíka vzali. Honzík byl u nich spokojený. Rodiče ho chválili. Ale bohužel začal žárlit a postupně jsem se dovídala, že Jůlinku bije. Někdy do ní prý kopal. Dozvídala jsem se to náhodou. Jednou na ni měl Honzík dokonce čurat. Byla jsem z toho nešťastná. Ale bratr našťestí zná profesora, co se problémovým dětem věnuje. Je z Německa. Erik mu napsal, co Honzík dělá, a pan profesor mi poslal instrukce, jak jeho chování zase spravit. Pan profesor napsal, že prý jde o závažnou poruchu chování a že pokud se na tom hned nezačne pracovat, skončí Honzík v diagnostáku. Vážená paní komisařko, co přesně jsem měla dělat, vám teď nedokážu napsat. To, co jsem dělat musela a co mně napsal profesor a s čím mně Erik pomáhal. Bylo to pro mě stejně hrozné jako pro Honzíka. Plakala jsem, nemohla jsem hodně z toho udělat, ani když mi Erik dal prášky na posílení nervů. Nedokázala jsem to. Kvůli té mé slabosti a nedůslednosti jsem to zkažila. Protože jsem to nedokázala udělat, ztratila jsem obě své děti. Ale, prosím, věřte mi, když vám píšu, že jsem to všechno dělat musela. Ani spát jsem nemohla. Pořád jsem měla nějaké úkoly. Aby se Honzík a Jůlinka měli rádi a mohli jsme všichni být spolu. Svého syna

Honzíka miluju, aji Jůlinku. Nikdy bych jim neublížila. Děkala jsem všechno jen pro děti, abych Honzíka zachránila před ústavem.

Emá dopis podepsala a složila do obálky, nedokázala ho po sobě přečíst. Ráno ho odevzdá službě. Pak přijde právnička a řekne jí o zmizení Jůlinky z azylového domu. Emu popadne běs, noční můra se stane skutečností – nedokázala holčičku ochránit. Odvezou ji na psychiatrii, kde po nezadržitelném pláči, křečích a hyperventilaci přizná lékařce pravdu o své adoptivní dceři, tedy že je ve skutečnosti sirotek z Norska jménem Jorunn, kterého zneužívali obchodníci s bílým masem. Lékařka dá Emě další várku léků a pacientčiny bludy zapíše do zprávy. Vyšetřovatelé si s tím nebudou vědět rady.

Červen je v Norsku možná ten vůbec nejhezčí měsíc. Mnozí si to myslí spíš o červenci, kdy teploty běžně atakují hranici třiceti stupňů nad nulou, ale pro Jana Arnošta byl kouzelným měsícem červen. Byl norským červnem zaskočen.

Na severu má být zima. Tak to má být i v létě, tak je to jediné správně. Nikdy o tom, že na severu jsou letní měsíce v lepším případě vlažné, ani na vteřinu nezapochoyboval, proto raději vždy mířil na jih, za teplem, a zatím – poposedl na sedadle řidiče, aby propoceným zádům přilepeným ke koženému opěradlu umožnil krátký nádech a průvan.

Měl z té cesty na sever, tak narychlo a ještě s problémovým pasažérem, strach. Severské léto ho však odzbrojilo, otupilo jeho podezřavost a téměř zaplašilo paranoiu, jež se mu usadila za krkem poté, co si manželka s hlasitým supěním vytáhla z auta svůj kufr a se slovy, že to rozhodně nedopadne dobře a že si Jan Arnošt koleduje o superprůsvih, odjela zpět domů.

Herec zaparkoval na nábřeží a pokoušel se odhadnout, kterým směrem je hotel Bondeheimen, kde s Jorunn bydleli. Oslo se mu zdálo být přátelsky malé. Severské Brno, pomyslel si, když stál ráno na terase horské chaty Frognerseteren na kopci nad osloským zálivem. Hned si v Oslu připadal líp, jak se díval s hrnkem čaje z vyhlídky starobylé kavárny dolů na město.

Cítil se téměř domácky i teď, poté co se vrátil dolů do centra města a lehkým krokem

bloumal s mořem za zády ulicemi plnými kaváren obsypaných lidmi v šortkách a letních šatech. Na náměstí u parlamentu si koupil v jednom z mnoha stylových dřevěných stánků papírovou misku plnou jahod. Ani ty tady v takovém množství nečekal. Jahody byly všude, i maliny. A káva. Tak hustou síť kaváren nemá snad ani Vídeň, uvědomil si překvapeně.

Sedl si na barovou stoličku v kavárně s malou pekárnou. Jen ho mírně popouzelo, jak strašně draho v Norsku v porovnání se zbytkem Evropy je – ten výlet začínal ohrožovat jeho úspory – a že se mu zatím nepodařilo objevit místo, kde by mu udělali klasické krátké italské espresso. I teď, přestože si objednal espresso s mlékem, mu číšník přinesl čtvrtlitrový hrnek po okraj plný hnědého čehosi – jinak to Jan Arnošt nedokázal nazvat než obarveným horkým mlékem.

Zakouzl se raději do skořicové rolky a okamžitě číšníkovi odpustil, do jazyka ho příjemně zaštívalo nezvyklé koření. Bylo to krásně pálivé a sladko-slané a hebké a křupavé současně. Herec vydechl voňavý obláček, usrkl z hrnku a znovu se zakouzl. Opřel se zády o provizorní bar podél venkovní zdi domu a díval se na lidi.

Neměl nejmenší tušení, co dělá dívka. Brzy ráno ho vyděsil telefonát od manželky, která mu plačtivým hlasem oznámila, že se v Česku ví, že je uprchlé děvče v Norsku. Právě to prý vyšlo v novinách. Pak vzdychla, ani se nezeptala, kdy se Jan Arnošt vrátí, a zavěsila. Než ale

stihl zpanikařit, ozval se mu právník a řekl, co je třeba udělat, že s tím odhalením sice nepočítali, ale zvládnou ho. Je dobře, že jsou od všeho tak daleko. Norsko prý byl dobrý nápad. Lébl mu taky uklidňujícím hlasem, který se z přístroje šířil po hotelovém pokoji a mírnil napětí ve vzduchu kolem herce, oznámil, že má s dívkou jít odpoledne pohřešovanou přihlásit na nejbližší policejní stanici. Jan Arnošt s tím nesouhlasil, ale jeho slovo nemělo žádnou váhu.

Stejně tak byl Jan Arnošt proti cestě na sever, a přece ji podnikl. Taková hloupost, jet s dívkou tam, odkud utekla, přece je z Norska, v Norsku otročila pro obchodníky s dětskou prostitucí, nebo ne, ptal se Jan Arnošt Geronima, když se, poté co přinesl Krugovi vodu, v autě pod Špilberkem dozvěděl, co se po něm žádá. Ke všemu je děvče vážně nemocné, co když tak dlouhou cestu nezvládne, rozčiloval se herec dál. Neměli by ji raději odvézt do Alp, tam bude mezi přáteli, ti už ji ochrání, oni a Světlo, když my jsme to nedokázali. V té chvíli byl Jan Arnošt rozzlobený. Nechápal, co se přesně stalo, co je to za šílenost s tím týráním a zneužíváním. Není to náhodou pravda? A jak se mohl někdo o existenci Jorunn dozvědět, když on sám udělal téměř nemožné, aby získala novou identitu a mohla v klidu žít v nové rodině? Ale Geronimo měl plán, v něm bylo červenež zakroužkované Oslo. Tak jel Jan Arnošt do Norska.

Co se to vlastně tam, jak se to vůbec jmenu-

je, Bitýška, ano, co se tam stalo, co se událo, že on musí být na útěku s děvčetem, po kterém pátrá policie? Já jsem přece nic špatného neudělal, málem vykřikl se skořicí na rtech na procházejícího číšníka, ale včas se zarazil a opětoval jeho úsměv, posunkem si objednal ještě jednu sladkou rolku a strčil do úst poslední kousek té první... To by jako odpověď mohlo stačit.

Jan Arnošt už zase dělal, co se mu řeklo. Hrál roli, již pro něj někdo napsal, byl z obliga, tak zní fráze, již chtěl věřit. Přesto se cítil ztracen, když se zadíval na krvavě rudé jahody. Znovunabytá pohoda získaná snídaní na Frognerseterenu a výhledem z kopců Holmenkollenu byla pryč. Soucítit s dívkou, chtěl jí pomoci, ale Jorunn byla vlastně v Norsku doma – i když podle toho, co mu bylo známo, to byl domov značně hororový –, zatímco on se pohyboval v cizí zemi a napomáhal útěku pohřešované nezletilé, takže je na tom mnohem hůř než ona, o tom byl přesvědčen.

Zaplatil, druhou rolku zabalil do ubrousku a spolu s jahodami si ji nesl do hotelu. Auto nechal zaparkované na nábřeží. Jít odpoledne na policii se mu ani trochu nechtělo, co když ho zadrží? Sledoval bílou podrážku anonymních sandálů na opálených ženských nohou, jdoucích po chodníku před ním, jako by ho vedly na porážku. Cítil, jak horko leptá povrch jahod, jak se šťáva odpařuje a jejich naducaná lesklost okorává. Krk ho páлил od prudkého slunce.

Už viděl prosklené dveře hotelu i hlavy za sklem restaurace. Vyjel výtahem nahoru do pokoje, odložil svůj nákup, ujistil se znovu – po kolikáté už od chvíle, co opustil kavárnu? –, že se blíží určený čas, vyzvedl ve vedlejším pokoji mlčky dívku a zavěsil se pro změnu na její party, ona prý ví, kam jít. Nyní ho tedy vedla Jorunn, její plátěné tenisky znaly směr. Neptal se odkud ani proč, neptal se na nic, šel a vůbec nevěděl, co se bude dít.

Geronimo i právník mu řekli, že dívka ví, co má dělat, což mu připadalo šílené. On neví nic a má strach, a to je dospělý. Jedenáctiletá – uvědomil si, že nezná přesný věk dívky, ani netuší, kdy má narozeniny –, traumatizovaná a všemi v Norsku zrazená dívka to má zvládnout za oba. Tomu nedokázal uvěřit, to byl nesmysl, a tak se jeho úzkost z nadcházejících minut a hodin s každým krokem prohlubovala, nedokázal však udělat nic, čím by se blížícím se událostem, ať už měly být jakékoliv, vyhnul.

Když přešli další ulici a tramvajové koleje, začaly se mu dělat mžitky před očima. Jako přes tlusté sklo vnímal, že vstoupili do moderní prosklené budovy plné uniforem, že dívka začala mluvit norsky a její slova odstartovala horečnatou činnost, jež vyústila v její hysterický řev, kopání kolem sebe, pláč a nakonec skok kolem hercova krku. Vyděsila je všechny včetně Jana Arnošta natolik, že jí policisté raději slíbili, že může se svým doprovodem zase odejít, že ji neodvezou rovnou na sociálku. Ale Jan Arnošt musel, poté co si okopírovali jeho

pas, podepsat dokumenty, v nichž se zavázal, že dívku následující den přivede na pohovor – nyní je za ni oficiálně zodpovědný, než se rozhodne, co s ní dál. Každopádně děvče nesmí opustit Oslo. Zapsali si adresu jejich hotelu a důrazně mu anglicky připomněli, co ho čeká, pokud dívka následující den nepřijde. Pak Jorunn vyfotografovali, z Jana Arnošta jsou na snímku vidět záda.

Do hotelu se naše dvojice vrátila stejně mlčky, jako z něj odešla. Jorunn hned za rohem policejní stanice pustila hercovu ruku, kterou hystericky svírala od okamžiku, kdy se Janu Arnoštovi dívku podařilo sundat ze svého trupu, kolem něhož se na stanici obtočila jako krajta rdousící svou kořist; tak si připadal.

Po návratu do hotelu se zavřela ve svém pokoji. Jan Arnošt se složil na pokraji hysterického záchvatu na postel. Bylo mu líto, že se jim dívku nepodařilo zachránit, že nyní je zpět ve spárech systému, který ji zneužíval, ale on už se tím nechtěl dál zabývat, neměl na to sílu. Toužil být co nejdříve zpátky doma, víc stejně udělat nemůže. Podle původních instrukcí prostě druhý den z Osla odjede. Svůj díl pomoci splnil, tak mu to Geronimo právě opakoval do telefonu, a z toho, že si ofotili jeho pas, si prý nemá nic dělat, to je pouhá formalita. Když odcestuje, nic mu nehrozí. Následující den musí přijít na pohovor dívka, ne on. Herec se po telefonátu jakž takž zklidnil.

Jana Arnošta zatím ten ne zcela dobrovolný výlet stál už víc než polovinu rodinných úspor.

Přemýšlel, co řekne po návratu ženě, jak jí to vysvětlí. Byl rozhodnutý – když už to stejně prasklo – přiznat jí všechno, vylíčit jí příběh norského sirotka pravdivě, včetně role jejich vlastní dcery, jež se za Jorunn před českými úřady vydávala, aby dívka získala novou identitu. Byl připraven se kát, uznat vše, co bude manželka chtít, hlavně když bude zpět doma a vrátí se starý život.

Chtěl zpět zázemí, rodinu, svou klidnou existenci provinčně slavného herce, protože on je herec, ne dobrodruh. Vzrušení se oddával jen na jevišti nebo před kamerami, jinak potřeboval klid, stabilitu, jistotu, vizi správného života. To všechno, co mu kdysi Geronimo nabídl a dal, a nyní mu to bez mrknutí ospalého oka vzal. Herec byl ochotný podstupovat daleké cesty duchovní, ale žádné tisícikilometrové putování. To si nedomluvili, že se bude harcovat přes půlku světa, aby dopravil zbloudilý paprsek ke zdroji.

Jan Arnošt snědl jahody a skořicové pečivo. Zapil vše vodou z kohoutku v koupelně a sbalil si věci do cestovní tašky. Na chvíli se natáhl na postel, ale nezabral, tak se rozhodl užít si ještě trochu Osla. Vyšel z hotelu a vydal se doprava směrem k nábřeží se zaparkovaným autem. V jedné z postranních uliček vešel do malé kavárny.

Bylo po půl jedenácté večer, ale byla otevřená, jako ostatně mnohé podniky v Oslu. Vždyť slunce stále svítí a v podstatě téměř celou noc svítit bude. Kdo by v takový den chodil spát

a kdo by zavíral. Jan Arnošt si objednal espresso. Sám si z konvičky stojící na baru do dvou deci hnědé tekutiny cvrnknul pár kapek mléka, opřel se lokty o stůl a pozoroval přes ulici arabské bistro. Viděl do otevřené kuchyně, téměř cítil v puse na patře koření a česnek a mátu.

Netušil, jak dlouho nad kávou sedí, spal s otevřenýma očima, tak trochu jako Geronimo, uvědomil si pobaveně. Nekončící den ho mátl a současně hypnotizoval. Nechal vedle napůl plného hrnku se studenou kávou peníze a šel si koupit naproti pár kuliček horkého falafelu. Zhltl je dřív, než stihl dojít zpět do hotelu. Nad horním rtem mu koření vytlačilo skrze kůži pot, slané kapky se leskly, ještě když o chvíli později usínal, propadal se do zářící díry vedoucí zpět do jeho klidného života.

Ležel na zádech s roztaženýma rukama i nohama, aby ten pád brzdil. Na kraj jeho postele si přisednul holohlavý chlapec, okusoval si palec a zíral spícímu herci do pootevřených úst. Na koberci stál vedle hercovy cestovní tašky žlutý batoh, k přezce batohu byla přivázaná halogenová baterka a pouzdro s dalekohledem. Chlapec ještě chvíli na herce zíral, pak se stočil vedle spícího muže do klubíčka.

Jan Arnošt se do Brna nevrátil. Ve chvíli, kdy tvrdě usnul na posteli v malém útulném pokoji hotelu Bondeheimen v Oslu, se změnil plán a ten poslal herce na několik následujících týdnů za polární kruh.

Teď už byl Jan Arnošt po polárním exilu zase zpátky v Oslu, netušil, co má dělat, seděl v Burger Kingu na ulici Storgata a přes vůně smaženého a grilovaného jídla cítil i slanou těkavost blízkého moře, která už mu dávno nepřípadala příjemná. Zaslechl troubení trajektu a škulbl sebou. Na ty hluboké, táhlé, depresivní zvuky lodních píšťal si nedokázal zvyknout. Vyvolávaly v něm paniku.

Poslední dny mu bylo jasné, že ho nečeká nic hezkého. Byl o tom přesvědčen každý atom jeho unaveného těla. Herec přežíval v netečném očekávání dalších komplikací, nic jiného než problémy mu totiž tenhle zpropadený výlet na sever nepřinesl. Chlapce nechal v hotelu, samozřejmě jiném, než kde bydleli původně, tentokrát byli v apartmánech Anker, kus od centra, v jednom pokoji jako otec se synem.

Neměl sílu tomu spratkovi dokola nadávat za neohlášený třídenní výlet, který ho stál hromadu peněz a nervů, a tak si od něj odjel odpočinout na nábřeží. Klukovi bylo zjevně jedno, jaké zmatky působí, díval se na rozčileného Jana Arnošta jako na pitomce a dělal si dál, co chtěl, čím dál častěji na herce mluvil norský, takže mu dost dobře možná nadával a on na to nemohl ani reagovat. K tomu vše-

mu se už přes dva týdny herci nikdo neozval, neměl žádné instrukce, zprávy z Česka lapal na internetu a nebyl z nich moudrý. Sítila v něm jistota, že na něj všichni zapomněli, že už dávno nemá krytá záda.

Vztekle odstrčil zbylé hranolky a vyšel ven do slunce tak rozhodně, až ho do očí bodla vlastní energičnost. Rychle vytáhl z kapsy košile sluneční brýle a ukryl se za nimi. Kráčel po nábřeží, které už od minula dobře znal, mýjel zakotvené trajekty, tankery, rybářské lodě i luxusní jachty a plachetnice.

Na dohled Polárního muzea to na něj přišlo. Sevřel si dlaněmi obličej, otiskl své dlouhé prsty na skla brýlí, stál, chtěl zmizet, urputně myslil na Brno a na ženu s dcerou, na laskavou zatuchlost své šatny v divadle, na děsivé hlediště Burgtheatru, na zakouřenou kavárnu Alfa, na chlebičky, na čokoládou vonící cukrárnu... Všechno se to smíchalo v jednu hutnou kouli vzpomínek. Jakoby mu někdo zezadu vrazil do kolenních jamek klín – podlomily se mu nohy a ztratil stabilitu. Zapotácel se, máchal rukama, aby neupadl, vyvažoval hrozící pád.

Malátně došel k nejbližší kavárně a nekoordinovaně složil své tělo na hliníkovou židličku pod slunečníkem. Automatickým gestem si objednal kávu. Sundal si upatlané brýle, podíval se, kde vůbec sedí. Driv café, vyslovil zkusmo napůl pusu. Na stolku před ním přistála keramická miska s kávou s mlékem, velikostí i tvarem odpovídala hrnku, do kterého si jeho žena občas doma nabírala polévku. Ta vzpomínka

ho dorazila. Lítost a stesk se přelily přes okraj misky na podšálek, a než se stihly vsáknout do ubrousku, Jan Arnošt učinil rozhodnutí, po dlouhé době sám za sebe.

Koupil v kavárně čtyři kusy jablečného koláče, nechal si je zabalit do papírových sáčků a zamířil k zaparkovanému autu. Cestou si koupil kartu do mobilního telefonu. V pokoji měl ještě poslední přístroj z původně pěti, které mu tenkrát v noci na zastávce tramvaje v Brně předal doktor Lébl. Vedle dívky, telefonů a map dostal od právníka také instrukce, jak často má přístroje i se SIM kartami měnit, respektive ničit.

Jan Arnošt zaparkoval přímo před vchodem do apartmánů Anker. Vyběhl po rozvrzaných dřevěných schodech do druhého patra a kartou otevřel dveře pokoje. Chlapec tam nebyl. To ho sice zarazilo, ale už se rozhodl. Zabalil své i chlapcovy věci za pár minut. Zkušebně zavolal Krugovi, ale jak předpokládal, číslo bylo stále nedostupné. Tím spíš byl rozhodnut se okamžitě a co nejrychleji vrátit do Brna. Pokud to půjde, bude řídit nonstop, nic ho nemůže zastavit. Každému problému se líp čelí v domácím prostředí, chtěl za každou cenu domů. Vytkal číslo manželčina telefonu. Jeho žena hovor přijala. Byla to radost, v jakou Jan Arnošt doufal. Je to za nimi, ať už to bylo cokoliv, končí to. Přijede domů, předá chlapce komukoliv, říká rozhodně ženě, která netušila, o jakém chlapci mluví. Vysvětlím ti to pak, všechno se spraví, sliboval.

Když hovor ukončil, nahlas se zasmál. Jediné, z čeho ho občas brněly zuby, bylo vědomí, že zrazuje Geronima. Sáhl si na bradu, jako by tlak zubů mohl přes kůži cítit. Ale Geronimo se mi neozývá, nikdo se mi neozývá, takže to není zrada, prostě nevím, co dál, jsem jenom člověk, já nejsem vyvolený, na rozdíl od jiných, říkal si v duchu, tedy jsem vyvolený, ale jako herec, to ano, tento dar mám.

Do jeho úvah zabouchal na dveře chlapec. Kšiltovku držel v ruce, takže mu holá lebka svítila jako bledá sestra horkého slunce. Herec mu bez otálení řekl, že za pár minut odjíždějí, jen co dole zaplatí, sbaleno už mají. Hoch neprotestoval, což herce zarazilo. Stáli tam na jednu proti sobě jako dvě sochy, téměř bez výrazu. Vysoký muž a drobný chlapec. První se pohnul kluk a rozbil vlnou, již vyslal do prostoru vzpurným pokrčením rameny, nehybné očekávání. Pak to šlo ráz na ráz. Zrcadlo v koupelně apartmánu bylo ještě zamlžené po rychlé chlapcově sprše, když Jan Arnošt hnál auto na výpadovku na Drammen.

Než však stihl projet na semaforech před nájezdem na obchvat na zelenou, zablokovalo mu cestu policejní auto. Překvapením mrkl a bylo tam druhé. Motor zdechl, jak herec prudce sešlápl brzdový pedál a zapomněl vyřadit na neutrální. Neměl čas, musel mávnout pravou rukou k zadním sedadlům, aby dal chlapci znamení, že má zalézt pod deku a nehybat se. Tentokrát Janu Arnoštovi pot vyskočil nejen nad horním rtem.

Na jeho vůz se ze všech stran sesypali ozbrojení policisté, v uniformách i bez nich, křičeli norský a anglicky. Ale herec, který jinak ovládal angličtinu téměř stejně slušně jako němčinu, jim nerozuměl. Chápal jen, že tohle je konec. Takhle přesně vypadají záběry ve filmech a seriálech, kdy je sečten padouchův osud. A v tomto kuse byl padouchem on, to bylo zjevné. Chtěl doufat, že jde o omyl, ale kámen, jenž se zvolna pohupoval na řetězu, jímž měl najednou omotané plíce, těžknul. Jan Arnošt sípal, lapal po dechu, ztrácel zbytky naděje.

Na herce zamířila kamera. Její hladová čočka ho ťukla mezi oči, svět se začal točit jako centrifuga. Ze zadního sedadla se ozval křik. Byl to jakot dívky, jenž se během vteřiny změnil v hlas dospělé ženy. Jana Arnošta to nepochopitelné odhalení rozseklo vejpůl. Ječící ženský hlas mu projel tělem podél páteře jako samurajský meč – alespoň tak si to představoval; ostří tak tenké, že tělo necítí svou smrt, bolest má zpoždění a i mozku chvíli trvá, než si přizná, co duše pochopila v okamžiku, kdy čepel zavýskla ve vzduchu radostí, že se konečně znovu ponoří do života.

Ještě nevěděl, že už ví. Zatím to zjištění, jež vyvrátilo jeho život i s kořeny, bloudilo panikařícím potemnělým mozkiem, ztrácelo se v záhudných záhybech nečekaných výbojů myšlenek. Jan Arnošt zažíval zradu, ale spíš to cítil, než chápal.

Ječící osoba s hlasem Johany Krugové hodila ze zadního sedadla po šokovaném herci pytel

nenávisti, který se nárazem do hlavy roztrhl a s nesnesitelným zápachem se mu vylil na obličej. Jan Arnošt se pozvracel naštěstí právě v okamžiku, kdy kamera přeostrčila na řvoucí osobu v zadní části vozu.

Díval se skrze skleněné slzy, jež mu rozřezávaly oči i tváře, na boty, z nichž pomalu odkapávaly zvratky. Pocítil absurdní vděčnost, že ho kamera právě nezabírá, protože měl okno, neznal text, vypadl z role, nikdo mu nenahodil, náповěda nebyla na svém místě. Hercův mozek přestal fungovat. Myšlenky zakopávaly samy o sebe, o navzájem se škrťící možnosti, o omdlévající nápady.

Byl to tichý, nehybný chaos, kdy dynamika vnitřních dějů nabírala, nikým neviděna a netušena, apokalyptických rozměrů. A čím děsivější byla páchnoucí tlama nezvratnosti, jež herce polykala, tím apatičtěji reagovalo jeho tělo. Jan Arnošt se změnil v pozvracenou sochu, v karikaturu sebe sama, a nakonec skončil v cele předběžného zadržení jako nedotazovaná skica.

Určitě si to vybavíte, alespoň někteří z vás. Byly toho plné zprávy. Záběrů Jana Arnošta a chlapce při zásahu policie v Oslu. Jan Arnošt se najednou ocitl v naprosto nečekané, skandální roli, což jeho příznivce a fanoušky rozrušilo.

Jelikož policisté s hercem v autě nenašli hledanou dívku, nýbrž nezletilého hochu, a ten ohlásil, že je mužem, vydávajícím se za jeho otce, zneužíván, okamžitě znovu ožila teorie mého kolegy z novin o síti pedofilů obchodujících s dětmi. Jan Arnošt měl štěstí, že než legenda o pedofilovi z českých médií doputovala do těch norských, vše se objasnilo a on byl po několika výsleších ani ne po osmačtyřiceti hodinách propuštěn.

S cejchem pedofila by na něj nečekalo tak rychlé propuštění, ale dost pravděpodobně dlouhá vazba, což by vzhledem k jeho povaze a tělesnému ustrojení mohlo dokonce skončit i nejhůř, no ano, tím se myslí jeho smrtí. To herci řekl o pár dnů později, poté co se ponížený a odepsaný Jan Arnošt vrátil domů, téměř rozjařeně jeho nový právník, protože Lébl mu nebral telefon. Podle svého nového advokáta měl herec zatracené štěstí. Přímo štěstí v neštěstí, vtipkoval právník a vůbec mu nevadilo, že se jeho klient nesměje s ním.

I když to Jan Arnošt nedokázal vidět, opravdu měl svým způsobem štěstí v neštěstí – a pak že jsou fráze nicneříkající. Hercovo štěstí se jmenovalo Johana Krugová. Promlouvalo jejím

nejistým hlasem z těla dítěte – přepisy Johani-
ných výslechů se čtou jako parodie na přičet-
nost. Pobývala tak dlouho v dětském těle a my-
sli, že se naplno vrátit nedokázala. Kus Johany
byl definitivně fuč.

Prvních pár hodin nechtěl přiznání Johany
Krugové nikdo věřit. Protože pokud se třiceti-
letá žena dokáže úspěšně několik let vydávat
za dítě a téměř se jí podaří nechat se oficiál-
ně adoptovat, musí být něco špatně. Vlastně
téměř všechno je špatně. Kolik ji vidělo léka-
řů? – ptali se rozrušeně lidé. Kolik psycholo-
gů a jiných odborníků? Kolik učitelů a kolik
policistů? Kolik inteligentních lidí napálila ta
podprůměrná, tuctová a dávno mrtvá žena?
A proč? Proč?

Johanino přiznání ukončilo policejní pátrání
po norském sirotkovi Jorunn a po týraném
chlapci Jonnovi a odstartovalo závody ve vy-
mýšlení extravagantních teorií a v obviňování
se navzájem. Sociální pracovnice útočily přes
médiá na neschopné lékaře, kteří buďto od-
flákli svou práci, nebo jsou nekvalifikovaní.
Lékaři ukazovali prstem na psychology a poli-
cisty. Ti zase na učitele, kteří nepoznají dítě
od vysokoškolsky vzdělané ženy. Učitelé kopali
do právníků, soudů a ombudsmana, že je do
toho namočili, že jim věřili.

Každý, kdo se kolem Jorunn a bitýšské kauzy
mihnul, byl někým přes médiá zostuzen a ná-
sledně přehodil možné pochybení dál na něko-
ho jiného. Urputně se hledal viník toho těžko
uvěřitelného skandálu a hlas lidu se nakonec

shodl, protože se dobrovolně nepřihlásil žádný obětní beránek, jenž by se veřejně přiznal k selhání, že vinu s velkým V nese Ema. Žena, jež nemá právo říkat si matka, zvrácená a úchylná Johanina milenka.

Není možné, co se stalo, je to příliš nepravděpodobné a hlavně nepochopitelné... Ti lidé musí být do jednoho šílení, takové věci se v normálním světě nedějí, tohle je výplod chomyslných jedinců, kteří patří do ústavu, že ano? Oči na mě upíralo čím dál víc lidí.

Po sérii článků jsem začala být považována za arbitra pravdy. Protože to já jsem jako první napsala, že Jorunn je v Norsku, to já jsem popsala, jak měla být adoptována Emou na falešné dokumenty, to já jako první spekulovala – ovšem novinářovy spekulace jsou brány jako fakt –, že by uprchlá dívenka nemusela být tím, za koho je vydávána. To v mém otvíráku jste si vůbec poprvé přečetli, že Julie alias Jorunn nikdy neexistovala a že ji nikdo netýral. Ani Ema, ani Erik, ani nikdo jiný.

Já první jsem vydala seznam všech, co se s Jorunn setkali a nepoznali, že jsou podvedeni, dokonce jí pomáhali za hranicí zákonů. V mém textu poprvé zazněla jména doktora Lébla, Jana Arnošta, ombudsmana, krajského hejtmana, soudce a Josefa Kruga v jednom souvětí. Všichni se mě ptali: Proč? Málem jsem kývla na pozvání do televizní debaty. Proč? A taky: Jak?

Vidím před sebou i dnes všechny ty dychtivé obličejy v redakci. Každý zvlášť se mě – tu na

chodbě, jindy v kuchyňce nebo před toaletami – kolegové ptali, jak to bylo doopravdy. Vážně jsem s nimi mluvila? I s Johanou? Jaká je? Co Ema? Provozovala s Johanou sadomaso? Co Honzík? Kde je Krug, kam zmizel? Je homosexuál? Vede síť pedofilů převlečených za skautské vedoucí? Je Erik jeden z jeho dětských milenců? Co bude s Janem Arnoštem, dá mi rozhovor? Napíšu o tom ještě? Budu v těch textech pokračovat? Je toho víc? Musí toho být víc. Všichni po mně chtěli další a další věty.

Co jsem uveřejnila, stalo se pravdou. Chtěli to po mně, tak píšu. Já, která jsem za své články o bitýšské kauze získala opakovaně novinářskou cenu za nejlepší reportáž roku, vám nabízím příběh, který jste doposud znali nasvícený ostrým bodovým světlem – mým novinářským reflektorem –, přeexponované výseče téměř beze stínů. Když se scéna zalije prudkým světlem shora, zůstanou pod postavami malá slepá místa, jejichž hloubku lze jen stěží odhadnout. Teď se ale obraz zaplňuje, a tedy i mění, stejně jako se mění kulisy a kostýmy, objevují se nové souvislosti, jiné pravdy, přicházejí další otázky a pochybnosti. Víte, kdo ten obraz maluje, znáte mě, přesto slyším, že se ptáte, zda mi můžete věřit. A proč byste najednou neměli, když jste brali jako fakt vše, co jsem napsala dřív, co vyšlo na tenkém novinovém papíru podepsané mým jménem?

Věřili jste mi všechno od titulku po poslední tečku. Neboť věřit nahradilo myslet. Věřit tak, jak věříme dnes, neznamená důvěřovat něko-

mu, koho dobře známe, znamená to bezmyšlenkovitě přejímat názory od kohokoliv, kdo je kýmkoliv dostatečně hlasitě označen za autoritu. Jenže člověk nikdy není tím, za koho se považuje, a tak přejímá názory a myšlenky, jež potvrzují jeho pomýlení. Spirála omylů a nepravd a nemyšlení je roztočena, a na tomto základě pak člověk soudí a odsuzuje. Teprve až mnohem později snad i porovnává a přemýšlí, nenávidí každého, kdo s ním nesdílí jeho pravdu, která je přece jediná správná – pravda je jen jedna, ať žije Jediná pravda, hurá! To si myslí ten, kdo si je sám sebou a svým světem jistý, nepochybuje, a tedy nepřemýšlí, vždyť když je pravda jasná, nač myslet, stačí věřit.

Věřit je přece nesnesitelně snadné. Umožňuje to člověku vzdát se zodpovědnosti a hodit ji jako těžký kabát na ramena toho, komu takzvaně věříte. Ten, kdo jako první nahlas něco říká, ten za všechno může, připíše se mu na vrub případný omyl nebo dokonce lež, jde to na jeho triko. Copak jsme my čtenáři, posluchači, diváci, občané, zneužití účastníci dějů mohli vědět, že jsme taháni za fusekli? Hanba! A ještě jednou hanba, fuj!

Přesně tak se vztekal a u toho rozčileně mával rukama doktor Lébl, když jsem před něj jednou v podvečer kladla na stůl nová fakta. Zlobil se. Svůj hněv však nevztáhnul na sebe, ale okamžitě ukázal na toho, kým se cítil obelhán. Jako by věřit někomu bylo nepsaným právem každého, jako by ten sám akt, že věřím, snímal vinu z pomýlení. Věřit je dobré.

Věřit je správné. Stejně jako Lébl se na mě obořil i hejtman, ombudsman, psychologové i lékaři. Jan Arnošt do telefonu přímo zuřil. Bývalí Termiti se semkli a uzavřeli. Policisté mi po dvou větách zabouchli před nosem dveře služebny.

U všech mé otázky probouzely hněv na někoho jiného. A potom také na mě. Byla jediná výjimka: Ema. Přitom ona mohla své selhání svést na druhé. Její právnička jí to radila. Nepřijmout plnou odpovědnost, ale drásat si tvář jako zneužitá oběť, to mohla být její cesta z vězení, na svobodu, mohla ze sebe setřást ta strašlivá obvinění, část viny i činů, jež byla nucena spáchat. Protože bylo na koho ukázat. Ovšem Ema se jako jediná rozhodla vinu přijmout. Coby součást pokání. Teď už to musím dopovědět, i když vím, že vás to možná popudí: Ema se jako jediná zachovala statečně.

Když jsem to řekla doktoru Léblovi, poté co jsem se vrátila z vězení, kde jsem Emu navštívila, abych s ní udělala rozhovor, řekl mi, že jsem se musela zbláznit, že to snad nemyslím vážně. Pak se znechuceně sesunul do křesla a poslouchal. Sem tam něco málo poznamenal. Byla to krátká návštěva, mluvila jsem hlavně já.

Až při mém odchodu jako by se advokát probral a ven do noci obklopující jeho vilu temnotou vzrostlých stromů za mnou zařval: „Kurva, copak já tím, že vám pomáhám, nečiním pokání, to podle vás není statečný? Vám se to mluví, vám se to hodnotí, co hodnotí, vy přímo soudíte, když se vás to netýká. Vy si pros-

tě jen vyprávíte příběh. Lezete lidem do života, hrabete se v něm, šmejdíte. Šmírujete, jste šmírák, víte to? A platí vás za to. Kdy znemožníte mě? Čekám to s každým dalším článkem. Vám je to u prdele, vás se to netýká. Vy jen děláte svou práci. Jděte už do hajzlu...“

Doktor Lébl má důvod se na mě zlobit. To já ho stvořila a dala jsem mu nevděčnou roli. Já jsem k němu do kanceláře pod Špilberkem poslala Jana Arnošta. Proč jsem si k tomu vybrala právě jeho, vážného a váženého starého muže? Možná proto, že působil tak sebejistě. Nevím, příliš jsem po tom nepátrala, mělo to tak být. Ale nechtěla jsem ho do ničeho namočit, on do toho skočil sám, já mu jen kaluž s tváří známého herce položila do cesty.

Abyste mě nepochopili špatně... To nebyla škodolibost, jen jsem vytvořila jednu z mnoha běžných výchozích situací. Jan Arnošt si doktora Lébla vybral, protože tak jediné to bylo správně, vlastně – abych parafrázovala většinu aktérů bitýšské kauzy – jsem neměla jinou možnost. Jan Arnošt byl Geronimův blízký přítel, a proto mu pomáhal. Byl to známý herec, a proto se obrátil na známého právníka. Jedno vede k druhému. Nemohla jsem to změnit.

I když jako autor můžu hodně, musím se držet podstaty příběhu, jeho pravdivosti, nemůžu postavám nutit něco proti jejich přirozenosti nebo ohýbat jejich vůli. Navíc, jak přece víte, já před vámi jen odhaluji příběh, který znáte, víte, že se stal, a víte, že já o něm vím hodně. Vyprávím vám příběh.

V

Johana Krugová vstala z mrtvých a byla pekelně našťvaná. Nic na tom neměnil fakt, že to ona sama uvedla do chodu události, jež si vynutily její znovuzrození.

Poprvé na ni myšlenka návratu mezi živé vykoukla na výběžku norské pevniny Nordkapp, mylně označovaném za nejsevernější, když zachumlaná v bundě hleděla v noci na sluneční tanec. Fascinovaně pobroukovávala svou hymnu nemizící sluneční kouli, která na obzoru provedla kouzelný manévr. Jako by se měkce odrazila od neviditelné hrany nebe těsně nad hladinou moře a znovu začala vycházet, přestože nezapadla. Nebe ji šimralo na špičce nosu a pod kostrčí cítila vrzání otáčející se zemské osy. Natáhla proti půlnočnímu slunci dlaň, roztáhla prsty, viděla, jak se jí mezi články napíná pavučina; sevřela dlaň v pěst, slunce jí propůjčilo svatozář; držela v té ruce plné světla osudy lidí, tenká vlákna byly nitě jejich osudů.

Vnitřní klid způsobený jistotou, že je konečně tam, kde jí bylo určeno – přestože v Bitýšce, když ji strkali do sanitky, by bývala byla přisahala, že se všechno pokazilo a ona nebude schopná splnit –, a že nastal čas probuzení, ať už jsou podmínky jakékoliv, jí vyjevil fakt zásadního významu: Kolosální změny může světu stěžít zvěstovat dvanáctiletý, policií hledaný kluk, jeho slovo se nikam nedostane, bude umlčeno systémem.

Původně to sice mělo být Dítě, kdo přinese nový pořádek, ale co když si to jen špatně vy-

ložili? Ona je přece Dítě a byla jím vždycky. Přiblížila se Světlu, když se vrátila do dětské podoby – ovšem hlavně se přiblížila Emě, mlask –, to je nesporné. Sama na sobě ty změny cítila, ale teď se nemohla zbavit pocitu, že je třeba to provést jinak. Jak tak seděla na chladné zemi Nordkappu, její původní jméno ji zasvrbělo v kořínkách oholených vlasů.

Usilovně přemýšlela, jak nejlépe postupovat. V očích jí křepčily mžitky z upřeného civění do středu slunce. Dvakrát musela poodejít a ulevit močovému měchýři. Vždycky počkala, když nikoho neslyšela a neviděla, což bylo dost obtížné a trvalo to dlouho. V létě je na Nordkappu přelidněno.

Že se blíží Johanina chvíle, jí potvrdil kolem čtvrté hodiny ranní hlídač, který za osaměle sedícím chlapcem přišel a začal se vyptávat na rodiče nebo nějaký jiný dospělý doprovod. Jonna nemohl spoléhat na to, že nedůvěřivě se tvářící muž uvěřil jeho vysvětlení, že rodiče jsou na svém každoročním běhu pod půlnočním sluncem – koneckonců jako desítky dalších, co předchozího dne odpoledne se slunečními brýlemi a batůžky na zádech vyběhli od správné budovy na východ – a on na ně jen čeká.

Když tedy podezíravý hlídač poodešel ke skupince turistů bivakujících o kus dál na deskách, popíjejících kávu a natáčejících nezapadající slunce na kameru, vydal se Jonna rychle po okraji světa na opačnou stranu a přemýšlel. V sedm ráno, kdy začalo nalodování na trajekt zpět do Tromsø, už věděl, co je třeba.

Vmísil se do skupiny rodin s dětmi, ukázal zpáteční lístek a sešel do velké jídelny, v níž se podávala snídaně. U pultu s ovocem si nabral plný talíř jahod a borůvek, navršil na ně lžící čokoládovou polevu a nasypal pořádnou porci karamelizovaných ořechů s vločkami soli. Většinu cesty do Tromsø pak proseděl s dávno prázdným hrnkem čaje a zachumlaný v bundě na horní palubě, vítr na něj prudce dorážel, ale on dál umanutě obličejem splýval vjedno se sluncem.

Bylo to kouzlo. Zázrak. Tady byla vstupní brána mimo prostor, daleko za dobro a zlo, puntík do nekonečna zanechaný Bohem, stačí se dotknout. Natáhl ukazováček přímo do středu té díry do nebe. Co by se asi stalo, kdyby ho nechal přiložený déle? Jonna se rozpouštěl, stával se Světlem, jeho krvinky tančily v rytmu hymny, již kdysi složil. Optimistickou melodii plavby kazila jediná durová otázka: Proč tu se mnou není Ema a tatínek?

V Tromsø na Jonnu místo tatínka čekal pouze rozzuřený Jan Arnošt. Dožadoval se vysvětlení, vyčítal, vyhrožoval. Jonna se na herce unaveně podíval, bylo zbytečné mu něco vysvětlovat, cokoliv mu o setkání se Světlem říkat. Jan Arnošt vůbec netušil, že už po něm zřejmě několik dní pátrá norská policie, po únosci norského chlapce. Jonna se při té myšlence škodolibě pousmál.

Neměl herce rád, dalo by se dokonce říct, že ho nenáviděl.

Jorunn Jana Arnošta zbožňovala.

Johana byla, co se pocitů a citů k pohlednému umělci týká, rozpolcená. Nechtěla ho mít ráda, přesto, pro ni zcela nepochopitelně, toužila po jeho náklonnosti.

Do Norska s Janem Arnoštem přijela Jorunn, těžce nemocný a psychicky labilní sirotek, který byl znovu na útěku, paradoxně do města, kde jeho trápení začalo. Z Osla do Tromsø už ale, poslušen nových pokynů Geronima, vezl herec na zadním sedadle auta holohlavého chlapce jménem Jonna. Ani o chlapci se neměl nikdo dozvědět, stále bylo potřeba zachránit Dítě. Na tom všechno stálo, o to šlo.

A Jan Arnošt to nezvládal. Z nějakého důvodu se začal k Jorunn chovat odtažitě a rezervovaně už cestou z Brna, jako by se na děvče, je muž původně rád pomáhal najít bezpečí a nový domov, zlobil za to, že se pohádal se ženou, že musel opustit narychlo svůj život, že se pohyboval mimo pohodlné cesty legálnosti. Jako by litoval, že se do její záchrany kdy vůbec zapojil, že nějaká Jorunn existuje.

Dívka byla z herce zklamaná. Když jí starý právník, který na ni v noci s nastartovaným autem čekal na sídlišti vedle azylového domu, řekl, že se o její cestu na bezpečné místo, světe div se do Norska, postará právě Jan Arnošt, zalechtalo ji kolem pupíku. Radost jí trochu zkazila ženská silueta na sedadle spolujezdce, ale brzy pochopila, že hercova manželka je tam z praktických důvodů. Jorunn cestovala na pas místo jejich skutečné dcery.

Jan Arnošt musel doma sehrát opravdu skvě-

lou etudu, aby na to jeho manželka přistoupila. Cesta byla klidná, rychlá, dívka pospávala natažená na zadních sedadlech a při probuzení jí jako první padl do oka hercův profil. Bylo to lepší než všechny filmy, které s ním zatím v televizi viděla, měla ho na dosah, cítila jeho vodu po holení.

Někde u Hamburku však hercově manželce začal výlet vadit. Zřejmě si naplno uvědomila, že se podílí na útěku nezletilé, což by mohlo být označeno jako únos. Také to tak označeno bylo, ale to ještě nevěděla. Do krve se s Janem Arnoštem pohádala, a když se odmítl vrátit do Česka, přinutila ho, aby ji vysadil v prvním větším městě v Dánsku.

Jorunn zůstala s Janem Arnoštem sama. Vzduch ve voze se pročistil, Jorunn měla radost, ale herec byl už plísňí manželčiných výčitek a pochyb nakažený. Na děvče se podíval ve zpětném zrcátku laskavě málokdy. Mnohem častěji si kontrolním pohledem jen odškrtl další čárku v políčku povinností. To dívku ranilo. Byla jako balík, jež je třeba někam doručit, pokud možno nerozbitý a živý. Nemocné, vystresované a traumatizované dívky to připomnělo dětství, kdy musela každý den bojovat o právo na úsměv, na sebemenší projev tatínkovy lásky. Jorunn se postupně zmocňoval třas, nohy měla ledové, čelo hořelo, brýle se zamlžovaly vyhrožujícím kolapsem. Jan Arnošt dostal od doktora Lébla pro nemocnou sirotu na cestu tašku s léky, ale bylo mu důrazně řečeno, že děvče si dokáže medikamenty brát samo. Na herci bylo

pouze jí kupovat jídlo, zastavovat, když bude on nebo Jorunn potřebovat, a hlavně jet, jet, co to dá, do Osla.

Je pochopitelné, že poté co mu v uších ozvěna manželčina hlasu stále dokola omílala řezavé věty o špatnosti, podvodu, únosu, problémech a vězení, poté co se z kapičky její jedovaté sliny, jež herci při poslední hádce přistála na dolním rtu, stal zárodek chorobného procesu rostoucích pochybností a uhnívání víry, neměl Jan Arnošt náladu rozveselovat nemocnou dívku, která za to všechno svým způsobem mohla. I když vlastně nemohla, povzdychl si s vědomím, že je k děvčeti, jež musí být určitě hrůzou bez sebe, nespravedlivý. Za svůj nezáměr přecházející chvílemi dokonce v tiché nepřátelství vůči nemocné dívce se styděl, ale nedokázal si pomoci. Byl rozrušený, cítil se v pasti, měl pocit, že už udělal víc než dost; nechtěl v tom dál pokračovat, současně ale nechtěl zklamat Geronima. Že zklamal dívku, ho ani nenapadlo. Jorunn byla z nějakého důvodu spíš než živým děvčátkem svatou relikvií. Přesně tak se mu to zapsalo do mozku. Ani si dívku nijak zvlášť neprohlížel. A kdyby byl upřímný, musel by přiznat, že z ní má vlastně strach, když je tak důležitá a její život je jedno velké nebezpečné tajemství.

Ale i přesto, že se o Jorunn moc nezajímal, okamžitě ji poznal v chlapci, kterého později našel po probuzení ve své hotelové posteli v Oslu. Jen si sundala z hlavy šátek, takže až tehdy zjistil, že nemá vlasy, změnila barvu bun-

dy z červené na zelenou a mluvila trošku hrubším hlasem. Jak mu vzápětí vysvětlil do telefonu Josef Krug, zatímco herec seděl nad masovými kuličkami s brusinkami a vařenými brambory, udělat z Jorunn chlapce bylo bezpečnostní opatření.

Stejně tak z důvodů bezpečnosti se nemohl bohužel Jan Arnošt vrátit do Brna, jak doufal a jak bylo původně v plánu. Měl přece s Jorunn přijít na pobočku sociálky Barnevernet, pokračoval Krug do napjatého hercova žvýkání a polykání. To byla podmínka, pod kterou se Jan Arnošt podepsal a díky níž děvče rovnou nespadlo zpět do systému, který ji už jednou málem zahubil, a není pochyb, ztišil Krug v telefonu hlas, takže herec musel přestat jíst, aby mu rozuměl, že tentokrát by Jorunn navždy umlčeli. Je jejich povinností jí pomáhat, přece to teď nevzdají, skoro u cíle.

Na to Jan Arnošt neměl co říct, jen s obtížemi polkl bramboru, jež se mu vzpříčila v krku. Krug hovor ukončil. Když ho několik loků vody od žluté škrobové hroudy osvobodilo, přečetl si herec pozorně jméno, jež si během hovoru narychlo naškrábal na ubrousek. Měl na něj v půjčovně připravené auto. Svůj vůz musel dle Krugových instrukcí nechat jen tak stát v Oslu na ulici, protože poté co dívku nepřivede k pohovoru, jak na policii slíbil, bude jen otázkou hodin, kdy po nich vyhlásí pátrání.

Tak se vydal vzteklý, hrůzou paralyzovaný a odporu neschopný herec v zánovním terénním volvu a s holohlavým chlapcem ještě dál

na sever, za sluncem, které nezapadá. Otce se synem nikdo nehledal a nekontroloval. Navíc byli pod ochranou bílých nocí a norské krajiny, jež chlapci už jednou, když byl ovšem ještě Jorunn, zachránily při útěku život, jak Jonna herci neustále důrazně opakoval, aby ho uklidnil, protože Jan Arnošt nezvládal svou paniku a choval se značně podivně. Při tankování sebou trhal, sledoval kradnými pohledy obsluhu čerpací stanice, a kdykoliv viděl, že pokladní telefonuje, vrátil pistoli do stojanu, a byť měl nádrž stále poloprázdnou, rychle zaplatil, samozřejmě hotově, a odjel, divže od pokladny k autu neutíkal.

Přes všechnu paranoiou, a přestože ho chlapcův hlas vytácel, si ale herec postupně uvědomoval, jak okolní krajina opravdu zázračně zklidňuje jeho podrážděnou mysl. Nekonečné zelené pláně, lesy, pohoří. Stovky a stovky kilometrů jako by byli jedinými lidmi, neboť nejeli po hlavní a v létě frekventované cestě spojující jih a sever Norska, ale snažili se kopírovat neskutečně členité pobřeží, občas mírně bloudili a museli to vzít přes louky, aby zase narazili na cosi, co připomínalo cestu.

Ale tyhle nedobrovolné zajížděky herce nestresovaly, naopak spíš chladily všudypřítomným větrem jeho přehřátý mozek. Zvířata přicházela až k nim – obzvlášť když spali, herec na sklopeném sedadle spolujezdce a Jonna v prostorném kufro, pod hlavou batoh –, olizovala kapotu auta, zkoušela čumáky hladkost okýnek, nabízela jim velké oči jako zrcadla, jimiž bylo

možno zahlédnout duši a v nichž svět získával opět svůj původní tvar.

Nebýt mračen komárů a ovádů a obav z odhalení a zatčení, Jan Arnošt by musel přiznat, že to byla nejpřízračnější cesta, jakou kdy absolvoval. Spal jen zhruba čtyři hodiny denně, ale přestože mu nekončící dny nedopřály hluboký odpočinek, dodávaly mu nečekanou sílu a bdělost. Byl unavený jaksi neosobně. Cítil se permanentně jako ve snu, současně měl nezvykle citlivé vnímání a rychlé reakce, byl nabuzený a v konečcích prstů cítil tlak krve. Jako by přešel za hranici svého života a začal od začátku.

Za Trondheimem už dokonce uvažoval o tom, že až se vrátí domů, přemluví ženu a koupí tady na severu nějaký z těch domečků. Byly po panenské krajině rozházeny jako ty nejmalebnější, červené, modré a bílé dřevěné kostky, co kdy spatřil. Vyberou si nějaký blízko fjordu, moře na dohled byl odjakživa jeho sen. Jakmile se finančně vzpamatuje z tohoto nedobrovolného dobrodružství, rozhodně zkusí ženu přemluvit, dcera bude určitě pro.

„Kéž by tady teď obě byly se mnou,“ vehnaly se Janu Arnoštovi slzy do nosu, až kýchl. Když znovu zaostřil, uviděl v zorném poli shrbená záda chlapce sedícího na zemi uprostřed keříků borůvek. Už při pohledu na modré bobulky se herci zalepil krk ostrou, sladkou chutí. I ty borůvky tady chutnaly úplně jinak než doma.

Jonna si chuť borůvek také užíval, cpal se jimi všude, kde zastavili. Měl od nich fialový ne-

jen obličej, který si šťávou schválně pomazal, ale hlavně ruce a oblečení. Bylo to jisté zado-
stiučnění, dělat pravý opak toho, co herec vy-
žadoval. Jen ať je auto špinavé, ať jsou na kré-
mové kůži tmavé skvrny, jež nejdou vyčistit, ať
upatlaný Jonna přitahuje pohledy lidí, kdeko-
liv zastaví nakoupit jídlo, vyčurát se, vzít ben-
zín. Jen ať... cokoliv, co způsobí tomu namyšle-
nému blbečkovi potíže, co ho rozhodí, říkal si
v duchu Jonna.

A pak ho napadlo, že až budou v Tromsø,
kde bylo domluveno, že ho v polovině srpna,
kdy v Norsku začíná školní rok, vezmou do
školy – chtěli vypadat jako skutečný otec se
synem na cestách, školní docházka k tomu
patřila –, vyzkouší znovu své herecké nadání.
Udělat si modřiny na nohou a rukou, stejně
jako šrámy a spáleniny, pro něj nebude pro-
blém, na bolest byl zvyklý. Herec ho nikdy ne-
viděl svlečeného, neměl tušení, jak hochovo
tělo vypadá. Ničeho si nevšimne.

Přes všechnu nenávist, již k herci cítil, chtěl
Jonna jeho lásku a zájem; Jorunn v něm zůsta-
la přítomná víc, než si připouštěl. Protože je
nedostal, rozhodl se pomstít. Využije k tomu
stejných zbraní jako Jorunn, když kdysi bojova-
la o Emu, rozhodl se. Jorunn taky, stejně jako
Jonna, potřebovala všechnu lásku světa, všech-
nu. Nemohla se o ni dělit, nestála o bratra,
měla být jen ona, to její srdce patřilo na měk-
kou hrud' Emy, tam bylo jeho místo. Když to
Ema nedokázala pochopit, když jí to nedochá-
zelo a neustále otevírala náruč oběma svým

dětem, nasadila si dívka brnění křehkosti a zranitelnosti a vytáhla do války. V lásce a ve válce je prý povoleno všechno. Říká se to. Jorunn si pamatovala, že to dokonce někde četla. Řád světa byl tedy na její straně. A protože za sebou měla tvrdou školu, ruka rozpíchaná od jehel a oslabená nemocí se jí ani nezatřásla, když zamířila a vrhla po Honzíkovi nůž svých obvinění, jenž se mu na milimetr přesně zabodl do zad, a on, aniž by si toho všiml, pomalu ztrácel sílu a mizel z matčiny náruče. Jorunn se blížila k cíli, Emina mysl i tělo patřily už jen jí, ve dne, v noci. Čím blíž ale cíl byl, tím obtížněji zvládala Jorunn, tehdy vlastně už Julie, poslední mety. Zdálo se téměř nemožné je překonat. Centimetr byl delší než tisíce kilometrů, hodina láskyplného času se smrškla na mžik. Netrpělivá a frustrovaná Julie vytasila s Erikovou pomocí nejtěžší zbraň. Šla na krev, hrob byl vykopán, obličej ukrytý za maskami cenily zuby na maso mláděte určeného k odlovu.

Chyběla jen jedna noc, o tom byla přesvědčená. Jen pár hodin, než bude moct se slzami zármutku spokojeně hodovat nad ostatky zničeného soupeře. A právě v tom okamžiku, kdy natahovala ruku po velkém mateřském srdci, jež mělo už napořád tlouct jen pro ni, se něco pokazilo. Všechno bylo zničeno. Z rajské zahrady zbyla podupaná tráva plná cizích lidí, uniforem, křiku, zmaru a rozdělení. To Julie nečekala. Proč alespoň tentokrát nemohla uspět? Musí ji osud stále tak zkoušet? Ječela, kopala kolem sebe, omdlívala, ale jen na chvíli,

aby nikdo neměl šanci získat nad ní kontrolu. Nedovolila nikomu, aby na ni sáhl. Aspoň to málo dokázala, ubránit svou holou existenci.

Stála u okna v druhém patře bytovky na kraji brněnského sídliště. Přízemí azylového domu bylo zamřížované, ale okna v patrech ne. To byla její šance, pochopila ve vteřině, kdy ji s Honzíkem přivedli do jejich pokoje. Honzík ležel omámený uklidňujícími léky na posteli. Nikdo jiný s nimi v místnosti nebyl, psychologové doporučili dětem klidový režim. Julie si sedla na kraj chlapcovy postele, přiblížila obličej k jeho, až se jí začal na sklech brýlí srážet dvojí dech. Viděla, jak se Honzíkovi rozšířily panenky, z úst však nevydal ani povzdech, tak byl paralyzovaný.

„Neřekneš nikomu ani slovo. O ničem. Rozumíš? Nebo si tě najdu a bude to pokračovat. Budeš zticha, nic nevíš, na nic si nepamatuješ, jinak...“ zašeptala mu přímo do hlavy.

Chlapec se nepohnul, snad ani nemrknul, ale mokrý kruh, jenž se vpíjel do prostěradla pod jeho bedry, sloužil Julii jako potvrzení, že její slova slyšel a vzal vážně. Zasmála se chrochtavě a poplácala Honzíka po tváři. Pak se vrátila k oknu, zády k vzlykajícímu chlapci vytáhla z kalhotek telefon a vytočila Geronimovo číslo.

Jonna měl u sebe pod oblečením celou dobu také telefon. Jan Arnošt o tom nevěděl. Použil ho jen párkrát, hlavně k tomu, aby telefonoval učiteli ze školy v Tromsø, jehož si po týdnu pravidelně nepravidelné školní docházky vybral za komplice a jemuž celý vyděšený v ka-

binetu naznačil, že je mužem, jenž se vydává za jeho otce, sexuálně zneužívaný.

Dva měsíce prázdnin za polárním kruhem, na které se tak těšil, byly pro Jonnu ve skutečnosti domácím vězením. Herec ho držel ve dvoupokojovém domečku na kraji města, který měli pronajatý, a pokud mu dovolil jít ven, šel vždy s ním. Párkrát se vydali podívat na červený dům, který stál na kopci kousek od centra Tromsø a čekal na svého občasného nájemníka, s nímž se oba toužili setkat. Ale Geronimo nepřijel. Jonna byl smutný a Jan Arnošt zmatený.

Herec začal přemáhat stihomam, ani on nikam nechodil, nevěděl dost dobře, co by měl vlastně dělat. Byl v cizí zemi, peníze rychle ubývaly, nesměl volat manželce ani dceři a ti, co měli telefonovat jemu, se ozývali málokdy a neměli pro něj zatím žádné dobré zprávy. Neuměl norsky a ani se učit nechtěl, ležel tupě před televizí a sledoval pořady a filmy, jimž nerozuměl. Začínal svého malého věznitele, jenž si sám připadal jako vězeň, a vlastně jím i byl, nesnášet stejně, jako Jonna nemohl vystát jeho.

Byla to patová situace a sedmnáctý srpen, tedy konec školních prázdnin, na tom změnil jen málo. Jan Arnošt sice získal volný čas, kdy byl Jonna ve škole, a mohl by se procházet městem a užívat si začínající podzim, který tady nastupoval nečekaně brzy, ale současně byl hrůzou bez sebe – co když se Jonna ve škole prozradí? Je to přece jen děcko, prořekne se, norsky ne-

umí moc dobře, bude jasné, že je to holka a průšvih bude na světě. Sám herec měl co dělat, aby zvládal svou roli před sousedy a prodavačkami v obchodě. Všichni ti bodří lidé se chtěli družít.

Jan Arnošt si připadal jako tygr vlákaný lstí do klece. Jonna se viděl jako ptáček zavřený v těsné voliére. Mluvili spolu čím dál míň, čím dál víc sledovali každý krok a současně si sebe navzájem nevšíмали. Jan Arnošt netušil, že Jonna chodí do školy jen občas, jinak že se courá přístavem. Nenapadlo ho, že by se snad jednoho dne mohl chlapec někam vypařit. Ale přesně to se stalo.

Před výletem na Nordkapp Jonna svůj tajný telefonní přístroj poprvé odložil. Poté co zavolal norskému učiteli a znovu a důrazněji obvinil herce z únosu a zneužívání, zastrčil přístroj s vypnutým vyzváněním herci do tašky pod sáček se špinavým prádlem. Chtěl být na své cestě ke slunci nedohledatelný a současně doufal, že učitel už začal jednat, uvědomil policii a ta půjde po signálu telefonu.

Proto si s sebou z hercova zavazadla vzal i většinu peněz, které měl Jan Arnošt ukryté naprosto nenápaditě v krabičce od balzámu po holení. Doufal, že se herce, kterého nesnášel, protože ho zklamal, a který ho ke všemu zjevně nemohl vystát, zbaví se vši policejní parádou. On pak bude moct pokračovat ke splnění ještě severněji na ostrov Svalbard, ať už ho tam čeká cokoliv. Ale když připlul zpět do Tromsø a vystoupil z autobusu před domem,

kde byli ubytováni, viděl Jonna, že se v kuchyni svítí, auto stojí zaparkované na obvyklém místě a vše je jako před jeho odjezdem.

Zklamaně prošel předzahrádkou pokrytou fialově kvetoucím a divoce vonícím vřesem a zastrčil klíč do dveří. Usilovně přemýšlel, kde udělal chybu, že učitele nepřesvědčil, že se mu nerozhodl pomoci, přestože tenkrát v kabinetu sliboval, že ho zachrání. Než dospěl k nějakému závěru, než si stihl rozvázat boty, chytil ho Jan Arnošt za límec bundy, třásl s ním a řval na něj.

Jonna na herce jen otráveně zíral. Neměl strach, znal svého dočasného poručníka dost na to, aby si byl jistý, že v nejhorším dostane facku. Ani na tu však nedošlo. Po pár minutách ho chraptící herec pustil, Jonna odešel beze slova do kuchyně a uvařil si čaj. Schwálně se pohyboval vláčně, téměř tanečně, aby dal jasně najevo, jak je mu Jan Arnošt ukradený. K čaji si namazal dva suchary marmeládou, sedl si čelem k oknu, hodil nohy na stůl. Slyšel jen, že herec ve vedlejšímu pokoji práská skříňkami. Zaskočilo mu, až když se za ním najednou Jan Arnošt objevil, sebral mu hrnek a nedopitý čaj vylil do dřezu, srazil mohutným máchnutím paže chlapcovy nohy ze stolu a na zem před něj hodil boty. Před dveřmi stály sbalené tašky a batoh.

Jonna se nezmohl na nic. Nechal si z kapsy bundy sebrat pořád ještě dost tlustý paklík norských bankovek, jako omámený si nazul a zavázal boty, vzal svůj batůžek a šoural se

před hercem, který ho tlačil dolů a ven k autu. Tentokrát jeli do Osla nejrychlejší cestou, jež vedla i přes Švédsko. Herec zvládnul celou, téměř dva tisíce kilometrů dlouhou trasu ujet, aniž by musel spát, pouze často zastavoval na čerpacích stanicích a pil jednu kávu za druhou.

V Oslu, kam dorazili kolem půlnoci, už mlel Jan Arnošt z posledního, přesto dokázal nalézt apartmánový dům. Ubytovali se, herec zamknul pokoj, teprve poté omdlel do spánku.

Jonna seděl vyčerpaně na okenním parapetu, sledoval noční město a hlubokým dýcháním krotil úzkost a vztek. Jeho plán nevyšel. Dokonce vlastní aktivitou, podobně jako v Bitýšce, zřejmě zapříčinil krach Geronimova plánu. Opět se mu odkudsi přikutálelo na jazyk Johanino jméno, spolkl ho, slezl z vyhlídky a potichu otevřel hercovu cestovní tašku, jeho telefon tam stále byl, Jan Arnošt ho naštěstí nenašel. Potichu nahmatal mezi hercovým oblečením nabíjecí kabel, zavřel se v koupelně, strčil nabíječku do zásuvky vedle umyvadla, vytočil učitelovo číslo.

Hovor, při kterém rozespalému učiteli – který mu překotně sdělil, že už kvůli němu před pár dny podal oznámení o zneužívání a únosu na policii a nechápe, proč zatím úřady nezasáhly – plakal do ucha, naříkal, že už to nepřežije, že ho to moc bolí, že se vrátili zpět do Osla a jeho falešný otec ho chce hned druhý den někomu prodat, dokončil v mnohem lepší náladě.

Telefon vypnul a ukryl si ho opět pod oblečení na tělo. Spláchl, nabíječku vrátil herci do tašky a pomalu se došoural k posteli, na které spal Jan Arnošt. Lehl si na volnou polovinu, stulil se a přesvědčoval sám sebe, že usíná. Skutečně začal měknout a těžknout, jen vzdáleně slyšel cvaknout zámek a pak vzdalující se kroky.

Když se chlapec probudil, byl herec ještě pryč. Na displeji vařiče v kuchyňském koutu zjistil, že už je po poledni. Spal dlouho a měl hlad. V kuchyňce samozřejmě nebylo nic než čaj, káva, sůl a cukr. Přisál se na kohoutek a pustil si do úst vodu. Poté se začal šacovat, ovšem zbytečně, Jan Arnošt mu sebral všechny peníze. Šel k hercově tašce, ale jak očekával, krabička byla tentokrát prázdná, prohrabal tedy veškeré své i hercovo oblečení, obrátil každou kapsu, ale našel jen pár desítek norských korun.

Venku svítilo slunce a hrálo o tolik víc než na severu. Bundu nechal doma. Nasadil si kšiltovku a zabouchl za sebou dveře. Neměl klíč, herec si musel oba, které k pokoji dostali, vzít k sobě. Naštěstí Jonnu zapomněl zamknout. Šoural se po ulicích, hledal obchod nebo pekárnu a spekuloval, zda učitel konečně tentokrát zareaguje, jak slíbil. Od telefonátu, v němž škemral o pomoc, uběhlo jedenáct hodin, to už by se něco dít mělo.

Jonna se zarazil uprostřed kroku, takže do něj ostatní chodci málem vrazili... Co když seberou i mě, došlo mu najednou. Až dosud ho nenapadlo, že až zatknou herce – a po tako-

vém obvinění ho musí zatknout –, budou hledat i Jonnu a budou ho chtít zařadit do systému. Teprve nyní si uvědomil, že nemá žádného jiného dospělého, jenž by si ho alespoň na oko vzal k sobě. Sakra, tohle teda nedomyslel.

Za rohem našel obchod, koupil si kakaové mléko a dva hrozinkové šneky. Mléko upíjel za chůze, takže se pobryndal na mikině. Spěchal, doufal, že se vrátí dřív než herec, sbalí se a odejde. Vůbec nepochyboval, že po jeho posledním telefonátu učitel konečně zburcoval policii, takže chtěl zmizet dřív, než by mohli spolu s hercem zadržet i jeho. Vydupal zadýchaně před apartmán a zarazil se pohledem o kulatou kliku. Neměl přece klíč, jak na to mohl zapomenout. Kopl vztekle do dveří.

Ty se vzápětí otevřely. Jan Arnošt ho tentokrát přivítal mlčky, jen chlapce sjel pohledem a suše mu řekl, že si má před odjezdem skočit na záchod. Jonna zkameněl, z něčeho v hercově výrazu vytušil, že je čeká cesta do Česka. Zaskočený Jonna si vymohl alespoň čas na sprchu. Sedl si na zem vedle sprchového koutu a do zvuků vody horečně telefonoval učiteli do Tromsø. Johana mu bušila zevnitř do čela, dobývala se ven, cítila, že chlapec je slabý a zahnaný do kouta.

Jonna měl strach, potřeboval se poradit s Erikem nebo Geronimem, už ani nevěděl, jak dlouho s nimi nemluvil. Z internetu měl pouze kusé představy o tom, co se děje doma. Byl sám, odkázaný jen na svou víru. Padl na něj těžký stín. Zahryzl se do nehtu na malíčku,

až si vykousl i kus masa, přerývaně dýchal a olizoval z ruky krev. Nepřišel na nic. Se sklopenou hlavou vyšel z koupelny.

Odevzdaně si sedl na zadní sedadlo auta, nechal po sobě hodit deku, co herec sebral v apartmánu. Bylo mu vedro, ale cítil, že Jan Arnošt jen čeká na příležitost, aby mu mohl vlepit facku, a tak stížnost polkl a deku si položil na kolena. Modlil se. Jménem svým i jménem Jorunn a Johany, svíral v pěsti zlatý řetízek s hvězdičkou, čelo ho páliło urputným soustředěním se. Vybavila se mu kouzelná slova, jimiž si kdysi dokázala Johana přivolat táťka. Drmolil je dokola, zatímco mu tělem otřásaly výmoly, přejezdy tramvajových kolejí, prudké rozjezdy i brzdění. A pak se stal zázrak, který si Jonna vymodlil – auto zastavilo a chumel hlasů, křiku a síly obklopil Jonnu a upřel na něj nepočítaně očí.

Bylo to rychlé, nečekané, nádherně šílené. Johana to nevydržela a zaječela. Všiml si toho jen herec. Jonna to poznal podle toho, jak se na něj Jan Arnošt šokovaně a současně rezignovaně zadíval. Johana tedy za sebou rychle stáhla roletu chlapcových očí. Jonna s uspokojením sledoval, jak herce zatýkají. Připravil si nářek a tirádu obvinění, až se ho začnou vyptávat.

Při pohledu na pozvraceného, paralyzovaného a bortícího se Jana Arnošta se málem začal usmívat. On sám si nepřipouštěl, že by se z toho nakonec nedostal, dokázal to už tolikrát. Schválně, jestli to bude fungovat: rozpla-

kal se hrůzou, hned k němu přiskočili dva policisté se starostlivými výrazy. Pak Jonnu, před tím než ho naložili do sanitky, dva policisté několikrát vyfotografovali, stejně jako Jana Arnošta a auto.

Chlapec si sedl do křesla v sanitce zdánlivě nedobrovolně, vyděšeně po všech klouzal očima a snažil se dostatečně viditelně třást. Byla v tom přímá úměra – kdykoliv se skutečně bál a třásl se uvnitř, zůstával navenek klidný a netečný, jakmile měl věci pod kontrolou, třásl se jako o život. Zdánlivě nekontrolovatelné stahy svalů byly jeho maskováním.

Poté však události nabraly nečekaný směr. Sanitka se s ním nerozjela, jak předpokládal, ale objevili se dva muži v oblecích, chvíli se bavili s lékařem a policisty, následně pokynuli Jonnovi, aby šel s nimi a naložili ho do velké černé dodávky, zapnuli mu bezpečnostní pás, zabouchli za ním, a aniž by mu cokoliv řekli, rozjeli se. Když ho z podzemních garáží vyvezli výtahem zřejmě do patra nemocnice, neboť na chodbě už čekali lékaři a sestry, odvedli ho do velké bílé vyšetřovny a řekli mu, aby se svlékl. Jonna z chladných výrazů všech, včetně lékařů, pochopil, že tady mu zřejmě scény nepomůžou. Přesto to zkusil, protočil oči ke stropu, ukázal jim bělmo, práskl sebou o zem, zmítal se v křeči. Netušil, jak dlouho ho nechali předvádět epileptický záchvat, než k němu přistoupila zdravotní sestra a píchla mu uklidňující injekci. Poté ho spolu s další zvedla ze země, posadila na lehátko a začala mu, přes jeho od-

mítavý nářek, vodotrysky slz a máchání rukama, přetahovat přes hlavu mikinu. Co je to tedy za lidi, zděsil se Jonna. Ale pak povolil. Ten malý, nemocný, zneužívaný chlapec byl příliš unavený.

Do prdele, zaklel v duchu už opět hlasem Johany. Bude muset s pravdou a jízvami ven. Ale jakou verzi jim má nabídnout? Nedokázal na nic přijít, myšlení pod tlakem nebylo jeho silnou stránkou. Tohle navíc ještě nezažil, lékaře, kteří trvali na svém, ať to malého pacienta traumatizuje sebevíc.

Kurvadrát, vztekl se podruhé.

Tak Johana Krugová vstala z mrtvých. Držela si ruce s okousanými nehty na nahém, plochém hrudníku plném jizev, stála bosá na jednorázovém koberečku jen v kalhotkách s prosvítajícími obrysy mobilního telefonu. A zatímco si ji zaskočený lékařský personál prohlížel, trpně snášela nechápavé pohledy a byla pekelně naštvaná.

Pak promluvila: „Jmenuju se Johana Krugová.“

Přijmout trest za selhání, byť snad bylo vzhledem k okolnostem téměř nevyhnutelné, přináší úlevu. Pokáním lze zavraždit vyschlou skálu svědomí, zvláště když neschůdnou cestu k ní lemují odpočívadla dobrého úmyslu. Postupně na to přicházela i Ema, každé ráno, jen co po snídani naplnila vědro kajícnosti po okraj a vydala se, většinou sedíc s hlavou v dlaních za stolem, na cestu, upínala k těm místům duševní opory oči, chytala se jich třesoucícma se rukama a nacházela díky nim rovnováhu, která jí první týdny ve vězení tak chyběla.

Emu dokonce musely před smrtelným pádem do propasti několikrát na poslední chvíli zachránit dozorkyně a vězeňská lékařka. Tak zrádný byl terén, jímž jí bylo souzeno se plahočit. Ale člověk si zvykne i na šibenici, a tak i Ema přivykla svému provinění. Jakkoliv si byla v prvních vteřinách, minutách, hodinách i dnech po zatčení jistá, že své selhání nepřežije, přijala je a prosila v duchu i v dopisech do azylového domu své děti o odpuštění.

Zem pod jejíma nohama uhýbala míň a míň, Ema některé dny dokonce uchopila vědra dvě, zatnula zuby a vynesla je bez jediného vzlyku sebelítosti na vrchol mrtvé hory, díky tomu se pomalu narovnávala, dokázala spát téměř bez léků, zažívala občas i okamžiky překvapivé lehkosti. Kámen pod vytrvalými kapkami pukl a cosi se začalo drát na povrch, cosi, k čemu Ema upínala mysl vyčerpanou starostí o torza srdcí svých dětí, jež ona sama rozbila.

Vzpomínám si, jak téměř dětsky v těch dnech Ema působila. Přestože psala vyšetřovatelům dopisy, jež byly uznány jako výpověď, musela občas k výslechu osobně a při těch převozech se na ni v hale policejní stanice, jíž byla v poutech vedena, vrhali novináři. Ani já jsem nechyběla. Čím zkroušeněji, skromněji, nevinněji vypadala, tím víc ji lidé nenáviděli a odsuzovali. Taková zvěrstva má přece páchat zrůda od pohledu, není správné, aby zlá a zvrácená žena chodila po zemi s tváří bolestiplné madony.

Ema ale na doporučení psycholožky nečetla noviny ani nesledovala televizi. Aby mohla jednou čelit svému veřejnému trestu a obrazu, musela se nejdřív v tichu a samotě trochu poskládat do původního tvaru a poslepotat dohromady. Tak nějak jí to řekla odbornice přes lidské duše a Ema ji poslechla.

Dávno před začátkem soudního procesu, před tím, než byla její vina poprvé oficiálně a veřejně nahlas pojmenována, zvážena, ohodnocena a ústy staré soudkyně potvrzena, hned během prvních dnů ve vazbě přijala vlastní trest za chyby, které udělala ve víře, že jimi svým dětem zachraňuje život. Emy se proto světský soud a trest nemohly dotknout, sama sobě byla mnohem tvrdší soudkyní. Ona a v duchu s ní i její dvě děti, o které přišla, ztratila je navždy, zklamala je, ublížila jim. To byl její skutečný trest. Vědomí, že zničila dva dětské životy svou slabostí a neschopností, přestože to myslela dobře. Což, jak až do prv-

ních dnů procesu věřila, určitě u soudu profesor z Německa – ten, jehož instrukce plnila – dosvědčí. Děti to snad pochopí, až vyrostou a dozví se pravdu. Ne to, co se říká a píše. Tomu věřila. Chtěla a musela, aby přežila. Na tom stál její život, tedy to, co z něj zbylo, na té jediné naději mihotající se kdesi v daleké budoucnosti. Občas večer to slabé světýlko dokázala za zamřížovaným, špinavým oknem celý zahlédnout. Stále se opakující otázky psychologů, policistů, právníků i slovní ataky spoluvězenkyň a dozorkyň po ní díky tomu stékaly jako po igelitu. Byla neprodyšně omotaná vlastní pravdou.

Držela pohromadě jen díky tomu skafandru, jež si vyrobila, a dál se upínala k pokání. Cesta nahoru k odpuštění jí ohladila chodidla, bez toho každodenního plahočení, kdy šplhala pokorně k hoře svědomí, by to nezvládla. Pokračovala tedy, i když se cítila mnohem líp. Navíc to postupně přestávalo být šlachy trhající utrpení, Ema si vypracovala svaly.

Ona jediná věděla, za co pyká, přijala tak to, co považovala za spravedlivý trest. Navždy bude sama, bez dětí, bez rodiny, bude žít v opovržení. To všechno si zaslouží, protože byla slabá, nedokázala být matkou, jež vychovává dobře své děti, obě děti. Byla nenasytaná, když chtěla zachránit Julii, a přitom nezvládla být dobrou mámou ani Honzíkovi, neměla na to. Přijala proto svůj osud, naučila se to. Pomáhala jí vědomí toho, že její úmysly byly čisté, myslela to dobře. Emin život se v těkavém provizoriu va-

zební celý stabilizoval, řečeno slovy lékařské zprávy.

A právě tehdy ji ničehonic zasáhl blesk. Projel jí temenem a proskočil zpět do země spálenou dírou pod jejími levými žebry, Ema padla jako podřatá. Ohlušující hrom mého článku o Johaně Krugové zvěstoval zborcení její skály, nebylo už kam nosit ve džberech slzy. Emina útěcha ležela se zlomeným vazem v hrobové jámě úst Johany Krugové.

„To není pravda,“ zaječela Ema na dva policisty, kteří ji u výsledku konfrontovali s příznáním Johany Krugové a oznámili jí, že žádná Jorunn alias Julie neexistuje a nikdy neexistovala.

„Vrazi,“ hodila po nich prázdný plastový kelímek od vody, pokusila se vyskočit ze židle a vrhnout se přes stůl hnána zoufalstvím, že Jorunn je zpět u svých tyranů a nikomu na jejím osudu nezáleží, že už je dokonce možná mrtvá, studená jako zmrzlina, zašlapaná v zemi jako ztracený kapesník, jinak to nemohlo být, když ji od ní odtrhli. A teď ji ke všemu zapírají a vymýšlejí si nějakou absurdní smyšlenku o Johaně Krugové.

„Já vám nerozumím,“ hleděla krví podlitýma očima o pár minut později, poté co ji dozorkyně tvrdě usadila zpět na židli a muži zopakovali, co řekli prve. Znovu padlo jméno Johany Krugové, která prý prohlašuje, že Jorunn alias Julie i Jonna byli jejím dílem, že to vše byla ona a že k tomu byla násilím přinucena Erikem a Emou.

„To není pravda, lžete, Johana Krugová je mrtvá, už dlouho, copak si to neumíte zjistit? A Jorunn žije, musí žít, chápete, to nemůže být pravda. Je to příliš kruté, příliš kruté, aby to tak bylo, já vám nevěřím, něco na mě zkoušíte,“ přilepila Ema oči kamsi mimo místnost, stáhla se ke skomírajícímu ohýnku vnitřního přesvědčení, u něhož se hřál její seschlý život, upnula se k obličejí dívenky, pro kterou dala všechno všanc. Jorunn zářila před jejíma očima jako plameny svíček ozářená ikona.

Ema vyšetřovatelům nelhala, když říkala, že jim nevěří. Nemohla jim věřit. Neměla tušení o šarádě, v níž hlavní, trojjedinou roli hrála před lety zemřelá a do ní zamilovaná Johana Krugová. Ema žila ve světě, kde něco takového nepřicházelo v úvahu. Připustit slova policistů by znamenalo rozmetat základy své existence. Dokola opakovala, že se museli splést.

„Johana Krugová zemřela na rakovinu, zeptejte se bratra... Ano, zeptejte se Erika, ten to ví, ona s ním bydlela, než zemřela. Takže je jasný, že Jorunn je skutečná, rozumíte,“ vycházelo znovu a znovu z Eminých bezkrevných úst. Ema drmolila, téměř skučela, neboť jí při vyslovení jména adoptivní dcery zase a znovu zakusovalo šílenství zuby do bradavek, tam, kde zůstaly nepatrné otisky Juliiných zubů.

Nebo to opravdu byla dospělá žena? Při představě Johany, jež jí sahá pod tričko, se otřepala hnusem. Pochybnost ji koplá do žeber jen kousek nad sežehnuté místo. Ema cítila spálenou kůži, zápach z ní samé jí stoupal do nosu, za-

plavil ji hnus. Víc z ní ten den nikdo nedostal, ani nemohl.

Ema se vznášela nad zaplombovanou levou dolní sedmičkou Johany Krugové, kde na slizkém jazyku ležela její spálená útěcha, sliny podvodu ji stravovaly. Emina duše se snažila z té rychle mizející hromady ostatků sebrat alespoň kousek, kostičku nebo nehet, něco, k čemu by mohla připnout svůj do základů zničený život.

Přiznáním Johany Krugové Emina možnost úlevného pokání definitivně zmizela, dobrý úmysl najednou neexistoval. Neexistoval vlastně nikdy, byl to jen teplý vzduch z číhší zkažených úst. Johana hodila Emě na záda kámen, jenž byl několikanásobně nad její síly, v její páteři něco prasklo. Dozorkyně odvezly to, co z Emy zbylo, zpět do cely a rychle zavolaly lékařku, zápachem ze spáleného masa se jim dělalo špatně. Poté co doktorka ulevila jejich nevolnosti, odvedla Emu s sebou a přikurtovala ji preventivně na lůžko.

V Emě bylo zhasnuto, rozlila se tma a v ní rezonovalo jen hadí kůží šustící poznání, že všechno bylo zbytečné. Ztratila úplně zbytečně syna a dceru. Oprava: Ztratila zbytečně syna, pro nic. Pro velké, nenažrané nic s tváří děvčátka měnící se nezadržitelně v tlamu Johany Krugové, která se, jakmile si ji Ema uvědomila, začala rozpínat v jejím těle, vysávala jeho hmotu, krev, svaly, kůži, a měnila bývalé něco ve věčnost ničeho. Ema se změnila v nic.

Pro Erika, také čekajícího na soud ve vazbě,

odhalení skutečné totožnosti norského sirotka samozřejmě překvapením nebylo. Někdy si dokonce myslel, že na nápad vydávat se za desetiletou dívku přivedl Johanu on sám, když jí líčil, jak moc jeho sestra touží páchat dobré skutky, zvláště týkají-li se dětí. Byl překvapený pouze z toho, že, jak mu sdělil jeho nový právník, Johana Krugová svou totožnost odtajnila dobrovolně. A zůstal jako opařený, když mu následně mladý muž ve špatně ušitém obleku řekl, že podle Johany ji k tomu nechat se chirurgicky předělat na dítě a vydávat se za norského sirotka násilím – právník se ošil, zrudl a zadíval se na zeď za Erikem, když musel říct – a sexuálním zneužíváním přinutil on, Erik, který ji mučil hladem, bil a – advokát znovu zrudl – znásilňoval.

„Popsala to celkem do detailů,“ odkašlal si advokát, když Erik jen mlčel a nereagoval.

Erika jeho slova nenechávala chladným, cítil, jak mu vstřelují do srdce ostré jehly, přesto mlčel, neprotestoval, nenaříkal, ani nesykl tou nesnesitelnou bolestí, z níž málem omdlel. Přes všechny hukot adrenalinem zahuštěné krve se snažil pozorně právníka poslouchat a zapamatovat si každé slovo, které mu z výpovědi Johany četl. Pak to zaslechl. Splnit. Johana ke konci výpovědi opakovala slovo splnit. Erik nepochyboval, že ta slova jsou určena jemu, to je její vzkaz.

„Nevíte, co to má znamenat? Co měla splnit. Nebo vy? Tohle je tak nejasné, splnit, ale co? Byl někdo další, kdo měl něco plnit? Mně bys-

te to říct měl, jestli to víte, já jsem váš advokát. Měl bych to vědět, chápat, abych mohl hájit vaše zájmy, takže... Vy se mnou nemluvíte? A proč jste si mě teda vzal, to jste si mohl nechat ex offio, co vám přidělili, když se vás původní právník vzdal. Já se tady snažím, vůbec jsem za váma nemusel dnes chodit, ale myslel jsem, že byste to měl vědět a že mi řeknete... Co? Ne? Aha. No, nemluvte, když teda nechcete. Nemluvíte s policajtama, to chápu, ale se mnou? To je skvělá spolupráce, tohleto,“ právník si popuzeně naházela papíry do aktovky, razantně vstal a zaklepal na dveře.

Erik se s ním ani nerozloučil. Potřeboval přemýšlet, byl zmatený. Johanina výpověď ho ranila, šokovala, uzemnila, ale současně mu poslala vzkaz, takže on teď ví, že...

„Do hajzlu, co vlastně vím?“ vstal na výzvu dozorce ze židle prudčeji, než měl, takže se kovová stolička skácela s rachotem k zemi, záda odcházejícího advokáta sebou trhla.

Před pár dny dostal Erik další dopis od Geronima. Ten ho opět žádal, aby Johaně věřil, ať bude dělat a říkat cokoli. Prý je to nezbytné, aby bylo možno jednou pokračovat. Erik přece, stejně jako oni všichni, počítal s komplikacemi a ztrátami. Vzpomeň si na Ježíše a jeho věrné, psal dál Geronimo, je třeba přinést oběti. Což může znamenat, vzít na sebe vinu. Johana má svou roli a Erik taky. Erik musí dělat, co má, a dělat to správně. Těmito slovy mu Geronimo nepřímou vzkázal, že má mlčet. Tak to Geronimo přece vždycky říkal, když si

některý z chlapců stěžoval, že něco nechce nebo že se něčeho bojí: Dělej, co máš, a dělej to správně – tedy mlč, nestěžuj si a plň.

Z Geronimova dopisu Erik také pochopil, že podle Josefa Kruga za všemi jejich současnými problémy stojí jakási zvrácená láska, již jeho dcera chová k Erikově sestře. Ale to lidské zaškobrtnutí, tak to Geronimo pojmenoval, musí být prominuto a zapomenuto, přestože se zdá, že všechno zmařilo. Oběť Dítěte je z nejvyšších možných, drobné prohřešky nehrají v porovnání s její velikostí roli.

Erik byl vzteky bez sebe, když si to znovu četl. Ve světle Johaniny výpovědi, již mu před chvílí převyprávěl právník, všechno získalo nový náboj. Dosud Erik doufal, že v Johanině výstřední touze být co nejvíc s Emou a hnát Honzika na hranu, je něco víc, nějaký vyšší plán.

„Johana to všechno posrala kvůli Emě, kráva nebeská,“ poprvé nahlédl Erik situaci správně.

Přímo hmatatelně nenáviděl Emu, sebrala mu Johanu.

Když mu při výsleších četli Eminy dopisy, ve kterých popisovala vyšetřovatelce do detailů, jak se k ní Julie chovala a že ona se na Erikův popud stala její druhou matkou se vším všudy, tedy i ve snaze poskytnout jí zpětně to, co zažívají ostatní batolata a kojenci – z té představy se mu udělalo špatně –, namlouval si pořád, že Johana lásku k Emě jen hrála, aby dokázala všechny přesvědčit, že je Jorunn.

Johana sama mu to tvrdila. Proto se tak chová, říkala mu. Není to skutečný cit, usmívala

se na Erika a při tom mu častokrát položila dlaň na tvář a dodala, že on přece ví, komu patří její srdce, pak chytla jeho ruku a položila si ji tam, kde kdysi měla mohutný prs. To ho vždy naplnilo úděsem, ta jizva dokazující velikost jejího odhodlání. S rukou položenou na jejím zjizveném hrudníku se styděl za svou nízkost. Se splněním Erik soupeřit nemohl, ani nechtěl, smířil se s tím, že Johana je pro všechny nedostupná, že má poslání. A ona z něj jen dělala pitomce.

Ale proč Ema? Musela to být zrovna Ema, kdo dostal přednost? Teď už před tím nemohl zavírat oči, nebyla to jen jeho představa, ale fakt potvrzený Geronimem. Johana všechno ohrozila kvůli jeho pitomé sestře. Erik si nedokázal s jistotou vybavit, jestli to byl opravdu jeho nápad, nabídnout jako ideální matku Emu. Nemohla mu tu myšlenku zasadit do hlavy Johana? Pokusil se tu vzpomínku vytlouct ze zdi, aby si ji mohl pořádně prohlédnout, ale nezískal nic kromě zkrvavených kloubů na rukou a následně i herdy od dozorců.

Erik byl v pasti. Bloumal zarostlým územím svých myšlenek, vzpomínek, pravd a dohadů. Netušil, kde je sever, neobjevil jediný vysoký strom, na který by mohl s dalekohledem vylézt a přehlédnout krajinu, zorientovat se. Mapou mu měly být Geronimovy dopisy, ale Erik věděl, že je to mapa neúplná. On sám Josefu Krugovi říkal jen něco, schválně před ním mnohé tajil, a bylo mu jasné, že totéž dělala i Johana. Jen ona znala celou pravdu.

„Měla mi to říct, všechno. To mi tak málo věřila a tak málo jí na mně záleží?“ litoval se Erik. Ani na okamžik mu nebylo líto Emy, té mrchy úchylné, nebo Honzíka. Naopak, sestru teď upřímně nenáviděl, za to, že ji Johana milovala víc než jeho. Ale milovala mě vůbec někdy, zaskučelo Erikovi v hlavě.

Nesnášel sestru tak, že ho zprávy o jejím zhroucení, přinášené vyšetřovateli a právníkem, těšily. Měl pocit zadostiučinění, že trpí, že je pro všechny odpadem lidství, neřekl na její obranu ani slovo, přestože dobře věděl, že by stačilo pár slov. Informace o synovci ho nezajímaly vůbec, byl to pro něj cizí kluk. Ne, hůř... Byl to kluk, který s Emou za všechno mohl, protože existoval. Narodil se a Johana na něj žárlila. Erik neměl ani gram soucitu pro kohokoliv jiného než pro sebe, byl zrazený ženou, které dal vše.

„Proč mi nevěřila?“ ohledával ztráty, jež Johaninou zradou utrpěl. I když se přesvědčoval, že Johana nesmí veřejně vyjevit, že je vyvolenou, a že nic z těch obvinění, jež na něj nakydala, nemyslí vážně, nedokázal to vnímat jinak než jako zradu. Johana nakreslila velké rudé srdce a propíchlá ho šípem, ale to vyznání lásky nedala jemu v bytě v Meruňkové ulici, Johanino srdce leželo na polštáři vedle spící Emy.

Přesně o tom podle něj vypovídaly listy plné úředních a policejních záznamů. Byl to spis o Johanině velké lásce a Erik v tom romantickém kuse nevědomky hrál kašpárka. Přemítal, co bude s ním a Johanou dál, až

tohle všechno skončí, až to bude za nimi. Má dělat jakoby nic? Čeká se od něj, že bude dál věřit v její náklonnost, když ne lásku, má se spolehnout na její čistotou zářící úmysly, zapomenout na selhání a vymazat ho z paměti i ze srdce? Bude to vůbec někdy za nimi, promění se vše v prach minulosti a první větší vítr ho rozfouká, takže z něj nezbyde nic než blednoucí pocity?

A co všechny ty novinové titulky a otázky: Proč se dospělá žena rozhodla sehrát svou smrt a vydávat se za nemocné dítě? Jak se jí to mohlo podařit? Proč jí s tím tolik lidí pomáhalo? A proč Norsko? Je v Norsku centrála pedofilů? Týral Erik Johanu? Kdo byli Termiti a je pravda, že je všechny Josef Krug zneužíval? Nebyl Jan Arnošt taky jeho milenec? Co je Krug vůbec zač a čím se živí, kde je mu konec, proč ho nikdo nevyšlechl? Bude taky obviněn? Jsou Erik se sestrou zvrhlíci? Nebylo mezi nimi náhodou něco, a proto se z Emy stala lesba? Byla jako dítě v pořádku? Co její rodiče, nemůžou za to? Kolik dostal ombudsman bokem, aby celou šarádu s falešnou adopcí přikryl svým podpisem? Co soudce? Jak to, že si toho nikdo nevšimnul? Proč?

Neminul den, aby mi v redakční poště nepřistál dopis s podobnou otázkou. Jako bych mohla a měla znát odpovědi. Jako bych byla jednou z nich, dost možná přímo Johanou Krugovou. Proč... Má smysl ptát se, proč běžně vře voda při sto stupních, ale proč když si ji budete ohřívat třeba na Mount Everestu, to

bude stupňů sedmdesát, a nikdy si v ní tedy pořádně neuvaříte vajíčka. Na podobné otázky můžete dostat víceméně jednoznačnou odpověď. Ale dotazovat se, proč lidé nějak jednají? Co třeba proto, že chtějí, že tak je to podle nich jedině možné. Nebo je k tomu někdo přinutil. Nebo o tom, že něco dělají, vlastně ani neví. Jednají automaticky, ze setrvačnosti, ze zvyku. Velká jáma vznikne postupným odkopáváním malých kousků hlíny. Nebo taky proto, že... Anebo kvůli tamtomu... Ale možná kvůli úplně něčemu jinému.

Vidím Johanu, jak mizí v obláčku, který voní čokoládou. Vidím, jak na mě do nemocniční postele upřeně a s nenávistí zírá. Špička ostnu jejího pohledu se mi zapíchla nad obočí, nebyla vidět, ale svědila mě, začala se podebírat a nakonec zhnisala. Když se doktor proti oknu překvapeně díval, co že to pinzetou vytáhl z mého zarudlého čela, zahlédla jsem, jak se sluneční paprsek odrazil od neviditelného vlákna, jež z onoho miniaturního trnu vedlo skrze okno do kanálu Johaniny duše k pavoukovi, jenž tu lepkavou sít snoval. Měl čtyři páry smaragdových očí jako začarovaná dívka v pohádce, ale na rozdíl od zakleté tkadleny pohled jeho středových jednoduchých a vševydoucích očí byl zlý, pichlavý, rozleptával vše na prvočinitele, odhadoval rozsáhlost nutného útoku. Jeho vedlejší oči k tomu svítily jako neony zvěstující zkázu.

Stejného predátora jsem spatřila ještě jednou, vzadu za očima Josefa Kruga. V té vteři-

ně, kdy vyhasly, se pavouk pokusil protrhnout rohovku a plivnout po mně svou sítí, ale Krug, v jakémisi lehounkém třasu, na poslední chvíli zavřel oči. Kdesi v dálce někdo vystřelil, ozvěna se nesla mezi kopci, tříštila se o lesní kartáč. Popošla jsem vlhkým mechem blíž ke Krugovu ležícímu tělu, k nohám se mi sneslo černé pírkó. Zasunula jsem ho Geronimovi mezi chladnoucí rty. Nikdo jiný tam v ten okamžik nebyl, co jiného jsem měla udělat?

Ale to předbívám, to se teprve stane. Zatím je Josef Krug zase v cukrárně, tentokrát na náměstí ve Slavkově. Nemá strach, že ho najde policie a předvede k výslechu. Nebojí se už ani věřitelů. Ne, to ho ani nenapadlo, bát se vyjít ven, jen tak se procházet po maloměstě. Vždyť ho tu nikdo nezná. Vlastně ho nikde nikdo nezná, je neidentifikovatelně obyčejný a pak – je všude jen chvíli, není nikde zdejší. A přece mu kolemjdoucí, které mívá při svých procházkách po Slavkově, kývají na pozdrav, jako by zdravili starého známého.

Josef Krug sedí v malé, podle zbytků kyselkavé vůně mísící se ve vzduchu s vanilkou a citronovou kůrou nedávno vymalované cukrárně, kterou vedou matka s dcerou. Vyhřívá se na sluníčku, jež přes barevné nápisy na výloze duhově svítí na místo, které si vybral právě proto, že je plné světla. Poslouchá, jak skrze písničky z rádia probublává tlumená hádka cukrářek o to, kolik kakaa má být v polevě pařížského dortu. Matka chce dvacet deka, zato dcera rovnou dvojnásobek, aby to bylo echt čokoládové,

ujede jí hlas do výšky a spojí se se závěrečným refrémem Tiny Turner.

Před Geronimem na talířku povoluje koňková špička. Roztéká se, mění tvar, krémové tělo už se nepne hrdě do výšky, nýbrž se sklání před vidličkou, jež se do ní v horní třetině zabodává a kus odděluje. Z torza vytéká hutný vaječný likér, který je zastaven buclatým prstem těsně nad porcelánem. Josef Krug prst olízne.

V rádiu právě běží zprávy: Obyvatelé Habartova nesouhlasí s větrnými elektrárnami. Zemní plyn zdraží o sedmnáct až dvacet procent a velkoodběratelé kvůli tomu hodlají změnit zákon. Šest dní po vražedném hurikánu začalo odklizení těl v New Orleansu. V bitýšské kauze budou podle státního zástupce z týrání a ublížení na těle obžalovány čtyři osoby. Už je známé datum soudu se Saddámem Husajnem. Paraglidista přežil hrozivou nehodu na úbočí Javorového vrchu. V Afghánistánu se připravují na volby. Zítra bude polojasno a teploty do jednadvaceti stupňů.

Johana Krugová podstoupila to, co každý čerstvě narozený člověk – měření, vážení, zevrubnou lékařskou prohlídku.

Poté co v Oslu umístili na dokumenty příslušná razítka a spis uzavřeli, přiletěli do Norska brněnější policisté a Johanu dopravili zpět do její skutečné rodné země, k dalším lékařským prohlídkám a hlavně výslechům. Jejich cesta probíhala v rozpačité atmosféře – eskortovali zločince, nebo oběť? To zatím nebylo jisté a Johana sama policistům nic neusnadnila. Dívala se v podstatě skrze ně a dál se chovala jako dítě. Cucala si palec, dětským hláskem si pro sebe něco mumlala, pomrkávala nesměle na ostatní děti na letišti. Rozhodli se nenasazovat jí pouta; při pohledu na hubené, ploché tělo, velké oči za brýlemi a holou hlavu, na níž pomalu rašily hnědé vlasy, bylo obtížné uvěřit, že na sedadle mezi nimi sedí dospělá a možná i nebezpečná žena. Policisté na Johanu celý hodinu a dvacet minut trvajících let vrhali kradmé pohledy.

Na letišti v Praze už je čekali televizní štáby a fotografové. Policisté se automaticky kolem Johany semkli, jejich ochranný instinkt rozhodl za ně. Vytvořili kolem ní štít a zamířili stranou podél skleněných dveří, aby většinu novinářů minuli. Ale najednou je Johana odstrčila a rozběhla se rovnou k vrčícím kamerám, vstříc oslňujícím bleskům a cvakajícím fotoaparátům. Zírala skrze čočky přímo na diváky, do očí všem upřela pohled svých smut-

ných, dětských kukadel. Zlomená, křehká a politováníhodná dívka, vyděšené zvířátko, to byla Johana ten večer ve zprávách.

Bylo to od ní chytré, sledoval záběry Josef Krug, přerovnal si nohy položené na židli před sebou a ještě víc se vpil do televizní obrazovky, aby mu neuniklo ani slovo redaktorova komentáře. Potřeboval vědět, co jim Johana řekla, co vědí a o čem naopak nemají tušení. Zklamaně stáhl hlavu. Moc toho nezjistil, policie mlčela, státní zástupce taky, netušil tedy, jestli je i Johana mezi těmi čtyřmi, co figurují v kauze jako obvinění, nebo zda ji považují za zneužívanou oběť.

Josef Krug byl mimo, odstavený, ukrytý všem očím jen kousek od Brna. Byl rád, že nemusí k výslechům, ale vadilo mu, že neví, co se děje. Bezcílně bloumal domem a zahradou. Rozhodl se, že přece jen bude vycházet méně a že raději požádá své hochy, aby mu nákupy vozili. Teď, když měli policisté Johanu i s pravou totožností, mu bylo jasné, že si s ním budou chtít vyšetřovatelé promluvit za každou cenu. Ovšem za hranice se mu nechtělo. Uvědomoval si, že skandál, jenž jde jemu na vrub, přestože on za něj de facto nemůže – ta zjevná nespravedlnost ho vždycky rozrušila –, poškodil celé hnutí. V Rakousku, Německu, Dánsku ani v Norsku, na místech, kde měl kdysi zázemí, už nebyl vítán. Všichni se od něj nejen v médiích, která hlasitě požadovala vysvětlení jejich činnosti a vypravila své zpravodaje i na svaté místo vyfotit pyramidu s hrobem Syna Světla,

distancovali. Nazvali ho zbloudilou ovčí a sekretářem. Jeho! Zakroutil odmítavě hlavou.

Musel čekat. Mohl jen čekat. Jako by se planety, jež kdysi vznikly díky Geronimovi a které kolem něj dosud přirozeně obíhaly, utrhly a vytvořily si vlastní galaxii, již mohl pouze sledovat, a to ještě nekvalitním dalekohledem. Jeho gravitační pole zesláblo, hrozilo, že zmizí úplně a jeho hvězda vyhasne. To odmítal připustit. Psal proto dopisy a sám sebe se neustále ptal: Je Erik ještě Erikem? A Johana? Kdo je Johana? Jeho kdysi tak oddanými chlapci skandál viditelně otrásl a jezdili do Slavkova zjevně jenom z povinnosti. Všichni už za sebou měli ponižující výslechy na policii, byli vedeni jako svědci. Krug věděl, že do jednoho mlčeli.

Zato Jan Arnošt byl mezi obviněnými. Ale na rozdíl do Emy, Erika a nyní i Johany byl vyšetřovaný na svobodě. Po návratu do Brna – přijel svým autem, které celé dlouhé týdny stálo na nábřeží v Oslu, kde ho nechal, cesta mu trvala šest dní, nijak nespěchal – se stáhl. Jeho žena podala žádost o rozvod, dceru vídal jednou měsíčně a v divadle i v televizi mu dali červenou kartu. Když za Josefem Krugem přijel po návratu ze severu do Slavkova, řekl mu, že se na něj nezlobí za to, že ho vyslal na tu cestu. Prý věří, že Geronimo nevěděl, jak se to celé podělá a jak moc pošahaná Johana je. Ale je zmatený, zklamaný a unavený, je na dně a má vztek, obvinili ho z něčeho, o čem neměl tušení. K výslechu musela i jeho žena a dcera.

Je to hrozné, strašné, nepochopitelné. Je z něj zločinec. Z něj, který nesnáší lež a podvod a pohled na krev a nikdy nikomu nedal ani facku, tedy mimo jeviště. Věděl Krug, že jednu chvíli dokonce vyšetřovatelé uvažovali, že by mohlo jít o pokus o vraždu? Jan Arnošt pohladil zavřenou lesklou desku klavírního křídla, nechal na ní svůj přívěsek s hvězdičkou a se svěšenou hlavou se k Josefu Krugovi obrátil zády. Jen u východu z domu se ještě zarazil a zhluboka nasál nosem vzduch. Nakrčil ho neolibostí – jako by cítil zápach hnoje a zvířecího pižma. Vážně slyšel vzdálené zamečení kozy?

Geronimo věděl, že o herce přišel. Natáhl se na divan pod otevřeným oknem do zahrady, ani se nesnažil čekat na svistot havraních křídel. Ptáci k němu už dlouho nezavítali, pouze mravenci mu běhali neúnavně nohama, takže je nedokázal nechat klidně ležet, krčil je a zase narovnával, nadzvedával a třepal s nimi, házel sebou, převaloval se, mručel, funěl, dokonce jako by pobrekával.

Kdyby kolem okna někdo šel – jakože jít nemohl, to by se nejdřív musel k chodníčku podél domu prodrat zarostlou zahradou –, myslel by si, že je uvnitř vztekající se kluk. Krugův hlas zněl chvílemi jako tlumené dětské pištění a jemu to bylo jedno, nemusel totiž brát na nic a na nikoho ohled, už ani sám na sebe.

Zato Johana musela naopak brát ohled najednou i na tu nejnepatrnější věc, hrála o všechno. Po potupě v Oslu, kde si ji nestydatě prohlíželi, jako by byla neživá figurína, sahalí

rukama potaženýma gumou na její jizvy, roztahovali jí nohy a strkali prsty a přístroje, kam se jim zachtělo, po tom nechutném a nečekaném narušení soukromí se na pár hodin sesypala a dokonce rezignovaně odpověděla na pár otázek.

Než si však pro ni přišli ti tři policisté z Brna, tedy dva policisté a jedna policistka, znovu si oblékla ochrannou kůži. Ještě to může nějak uhrát. Když se v brněnské vězeňské nemocnici musela znovu vysvléct do naha a nechat na sebe sahat, brada už se jí ani nezatřásla. Dokonce ji to chvílemi i bavilo, to, jak na ni nechápavě hleděli, volali další a další odborníky, měřili, fotili, dohadovali se. Ona mlčela.

„Asi dělají svou práci,“ pípla později dětsky k právníkovi, který ji zastupoval a který absolutně nic nechápal, ale okamžitě podal stížnost, že jeho klientku traumatizují. Pak jí také sdělil, že Ema od ní nechce dostávat žádné dopisy, že i ty, co jí Johana už napsala a poslala, nepřečtené vrátila, ani je prý neotevřela.

Teď teprve se Johana upřímně a usedavě rozplakala. Právník málem s ní. Probrečela potom v cele noc. Ráno, když ji přišla služba před snídaní zkontrolovat, už zase ležela tiše pod kovovou postelí na betonové podlaze a třásla se zimou. Stočená do klubíčka si cucala palec a pobroukávala dětskou říkanku.

„Říkali mi, že se menuju Julie, tak sem věřila, že opravdu sem Julie, nebo taky Jorunn. Když sem se spletla, tak mě zbili, nebo taky když sem neposlechla. Ze začátku mi říkali

Johano, a vždycky, když sem byla Johana, tak to bylo zlé, zlobili se na mě, ale pak, když mi řekli Jůlínko nebo Jorunn, tak najednou bylo všechno dobrý. Když sem teda dělala, co mi Erik s Emou řekli, byli na mě moc hodní, to bylo hlavně, když sem byla jako Julie, takže já sem pak chtěla být Jůlínka, aby bylo všechno hezké,“ pročítám jednu z mnoha desítek stran záznamu policejních výpovědí Johany Krugové.

„K tomu, proč mě tatínek dával od malička bydlet různě ke svým známým, můžu říct jenom, že sme doma měli starosti, protože moje maminka jedla hodně léků a hodně spala, a to proto, že moje mladší sestra byla hrozně moc nemocná, ona měla obrovskou hlavu a pořád ji vozili do nemocnice, jinak by umřela. Ona stejně potom umřela, ale maminka se snažila, aby neumřela, nemohla se teda moc starat o mě, protože se všichni báli o sestru, tak proto mě asi tatínek dával ke svým kamarádům. Taky bych ale chtěla říct, že mi to nevadilo, někde sem bydlel i dlouho a měl náhradní sourozence a bylo to prima. K dotazu, proč sem začal, teda začala bydlet s Erikem, nevím. Co se pamatuju, tak mě k němu asi dal tatínek, Erik byl taky Termit, o tom, kdo sou Termiti, sem už mluvila, byli to takoví skauti a tatínek je vedl a jezdil s nima do přírody, plnili různý úkoly, bylo to bezva, jako v Harrym Potterovi skoro, někdy sem totiž mohla jet taky a nikdo tam neběhal nahatý, jak ten pán minule říkal, nikdy tatínek po nich nic takového nechtěl, nesahal na ně, bylo to právě že úplně

parádní a kluci byli rádi, že soutěžili a učili se lesní moudrosti. Erika sem proto znala, protože s nimi všude jezdil, když byl Termit, a když mi tatínek řekl, že půjdu k Erikovi, tak sem šla. Před tím sem dlouho bydlela v Černých Polích ve vile, měli tam velký klavír a to se mi moc líbilo, tam sem se trochu naučila hrát a skládat. Byli tam na mě moc hodní. Proč sem odtamtud musela pryč, nevím, jen si pamatuju, že se tatínek a pan, co mu dům patří, vrátili někde asi že z Rakouska a tatínek říkal, že jsou tmáci nebo tmáři nebo něco tak, a řekl mi, ať se sbalím, a nějak se pak s tím pánem zase spolu pohádali.“

Na další straně výpovědi čtu: „K hvězdičce, co mám na krku, neumím nic říct, dostala sem ji od tatínka, mám ji ráda a ráda ji nosím. Je to pro mě dárek od tatínka, nerozumím těm otázkám, jaké náboženství to je, jaká sekta, nerozumím tomu slovu, já nechodím do kostela, ani tatínek. Nikdy po mně nechtěl, abych se učila nějaké texty, to není pravda, jestli to někdo řekl, tak já o tom nevím. Ani Jan Arnošt mě neučil náboženské texty a k němu bych chtěla říct, že sem s ním do Norska odjel, protože sem si myslel, že to tak chce tatínek. Nerozumím, cože? No, v dopise. To už nevím, kdo mi dopis dal, ale myslel sem si, že je od tatínka, a tak sem dělal, dělala, co v něm napsali, vylezla sem oknem a tam bylo jedno auto a to mě někam zavezlo a tam na mě pak čekal Jan Arnošt, tak sem si k němu nasedla, on byl vždycky tatínkův kamarád. Jestli má

hvězdičku a je Termit, nevím, jezdil ale s nimi hodněkrát, ale myslím, že je starší než Termiti, takže neumím odpovědět.“

Přepis je chvílemi chaotický, Johana celkem často žádala o přestávku a potom po návratu z toalety tvrdila, že neví, na co se jí předtím ptali, a tak museli všichni své otázky opakovat.

„K tomu, co se ptá ta paní vyšetřovna, proč sem poslouchala tatínka, když už sem byla dospělá, můžu jenom říct, že proto, aby se nezlobil. Když se tatínek nezlobil, tak sem měla radost a měla sem se dobře, a tak sem šla k Erikovi, protože to tatínek chtěl. U Erika jsem se měla dobře ze začátku, byl moc hodný, říkal, že mě má rád a hladil mě. Ale pak mě začal bít a strkal mi něco do břicha, to sem nechtěla, ale on mě pak ještě víc zbil, že musím držet, že to je potřeba, aby ze mě vyhnal všechno špatné. Když sem to teda vydržela, tak byl několik dní moc hodný, bral mě třeba do kina a do McDonaldu na hamburger, ale pak mně zase nedal třeba týden nic jíst a nedal mi ani peníze, abych si cestou do školy mohla něco koupit. Někdy mě přivedl až ke škole, aby mě kontroloval, myslím, že se jmenuje Janáčkova akademie, je to ta škola vysoká, co jí říkají univerzita, a tam sem chodila. K dotazu toho pana právníka odpovídám, že já sem zkoušela několikrát utéct, hlavně, když mě ze začátku nutili být Jorunn a Julie, protože to mě Erik s Emou bili ještě víc, dávali mi léky, po kterých se mi motala hlava a vynechávalo mi srdce, museli mě i zavést do nemocnice, ale kam, to nevím,

někde v Brně, když sem moc zlobila, vozili mě k nějakým lidem a ti mi pak strkali taky něco do břicha i zezadu, pak ze mě tekla krev, ale musela sem být zticha, jinak mě ještě zbili. Když sem jednou utíkala, tak mi vypadlo koleno, úplně mi visela noha, takže mě chytli, protože sem se musela plazit. Já sem opravdu hodněkrát zkoušela utéci, když sem ještě měla sílu a nebyla sem pod práškama, tak sem utekla. Třeba jednou až k přehradě, tam sem několik dní bydlela s klukem, co se jmenoval David, také utekl z domu, protože ho bili. Jedli sme věci, co sme našli na zahrádkách, ona je tam ta kolonie zahrádkářů, tak tam sme spali v jedné té chatce, co vypadala nejvíc opuštěně. David to tam už znal, říkal, moc krásně zpíval, úplně jako jeden zpěvák v rádiu, a on říkal, že to je on, a vážně to byl on, ale že musel od všeho utéct, že ho zneužívali, a my sme si mysleli, že já mu budu skládat písničky a on je bude zpívat a budem jezdit po světě a tak se živit. Nevím, jak dlouho sem tam byla, protože mě Erik našel a zase mě odvezl na Meruňkovou. Davidovo příjmení neznám, nepamatuju se, ale je to ten zpěvák z rádia. Už sem ho pak neviděla a moc se bojím, že se mu něco stalo.“

Když otáčím na další stranu, mám co dělat, aby se mi nenahrnuly do očí slzy. Svazovali jí ruce a nohy ostnatým drátem a vozili v kufru auta, když se nechtěla nechat znásilňovat. Pálili o ni cigarety, i cizí lidé, již měli na obličejích masky jako na maškarním bále, ale Johana je poznala podle rukou, podle hlasu, nadávek

a podle toho, co a jak s ní dělali, jak moc jí ubližovali. Ovládali ji léky a drogami, nutili ji, aby se chovala jako malá, trápili ji hladem, aby co nejméně vypadala jako dítě.

Kdykoliv si ještě dnes na její výpověď vzpomenu, téměř cítím kouř doutníků v suterénu jakéhosi statku na Vysočině, kam Erik Johanu oblečenou jako desetiletou dívku vozil a za peníze ji prodával. Bolí mě břicho potřebou, když vidím Julinku dřepět v koutě kuchyně v bytě na Meruňkové ulici, všude kolem ní je na podlaze rozsypaná mouka, aby se nemohla ani pohnout, než přijde Erik z práce. Nesmí jíst, pít, ani jít na záchod, takže se svíjí bolestí, dokud to jde, pak to však už nevydrží a do mouky začne téct žlutý pramínek a dívka se na něj dívá. Tělesnou úlevu střídá hrůza, neboť ví, že bude potrestána. Protože se počurala a je třeba ji ztrestat, přinese Ema večer na Erikův příkaz zase videokazetu a na ní budou zlí lidé ubližovat dětem, budou je bít a něco jim strkat do břicha a při tom dělat pohyby. Ema bude Julii držet hlavu, aby ji nemohla odvrátit, ale musela film sledovat. Erik ji poté sváže jako v televizi a bude s ní dělat to, co ti zlí pánové.

„Ty děti v televizi asi zlobily jako já,“ pípala do ohromeného ticha Johana a já, přestože mám k dispozici jen přepisy na papíru, úplně vidím rozpaky přítomných, kteří nevědí, kam s očima. To všechno, co jim potichu, ale bez zaváhání kostrbatými větami Johana odvyprávěla, nevyvolává nic jiného než hrůzu, znechucení a stud. Vyšetřovatelé i psychologové, stej-

ně jako právní zástupci Johany, Erika, Emy a Jana Arnošta, se stydí za to, že mladou ženu nutí ten hnus zas a znova vyslovovat.

Zděšením se rozšiřují oči i Emě, když jí následně během návštěv její právní zástupkyně předčítá úryvky z Johaniny výpovědi. Ema nejprve jen odmítavě kroutí hlavou, pak si drásá nehty krk, zaklání hlavu, jako by si ji chtěla odtrhnout od těla. Potom ji s tlumeným zaúpěním zvrátí dozadu a zírá, neschopná čehokoliv.

Erik jen mlčí, mlčí temněji, hlouběji. Mlčky přechází z rohu do rohu, uhýbá před zvukem slov svého advokáta, jenž mu čte ze stejných listů.

S výpovědí Johany Krugové byli postupně konfrontováni všichni, kteří se v bitýšské kauze angažovali. I ti, co byli vedeni jen jako svědci. To jsem si vzala na starost já. Novinář to prý musí udělat, přestože ví, že konfrontování nechtějí a dost možná nemají co říct, že budou mlčet. Tak mi to řekl do sluchátka editor z pražské centrály: „Musíš jít od jednoho k druhému a zeptat se. Je třeba to udělat, aby se všichni dotčení mohli vyjádřit, respektive, aby měli pocit, že tu možnost mají.“

Samozřejmě je to nesmysl, to mi došlo hned. Jde jen o to, zajistit si alibi a vyřadit svědomí. Všichni dostali prostor. Že ho nevyužili, je jejich volba. Jestli někoho článek zničí, je to jeho chyba, ne novináře, ten si umyl ruce. Postupně jsem tedy téměř všechny takzvaně konfrontovala. V rámci svých možností a nulových zkušeností.

Jana Arnošta, který práskl telefonem po mé druhé větě a pak přístroj pro jistotu vypnul.

Se svazkem výpovědí jsem šla za některými bývalými Termity, kteří zarytě mlčeli a znechuceně na mě zírali. Za ombudsmanem, jenž za přítomnosti své tiskové mluvčí, která při mých otázkách zbledla a nebyla schopná slov, málem zkolaboval.

Hejtman, který osobně dvakrát volal soudkyni, aby adopci sirotka Julie do rodiny Emy urychlil, mě nechal poté, co jsem mu přečetla zvláště výživné úryvky výsledku, sedět téměř hodinu v salonku, aby mi pak přinesl jednu vytištěnou větu jako odpověď: „K této kauze se nebudu vyjadřovat, abych neovlivnil vyšetřování a soud.“

Soudkyně, která v nezvykle rychlém řízení posvětila adopci Julie, odpověděla přes tiskové oddělení soudu v podstatě totéž, co hejtman.

Psycholožky a pedagogové azylového centra pro děti mi beze slova položili telefon, na písemný dotaz neodpověděli.

Johanina matka se upřímně rozesmála, nebyla k zastavení, hýkala za mnou pobaveně ještě, když jsem odcházela z jejího bytu... Přísahala bych, že i v tramvaji, jíž jsem o pár minut později projížděla kolem činžáku, v němž žila, jsem otevřeným oknem zaslechla dozvuky jejího smíchu.

Zabralo mi to čtrnáct dnů. Napsala jsem i do školy v Tromsø, aby mi vysvětlili, jak je možné, že si nevšimli, že namísto norského chlapce mají v lavici dospělou českou ženu, ale byly

to vyhozené peníze za poštovní známku. Přiznávám, že Lébla jsem z tohoto kola celkem úmyslně vynechala, bylo to ode mě gesto za jeho pomoc.

Navštívila jsem znovu Emu, která však byla stále ještě mimo z faktu, že vše, co dělala, bylo zbytečné, že ji podvedli, že malá Julinka je ve skutečnosti dospělá ženská. Její odpovědi nedávaly smysl. Erik se mnou mluvit odmítl. A tak jsem zažádala o návštěvu Johany Krugové. K mému překvapení souhlasila.

Vystoupila jsem z tramvaje před bránou věznice, kde už na mě čekal její právník. S povzdechem mi podal ruku. Z několika vět, jež mu cestou přepadly přes rty, se dalo pochopit, že nemá ze své klientky a této ostře sledované kauzy právě radost. Nebyl však ochotný vysvětlit proč.

Setkání s Johanou, která ve vězení rychle nabírala na váze, bylo víc než krátké. Když ji přivedli, pozdravila cukrkandlově a sedla si způsobně na židli. Chvilí se culila, pak na mě začala vyplazovat jazyk a šklebit se a nakonec po mně plivla. Trefila se na rukáv mé džínové bundy. Slina stékající po látce ji rozveselila a začala hýkat a chrochtat, právník si promnul oči a podal mi papírový kapesník. Utřela jsem slinu jakoby nic, kapesník jsem nechala ležet na dřevotřískové desce stolu návštěvní místnosti a dál jsem se ptala, čekala jsem, zda se Johana přece jen nepřestane předvádět a neodpoví. Ale to bylo všechno, pár dalších úšklebků, vypláznutých jazyků a Johana Krugová se na-

jednou zvedla a hihňajíc se odešla se dvěma dozorkyněmi, aniž by se rozloučila se svým právníkem, který se mi pak asi čtyři minuty soustavně omlouval. Jediné, co jsem si z návštěvy odnesla, bylo poznání, že Johana vypadá úplně jinak, než jak jsem si ji pamatovala.

Johana mizící v růžovém obláčku, který se nakonec zkoncentroval do bodu na mém obzoru. Tam je navždy přítomná. Na horizontu vzpomínky se stejně jako ostatní proměnila z konkrétního člověka na součást krajiny. A se mnou se stalo totéž. Zmenšovala jsem se a měnila se z živé lidské bytosti v tečku směřující k jednomu z mnoha úběžníků, tentokrát Johana obrazu světa. Stal se ze mě nepodstatný objekt.

Na obzoru plném teček a šmouh končí slitování a soucit. Všichni jsme v rámci cizích obrazů zredukováni na bod, předvídatelní, zaměnitelní, navzdory tomu, jak unikátní a výjimeční si sami připadáme. Všichni jsme nakonec jen součástí abstraktního obrazu světa a jeho pevně dané perspektivy, rozpustíme se v jednom máchnutí štětcem a změníme se v opar.

Někdo v takových chvílích říká, že byl semlet životem. Jiný to považuje za nespravedlnost. Další za osud. Mnozí si toho nevšimnou nebo je jim to jedno. Ale jsou i tací, co se rozběhnou pryč a pokusí se vecpat do nového obrazu, ve kterém zaujmou místo v prvním plánu.

O to se pokoušela i Johana Krugová, proto se znovu narodila. Nebylo to zrození právě radostné a očekávané – takhle to Johana oprav-

du neplánovala –, ale jistá triumfálnost se mu upřít nedala. Vyloupla se z těla nezletilého chlapce Jonny, zahodila kůži Jorunn a Julie, položila se plně do nové role, do figury zneužívané ženy, kterou odjakživa ovládal její otec a následně ji předal svému téměř adoptivnímu synovi Erikovi, jako by byla nějaká věc.

Johana načrtla velkorysý obraz. Aby sama stála v jeho středu co největší, pojala ho z žabího pohledu, perspektiva mířila k úběžníku mimo plátno. Nikdo nevěděl, kam přesně vede, a Johana z té nejistoty těžila. Vyvolávala otázky jako záhadné umělecké dílo, všichni ostatní byli vedle ní jen odosobněné pozadí.

Johana musela od narození bojovat o své místo na světě. Stala se z toho její přirozenost, ani o tom nepotřebovala přemýšlet, její mozek fungoval na autopilota, paměť jela na plné obrátky. Díky tomu působily i nejšílenější věci, jež překotně na vyšetřovatele chrlila, uvěřitelně. Protože Johana jim věřila a dokázala je vždy naprosto přesně a do detailů zopakovat.

Johana cítila, že se výslechy blíží ke konci. Už se jí na všechno vyptali tolikrát, že nebylo pochyb – Johana je obětí. Její jméno se z jedné hromady na stole státního zástupce přesune na druhou, menší, její spis položí na svazek Honzíka, budou pro ni žádat odškodné a bolestné. Byla si tím jistá. Stejně jako její právní zástupce. Bylo to na spadnutí.

„Jen formalita, o nic prý nejde,“ řekly dozorkyně ráno ještě rozespalé Johaně, zatímco ji vedly kamsi nahoru, snad do knihovny nebo

do návštěvní místnosti. Nevěděla, ale byla klidná. Uculovala se infantilně, to byla její bezpečná zóna – ukryté za dětským úsměvem se jí nemohlo nic stát.

Růžolíčí Johana si upejpavě sedla v návštěvní místnosti na židli proti dvěma ženám středního věku, které se představily jako soudní znalce z oboru psychologie a sexuologie. Johana se při slově sexuologie uchechtla jako puberťačka, byla uvolněná, v roli. Je to vážně jen formalita, ale tato dvě vyšetření se ještě musí udělat, říkaly Johaně, která na ně důvěřivě hleděla a houpala při jejich slovech nohama ve vzduchu.

Jde o jakési doplnění už vypracovaných posudků jiných odborníků, vysvětlovaly. Chápe Johana, co jí říkají, zeptaly se.

Johana přikývla.

Takže souhlasí a umožní jim vyšetření provést.

Johana opět rozverně přikývla a pak, protože pochopila, že musí svůj souhlas vyslovit nahlas, řekla: „Ano.“

V tom okamžiku si všimla, že jedna z žen má před sebou na stole položený zapnutý diktafon. Mírně znejistěla a strčila si palec do pusy, začala ho intenzivně cumlat. Obě ženy se na ni ale povzbudivě usmály, vstaly, sebraly diktafon a kývly za sklo na dozorkyni. Po obědě Johanu odvezou k nim do ústavu.

Johana zase odcupitala do své cely, měla docela hlad, a tak požádala dozorkyni o větší porci. Věděla, že jí přidají, cítila z nich lítost, teď

když všichni znali muka, jimž byla vystavena. Chvilí po dvanácté hodině tedy zhltna misku hovězí polévky s krupicovým kapáním, tři karbanátky, hromadu bramborového salátu a banán. Zalila to čajem a natáhla se na postel, ani boty si nezula. Na cestu mimo věznici se těšila, každá změna nudného režimu byla vítána.

Mlaskala měkkými podrážkami za klapotem lodiček soudních znalkyň dlouhou parketovou podlahou jako ovečka. Její tělo začínalo připomínat kuličku, mohutnělo rychleji než nohy, ty vypadaly v nepoměru k zadku jako tyčky. Dorůstající vlasy se jí ježily na všechny strany, na obličejí jí svítilo akné, jako by opravdu byla v pubertě, brýle zvětšovaly její vykulené oči.

Johana málem dělala „jů“ a „jé“, když mījela staré sochy, mnohé zobrazující nahé mladé muže a ženy, jež lemovaly chodby rozlehlé budovy. Na některé letmo sáhla konečky prstů a zapitvořila se u toho. Dozorkyně, jdoucí za ní, to ignorovaly.

Pak vstoupily do malého kina a Johana vydechla úžasem. Velká kožená otáčecí křesla, stolek, na něm karafa s limonádou a hlavně velké plátno přes celou jednu zeď, to jí padlo do oka jako první. Jinak byla místnost podivnou směsicí. Zdi byly světležluté, na bílém stropě svítily silné zářivky, u zdi naproti plátna stály stoly s počítači, u nich židle, na zemi byl měkký temně zelený, téměř sametový koberec a uprostřed místnosti skleněná zeď ve tvaru polokruhu, jež ohraničovala prostor, v němž stála ona kožená křesla.

Ženy Johaně pokynuly, ať si vybere, které chce. Sedla si přímo doprostřed, aby měla před sebou stůlek s limonádou, na kterou měla chuť, ale neodvažovala si do připravené sklenice nalít. Naštěstí to jedna ze znalkyň udělala za ni. Nalila jí štědrú dávkú perlivého růžového nápoje, pootočila trochu Johaniným křeslem a potom jí sáhla v pase na tepláky. Johana vyprskla sladkou vodou na koberec a vyskočila, ženu vztekle odstrčila. Ode dveří k nim popošla dozorkyně.

„Omlouvám se, zapomněly jsme vám vysvětlit princip. Nemusíte se bát. Vidíte tady ten svazek elektrod? Ty vedou do počítače támhle,“ ukázala znalkyně ke stolům s počítači, kde její kolegyně právě na jednom něco psala. „Musíme vám čidla správně připnout na různá místa. Nebudete nic cítit, jen si sednete a budete se dívat na obrázky a záběry, co vám pustíme. Nemusíte ani mluvit, sedět můžete, jak chcete, kdybyste chtěla další limonádu, nalijte si. O nic nejde. Jen o malý test. Vyhodnotí ho počítač. Zabere to tak hodinku, ano?“

Johana se podezíravě rozhlédla. Najednou už místnost nebyla tak přátelská.

„Ale proč mi teda saháte tam dolů,“ fňukla.

„Musíme některá čidla umístit i tam, chápete přece, o co jde v sexuologickém vyšetření?“ řekla žena od počítačů.

Johana se opět uchechtla: „Tsss, sexuologické...“

„Ano, o to teď půjde. Souhlasila jste. Nebo jste si to rozmyslela?“

Johana tušila, že ve skutečnosti nemá na vybranou. Pokud teď svůj souhlas odvolá, může se soud táhnout, a o to déle bude zavřená ve vazbě. Navíc, nemá se čeho bát, je přece oběť jako Honzík, na tom se už všichni shodli.

„Já mám jen strach, po tom všem,“ roztrásla se a do očí jí vystoupaly slzy.

„Nemusíte se bát. Jsou tu všude kamery, tedy nahoře i v rozích, vidíte, jsou tu dozorkyně, a jsme tu my dvě. Nikdo vám neublíží. A nic neucítíte,“ řekla žena, jež postávala vedle Johany a pohrávala si v ruce mimoděk s kabely a přísavkami.

Johana vzdychla a podívala se prosebně na dozorkyni. Ta nejistě přešlápla.

„Tak dobře,“ sklopila Johana oči k zemi a svěsila ramena.

Znalkyně k ní přistoupila, stáhla jí opatrně tepláky i spodní prádlo ke kolenům, položila na stůl svazky elektrod, vytáhla z kapsy svých úpletových šatů gumové rukavice a navlékla si je. Pak opatrně strčila jednu ruku Johaně mezi nohy a roztáhla prsty, Johana mimoděk stáhla stehenní svaly.

„Jen, prosím, uvolněte trošku nohy, tak, od sebe, ještě trošku... Víte co, sedněte si, to bude pohodlnější,“ znalkyně pokynula ke křeslu.

Teprve nyní si Johana všimla, že je na krémové kůži křesla tenká, průhledná pryžová podložka.

„Ta je jednorázová, nemusíte se bát, před chvílí jsme ji tam dali a po vyšetření ji vyhodíme.“

Johana si odevzdaně sedla holým zadkem na pryž, zavřela oči, roztrásla se.

„Už se můžete obléct.“

Johana si jako stroj natáhla kalhotky i tepláky, zavřela oči a trpně stála. Ucítla další přísavky, najednou si připadala jako na elektrickém křesle. Pak se setmělo a ze stropu zamířilo do prostoru jen jedno bodové světlo. Otáčelo se tak dlouho, dokud nesvítilo přímo na Johanu, byla ozářená ve tmě téměř jako tenkrát, když na nebi zaplálo znamení.

Potom i toto světlo vybledlo a plátno se rozzářilo. Uviděla fotografii nahé ženy na rozkvetlé louce. K lýtku se jí tisklo také nahé malé dítě a tomu nad hlavou poletovali motýli. Idylku vystřídal obrázek Panny Marie s Ježíškem v náručí. Po ní se na plátně objevila socha nahého muže, jako by pocházel z chodby ústavu. Pak fotografie rodiny na výletě. Poté záběr matky kojící dítě. A potom chlapec klečící ve škole v koutě na hanbě. A děti v plavkách dovádějící v létě na koupališti. A líbající se milenci. A nahá modelka sedící na koni. Nevěsta a ženich vycházející z radnice. Ukřižovaný Ježíš Kristus. A hned nato nahé, mohutné ženské poprsí. Jen na plátně tak rychle problesklo, jako by tam ani nebylo, protože než stihla Johana zamrkat, dívala se na svalnatého vousatého muže v lese, který kácel strom. Pak na plachetnici na moři a na bedýnky plné jablek a na přejetého psa a na děvčátko v kroji.

Obrazy a fotky se střídaly, mnohé se opakovaly, některé byly milé, jiné hnusné, další do-

konce vulgární a úchylné. Lidé v latexu s bičí, svázané děti, bité ženy, ponižovaní muži. Nato nedělní rodinný oběd plný vůně pečinky a pospolitosti. Modlí se jeptiška, levitující buddhista, kořata hrající si s klubkem vlny.

Johana jen seděla a štourala se v nose, moc jí to nebavilo, byla zklamaná, že jí nepustili nějaký film nebo pohádku. Když vypila všechnu limonádu, vstala a řekla, že musí na záchod. Rozsvítilo se světlo, plátno potemnělo. Jedna ze znalkyň jen odpojila tlustý svazek kabelů od počítače a podala ho Johaně, ta s dozorkyní a svazkem elektrod v ruce odešla na toaletu na chodbě. Když se za pár minut vrátila a kabel byl opět spojen s počítačem, čekalo jí už jen pár obrázků. Potom se světla na stropě rozzářila naplno.

„Nehýbala jste s těmi elektrodami, že?“ podívala se na ni žena od počítačů, když projekce skončila, a vykročila ke křeslům, aby Johanu odpojila od kabelů.

„Jen jsem byla čurat,“ pípala Johana.

„Ne, vy jste s nimi hýbala, to poznám. Ale to nevádí,“ odlepila Johaně poslední elektrodu.

„Myslím, že to bylo jednoznačné,“ dodala už spíš ke své kolegyni, která se zatím skláněla nad tiskárnou, ze které vypadával jeden papír za druhým.

„Ano, naprosto, o tom není pochyb,“ zamumlala druhá znalkyně ponořená do čtení.

Johana napjatě čekala, ale nic víc neřekly. Jen pokynuly dozorkyním, že Johanu mohou odvést.

„Ani nebudeme dělat doplňující pohovor, myslím... Když to dáme dohromady s tím, co máme od kolegů, vlastně to dává smysl,“ zaslechla ještě, jak se spolu ženy baví. „Dává to možná dokonce ještě větší smysl. Přestože některé ukazatele zdánlivě...“

Víc Johana už neslyšela. Na zadním sedadle vězeňské dodávky se do ní zakousla zimnice, při příchodu na celu už celá hořela. Ještě si vyžádala návštěvu svého právníka a propadla se do horečky. Viróza se jí držela devět dní. Tak dlouho jen ležela, jedla, pila čaj a polykala paralen.

Desátý den měla schůzku s právníkem. Soud se blížil. Johana už zase byla ve své staronové kůži, stydlivě se usmívala a přehnaně pomalu mrkala, jako panenka. Možná proto jí zprvu nedocházelo, co jí advokát jakoby skřípnutým hlasem říkal. Nebo to četl? Vážně si to musel napsat? Johana se zahryzla do nehtu na prostředníčku, aby se mohla lépe soustředit.

„To všechno samozřejmě soud vezme v úvahu. Vaše výpovědi a obvinění ostatních ovšem nabývají zásadně jiného významu ve světle lékařských, tedy nejen lékařských vyšetření. Jste panna,“ právník nasucho polknul a slova zaškrábala trapností o šedé stěny místnosti. Johana zrudla a přestala kousat nehet.

„Nikdy jste neměla pohlavní styk, natož pak násilím vynucený, jak jste opakovaně popsala. Jizvy a změny na vašem těle jsou po operativních zákrocích. Lékaři nenašli nic, co by připomínalo jizvy po pálení nebo řezání. Ty drob-

né jizvičky všude jsou, ano, správně, jsou strie způsobené náhlými změnami hmotnosti, prý oběma směry. Srdce máte zdravé, kolena také. Žádné vám nevypadává, jak jste říkala. A nikdy vám nevypadávalo. Neměla jste v životě zlomeninu. Epilepsii jste podle záznamů dětské lékařky asi měla, ale byly tam jisté pochybnosti, no nic, už je to dlouho, ale nyní jste na prostu bez nálezu, podle všeho už delší dobu. Je toho vážně hodně, to jste opravdu, nebo ne, zeptám se, až to řeknu všechno. Takže pokračuju. Podařilo se dohledat lékařskou dokumentaci, i když byla v zahraničí. Ty operace jste podstoupila na klinice v Rakousku dobrovolně. Odstranění prsou, liposukce břicha a boků. Jsou tam pečliví, mají uchovanou i stvrzenku platby, tedy dvou plateb. Jsou na nich podepsáni váš otec, Erik a ano, tady mám kopii, i vy osobně. Stálo to hodně peněz. Ale dál... Vystudovala jste vysokou školu. Sice s nevalným prospěchem, ale absolvovala jste. Všichni se shodli, že jste tam chodila vy sama, žádný váš náhradník nebo náhradnice, a že jste se projevovala normálně. Tedy pak jste onemocněla, ale i tak jste podle pedagogů a spolužáků byla svéprávná a dokázala jste se rozhodovat sama. Spolužáci vás znají jako tichou, nenápadnou, ale manipulativní osobu. Výsledky inteligenčního testu jsme už probírali dřív, také to, jak jste dopadla při psychologickém vyšetření, to se vám moc nelíbilo, pamatujete? No a teď to poslední vyšetření. Jo, to je tohle, no...,“ advokát poposedl na židli a utřel si le-

dovou dlaní suché čelo, potom si promnul oči, na Johanu, která seděla bez hnutí a v šoku proti němu, se nepodíval.

Zvedl list blíž k obličejí, celý se za něj schoval: „Vzrušují vás sadistické sexuální praktiky a přitahují vás ženy, ne muži, vyhledáváte ponižování ostatních. Vaše osobnost je silně narcistní a trpíte histrionskou poruchou osobnosti. Asi to ani nebudu číst všechno, je toho hodně... Nechám vám to, abyste si to mohla projít v klidu. Bohužel když se to dá dohromady s těmi všemi předchozími...“

„Chtělo se mi čurat, to není pravda, není to pravda,“ skočila právníkovi do řeči Johana. Vrhla se na stůl a smetla složku na zem, pak přidřepla zaskočenému muži k nohám a začala listy papíru trhat. Do místnosti vběhla dozorkyně a strhla Johanu zpět, pryč od papírů i od zaraženého právníka, vlačila ji zpátky na židli. Johana funěla a třásla se.

„To tady taky píšou, že jste využila pauzy na toaletu, abyste manipulovala s elektrodami. Ale na výsledek to prý nemělo vliv,“ řekl po chvíli plochým hlasem právník.

„Jsou podplacený, ty zkurvený znalkyně. To ony jsou lesby, jedna z nich mě osahávala, strkala mi ruku mezi nohy a na prsa. Zmanipulovaly to. Musíte je zažalovat. Je to lež, lež, lež... Podáme na ně žalobu, na všechny,“ ječící Johane vyletěl z nosu hlen a rozplácl se na betonovou zem. Právník chvíli ztuhle hleděl na soper u své nohy, potom vstal, sebral jen ty listiny, co zůstaly na stole, a vydal se ke dveřím.

„Kam si myslíš, že deš? Seš můj právník, tak dělej, co říkám... Podáme na ně žalobu, slyšíš? Zničím ty svině. Podepsala sem ti plnou moc a ty mě zastupuješ, na to je zákon. Takže je všechny zažalujem,“ Johana stála v mírném předklonu a dlaněmi s naběhlými klouby tlačila do desky stolu.

Právník se zarazil v pohybu, jako by zamrzl, nechal stéct poslední dozvuky Johaniných slov po zádech a obrátil k ní přes rameno unavený obličej: „No vidíte, jak to jde, to dětské žvatláání bylo trapné. Vážně jste si myslela, že vám to ještě někdo věří? Jako váš právní zástupce vám teď, slečno Krugová, můžu doporučit jen jedno: Mluvte co nejméně a modlete se. Vlastně spíš už nemluvte vůbec. S nikým. Ani pak u soudu.“

Johana se nezmohla na slovo. Zkameněla. Jako zapomenutý kámen uprostřed louže potom ležela na kavalci, zatímco ozvěna na patře k ní celou noc vracela v okolních celách hrdelním smíchem sdílené slovo *panna*. Po dlouhé době si vzpomněla na Erika a rozbřečela se. Nad ránem, když už ji pálily oči zaschlou solí a hlavou nedokázala pro samou bolest ani pohnout, strčila ruku pod tepláky a začala zoufalými pohyby dělat to, co měla provést dávno.

Myslela, že nejhorší bude napsat pravdu do dopisů vyšetřovatelce, ale u soudu Emě došlo, jak se mylila. Slyšela slova, jež s vypětím sil pokládala na papír v bezpečí cely, rezonovat nepřátelskou jednacím místností, a živost obrazů, jež její přiznání nabídlo všem v přeplněné soudní síni, ji ochromila. Nemohla se nadechnout, topila se v slzách svého syna, měla jich plné plíce, byla pod vodou, a přece cítila oheň, jenž k ní šlehal plameny nenávisi ze všech očí, jichž kolem ní bylo nepočítaně.

Jediný člověk, na kterém jí záleželo, naštěstí ležel mimo dosah dravých pohledů a řezavých slov, ale v tomtéž městě nedaleko od ní, na koberci a díval se s dědečkem v televizi na Vinnetoua. Byla vděčná, že tam Honzík není, dusila se beznadějí, neboť věděla, že ho ztratila. A viděla, tak jako všichni v soudní síni, v ostrých barvách, co všechno mu udělala. Slova z jejích psaných výpovědí předčítaná monotónním hlasem soudce se zhmotňovala s nečekanou ostroší.

Zalapala znovu po dechu a zaslechla údery rýče. S Erikem kopala na zahradě půjčené chaty v Bitýšce hrob. Měl být jen jako. Aby Honzík zakusil, že život je cenný a je třeba si ho vážit. Zatímco ona automaticky a apaticky máchala rukama a pomalu odkopávala další a další kousky hlíny, Erik jí netrpělivě opakoval, že se musí sebrat a dokončit, co je naplánováno. Nemůže převýchovný program, který Honzovi

připravil profesor na míru, v polovině přerušit, ať se jí přičí sebevíc.

„Chceš z něho mít vraha?“

Kop.

„Vidělaš, co namalovala Julie? Že ju vyhazuje z okna. A říkala, že když se nedíváš, kope do ní a fackuje ju. Pomočil ju, když si spala.

Kdyžs mlela maso, tak ju zavřel do skříně.“

Kop, kop.

„Nevází si tvojí lásky ani domova. Rozmazlilas ho. Musí se naučit, že domov a láska nejsou samozřejmost. Vychovalas sobce a hajzlíka. Co asi bude dělat, až vyroste, když teď ze žárlivosti týrá Julii? Když s tím teď něco neuděláš, skončí v pastáku a pak v base.“

Kop.

„Dnešní noc je rozhodující. Masky máš? Já budu s tebou. Ale to hlavní musíš udělat sama, jinak to nebude mít ten efekt. Nezapomeň, že to musí vypadat, že trestáš oba, ale malé se ve skutečnosti nesmíš ani dotknout.“

Ticho. Rýč se znovu nezvedl.

„Co je? Přidej! Za chvíli musíš začít,“ odkopl nohou Erik hromádku hlíny.

„Já to nezvládnou,“ zašeptala Ema.

Erik jí vytrhl z rukou rýč a dal se do kopání.

„Nemyslím tohle. Já... Nemůžu. Nedokážu pokračovat.“

Erik se na sestru ani nepodíval: „O tom se vůbec nebudeme bavit. Musíš. Chceš přijít o Honzu aji o Julii?“

Ema si dřepala na bobek vedle rybízového keře, objala si kolena a dala se do tichého pláče.

Motala se jí hlava. Nedokázala několikátý den pozřít sousto, nespala už kdovíjak dlouho, musela dávat pozor na nemocnou dívku a současně hlídat, aby Honzík plnil úkoly předepsané profesorem, které nemohl zvládnout, a proto ho musela potrestat. Tiše plakala. Chtěla se vrátit na začátek, do jí neznámého bodu v minulosti, kde to ještě bylo dobré, do doby před tím, než to všechno pokazila.

„Neser mě, ségra... Vstaň, slyšíš, vstaň! Mám v kapse bundy, podej mi ju... Jo tam, v té boční... plato prášků. Vem si dva, radši tři... Hned. Tak. Todle musíš dotáhnout do konce. Víím, že je to těžký, ale můžeš za to sama. Hotovo, to by mělo stačit, aby se tam Honza vešel a mohli jsme na něho nahrnout trochu hlíny. Do prdele, neřvi, kde jsou ty doutníky? Myslíš, že mě to baví?“

Ta Erikova otázka se Emě vracela jako neodbytný bumerang celou následující noc. Tu noc, kdy selhala, kdy nedokázala syna pálit doutníkem, bít ho lískovými pruty po zádech a chodidlech, topit ho v lavoru s rukama svázanýma bolestivě za zády, kdy Erikovi, který to dělal všechno za ni, musela alespoň asistovat. S maskou čerta na obličejí a černou chemlonovou parukou držela trestaného Honzíka, který ke konci už ani neplakal, nekřičel, nevydal hlásku.

Když ho položili do hrobu, naházeli na něj trochu hlíny a nechali ho tak několik minut, lekla se, že je skutečně mrtvý. Ani se nepohnul. Tam, kde prosvítal černou zeminou jeho nos, pomalu přelézala žízála. Hrůzou se jí zastavilo

srdce. Těžko říct, jestli se jí pak ještě vůbec rozběhlo. Od toho okamžiku její syn nepromluvil. Ani když ho potom Erik zavřel nahého do klece s řetězem kolem krku a nutil ho štkat. Ani vzlyk nevydal šlehání kopřivami navzdory. Nezavyl.

„Myslíš, že mě to baví?“ zašklebil se Erik na Emu a natáhl k ní ruku. Vzpomínka z dětství se jí organicky spojila s klubkem událostí z noci před jejím zatčením. Stáli s Erikem na dvorku za domem a ona musela plácnutím do bratrovy dlaně potvrdit, že za něj bude celý týden vynášet odpadkový koš a umývat nádobí, přestože byl podle rozvrhu rodičů na řadě on. Bouchla ho do nastavené ruky.

„Dělám to pro tebe, ségra,“ zasmál se a rozběhl se na dvůr sousedního činžáku za ostatními dětmi.

Ema osaměla se švihadlem v ruce a s pocitem prohry. Dělo se to neustále, byla na to zvyklá, vlastně to bylo stejně samozřejmé jako rána a večery, jako škola a vysvědčení. Byla to součást Emina života. Erik něco udělal a Ema se omlouvala. Erikovi se něco nepovedlo a ona cítila, že za to beztak může. A když se Ema občas pokusila být jako Erik, vždycky ji u toho načapal a pak ji vydíral.

„Říkám všechno,“ zakřičel jen, když kolem ní projížděl na kole s ostatními kluky, zatímco ze školní aktovky vyhazovala nesněženou svačinku do popelnice, a Ema ztuhla strachem.

„Kokot se neříká a já tě slyšel. Říkám všechno,“ přiběhl k ní zpoza rohu, když se s kama-

rádkami při hraní vybíjené rozvášnila a zkusila mluvit jako dospělá. Natáhl k ní dlaň a ona ho do ní na znamení souhlasu pleskla. Když ho plácla, nic rodičům neřekl a ona si jeho mlčení odpracovala. Plácla ho vždycky.

„Myslíš, že mě to baví?“ zasmál se, když viděl v jejích očích slzy.

Nikdy ji nenapadlo Erikovu nátlaku nevyhovět. Nenapadlo ji, že by se doma třeba nic nestalo, kdyby na ni Erik žaloval. Takové věci ji nenapadaly. Erik byl starší bratr, měl pravdu. Byl průbojnější, samostatnější, chytřejší a Ema se na něj měla podle rodičů spoléhat, neboť Erik, jak tatínek hrdě říkával návštěvám, je parádní starší bráška. Drží nad Emou ochrannou ruku, pomáhá slabším a vůbec.

Erik byl dobyvatel, zvlášť když začal nosit kolem krku žlutý šátek. Bylo v pořádku, že má do krve odřená kolena a roztrhané kalhoty, že občas rodičům odmlouvá a má vzpurně zamknutou bradu. Ema byla slušně vychovaná holčička, která se omlouvá, i když nemá za co. Omluva byla její povahovou vlastností, stejně jako mírnost a sklopená hlava. Erik měl energii sobotního rána, Ema nosila ve tváři výraz nedělního večera.

V očích rodičů tvořili funkční celek. Byli jejich dětmi. Navždycky plurál. Ne jedno dítě a jedno dítě. Přestože byli každý jiný, rodiče si nedokázali a ani nechtěli jednoho bez druhého představit. Tuto představu nenarušily ani události v Bitýšce a následný skandál a soud, který postavil jejich děti proti sobě a udělal

z nich zločince. V očích rodičů to tak nebylo. Sice nechápali, proč se ta ostuda a tragédie musela stát právě jim, ale nijak zvlášť po tom nepátrali.

Podařilo se jim získat do péče Honzíka, protože jeho otec byl už druhým rokem nezaměstnaný, měl další dítě s novou ženou a o mediálně propíraného týraného syna nestál. Chodili do vazby za Emou i za Erikem, oběma stejně dodávali odvahy, sami před sebou i před okolím je omlouvali a doufali, že až to jednou skončí, bude všechno zase takové jako dřív. Nebo alespoň téměř takové.

Erik nad jejich naivitou mlčky kroutil hlavou a bavil se s nimi maximálně o počasí. O Emě, Honzíkovi, Geronimovi či Johaně nepadlo ani slovo. Ema jim nemohla odpustit, že vůbec za Erikem, který jí to všechno udělal, který ji podvedl, zneužil, připravil o syna, chodí a omlouvají ho. Že nad ním nezlomili hůl, když přece vidí, co provedl. Bavila se tedy s nimi pro změnu jen o synovi, o jeho zdravotním a duševním stavu, o škole, posílala mu po nich dopisy. Když začal proces, tak se Erikovi a Emini rodiče v návštěvách soudních líčení střídali, aby Honzík nebyl doma sám. Nikdy tedy nebyli v soudní síni současně.

Ema seděla bokem k místu na lavici pro veřejnost, kam si její rodiče na střídačku sedali, a představovala si, jak vždy ten, který byl právě ten den u soudu, večer, když Honzíka uloží do postele v jejím bývalém dětském pokoji – ve kterém ale vlastně nikdy nebydlela, rodiče se

z činžáku do rodinného domu přestěhovali až na důchod, to už byla vdaná –, nalije do skleniček víno a zalije ho kolou, sedne si do jednoho ze tří koženkových křesel, počká, až ten druhý ztlumí zvuk televize, a začne vypravovat, co se dělo.

Tak si pamatovala večery z doby, kdy byla malá. Většinou to byla máma, kdo přišel domů později, jako komunistka byla aktivní v mnoha výborech, včetně sportovního, dokonce sama chodila cvičit a vedla oddíl moderní gymnastiky, který Ema samozřejmě navštěvovala. Tenkrát před lety si večer u televize rodiče nalívali do domácího vína, které si vozívali od strýce z Mikulova, malinovou limonádu nebo kofolu, Coca-Cola nebyla v Československu běžně k dostání. A její rodiče byli běžní, normální, průměrní občané. Dělali, co se všeobecně považovalo za normální a správné, angažovali se tak, aby to bylo pro rodinu přínosné a současně aby co nejméně riskovali závist nebo pozornost okolí. Pluli s proudem. Stejně jako ona, donedávna, pomyslela si Ema a přestala kradmo pokukovat po matce, jež se sepjatýma rukama a skloněnou hlavou naslouchala kousek od ní všemu, co se neslo soudní síní.

Stále s pocitem, že se topí, pocítila nutkání vstát ze své lavice pro obviněné, přejít k matce a omluvit se jí. Přitom omlouvat by se měl spíš Erik, zalykalo se cosi v ní. Erik, který seděl ani ne na vzdálenost natažené paže po její pravici, ale jako by tam nebyl – na Emu se nikdy nepodíval, ignoroval ji, ignoroval všechny. Jen když

jednou k soudu přivedli i Johanu Krugovou, viděla, že ožil. Ten Erikův pohled, jímž se vpil do oplácané ženy s mastnými krátkými vlasy, jež zase pro změnu zírala upřeně na Emu a jemu nevěnovala ani mrknutí oka, Emu fyzicky zabolet. Málem tehdy vykřikla, když tu zradu vykoupnou bolestí svého syna viděla na vlastní oči.

Ema byla zrazená. Ten pocit ji začínal šírat víc než vědomí, že selhala a zklamala. Možná proto, že na fakt, že není dost dobrá, byla zvyklá. Tak to bylo, taková byla odjakživa. Trdlo, holčičí, slabá. Nepamatovala si, že by to někdy bylo jiné, že by snad alespoň na okamžik necítila potřebu se omlouvat. Omlouvala se rodičům, když donesla na vysvědčení jednu dvojku, a ne samé jedničky. Když to v gymnastických závodech po pádu vzdala a nedostala se do finále, v němž soupeřily dívky výrazně starší a trénovanější. Omlouvala se jim, když ji po narození syna opustil manžel. Omluvila se dokonce manželovi, když jí řekl, že s ní nemůže žít a že od ní odchází.

Ema patřila do tábora skloněných hlav. Když stála ve frontě na oběd ve školní jídelně a někdo ji předběhl a vrazil do ní, Ema zavrávora-la, zrudla, ustoupila a omluvila se. Když to jednou viděla soudružka učitelka a předbíhajícího žáka chytla za ucho, přitáhla ho k Emě a přinutila ho, aby se jí omluvil, zrudla ještě víc, oči připnula na špičky svých školních přezůvek a omluvila se omlouvajícímu se i učitelce.

Erik byl z tábora předbíhačů. Bral si, co po-

važoval za své. Měl hlavu neustále otočenou vzhůru k nebi, ke hvězdám, ke světlu, výš, dál, ještě dál, nejdál. I když mu někdo uděloval kázání, když jím třeba ředitelka školy cloumala a hrozila zhoršenou známkou z chování, Erik odmítl sklonit hlavu. Nevěděl, jak se to dělá. Netušil, jaké to je, studem se propadat pod zem. Naopak, v takových chvílích se narovnal, jako by mu z temene vedla neviditelná struna přímo ke slunci, a provokativně zvedl bradu výš.

U soudu seděl Erik jako socha, duchem už staletí nepřítomná, povznesená nad trapné snažení senátu, neboť ona podléhá jiným zákonům, zákonům kamene a věčnosti. Ema samozřejmě seděla se svěřenou hlavou a na zátylku měla napsánu jednu velkou omluvu. Ta permanentní omluva a vědomí selhání jí poskytovaly malinkatou útěchu známého. Co jí naopak strhávalo do víru hrůzy, byla Erikova zrada, která se otevřela pod Eminýma nohama jako nekonečná propast a ona padala, sypala a tříštila se. Živly uvnitř ní do sebe narážely, bojovaly spolu, klokotaly, navzájem se dusily a pak zase podněcovaly. Ema byla naprosto ztracená sama v sobě, nepoznávala svět okolo, nahoře bylo dole, černá nebyla černou, ale ani bílou, protože – existuje vůbec bílá?

Zjištění, že tentokrát za všechno nemůže ona sama a její selhání, ale hlavně Erikova zrada a zloajnost Johany, ženy, již vlastně neznala, ale která rozbila jedním šlápnutím zdánlivě dívčí nohy její rodinu na kousky, jež nepůjdou

nikdy dohledat a slepit, ji mátko, děsilo a paralyzovalo. Nedokázala se s ním vypořádat. Najednou nevěděla, kam patří, jaká je, kdo je, její svět byl popřen a ona neznala žádný jiný. Erik a jeho bratrská láska tvořili základ, na kterém přirozeně stavěla. Je jejím starším bratrem. Nemá právo ji podvést, použít, zneužít a zahodit. Právě na lavici obžalovaných, když viděla Erikův profil a cítila na své tváři jeho odvrácený dech, se ten absolutní chaos zhmotňoval.

Ema se vždy po návratu od soudu chytila v cele plastových pletacích jehlic a klubka jemné vlny. Jen tvoření šály, svetru, rukavic pro Honzíka – čepici už dopletla a poslala mu ji po rodičích – jí dokázalo na pár minut poskytnout jistotu. A tou byla její mateřská láska.

Jednou to nevydržela a přes zákaz dozorkyň se poté, co jim oběma v soudní síni sejmuli pouta, na Erika obrátila s dotazem: „Proč?“

Samozřejmě zbytečně. Erik jí neodpověděl. Erik ji neviděl, neslyšel, jako by tam nebyla.

„Jsem vůbec skutečná? Nejsm já kapesník? Jsem?“

Ema plete šálu pro syna, kterého už nemá. Erik sní dál o ženě, kterou nikdy neměl. Jejich rodiče nedokážou pochopit, proč právě je musela postihnout taková ostuda, do nebe volající nespravedlnost. Každý sám sebe se tajně ptají, kde udělali chybu? Udělali ji vůbec? Nahlas ty otázky pro jistotu nepoloží, možná by pak museli přiznat selhání. A to za ně za všechny dosud obstarávala Ema. Tak to prostě bylo. Emina matka potřásla hlavou, aby tu cynickou

myšlenku, za niž se styděla – matka takhle přece o své dceři nesmí uvažovat –, zahrnala. Erikův otec se napil vína s kolou a znovu zesílil televizi.

Erik zavřel oči, myslel na Johanu Krugovou, jak prochází kapradím, prodírá se lesem a zastavuje se kousek od vysoké borovice, která roste do nebe a je z ní vidět celý svět. Erik to ví, protože ho vidí. Sleduje ho z výšky, o čelo se mu otírá mrak a do ucha ho šimrá větev vonící smůlou, kmen se kývá ve větru, ale on nemá strach. Je součástí stromu, jeho tělo je stejně ohebné, bystrozraké oči mu závidí i káně, které krouží kolem něj a zvědavě Erika pozoruje.

Pak zafouká víc a k zemi a Johaně k nohám se snese jehličí. Zelené jehličky ze stromu v zahradě klepnou do okna pokoje, kde spí Honzík. Není přikrytý dekou, bylo mu teplo, tak ji skopal na kraj postele, ale na hlavě má neformnou čepici s velkými oky. Když se ve spánku zavrtí a vyhrne se mu kabátek pyžama, je možné na jeho bedrech vidět šrámy a jizvy. Budík ve tvaru fotbalového míče mu tiká do ucha.

Na levém zápěstí nosím hodinky, ocelové, voděodolné, na kovovém proplétaném řetízku. Vypadají jako šperk, a dokud si je po probuzení nenasadím, připadám si nekompletní. Dostala jsem je od rodičů, už ani nevím kdy. Připomínají mi, že my lidé nemáme nic jiného než čas. Stvořili jsme ho, abychom vůbec nějak dokázali uchopit sami sebe a naše životy, svět a existenci.

Je to jediná míra, již uznávají automaticky všichni. Můžeme se hádat, kolik je přesně hodin, zda je času málo nebo moc, jestli něco lze stihnout nebo ne, můžeme všechno, jen ne čas vlastnit, ovládat, být nad ním a mimo něj, a to je naše prokletí, ta touha velet času. Kdo ho uloupí největší kus, je podle našich měřítek nesmrtelný, postoupí přes slovníková hesla a školní učebnice na úroveň mramoru nebo jiného nerostu. Vymaní se z omezující záruční doby lidského těla a vyhraje nad hnilobou, ovšem i tak ho čas nakonec dožene. Protože čas je trvalejší než neživý život sám, dost možná i než vesmír a Stvořitel. Kdo ví, jestli nebyly nejdřív hodinky a pak až Bůh, který teprve poté, co se naučil poznávat hodiny, mohl začít tvořit Zemi a život na ní. Až když věděl, že nastal správný čas a dokázal si určit, že této své kratochvíli věnuje přesně sedm dnů. Rozhodnout se tak mohl jen díky tomu, že mu hodinky ukázaly, kdy se do toho pustit: Teď. Na ten okamžik bylo třeba čekat, neboť do té doby čas běhal kolem dokola božské podstaty, za-

stavoval se a vracel, explodoval a mizel, prostě si hrál jako malé dítě. Koneckonců i čas musí dozrát. Dost možná, že na začátku všeho, i nicoty, byl čas jako batole, pokud si tak lze čas představit.

Čas, který je zřejmě největší lidskou fikcí, větší než všichni Bohové, než život, než cokoliv. Je to náš největší výmysl. Ani sebe, ani smrt, ani zrození neumíme vnímat mimo čas, nic neumíme chápat mimo čas. Ten čas, který nosíme v krvinkách, odumírajících a znovu se rodících buňkách našich těl, na zápěstích, a přestože jsme ho zdánlivě zkrotili tím, že jsme ho pojmenovali, označili a zavřeli do strojků, vlastní on nás a dohání nás k šílenství.

Věnovala jsem úvahám o času hodně času. Vlastně všechen čas, který jsem měla. Ovšem to jsem nevěděla, že je to můj veškerý čas, že mi byl vyměřen a že brzy vyprší. Tenkrát jsem tak vůbec neuvažovala, byla jsem příliš malá na to, abych to dokázala. Jen jsem ho cítila v tepu svých žil a pohybech mozku, mohla jsem s ním mluvit beze slov. Byl to můj jediný společník. Upnula jsem se k němu, hrála s ním na schovávanou, hladila ho, cenila na něj zuby. Byl to můj čas. Nastěhoval se do mě, nejvíc se mu líbilo pod kůží, plazil se mi po lebce a lechtal a lékaři se na to chodili dívat, zvědavě, fascinovaně, rozpačitě.

Byla jsem uzlík, který se čas od času na času udělá. Jako na nekonečné niti, i ta se někdy zašmodrchá. Já jsem se zamotala taky tak a zdálo se, že jediné řešení je uzlík utrhnout

a navázat nit času o kousek dál, taková zmuchlanina jsem byla.

Ale občas se stanou nepravděpodobné věci a já, aniž bych se o to snažila, jsem samu sebe přeskočila, rozmotala a čas jsem dohonila, zapikala ho na pikolu, deset, dvacet na hlavu, čas v mém břiše, vidím tě... A skutečně tam byl, uznal mé vítězství a já ho získala za odměnu trochu navíc. Nezůstala jsem ležet doktorem na stole, nezemřela jsem, přestože už byla na centrálním hřbitově v Brně připravená polička na mou malou, bělostnou, mramorovou urničku.

Od té doby mě čas přijde čas od času postrčit, proběhne se mi hlavou, až mi poskočí paruka. Když je v obzvlášť laškovném rozmaru, ucpe mi svými nenechavými prsty trubičky a já potom musím nabídnout tělo k opravě chirurgům, oni ten ucpaný šlauch vedoucí z mého mozku do břicha vymění, dají tam nový, čistý, pro jistotu trošku delší. Když se pak proberu z narkózy, cítím čas, jak mi sedí na hrudníku a strká mi prsty zvědavě do očí, až mi slzí. Sestřičky mě chodí utěšovat, ať nepláču, že to bude dobré, a já jim nemám chuť vysvětlovat, že nebrečím, že se tiše směju, že hraju životní partii s časem a zatím vyhrávám a je to děsně napínavé a zábavné.

Ale už dlouho se mi to nestalo. Je to už nějaký čas, co jsem musela naposledy na operaci. Přesto si z pověřivosti nenechávám narůst vlasy. Holím si hlavu strojkem jednou týdně a nosím paruku. Krásnou, s dlouhými vlasy.

I doktor Lébl mě díky ní označil za nádhernou ženu. Protože neviděl díru, již mám vyvrtnou v lebce. A já mu ji ukazovat nebudu. Ani vám ne. Stačí, že teď víte, že tam je. Občas pálí, svědí a kůže kolem ní tepe, jako by po ní jezdily nenechavé prsty zvědavé starší sestry, která si představuje, že na ni hraje jako na hudební nástroj.

Zase vidím Johanu v obláčku růžové, zmizí mi na okamžik z očí... Kouknu na hodinky: tři vteřiny a něco, abych uvedla přesný čas. Přivádějí ji výjimečně k soudu, jako ostatní obžalované i ji s pouty na rukou. Jde pomalu s hlavou sklopenou k jedné straně, aby mohla úkosem sledovat dění kolem sebe, potom mi zmizí, paní v růžovém svetru na židli přede mnou si sedá, Johana se opět vyloupne z obláčku a já mám výhled na její kulatá, shrbená záda volný.

Je to podruhé, co se Johana objevila u soudu, který trval s přestávkami dva měsíce. Protože byla stále částečně vnímána i jako oběť, nemusela na každé stání, aby znovu neprožívala při čtení výpovědí a při podávání svědectví či hodnocení soudních znaleců již jednou prožitá traumata. Dnes ale přijít musela, budou se vyhlášovat rozsudky.

Závěrečné řeči proběhly včera a byla to nuda. Právníci Emy, Erika a Jana Arnošta se příliš nesnažili, pronesli neutrálními hlasy jen to nezbytné. Zato Johanin právník se do toho obul. Přiznávám, že mě tím překvapil. Měla jsem z něj tenkrát při setkání ve věznici do-

jem, že Johanu příliš v lásce nemá, že jí snad dokonce opovrhuje... No, i já se můžu splést.

Johana Krugová nakonec díky jeho výkonu dostala tři roky, i když žalobce žádal deset, neboť podle něj právě ona za všechno může. Obzvlášť výživně zněly v soudní síni závěry soudních znalců z oboru psychologie, sexuologie a lékařství. Podle senátu ale i přes lhaní a vymyšlení si byla víc obětí než strůjcem toho všeho. Ema se při tom vysvětlení rozplakala.

Erik dostal pět let. Ema sedm. Jan Arnošt roční podmínku.

Jan Arnošt u vyhlášení rozsudku nebyl. Jeho právní zástupce ho řádně omluvil pro nemoc. Přestože to formuloval kulantně a soudce omluvu, o níž byl předem informován, nekomentoval, zašumělo lesem lidských těl přítomné veřejnosti, že je ve cvokárně, blázinci, sanatoriu pro duševně choré. Někdo za mnou dokonce významným šeptem označil nepřítomného herce za kripla: „Nevšimla sis v některých záběrech v televizi, jak má takové trošku zešikmené oči? No, no, nó, vidíš...“

Ale Jan Arnošt není kripl a nikdy nebyl. Já to vím, protože já jsem. A jelikož to říkám sama o sobě, můžu toto politicky nekorektní slovo použít. Vy to ovšem o mně říct nesmíte, jinak byste se museli stydět, hanba vám. Je to přitom celkem výstižný výraz. Pochází z německého *der Krüppel*, což znamená mrzák. Původně označovalo lidi fyzicky zmrzačené, ale postupně se začalo používat i pro ty, jejichž zranění či nedostatečnost nejsou na prv-

ní pohled patrné. Do této druhé skupiny patřím. Takže na první ani na druhý pohled na mě nic nepoznáte, vlastně vůbec nic na mě nepoznáte, pokud sama nebudu chtít. Ale kdy si to bylo jiné. Musím se hrdě přiznat, že se mi povedl náročný přestup z oddílu viditelných kříplů do jednotky fungující v utajení.

Byla jsem od narození umírající, trpící, vřeštící, rozřezané a posešívané dítě s vodnatou kebulí. Narodila jsem se v jednaosmdesátém roce 20. století a má šance na dlouhodobé přežití byla stejně malá jako možnost, že padne komunistický režim. Ale někdy se vyplatí vsadit na tu nejméně pravděpodobnou variantu.

Nebudu vám popisovat všechny ty operace hlavy, vrtání, odsávání, řezání, šití, zavádění hadiček a nastřelování kovových spon, hojení a neustálé záněty. Není to nic příjemného, ale naštěstí si na mnohé z toho nepamatuju, přece jen jsem byla dost malá, když si mě doktoři vzali do parády. Přestože přístup socialistické společnosti k nám mrzáčkům neboli postiženým, dnes se říká znevýhodněným, byl spartánský – uklidit nás stranou, nepovedené zmetky –, zdravotnictví bylo špičkové a mnohé z nás dětských kříplů si před odložením na smeták vybrali pro své vědecké projekty lékaři, kteří – ať už hnání soucitem nebo touhou posunout možnosti svého oboru dál, či obojím dohromady – se nás pokoušeli zachránit a takzvaně normalizovat. Samozřejmě, větší šanci na to, skončit na operačním sále, měly děti prominentů komunistického režimu. Ovšem pouze za před-

pokladu, že se jich rodiče, stydíci se za postižené dítě, nechtěli rychle zbavit. Mí rodiče balancovali na hraně studu, a tedy zvažovali mou jednosměrnou tichou cestu sanitkou do ústavu, a touhy – dodnes ji příliš nechápu, protože jinak mi lásku najevo nedávali, spíš se mě báli, jako bych je mohla uhranout – zachránit mě. Nevím, díky čemu zvítězilo přání pokusit se ze mě udělat normálního člověka, řečeno jejich jazykem. Nikdy o tom nemluvili a já se jich na to neptala. Vlastně se u nás doma mé postižení jaksi obcházelo. Nebylo-li zbytí, označovali mě rodiče pohřebním hlasem za nemocnou.

Když se dnes dívám na své fotografie z dětství, držím v ruce pouze snímky pořízené průběžně zdravotnickým personálem před zákroky a po nich. Fotografie, kde bych byla v zavinovačce v náručí milujících a šťastných rodičů, neexistuje. Je mi to někdy líto. Ale vím, že i kdyby taková fotka snad kdy vznikla a doputovala až ke mně, nevěřila bych jí.

Upřímně musím říct, že jsem nebyla hezké dítě. Spíš jsem byla hnusná až k pláči. Smekám paruku před každým, kdo svému postižení navzdory žije a není zlý a zatrpklý, nenávislný, škodolibý a současně lítostivě nemyslí střídavě na sebevraždu a na to, jak se pomstít těm šťastným a krásným, normálním lidem. Já jsem zatrpklá, ublížená a někdy tak plná vzteku, že sama sebou chvílemi pohrdám. Ale postupně se to lepší. Zvykám si. Navíc mám kliku, mé postižení – pardon, má nedostatečnost – už není vidět, není poznat a téměř mě v životě neome-

zuje. Už to slyším: Takže si vlastně nemám na co stěžovat. A je to fakt. Jsou okamžiky, kdy na svůj hendikep zapomínám, kdy pohledy ostatních dokážu vnímat jako kompliment a nepodezírám je, že mě zkoumají, za zády se mi smějí, litují mě, neboť odhalili, jak pod tím vším vypadám.

I doba mi přeje. Je to sice postavené na hlavu – alespoň na tu mou –, nicméně některé typy postižení a nemocí přestávají být tabu a dokonce jsou takzvaně cool, protože lidí, kteří jsou jimi postiženi, přibývá. Třeba včera si v baru kousek od redakce jedna vyzývavě oblečená sotva dvacetiletá holka přede všemi povytáhla tričko a píchla si inzulin. Někteří chlapi uznale zahvzdali.

Možná bych se taky měla hrdě veřejně demaskovat, udělat takzvaný coming out. Dobrý den, chci vám všem říct, že jsem kripl a dvojnásobná držitelka novinářské ceny. Pak bych si v přímém přenosu, až budu přebírat další křišťálové cosi za články o bitýšské kauze, mohla strhnout paruku, namířit do kamery zasvorkovanou díru do lebky a jako vrchol, do nadšeného tleskání celého sálu vestoje, do hvízdání a frenetického jáсотu, bych si roztrhla v bočním švu šaty a ukázala vyboulené jizvy a vývody. Jenže to já nikdy neudělám. Jsem zbabělá.

Kdybych věděla, kam mě má ambice nebýt jen neviditelnou asistentkou zavede, že budu psát svým způsobem o sobě, tak... Nevím, ale asi bych raději z katalogu objednala další po-

známkové bločky a platíčka trvanlivé smetany do kávy, protože vážně nejsem právě statečná a odvážná. Ale ne, blbost. Nemůžu popřít, že mě to baví.

Kdybych dokázala hned na začátku všechno spatřit, alespoň v obrysech, tak bych se možná lekla, nicméně stejně bych asi necouvla. I když je příběh, co vypravuju, jako kláda unášená divokou řekou až příliš blízko mého skromného domečku na pilotech, který jsem léta tak pracně budovala, a může ho ve vteřině rozmetat. Jestli se to stane, budu si za to moct sama, protože to já jsem nahoře otevřela stavidla.

Je to návykové. Šmejdit, jak říká doktor Lébl. Slídit. To slídění v cizích životech je podivně, možná zvráceně uklidňující. Když objevíte někoho, kdo skrývá mnohem větší prohřešek než vy, oddechnete si – někdo je na tom hůř. Proto si vyprávíme příběhy, abychom aspoň na chvíli zapomněli na sebe a díky tomu přežili. Proto jsme zvědaví a většinou skrytě šmírujeme a vykrádáme životy jiných. Abychom utekli od vlastních nesplněných snů a ambicí, od selhání, zklamání, bolesti, tajemství a poklesků a přišli na něco, co před námi skrývají ostatní. A když na to přijdeme, přivlastníme si to a získáme opojný pocit, že máme moc nad něčím životem. Trochu jako malíř, který tak dlouho maluje tentýž obličej, až se mu nakonec zkoncentruje do několika tahů, do podstaty, a ztratí prvotní záhadnost a jedinečnost, promění se v šablonu a do malíře vstoupí síla, mimika a gesta, jež mimoděk svému modelu ukradl.

Ukradla jsem život Johaně? Nebo Emě? Lásku Erikovi? Gesta Janu Arnoštovi, mládí Honzíkovi a víru Josefu Krugovi? Jak jsme se to učili ve škole: Ema mele maso. Julie má mísu. Johana volá: Táto! Táta spí. Honzík zlobí. Erik běží. Máma plete. Ó, my se máme!

VI

Na dřevěném parapetu okna v podkroví opuštěného domu na Parkgata v Tromsø leží mezi křehkými ruličkami odlupujícího se laku zažloutlý srpek nehtu. Hrubý okraj napovídá, že ho někdo ukousl a těsně vedle okenní tabule vyplivnul. Mířil ven z okna? Bylo okno otevřené? Bylo to v létě? Díval se dolů do přístavu na lodě, sledoval nákladní jeřáby nebo se pohledem snažil zaostřit za záliv na pevninu? Možná ta osoba na širokém parapetu seděla, pod zadkem ji hrálo topení a ona pouze po otevřeném oknem opatrně nasávala po troškách ostrý mráz. V temné polární noci slepýma očima bloudila po opuštěných světlech tam venku. Z nudy si okusovala nehty a snažila se plivnutím trefit škvírou ven.

A možná byl ten nehet ukousnut o patro níž, třeba v rozlehlé kuchyni, zachytil se v záhybu huňatého vlněného svetru a nahoře v ložnici vypadl, pro což by svědčil kus temně zelené vlny zachycený ve dřevě kousek vedle nehtu. Tam, kde je kraj parapetu naštipnutý, jako by na něj kdysi něco upadlo. Muselo to být těžké a ostré, že to poškodilo tak masivní fošnu.

Může ten zrohovatělý srpek patřit Josefu Krugovi, jenž si právě mimoděk zuby přeměňuje tlustý nehet na palci, zatímco sleduje za hranicí pozemku patřícího k domku v Tyršově ulici ve Slavkově u Brna traktor kroužící po poli a přemýšlí, přímo se trápí usilovným myšlením? Pátrá zrakem po odpovědi v úrodné krajině směrem k Němčanům. Nemohla by

odtamtud přiklusat – klidně zraněná a kulhající – jako kdysi k docentu Daňkovi přicupkal chromý Platon? Srnčího je tam spousta. Zvláště po ránu, když mají kopýtka obalená mlžnou vatou a zabořená do vlhka ornice, se celá stáda chodí dívat na probouzející se slavkovské domy. S hlavami mírně naklopenými dopředu sledují poslední záběry snů, vidí je unikat z pootevřených oken a přidávat se k oparu stoupajícímu ze zívající země. Někdy dokonce zbytky snů svou intenzitou vytvoří malé tornádo a to se roztočí po poli, až srny poskočí a do dálky se blýsknou jejich bílá zrcátka.

Josef Krug je vidá při tom rituálu zvědavosti často, bílé tečky jejich zadků jsou už nedílnou součástí rán. Nemůže přece spát, ten muž uvězněný ve snech, a tak často popochází kolébavě od okna k oknu a zírá ven. Vidí, ale nevnímá. Když někdy vnímá, pak stejně neregistruje. Žije dvoukolejně, žije nežije, spí nespí, vidí nevidí.

Teď ale nemá oči zavěšené na zadky srn, nýbrž na koncová světla traktoru, který vykružuje na poli nepravidelný ovál. Jakmile zatočí a nabídne pohled na kapotu, Krug automaticky zmateně zamrká, ale otočka traktoru je krátká, hned zase může zapustit pohled do červených luceren nad jelity zadních pneumatik. Nic z toho si neuvědomuje, nachází se právě v prostoru mezi dvěma světy a jedině, co se mu honí hlavou, je těžknoucí pocit, že musí nutně něco zásadního vyřešit, že je třeba o čemsi rozhodnout – ale o čem?

Traktor odjel, Josef Krug vyplivl nehet na parketovou podlahu kdysi hudebního pokoje a usedl na pohovku, která pod ním zaplakala. Nebo nad ním. Anebo možná oboje zář. V duchu mávl rukou nad tou zbytečnou slovní ekvilibristikou a sáhl si překvapeně pod zadek, kde ho tlačilo něco hranatého. Vytáhnul jasně oranžovou papírovou obálku se znakem Foma na lícové straně. Byla naditá černobílými fotografiemi. V té oranžové kapse z tvrdého papíru se tlačila veškerá Krugova minulost.

I když bral oranžový balíček při každém přesunu automaticky s sebou, v jeho paměti už nebyl, čas ho strávil a vyloučil do zapomnění. Hleděl na něj tedy, jako by ho viděl poprvé, a zatímco jeho ruka pokračovala v pohybu k sousednímu stolku, aby tam kapsu se vzpomínkami odložila, jedna z fotografií vypadla. Josef Krug zíral do tváře krásné ženy s dlouhými vlasy. Ženy, jež měla pohled tak tvrdý a prázdný, že mohl přímo cítit chuť krve na jejím jazyku, přestože ten spočíval způsobně ukrytý za zuby, jež stály nehybnou stráž za oponou měkce vykrojených a rtěnkou zvýrazněných úst. Hlavu držela zpříma, ostrou bradu mírně vysunutou, jako by vzdorovala fotografovi, jímž byl zřejmě Krugův otec, ale s jistotou se to říct nedalo, neboť Jan Krug nikdy nevlastnil fotoaparát, alespoň jeho syn o tom nevěděl.

Proto se díval tak fascinovaně na úhel ženi-ny brady, který něco sděloval, ale protože nevěděl přesně co – vzkaz se cestou z temné ko-

mory na lesklý papír ztratil –, přesunul svůj zájem k nezvyklému účesu, který u matky snad nikdy neviděl. Co si pamatoval, nosila vlasy v pevném, hladkém drdolu. Jako baletka, říkala její stará matka. Jako praktická žena, konstatoval její manžel. Takhle volně rozpuštěné vlasy sahající do půli zad se vymykaly Krugovu známému světu. Kolem uší měla dva prameny zřejmě vlásenkami stažené kamsi dozadu. Nad hladkým čelem napůl zalomená vlnka směřující nahoru a pak se nořící zpět do moře vlasů tekoucích po světlé látce saka, vypasovaného a přepásaného páskem s mohutnou lesklou přezkou s ještě zářivější hvězdou uprostřed. Pod bradou pak, nečekaně jemně v kontrastu se strohostí kabátku, nabízela své záhyby nepravidelná mašle, již měla bílá halenka namísto límce. Jeden cíp té jako vánek lehké látky nehybně poletoval nad klopou saka, ale byl to jen malý kousek látky, nikdo mu nevěnoval pozornost. Rozhodně neportrétovaná, ta měla obě ruce vražené v kapsách úzké sukně sahající těsně pod kolena, tak těsné, že bylo možné vidět obrysy dlaní sevřených v pěsti a zasunuté pod látkou na úrovni boků, pár centimetrů pod tím, kde škrobeně oznamoval konec saka ostrý lem. Ještě se na obrázek vešel náznak lýtek, zbytek uřízl bílý rámeček.

Josef Krug se znovu vrátil pohledem k obličejí, ze kterého měl v sobě tolik, že to ani nešlo poznat. Nemohl být své matce míň podobný, ale přesto cítil, že jeho lícní kosti jsou téměř

přesnou kopií těch jejích, ostrých tak, že hrozily proříznout papír. Jeho tváře přitom postrádaly jakýkoliv ostřejší úhel. Byly oblé, obličej kulatý a plný, matčinu rozhodnost, ostrost a sílu překryly beze zbytku naducané svaly a masité úpony zděděné po otci; to bylo jeho vítězství nad synem, o to trvalejší, oč nepodstatnější.

Josef Krug zíral na fotografii. Díval se na ženu, jež byla zcela mimo jeho možnosti, neměl na ni, nikdy. Cítil to mimoděk z každého jejího pohledu, jímž ho coby dítě častovala. Josef Krug patřil do světa svého zaměnitelně důležitého otce vojáka. Nenápadná průměrnost v těle dostatku, opatrně držící prst na tepu dějin. Jeden z mnoha se sklopeným zrakem, současně však hotov ke všemu.

Jeho matka se s novou epochou zjevně nechtěla smířit, proto jí tak vadilo, že je fotografována v uniformě doby a jejího manžela, s pěticípou hvězdou a v saku vojenského střihu. Proto si rozpustila neukázněně vlasy a pod tuhý pískově zelenkavý kabátek jako brnění oblékla hedvábnou halenku po mamince. Ale nedokázala tomu uniknout, ta vzdoru plná fotografie byla společně se servírováním nedělního obědu na starožitném porcelánu jedinou významnější formou jejího odboje. Jejím osudem byla hvězda. Hvězda, jež se stala na dlouhá léta prokletím jejího národa a životním znamením jejího syna.

Josef Krug byl od svého dramatického narození koncentrátem ostatních průměrných lidí.

Právě proto se od nich nemohl svým životem – ovšem my víme, že jen na první a možná druhý pohled – už víc odlišovat.

Když ho v devatenácti letech odvezli sanitou do vojenské nemocnice poté, co ho vytáhli zpod tanku – který sjel, byv špatně zajištěn, z montážní plošiny a skřípl Kruga, který se pod ním nacházel, přestože tam neměl co dělat –, dostal se na pokoj s téměř průhledným vojákem, o jehož brzkou smrt se doktoři sázeli. S každou další službou sázky stoupaly, tak ztraceným případem ten chabrus s přezdívkou Tesák byl.

Krug ležel na zádech, nemohl otáčet hlavou, takže kdykoliv hubené tělo na sousední posteli zavzdychalo, jen útrpně přivřel oči a přivolával na pomoc hrdiny svých oblíbených knih. Nechtěl ležet vedle umírajícího, nedělalo mu to dobře, nebyl na to stavěný. S každým dalším zasténáním vojáka na sousední posteli propadal čím dál větší jistotě, že on sám je na tom prachbídně, jinak by ho přece nepoložili vedle budoucí mrtvolky. Čekal v jedné velké křeči děsu na sousedův poslední výdech, konečný, definitivní, a sledoval, jak i jemu samotnému uniká nosními dírkami život. V jeho případě měla smrt podobu armády mravenců, kteří mu zaživa zevnitř okusovali nohy. Josef Krug už byl téměř na ohrabky, byl přesvědčen, že vnímá pozvolné zpomalování tlukotu svého srdce, když najednou, bylo to uprostřed třetí noci, uslyšel, že se jeho skoro mrtvý soused na posteli posadil, odkašlal si a sáhl do igelitky,

již mu odpoledne v návštěvních hodinách přinesla jeho manželka, vytáhl cosi z papíru a začal se tím cpát.

Kruga to mlaskání probíralo pomalu, byl paralyzovaný tím, jak se plně oddával hrůze z vlastního konce. Ztěžka se posadil a otočil se za zvuky.

„Chceš?“ natáhl k němu Tesák dlaň.

Krug by býval byl přísahal, že viděl jednotlivá sousta, jež mladý voják spolkl, putovat tělem, jako by se kůže až bouřila v místech, kudy rozžvýkané těsto z domácích buchet procházelo. Zíral na cpoucího se lazara neschopen slova, částečně kvůli přetrvávajícímu šoku, trochu taky díky nahromaděným slinám – buchtu miloval –, ale hlavně kvůli sádrovému krunýři, jenž se mu při neopatrném otočení trupu o devadesát stupňů zařízl do podbradku a držel jeho jazyk v klinči. Krug se zakuckal, jak mu zaskočily sliny.

„Vem si, přece nebudeš jíst tu šlichtu tady,“ hodil mu Tesák jeden sladký bochánek na postel.

Krug poposedl, takže se sádra srovnala s tělem a znovu připomínala víc zbroj než mučící nástroj. Konečně se pořádně nadechl, sáhl opatrně po buchtě, jako by mohla zmizet, zvedl si ji k obličejí a přičichl.

„Povidlová. Nemám rád tvaroh a mák by mi zůstal mezi zubama,“ mrkl voják na Kruga a zakousl se do další buchtu.

„Ty ses uzdravil?“ řekl Krug šeptem, svíraje buchtu křečovitě v dlani.

„Zázrak. Haleluja, soudruhu,“ zasmál se s plnými ústy Tesák.

„Heleco?“

„Haleluja, zázrak, soudruhu vojáku, to neznáš? To je, jako když se stane něco, co se podle lidský logiky stát nemělo, co odporuje všem přírodním zákonům... Na, ještě ti dám jednu. Víc než pět jich nesním. Poblil bych se zase, jako posledně. To sem tu byl ještě sám a sežral sem úplně celej štrúdl. Takže sem ho pak hned vyblil, a to byla děsná škoda.“

Na Krugově posteli přistála další buchta.

„Nečuť na mě furt tak. To byla sranda, chápeš, prd zázrak.“

Krug nikdy nechápal příliš rychle, a tak dál nedůvěřivě zíral na Tesáka, který se těstem málem zalykal, jak nenasytně hltal.

„Nepůjdeš mě naprášit, že ne? Seš nějak divnej,“ řekl Tesák poté, co spolkl poslední kus poslední buchty.

Když viděl, že Krug stále jen mlčky sedí a buchet se ani nedotkl, pokrčil rameny, na třesoucích se nohou vstal z postele, pošoupl se o čtyři kroky ke Krugovi, sebral z postele opuštěně ležící buchtu, zaváhal a pak ji soše s límcem vložil do druhé ruky.

„Kurňa práce, chuť mám, ale tuhle už bych vážně nezvládl, podívej,“ plácl se do břicha. Pak se dotkl Krugova krunýře: „Na tebe fakt spadnul tank, nebo je to tvý zranění stejný povahy jako ta má nemoc, co? Buchta to nevyléčí?“

Krug pořád seděl bez hnutí, jako by byl ze sádry celý.

„Si to nech pro sebe, ale jestli to chceš uhrát na poraněnou páteř, měl by sis o tom svým zranění zjistit víc. Předně pořád neběhej na záchod, musíš mít určitě závratě a motolice, když je to od páteře. Takže když už někam půjdeš, tak se šourej, motej u toho nohama a tvař se zmateně, ideálně začni jako že omdlívat, když bude v dohledu sestra,“ řekl mlčícímu Krugovi Tesák.

„Mlčoch?“ nečekal Tesák na Krugovu reakci a vrátil se do postele.

Krug si konečně kousl do buchy.

Tesák se pousmál: „Ale vůbec nejlepší je, když to uhraješ na hlavu. Přece nechceš trčet celej život na vozíku nebo s tímhle na krku. Až zítra přijde moje žena, řeknu jí, aby naštu-dovala, co by ti tvoje zranění mohlo udělat s hlavou. Co?“

Žvýkající Krug visel Tesákovi na ústech. Konečně mu došlo, o čem jeho soused mluví. Za oknem tloukli o listy stromů ptáci a Tesákovi, který se zavrtil do postele a chystal se na noční siestu po vydatném jídle, se v lomu světla lampy z parku nemocničního areálu zaleskl na krku zlatý medailonek ve tvaru hvězdy.

„Všechno je otázka vůle, kapišto? Prostě jakmile naprogramuješ mozek, nebudeš na to muset vůbec myslet. Já dokonce vlastně už ani nemám hlad, přestože hladem skoro umírám. Všecko je to tady,“ namířil ospalý muž ukazováček směrem ke své hlavě a spokojeně říhнул.

Krug si při té dávné vzpomínce na první setkání s Tesákem sáhl mimoděk na krk. Krunýř byl dávno pryč, stejně jako Tesák zmizel po autonehodě – nacouval na něj na parkovišti opilý řidič autobusu, Tesák byl na místě mrtvý –, z jeho života. Už by si na něj ani nevzpomněl, nebýt toho tenkého zlatého řetízku s drobným cípatým přívěskem, který teď Krugovi, sedícímu na pohovce kdysi hudebního salónu, visel na krku. A který mu přinesl při své poslední návštěvě Jan Arnošt. Bylo to hercovo definitivní gesto. Odevzdat svou hvězdu, vzdát se jí. Dobrovolně. Definitivně.

Josef Krug si nedokázal vybavit, kdy on sám vlastní hvězdičku sundal, proč to udělal, ani kam ji dal. Nikdo o tom, že hvězdu na krku nemá, samozřejmě nevěděl, předpokládalo se naopak, že ji má dokonce zarostlou v těle. Vždyť právě Geronimo rozhodoval o tom, kdy ji kdo dostane a zda vůbec. Osobně ji každému zavěsil nad hrud' a zacvakl zlatý zámek řetízku. Bylo proto samozřejmé, že také jednu má a navždy mít bude. Přitom Krug byl, aniž by si to uvědomoval, bez hvězdičky několik let. Že by ji někde ztratil? Přece si ji jen tak sám nesundal? Nevěděl.

Pohládl původně hercův řetízek na svém krku a zasunul fotografii matky zpět do obálky. Byla tam někde i její vůbec poslední fotka, ale tu rozhodně vidět nechtěl, nechtěl na ni ani myslet a ošil se, když se ta myšlenka objevila. Byl to obrázek příliš nemilosrdný, nenacházel v něm rozhodně ani chlup útěchy, kterou mu

sliboval nakřáplým hlasem jeho strýc, otcův bratr, jenž nechal fotografii před zatlučením rakve pořídit. Krugovi ji pár dnů po pohřbu po doslova zdrcujícím objetí truchlícího muže – „Teď už ti můžu říct, že jsem tvou matku miloval... Co miloval, zbožňoval, proto jsem raději odjel tak daleko, když si vzala bráchu...“ – předal společně s urnou a se dvěma igelitovými taškami osobních věcí zemřelé.

Do těch igelitek se ani nepodíval, kousek za areálem domova důchodců požádal Erika, aby zastavil auto a tašky mu podal, kývnul bradou k nedaleké popelnici. Urnu měl Erik nechat uložit do hrobu Krugových. Na tu fotku ale tenkrát zapomněl, měl ji zasunutou v kapse bundy, vykoukla na něj později a on ji zřejmě automaticky zastrčil do oranžového balíčku, přestože ji měl okamžitě zničit.

Při vzpomínce na neznámou mrtvolu, jež nesla jméno a náznaky obličeje jeho matky, se otřepal. V co vlastně věřil, že mu to nepomohlo smířit se s matčinou smrtí, přestože k ní nikdy neměl blízko? Ona k němu ostatně také ne, spíš se jen akceptovali, snášeli, tvořili samovolnou opozici k Janu Krugovi, ale láska to přece jen nebyla, i když on si to jako malý chlapec myslel, toužil po ní, potřeboval ji, chyběla mu.

Ale láska vypadá jinak, musí vypadat jinak, pomyslel si Krug. Vstal z pohovky, aby oranžovou obálku schoval, pak šuplík v sekretáři, který v domě zůstal společně s jinými věcmi po docentu Daňkovi, zamknul a klíč vložil do skle-

nice s knoflíky a špulkou s nití ve skleníku v rohu pokoje.

Co je to splnění? Kde bereš jistotu? Jak velká je to věc, aby ospravedlnila všechny špatnosti, které se jejím jménem staly a na nichž jsme se oba dobrovolně podíleli? Cestou od skleníku kolem klavírního křídla se ke Krugovi ze zdí slabou ozvěnou vrátily poslední otázky Jana Arnošta. Na zavřené, notně poškrábané lakované desce starého hudebního nástroje leželo několik svazků papírů napsaných na stroji a v počítači a svázaných neuměle do koženkových desek. Položil na ně dlaň a začal si cucat vnitřní stranu tváře. Otázky, jež na něj naházel při odchodu Jan Arnošt a jejichž malověrnost Geronimem otrásla, mu rozvlnily rosolovitá kolena. Nebo to způsobil umělcův hlas? Či je to snad jen náhlá nevolnost z příliš divokého prolnutí snu se vzpomínkami a realitou, což se mu stávalo čím dál častěji a přihodilo se to i v okamžiku, kdy Kruga chytily do železného sevření otázky jeho oblíbence – nebo to byla už jen jejich stará ozvěna? –, zmáčkly mu hrudník a vrazily loket na solar, až mu luplo za krkem a on měl co dělat, aby mu nezaskočil dort se šlehačkou, který právě vložil do úst?

Nevěděl, kdy se co děje. Minulost, současnost i budoucnost probíhaly v okamžicích stresu současně. Ano, zaskočil mu dort, oči se mu zalily slzami a on viděl rozmazaného Jana Arnošta, jak v perfektně vyžehleném obleku máchá rukama, jako by zkoušel na blížící se večerní představení, jenomže na jevišti Burgtheatru

neměla být ten večer zostuzena žádná dramatická postava, nýbrž Geronimo osobně, neschopný slov, nemající odpověď na hercovy otázky. Stál sám uprostřed jeviště jen ve slipech, se žlutým šátkem kolem krku a v teniskách, cítil, že je mu zima, že se mu chce na záchod, že je terčem posměchu a výsměchu, je blázen, šílenec, sektář, idiot. Krug se naprázdno zalykal sdrclou šlehačkou a při tom držel v rukou svazky plné odpovědí, jež kdysi sám dával dohromady nejprve v Brně, pak v Tromsø. Listoval jimi, rychleji, netrpělivěji... Přece ví, že to tam napsal, zaznamenal pravdu na papír, tam nebo tady, o stránku dál.

Nechal tenkrát Jana Arnošta odejít bez odpovědi, hvězdička ležela opuštěná na klavírním křídle, po dvou dnech si ji pověsil na krk. Nechal jít Johanu její cestou. Ponechal Erika dál na své hrudi, zatímco Emu a jejího syna nechal bez sebemenších výčitek či zájmu jejich osudu. Nechal všechno být. I své knihy plné poselství.

Přešlápl z nohy na nohu a zase svazky položil zpět na desku klavíru. Poté přešel chodbou do malé ložnice, již přetvořil ve skladiště věcí po původních obyvatelích. Kromě několika špinavých pláštů docenta Daňka a stovek jeho knih bydlelo v pokoji i betonové korýtko, z něž měli kdysi dávno, než si udělali jídelnu v koupelně, jíst Oidipus s Elektrou. Teď si Krug na kraj koryta opatrně stoupl, aby byl výš a viděl přes hromady knížek oknem ven. Slyšel přece zastavit někde blízko auto. Jemně bříšky

prstů zabubnoval na staré háčkované záclony visící v okně. Nikoho ale neviděl. Cesta, ztrácející se v přerostlé trávě, byla opuštěná. S heknutím slezl a vrátil se do pokoje ke klavíru. Tam trávil většinu času.

Automaticky zamířil na své oblíbené místo s výhledem, opřel se bokem o parapet okna a zíral do zeleně zahrady a sadu, na pole a dál, kamsi tam ven, pohupoval se v měkkých tenis-kách, které sundával jen na spaní, z pat na špičky a zpět. Chtěl se vrátit v úvahách od Jana Arnošta k tomu, co je třeba vyřešit.

Ano, právě to ho přece už před pěti hodinami – jak zjistil pohledem na budík ve skleníku – vyhnalo z postele. Ten neodbytný pocit, že je třeba něco vymyslet nebo vyřešit nebo tak něco. Pohupoval se zepředu dozadu a zpět, díval se kamsi za horizont, ale najednou se zarazil v pohybu, zajíkl se. Zíral na štíhlou, polonahou postavu zhruba desetiletého chlapce.

Hoch kráčel neudržovanou zahradou, za opaskem kraťasů se mu pohupovala kožená kapsička a kolem zápěstí měl uvázaný žlutý šátek. Pohyboval se kradmo, jako šelma, našlapoval opatrně mezi kopřivami, maliním a svlačcem, trhl sebou, když ho větev třešně práskla do nahých zad. Josef Krug si byl jistý, že to je Erik a že sykl bolestí.

Chlapec od stromu našťvaně poodstoupil, pak se otočil čelem přímo proti zavřenému oknu s nehybnou zašedlou záclonou, ukázal Josefu Krugovi velkou jizvu na břicho, už téměř vybledlou, rozepnul si kraťasy, a aniž se rozhlédl,

začal močit. Sledoval při tom, jak proud ohýbá k zemi stonky divoké máty. Neměl tušení, že ho někdo sleduje, že se nad ním někdo dojí-má, rozněžňuje, že v někom probouzí nesne-sitelnou touhu, přímo bolestný hlad po minu-losti, po jejím tepu, šťávách, dotecích, světlu, po křiku téměř nahých chlapců utíkajících sně-hem, po ztichlém dechu jejich těl vmáčknu-tých do rozpáleného letního vzduchu, když se plazili, pozorovali, plavali, šplhali, žili v soula-du s přírodou a duší světa vedeni sluncem a světlem.

Josef Krug se nedivil tomu, že vidí Erika a že ten je znovu mladý, že se čas překulil na záda. Geronimova žena právě padla na všechny čtyři a rodila a zabíjela a trpěla a obětovala. Neza-razilo ho ani trochu, že Erik si k němu klidně kráčí, že není ve vězení, dospělý, ztvrdlý na ká-men, opálený světlem na kost, ani na okamžik ho nevykolejilo, že on sám tedy musí stát v ji-ném čase a dívá se přímým tunelem do minu-losti.

Ještě mnoho dalších věcí Krugovi nepřišlo na mysl, nezarazilo ho, neboť byl na libůstky času zvyklý. Sen je sen, nikdy se z něj nepro-budíš, protože nespíš, sníš, a tím žiješ. Josef Krug ani Geronimo se podobnými detaily ne-zaobírali. Co se děje, to se děje. A právě nyní se děje Erik, stejný a zároveň jiný, má trochu jiné oči, delší nohy, bledou kůži a má něco s rukou. Teď si zapnul kraťasy, odplivnul si na pomočené místo a konečně se rozhlédl, jako by větril a něco ucítil nebo uslyšel či uviděl,

rozběhl se totiž pryč z Krugova výhledu, vrátil se o desítky let zpět, nebyl.

Josef Krug zamrkal, aby zahnal slzy. Pak si přitiskl roztřesenou ruku na hrudník v bolestivém šoku. Málem mu popraskala žebra tím ostrým zvukem kravského zvonu, který se právě nečekaně rozřinčel celým domem. Geronimo stál jako nehybný stín, nedýchal, jen svaly se mu pod napjatou kůží tetelily nedočkavostí. Do vláken masa se vyplavoval adrenalin, ale jeho oči zůstávaly klidné.

Zvon se rozhybal znovu, vlny zvuku rozvibrovaly stěny domu a pokusily se vyprovokovat Geronimovy šlachy ke zbrklosti. Josefu Krugovi z toho napětí stékala mezi lopatkami kapka potu. Teď teprve byl zmatený, teď, když slyšel zavrzat vstupní dveře. Měl dokonce strach.

Bylo to totiž docela jiné praskání a našlapování, než když za ním přicházel docent Daněk, jehož nohy pleskaly bosky o strop, neboť se po smrti usídlil na půdě. Nebo když se proti němu rozběhl Oidipus doprovázený mečením Elektry. Tohle bylo jiné, víc snové, nereálné, pomyslel si zaskočený Krug a pomaleji než obvykle šel ke dveřím pokoje a vykoukl opatrně na chodbu.

Jeho oči rozšířené leknutím narazily na trojici těl se stejně, ne-li více vyděšeným pohledem. Nikdo však nezakřičel. Vedeni neviditelným choreografem započali téměř ladný tanec. Krug vystrčil nohu nad popraskané dlaždice obdélníku podlahy vstupní chodby. Neznámý starý muž postoupil o dva kroky dopředu. Asi

šedesátiletá žena zůstala na místě a zhoupala se v kolenou a chlapec přešlápl do rytmu jejího pohybu.

Á dva, tři, Krug vstoupil opatrným krok sun krok do chodby. Nohy ho brněly napětím a svaly cukaly, jak se marně bránily štípání kyseliny, již mravenci na svou obranu před neznámými vetřelci vylučovali. Na druhý takt postoupil víc kupředu i muž, zjevně vedoucí trojice, žena s chlapcem se mezitím přeskupili; nečekaní a nezvaní návštěvníci vytvořili proti Krugovi trojúhelník.

Nato Krug zvedl paže, aby jimi vykroužil oblouk, ale vtom v chlapci v pruhovaném tričku poznal Erika ze zahrady, zarazil se překvapeně uprostřed pohybu, čímž ostatní zaskočil. Dívali se na jeho prázdné, podivně vytrčené ruce, vztyčené do prostoru před tělem, nehybné, nevyjadřující žádný jim pochopitelný význam.

V okamžiku, kdy se Krug chystal chlapce oslovit, a tím narušit tichý tanec, otevřela se ženě ústa úžasem. Malá, temná škvíra mezi jejími rty přitáhla Krugovu pozornost. Muž mezitím dostal pokyn od dirigenta a s neslyšným úderem bubnu vykročil razantně ke Krugovi, ignoruje jeho vytrčené ruce. Chystal se k útoku, aby bránil, co bránit měl, co bylo jeho, za co zodpovídal. Nevěděl sice, před čím a kým a jak přesně má ženu s chlapcem chránit, ale neváhal. Tentokrát se nenechá předběhnout nikým. Popadl laťku, jež byla kdovíjak dlouho v chodbě opřená o zeď, a jako by to byla seky-

ra, pozvedl ji k úderu. Ve stejném okamžiku zazněl chodbou sbor.

Chlapec: „Ne.“

Žena: „Panebože.“

Krug: „Antigona.“

Muž svěsil zmateně ruce s napřaženou laťkou a otočil se k ženě za sebou, jež ho však nevnímala, očima provrtávala Krugovu lebku. Krug stál už se spuštěnými rukama jako hadrový panák, žena otáčela v ráně uprostřed jeho čela svým nenávisným pohledem, zas a znovu, aby si byla jistá, že ho paralyzovala. Pak, nespouštějíc zrak z cíle své nenávisti, jemuž se po tváři rozléval téměř idiotský úsměv, k sobě přitáhla chlapce.

„Babi, to je pradědeček? Myslel jsem, že je dávno mrtvý,“ vykroutil se hoch z ženina slabého objetí, obešel svého dědečka stojícího se dřevem v ruce a nahlas oddechujícího a zastavil se na krok od Kruga. Natáhl ruku, vzpřímil dlaň a roztáhl prsty. Krug po něm pohyb zopakoval, dotkl se dlaní chlapcovy dlaně a očima osahával jeho znetvořený malíček.

„Jak se ti to stalo?“ zeptal se hoch.

V ten okamžik Antigona zaječela. Zdi domu v Tyršově ulici ve Slavkově se po dlouhé době rozvibrovaly dokonale čistým tónem.

„Správnej novinář se nenechá odradit odmítáním, zkouší to znova a znova,“ řekl mi pražský editor, když jsem mu zopakovala, že Johana se mnou vytřela a Erik ani Jan Arnošt se mnou mluvit nechtěli už tenkrát, takže nemá smysl žádat o rozhovor znovu. Je mi to žinantní, když nemají zájem, nemůžu je nutit, tak to cítím, nejlepší bude se už o to dál nepokoušet, tak to cosi ve mně považuje za správné, namítla jsem.

„Ty je naopak musíš nutit. O to de. Některý lidi prostě jen dělaj drahoty a potřebujou, aby ses jich doprošovala, chtěj si připadat důležitý, jiný nakonec udolá neustálý odmítání. Na tohle si zvykni, to je novinářův chleba. Vyhoď tě voknem, vlez se tam dveřma,“ smetl moje argumenty šéf a dodal, že bitýšská kauza je můj rybník, tak ho musím pořádně vylovit. Je třeba co nejvíc z těch magorů takzvaně vytěžit, teď třeba budou mluvit, už uplynulo dost času. Zeptala jsem se, od čeho ten čas jako uplynul, ale už položil.

A bylo tady to, čeho jsem se obávala, moje limity. Teď se potvrdí, že na to nemám, že jsem možná tak průměrná asistentka, ale novinářka ani náhodou. Protože představa, že dokolečka telefonuju Janu Arnoštovi, doprošuju se, podlézám, vtírám se, jsem otravná, mi vyloženě ucpávala hadičky. Věděla jsem, že to nepůjde. Dobře, ještě tak poslat znovu žádosti o schůzku do vězení. Koneckonců i Janu Arnoštovi můžu napsat, ale můj šéf bude stejně nakonec trvat

na telefonátu. Jak řekl, to se hůř odmítá, když máš druhého u ucha. Dopis se zahodí lehce, e-mail smaže ještě rychleji. Tak jsem vytočila číslo Jana Arnošta a modlila se, aby to nezvednul. Měla jsem štěstí, telefon vyzváněl marně. Napsala jsem Johaně a Erikovi dopisy a poslala jim je do vězení. Mohla jsem si udělat čárku – zkusila jsem to. Ale bylo mi jasné, že pokud brzy nepřijdu s nějakým pokračováním, vrátím se k dětským hřištům a cyklostezkám.

Možná si řeknete, že to není žádná tragédie, no není, ale... je. Někam jsem se vypracovala, doslova vyškrábala, riskovala jsem při tom zdraví – kdybych chtěla být patetická, řekla bych rovnou život a nijak zvlášť bych nepřeháněla – a trestní oznámení za pomluvu, celostátní ostudu a tak dál. Teď bych to měla všechno zahodit? Měla bych se dobrovolně vzdát možnosti publikovat na titulce celostátního deníku, opustit své statisíce čtenářů? Měla bych se smířit s tím, že nemám ten příběh celý? Lébl by řekl, že měla, přitom sám chce vědět, jak to všechno bylo.

Byly to krušné dva týdny. V redakci dobře věděli, že mám nůž na krku a že do konce měsíce musím něco zatím nepublikovaného o bitýšském případu napsat. Já věděla, že vědí a že je jim jasné, že budu vařit z vody. A pak se ozval Erikův právník.

Poté co před časem vyšel můj druhý rozhovor s Emou, která se v něm opět kála, omlouvala se všem, hlavně synovi, samu sebe tvrdě soudila a přitom popsala, proč všechnu tu hrůzu dě-

lala, kdo a jak ji k tomu nutil, zvedly se ve veřejnosti vlny emocí, z nichž tu nejsilnější tvořilo stále ještě znechucení nad selháním matky. Byla však následována vlnou s částečným odpuštěním a napřením hněvu směrem k bratrovi, který tak chladnokrevně zneužil vlastní sestru a přinutil ji týrat syna jen pro ukojení zvrácenosti své přítelkyně.

Erikův právník cítil nebezpečí. Pokud chtěl jeho klient požádat po určité době o předčasné propuštění, bylo víc než vhodné vinu, jež na něm po onom rozhovoru ležela v podstatě jako na hlavním strůjci všeho, zmírnit buď vlastní, jinou verzí událostí, nebo nějakým gestem veřejné omluvy.

Z čistě pragmatického důvodu, protože mé články jsou nejčtenější, zdůraznil jeho právník, jen proto je Erik ochoten se mnou mluvit, přestože s tím, co jsem napsala, nesouhlasí. Není tím nadšený, pokračoval do telefonu advokát, ale uvědomuje si, že jinak to asi nepůjde, proto přislíbil sdělit něco, co nikdo neví. Mělo se to týkat Johany.

Zavolala jsem euforicky do redakce v Praze, sedla v Brně na hlavním nádraží do vlaku a s blokem plným otázek vyrazila do Plzně.

Jenže právě ten den po snídani, zatímco jsem seděla ve vlaku, dostal Erik dopis od rodičů, v němž popisovali nečekané setkání s Josefem Krugem. Erik byl vykolejený. Nikdy by ho bylo nenapadlo, že jeho rodiče, zvláště matka, někdy v životě vkročí do domu dědečka, jehož existenci celý život ignorovali, nešli mu

ani na pohřeb, byl pro ně mrtvý dávno před Erikovým narozením. To on sám musel dědečka objevit, staral se po jeho smrti o dům ve Slavkově. A najednou četl, že odhalili úkryt Josefa Kruga, kterému dávali vinu za celou katastrofu. Prý zvažovali, že Kruga nahlásí policii, ale nakonec to neudělali jen proto, že by tím mohli Erikovi uškodit. Nicméně se ten strůjce všeho zla musí okamžitě vystěhovat, napsali s vykřičníkem. Do Slavkova se totiž vydali proto, aby dům ukázali Honzíkovi, kterému ho Erikova matka den předtím u notáře oficiálně darovala. Zatím byla samozřejmě jeho správkyní, dokud nedosáhne Honzík osmnácti let.

Dala mu můj dům, kopal Erik vztekle do zdi ještě v okamžiku, kdy pro něj přišla služba, aby ho doprovodila do návštěvní místnosti, kde jsem čekala. Přišel, ale nemluvil se mnou. Dusil se domem ve Slavkově a událostmi kolem něj, které nedokázal přežvykat, polknout a strávit. Jeho plány vzaly zase zaspé, chystal se v domku po dědečkovi po propuštění z vězení žít. S Johanou, možná, to se ještě uvidí. Nechtěl se vracet zpět na Meruňkovou, ten byt, který už před lety koupil – Emě o tom samozřejmě neřekl, jinak by ji tam musel nechat s Honzíkem bydlet, a to by zhatilo všechny plány –, byl příliš plný vzpomínek a v obležení vlezlých sousedů.

Erik byl ze zpráv, jež k němu to ráno dorazily, mimo sebe. Já jsem o ničem z toho nevěděla. Neměla jsem o domě se zahradou na okraji Slavkova a příbězích s ním spojených tenkrát

ještě tušení. Zato jsem byla napružená slyšet další z mnoha verzí bitýšské kauzy, tentokrát tu Erikovu. A on mlčel.

Útočila jsem na něj otázkami, zprvu mile, chápatě, pak drze, později provokativně až vztekle, abych nakonec našťavaně procedila přes zuby poslední dotaz a Erik se mlčky zvedl a věnoval mi pohled deratizéra přehlížejícího šváby, kteří mu už nestojí ani za pohyb nohou, jímž by je zašlápl. Neřekl mi jediné slovo.

Hned před bránou věznice, jakmile mi služba na vrátnici vrátila kabelku i s telefonem, jsem zavolala Erikovu právníkovi a vynadala mu. Byla jsem vzteklá a myslím, že jsem na něj dokonce ječela. Rozhodně padly z mé strany nadávky a sprostá slova. Právník jen omluvně koktal. Taky tomu prý nerozumí a chápe, že jsem vzteky bez sebe. A já byla.

Přitom jsem si vždycky myslela, že nejsem vznětlivý a vzteklý člověk, že mě má nemoc naučila ovládat zklamání. Díky tomu, že vždycky, alespoň pokud jde o mé zdraví, čekám to nejhorší, bývám potěšena i drobností. Třeba že mi nemuseli dát nový drén, že ten starý byl ještě dobrý, takže jsme ušetřili jedno řezání a šití.

To jsem si tedy o sobě myslela – že jsem povahy zahořklé, nepřející, leč klidné. Až cestou zpět z Plzně, když jsem seděla sama v kupé a mohla se poškrábat pod parukou, což mi pomohlo se uklidnit, mi došlo, jak moc mě poslední měsíce změnilo. Bitýšská kauza mi dala nový život. Bylo to tak rychlé,

nečekané a přitom jaksi samozřejmé, že jsem si toho nevšimla.

V mém novém životě se mi líbilo. Přestala jsem se bát každého delšího nebo zkoumavějšího pohledu cizích lidí, dokonce jsem je vyhledávala. Znamenaly totiž pravý opak toho, co dřív, nyní mi přinášely obdiv a uznání. Byla jsem známá novinářka. A hezká, do háje s falešnou skromností.

Nikdo nepátral po tom, odkud jsem přišla, všichni hltali mé články, chtěli vědět, zda bude ještě pokračování, kdy odhalím něco dalšího, dokonce mě někteří zvali na večeri. Od stolu v chodbě, kde mi dělaly společnost jen starý počítač, tiskárna, seznam redakčních nákupů a průvan, jsem se přesunula do místnosti plné dalších novinářů, lidí, jimž jsem, do té doby neviditelná, vyřizovala stravenky a spojovala telefony. A tito lidé, kteří si za dva roky dokázali stěží správně zapamatovat mé jméno a kteří by mě nikdy nevzali mezi sebe, kdybych o to požádala se životopisem v ruce – vím to, protože přesně to jsem kdysi udělala, poslala jsem svůj životopis spolu s motivačním dopisem, proč chci práci redaktorky, ale obratem mi odpověděli, že s mým „ne právě optimálním zdravotním stavem“, tak korektně vedení novin opsalo, že jsem kript, nemohu práci novinářky vykonávat a hodím se leda tak na vyřizování pošty, pokud to místo беру –, se najednou stali mými kolegy. I když mě neměli příliš rádi, protože jsem se mezi ně dostala díky sólokaprovi, na kterého mnozí z nich bu-

dou marně čekat celý život, byla jsem jedna z nich.

První dny po mém prvním článku na titulní straně jsem měla strach, že zjistí, že jsem už jednou odmítnutá kazová osoba, a tedy svým způsobem podvodník. Hrůzou jsem zadržávala v řeči a měla stažený zadek tak šíleně, že jsem první týden svého novinářského života trpěla zácpou. Ale nic se nestalo. Nikdo se o mě ve skutečnosti nezajímal. Nešlo o mě, nezáleželo na mně, jen na mých člancích. I když mi gratulovali k textu na titulní straně, byla jsem jim ukradená. Pochopila jsem naštěstí rychle, že to není nic osobního. Takhle lhostejní byli i k sobě navzájem, stejně jako k lidem, o nichž psali a jejichž životy ničili nebo naopak posvěcovali zájmem a uznáním.

Chodili jsme společně na obědy dolů do bistra, ale jedli jsme každý sám. Mluvili jsme spolu, ale neposlouchali se. Existovali jsme paralelně, pouze z dálky jsme budili dojem uzavřeného společenstva vyvolených. To jsme si o sobě samozřejmě mysleli, že jsme elita, cha... Vlastně se toho zase tak moc od okamžiku, kdy jsem se stala z anonymní asistentky známou reportérkou, nezměnilo. Ale změnilo se přitom všechno. A změnila jsem se já. Nebo jsem se jenom našla?

Chápu, že je možná podezřelé sebe samotnou takhle hodnotit, ale i vypravěč je člověk. Když se čtenář může stát kdykoliv vypravěčem a vypravěč čtenářem, proč bych se já nemohla stát postavou v příběhu, který vyprávím? Zvlášť

když do toho příběhu tak trochu patřím, na což jsem přišla dost pozdě, myslím, že téměř v samém závěru.

Ale zase tak úplně nepodstatnou postavou nejsem. Odhaluju pravdu nejen vám, čtenářům, ale i samotným aktérům. Osvětluju místa, o nichž si mysleli, že je dobře znají nebo že jsou to prázdné, tmavé kouty, a teprve díky mně mohli spatřit do té doby zamaskovanou skutečnost a někteří snad i obrysy celého obrazu.

Funguje to jednoduše, ta má zdánlivá dvoj-existence, je to vlastně hra. Princip je následující: když si z prostředníčku levé ruky sundám prstýnek s hvězdičkou a navléknu ho na ukazováček pravé, je to znamení, že mám vstoupit do příběhu. Jakmile však, třeba při mytí rukou prstýnek sundám a pak si ho bezmyšlenkovitě nasadím zpět na levý prostředníček, nebo ho dokonce zapomenu na okraji umyvadla, stává se ze mě opět jen hlas, který je všude a nikde zároveň. Je to hloupá holčičí hra, já vím, přesto si nemůžu pomoci, buďte, prosím, trochu shovívaví.

Tu hvězdičku jsem našla během první návštěvy u doktora Lébla. Nevěděla jsem, co znamená, tak jsem mu o ní ani neřekla a dala si ji do kapsy. Není velká ani půl centimetru, ze žlutého zlata, osmicípá a vypadala jako pouťový šmuk, hned jsem na ni zase zapoměla. Při strkání kalhot do pračky vypadla a zazvonila o dlaždičky v koupelně, opláchla jsem ji pod vodou a nechala na polici u zrcadla. Předpo-

kládala jsem, že se za pár dnů ukáže, že jde opravdu jen o kočičí zlato. Ale spletla jsem se, žlutá barva z ní neslezla, a tak jsem si ji poprvé pořádně prohlédla a napadlo mě nechat si z ní udělat prstýnek.

Měla jsem přívěsek ve tvaru podkovy z růžového zlata, který mi koupil tatínek k narození, tedy dřív, než mě viděl. Nikdy jsem ho nenosila. Odnesla jsem podkovu a hvězdičku na náměstí Svobody ke zlatníkovi a za tři týdny jsem měla dvoubarevný prstýnek. Jen nevím, jak mi zlatník měřil prsty, protože z prsteníčku mi padá, pasuje právě jen na levý prostředníček nebo pravý ukazováček. Mám-li být upřímná, je ten prstýnek nepovedený. Ale já jsem nikdy žádný jiný neměla, proto mi nedošlo, že se prsten, který má ostré výčnělky, bude o všechno zachytávat, bude lidi a věci škrábat, trhat punčochy i papír. Většinou ho tedy nosím otočený hvězdičkou do dlaně, tak ostré cípy píchají jenom mě. Obzvlášť to zabolí, když zatnu ruku v pěst.

Co ona hvězdička, již jsem našla vedle nohy křesla v kanceláři doktora Lébla, znamená, jsem zjistila až poté, co jsem se dostala k deníkům Johany Krugové. Tehdy mě napadlo, že je to svým způsobem vstupenka do jiného světa. Takže proč ne? Každá pohádka má svůj kouzelný prsten. Na druhou stranu – když je někde takový prsten, znamená to nutně, že jsme v pohádce? Aby na to člověk přišel, musí si ho na nějakou dobu sundat z prstu. Nechám ho na umyvadle, jako že si myju ruce.

Říkají, že co jsem Ti provedla, je to nejhorší, co může matka udělat. Prý je to ještě horší, než kdybych Tě opustila. Kdybych se Tě vzdala, někde Tě pohodila nebo odložila. Myslím, že nemají pravdu. Ženské tady, co tohle říkají. Hodně z nich svoje děti opustilo, proto se mě snaží udělat horší, než jsou ony samy.

Ty jediný víš, co jsem udělala. Nikdy se Ti za to nebudu moct dost omluvit. Ublížila jsem Ti, ale bylo to jen a jen z lásky! Neumím to správně napsat nebo říct nebo vysvětlit. Ale Ty víš, jak to myslím. Rozumíš mi, chlapečku můj? Když jsem Tě poprvé po tom pekle minulou sobotu viděla, jak jsi za mnou přišel na návštěvu, byl to nejšťastnější den mého života. Jako by ses znovu narodil. To bylo štěstí.

Chci, abys věděl, že bych Tě nikdy neopustila!!!

Nikdy bych se Tě nevzdala!!!

Jsi pro mě všechno!

Nemůžu skoro ani psát, jak se bojím, že to nenapíšu dobře a něco zase zkažím. Mám Tě ráda, Honzíku. Už jsi velký. Strašně moc jsi za ty tři roky vyrostl. Milý Honzíku, vím, že až mě pustí, nebudu moct být s Tebou. Ale hlavní je, že se máš dobře. Milionkrát Tě každý den prosím za odpuštění.

Ema přestala psát. Měla pocit, že se zacyklila, že píše dokola to samé. Hodila tužkou o zeď a chytla si hlavu do dlaní, zavřela oči. Snažila se vybavit si podobu svého syna. Nesmí to nikomu přiznat, ale pomalu ztrácí jeho tvář. Ně-

kdo jí sebral jeho fotku, již měla s sebou na cele, a ona se bála napsat rodičům o novou, aby nevypadala, že na to nejdůležitější nedávala pozor.

Nedokáže si vybavit, jak vypadá její syn. Byla z toho zjištění hrůzou bez sebe. Přitom dokázala s nečekanou přesností popsat den, kdy se Honzík narodil. To vedro pokaždé, když vzpomínala, téměř cítila, stejně jako nateklé nohy, horkou kůži kolem kotníků napnutou k prasknutí, hukot v uších, mezi pŕlkami zadku jí tekly čůrky potu a zpocená stehna o sebe při pomalé kačení chůzi třela a vrzala.

Poslední dny před porodem ležela na posteli a čekala. Neměla sílu chodit do schodů, jak jí radila doktorka. Čekala na bouřku, na déšť, na změnu tlaku. Bylo zbytečné doufat, že porodí dřív, než se změní počasí, řekla jí lékařka, tak to je, vždycky to tak bývá; když léto ovládnou tropické dny, ženy přestanou rodit, přenášejí, zavodňují se, omdlávají, jsou plné k prasknutí, olizují si okoralé rty a cpou se zmrzlinou a pak v jednom kuse chodí na záchod, to je má letitá zkušenost, pokrčila lékařka rameny a štouchla Emu do obrovského břicha a znovu a znovu, dokud neucítila, že dítě nespokojeně úder vrací. Pak horkem splavené Emě poradila, aby zkusila po ránu a večer, kdy vedro trochu poleví, chodit do schodů nebo přeskakovat z nohy na nohu. Mohlo by to dítě popostrčit, hlavíčku má dole, to je v pořádku, porodu vlastně nic nebrání, je třeba prostě jen počkat na bouřku. Když je horké a suché léto, ženy ne-

rodí, zato s prvními kapkami deště se porodnice zaplní a nastane závod. Všechny děti chtějí okamžitě ven, mluvila doktorka dál a dál, víc k sobě než k Emě sedící na polohovacím křesle v propocených plátěných šatech. Ale, obrátila žena v bílém plášti k těhotné svůj placatý obličej, doporučuju vám sledovat předpověď počasí a jet do porodnice ještě předtím, než pršet začne, nečekejte na první blesk nebo hrom nebo mrak, to už bude na sálech nával, a nechcete přece rodit na chodbě.

Tuhle poslední kontrolu u své lékařky Ema dokázala vyvolat z paměti do detailu. To a pak den, kdy se z Německa do Čech přes hranice přehouply první bouřkové hrady. Ležela na posteli a čekala, puštěné rádio kousek od hlavy, nemohla ani pospávat, tak jí bylo zle, palce u nohou, přestože měla nohy podložené polštáři, byly rudofialové navalenou krví.

Čekala na déšť. Rodiče popocházeli po kuchyni, slyšela je. Otec popíjel vychlazené nealkoholické pivo a co pár minut kontroloval plácnutím se dlaní o kapsu kalhot, zda v ní opravdu má klíče od auta. Matka hlídala tašku do nemocnice, několikrát přeskládanou, aby nic nechybělo.

Emě jejich pohyby za zdí braly kyslík, chtělo se jí plakat, tak moc vždycky snila o manželovi, který ji v této chvíli bude držet za ruku, pohladí ji po čele a potom položí ruku na její břicho. To její muž měl mít v kapse kalhot klíče od auta a na čele vrásku, ale místo toho byl s kamionem někde na cestě do Bulharska pro

rajčata. A den předtím přijel z Polska a ještě předtím z Holandska. Utěšovala se, že to přece dělá pro ně, vydělává peníze, ale kdesi pod pupkem, tam, kde měl jejich syn levou patu, už věděla, že si jenom něco nalhává. Zavzlykala, rodiče okamžitě přiběhli, v rádiu četli zprávy, dítě spokojeně spalo a Emu sevřel strach, přímo hrůza. Když zazněla znělka ohlašující sportovní zprávy, Emě se vehnaly slzy do očí.

Bála se, nechtěla родit, jen strašně moc toužila po tom mít dítě, její, napořád. Ale ne porod, ten ne, v hlavě jí vířila změť útržků všech drastických porodních scén, které kdy viděla v kině či v televizi. Nechtěla ležet s roztaženýma nohama a řvát bolestí. Bolest nesnášela, neuměla ji přijmout, nikdo ji to nenaučil. Překřížila křečovitě kotníky přes sebe a přitiskla k sobě naběhlá stehna, rodiče odešli zpět do kuchyně a nechali Emu ležet na její dětské posteli, kterou do svého nového domu přestěhovali z činžovního bytu, kde vedle nich a bratra vyrůstala. Rozhodli za ni, že minimálně první dva měsíce bude s dítětem u nich doma. V její malé garsonce by jí nemohli pomáhat, nevěšili by se tam čtyři dospělí a novorozeně, to dá rozum. Zvláště když ten budižkničemu pořád jen spí, aby mohl jezdit po všech čertech, pronesla měsíc před termínem porodu ostře Emina matka a podívala se na manžela, který souhlasně kývl.

Ema, stále ochromená hrůzou z blížícího se porodu, sevřela dlaně v pěsti a bezmocí bouchla do matrace pod sebou. Případala si jako ne-

schopné dítě, když zvedla oči a padla zrakem na svůj starý, dětský psací stůl, stojící i tady vedle postele, jako by to bylo jediné místo, kde může být. A přece byla rodičům vděčná – dokázala by teď být sama v tichém a prázdném bytě?

Z rádia se ozvala znělka předpovědi počasí, Ema zadržela dech. Déšť přišel po druhé hodině v noci. Ve třiatvacet dvacet dva se Honzík narodil. Po sedmihodinovém porodu.

Ema si dokázala i teď na vězeňském kavalci vybavit každý záhyb jeho pomačkaného obličeje, protože její otec Honzíka hodinu po narození vyfotografoval a jí se ten barevný obrázek vypálil do mozku. Tohle byl její syn.

Ema ležela na proleželém kavalci, na betonové zemi kousek od ní se válel pohozený papír s rozepsaným dopisem. Zírala do stropu a marně se snažila přivolat jinou synovu podobu než tu z jeho vůbec první fotografie.

To byla její nejsilnější mateřská vzpomínka. Na déšť za okny porodnice, na bolesti tepající zašitá rodidla, na postýlku, v níž spal Honzík, a na polaroidovou fotku položenou na krabici se sunarem, který dostala hned po porodu v nemocnici jako dárek od státu ještě s mastí na opruzeniny, dudlíkem, bavlněnou dětskou čepičkou a hygienickými vložkami.

Tak ostře už byly v její mysli vypáleny jen dva okamžiky. Ten, kdy jí matka zapínala na zádech bílé svatební šaty z půjčovny. S nabíranými rukávy a vyšívaným živůtkem vypadala téměř jako princezna z televizních pohádek,

kteřé v dětství milovala. Ona ale na rozdíl od princezen nestála v nádherné komnatě, krásná, šťastná a štíhlá, nýbrž v předsíni garsonky. Byla bosá a na čele jí pot hrozil stéct do pečlivě namalovaných očí. Zadržela dech a zip konečně dojel do konce – přibrála za tři týdny od zkoušky šatů další dvě kila, břicho rostlo bez ohledu na to, jak se Ema krotila v jídle. Nepamatovala si, jaké měla ten den boty ani kytičí. Nesla si v sobě pouze obraz sebe samé nasoukané do naškrobených šatů. Hrůzou téměř nedýchala. Co kdyby šaty praskly, rozpáraly se a ven by se přede všemi vyvalilo její kynoucí tělo nacpané v kompresním spodním prádle. Byla ochromená strachem z možné ostudy, kterou by nepřežila. Raději riskovala, že omdlí, ale zhluboka se až do konce obřadu a slavnostního oběda, ze kterého jen uzobla, nenadechla.

Třetím milníkem Eminy paměti překvapivě nebyl policejní zásah na chatě v Bitýšce. Tu hrůzu se jí podařilo samovolně vytěsnit, zůstalo po ní jen prázdné místo. Ani chvíle strávené s Jůlinkou. Byly to okamžiky před prvním setkáním se synem ve vězení.

Tolik měsíců se za tu chvíli modlila, přála si jí, těšila se na ni. A pak šla za službou jako odsouzenec, kolena se jí třásla, nemohla popadnout dech. Přesvícená chodba jí vracela ostrou ozvěnu kroků, mastila jí umyté a pečlivě učesané vlasy, špinila pleť a usazovala se v nosoretních rýhách, které, najednou hluboké a šedé, dodávaly jejímu obličejí nepříjemný výraz.

Ema sama sobě páchla. Pot z ní to sobotní dopoledne stříkal, na to by přísahala, jak tak následovala dozorkyni do návštěvní místnosti v přízemí a ve spoutaných rukou držela šálu, již synovi stihla doplést. Koutkem oka mohla chvílemi, když mýjely okno, jež hranolem světla prozářilo výseč chodby, zahlédnout drobné kapičky odletující od ní všemi směry.

Tři nejsilnější vzpomínky, k nimž se Ema mohla utíkat ve vězeňské beznaději, byly vystavěny na strachu. Když měla poprvé od policejního zásahu v Bitýšce spatřit svého syna, bála se. Nezměrnou radost a vděčnost, že ji chce syn vidět a že jí odpustil, že ji má stále rád, jak jí sám v krátkých větách napsal do dopisu, vymazala pár okamžiků před setkáním hrůza z jejího možného selhání, z toho, že syna znovu něčím zklame – třeba tím, jak vypadá, jak má mastné vlasy a páchne.

Nedokázala by pojmenovat, čeho se tak bojí, ale strach ji ochromil. Strach byl vůbec vždy neustále přítomen v každé Emině možné radosti. Byl neoddělitelný od okamžiků štěstí, neboť Ema byla zvyklá, že ty nejšťastnější chvíle se ve vteřině, kdy měly proběhnout, přetavily v paniku, obavy, děs, její selhání. A protože si právě tyto situace, kdy namísto očekávané záplavy šťastného a blaženého pocitu nastoupila úzkostná křeč strachu, pamatovala nejsilněji, byla přesvědčená, že jsou nejdůležitějšími v jejím životě.

To nejpodstatnější si člověk pamatuje, nepodstatné vymaže, tak to přece je, blesklo Emě

hlavou, tak se to učili ve škole, když probírali mozek – odsouhlasila si v duchu svou úvahu. Ale nemůže to být jinak? Co když se ony vzpomínky staly tak důležitými právě a jen proto, že si je Emin mozek rozhodl zapamatovat?

EMA považuje za zásadní to, co si pamatuje takzvaně přesně, nejostřeji a nejbarevněji, co i po čase dokáže rozechvět její tělo původními pocity a naplnit ústa obrazy. Ema si pamatuje hlavně strach a obavy, vybavuje si čekání na bolest a na potrestání za selhání – za hřích? Přímo fyzicky cítí hrůzu z možného zničení vypůjčených šatů, zas a znovu prožívá veřejnou ostudu, fatální selhání mateřské lásky.

EMA ležela v cele na posteli, a přestože byla svým způsobem šťastná, protože setkání se synem proběhlo hladce, dokonce ji pohladil kradmo po ruce, cítila, že i tak nebyla dost dobrá. Nešlo o nic konkrétního, neřekla nic špatně, chovala se, jak si předsevzala, nebřečela příliš – přesto její starý společník, pocit vlastní nedostatečnosti, opět úřadoval. A navíc si nedokáže ani vybavit synovu současnou podobu. Jen pár dnů od okamžiku, kdy se do něj vpíjela očima z ani ne metrové vzdálenosti a cítila na své ubrečené tváři jeho dech, před sebou i v sobě vidí zase jen polaroidovou fotografii novorozence.

NA chodbě zapráskaly kroky, skončily vycházky a osobní volno. Ema se zvedla z kavalce, sebrala z podlahy rozepsaný dopis a zlomenou tužku, uložila je na svou poličku, utřela si opuchlé a zarudlé oči a kývla na

pozdrav čtyřiapadesátileté ženě, která vstoupila do cely a svalila se na protější postel. Těžké dveře zapadly do kovového rámu a zajela závora. Ema taky zavřela oči. Za půl hodiny jim přivezou večeři.

Za všechno, co se stalo, mohla Johana Krugová. Myslel si to Jan Arnošt, Josef Krug, Erik i Ema. Johaně bylo jasné, že si to myslí. Ale ona věděla, že to není pravda. To ona byla obětí, to ji by měli litovat, o ni pečovat, na ni myslet. Byla to pravda pravdoucí, zjevný fakt zvěstovaný před léty nočním znamením.

To jí se děje nepominutelná nespravedlnost, podlost na její čistou duši – Johana sama sebe dojíkala k slzám. Tak nepříjemná pro ni byla role kriminálnice a vězenkyně, veřejný výsměch a prozrazení, trest za něco, co nespáchala.

Zprvu plakala potichu, později přecházela do hlasitého hysterického breku, lapala stěnavě po dechu, z očí a nosu jí teklo, hlava třesla, zuby se drolily – aspoň ona to slyšela. Nakonec spadla v nekontrolovaných křečích z kavalce a práskla sebou na beton cely, ruce a nohy se jí zkroutily v bolestivých úhlech, lebka tupě mlátila o zem, ke stropu zamířilo vypouklé bělmo jejích krátkozrakých očí.

Tyto zjitřené duševní stavy a epileptické záchvaty začaly Johanu postihovat pravidelně v úterý dopoledne. To byla její chvíle, právě tehdy mohla opět bojovat. A zase o náklonnost a lásku. Ne Erikovu nebo Geronimovu. A už vůbec nešlo o Emu. Johanino svíjející se tělo se nabízelo osobě zcela nové, i když ne nejmladší, ženě těsně před padesátkou, kterou do nápravného zařízení pro ženy ve Světlé nad Sázavou přeložili teprve nedávno. Psycholožce

hubené až kostnaté postavy s helmou na měděno obarvených polodlouhých vlasů, jež jí měly doživotně svou nečekanou hustotou připomínat, spolu se silikonovým hrudníkem, vítězství nad rakovinou prsu.

Doktorka Nová nahradila v ženské věznici psycholožku, která měla Johanu na starosti původně a která ji neměla ani trochu ráda. Johana pro ni byla jen další z mnoha manipulativních a bezcitných žen za mřížemi, jak uváděla ve svém hodnocení. Naštěstí pro Johanu toužila tato mladá, progresivní a velmi schopná odbornice po větší pracovní výzvě a byla přijata na nově otevřené oddělení detenční věznice v Brně, odešla k těm svým vrahounkům, jak říkala vězňům odsouzeným na doživotí za to, že vraždili, znásilňovali, čtvrtili a jedli své oběti v důsledku duševní nemoci. Mladou, nesmlouvavou krev vystřídala doktorka Magda Nová, žena s velkým srdíčkem, jak o sobě řekla kolegyním nad kávou, červenajíc se.

Johana pochopila hned při prvním setkání, že dostala šanci. Jako zvíře vycítila instinktivně slabé místo nové psycholožky. Nemusela přemýšlet, uviděla ji a věděla. Její sloní paměť k nenápadnému pohybu doktorčina vytetovaného obočí, natočení hlavy při kladení otázek a nervóznímu pošoupnutí nohou neomylně přiřadila odpovídající zkušenost s podobnou osobností, manželkou Geronimova kdysi věrného druha Tesáka. Ženou s copy, jež Johaně téměř tři roky nahrazovala matku. Když se tyto informace propojily v Johanině mozku, au-

tomaticky nahrabila záda, začala si cucat palec a žužlat nehet, sklopila hlavu a jen opatrně házela po téměř něžně hovořící psycholožce očima. Nenechala se odradit nechápavými a posléze výsměšnými pohledy spoluvězenkyň, s nimiž už týdný docházela na společnou terapii. Naopak. Osmělila se, a kdykoliv na její etudu nějaká jiná vězenkyně upřela znechuceně zrak, Johana se rozklepala strachy a vyslala k psycholožce zděšený pohled. Když měla promluvit, pípla jen nesměle dětským hláskem, věty nedokončovala, zajíkala se, do hlasu se vkrádaly vzlyky.

Všechna Johanina energie byla určena doktorce Nové a před koncem hodinového sezení Johana cítila na rudnoucím ušním boltci, o který se otřelo při hromadném odchodu na celý její jméno slabě pronesené psycholožčinými ústy, že volání o pomoc bylo vyslyšeno.

Své představení v kruhu ostatních vězenkyň sehrála ještě jednou, dokonce se ozbrojila slzami. Předvedla se jako zraněné, bezbranné, vyděšené stvoření, jež ve společnosti ostatních žen ve vězeňských mundúrech trpí, je pro ty zlé ženštiny s ječícími hlasy, sprostými slovy, útoky slovními i fyzickými, snadnou kořistí. Tenkrát se Johana účastnila skupinové terapie naposledy.

O týden později už doktorka Nová spěchala do Johaniny cely, vymohla pro ni každé úterý soukromé sezení. Žádné povídání a otevírání duší se však nekonalo. V cele našla Johanu s pěnou u úst a svíjející se na zemi. Než se

přišourala zdravotní služba, seděla psychologka dobrých deset minut na betonové podlaze, držela Johaně hlavu vší silou na svém klíně a její zrekonstruovaná prsa pružně tlumila nárazy Johaniny lebky.

Doktorka Nová nechápala, jak je možné tak špatně diagnostikovat pacientku. Byla rozčilená a rozezlená. Ona viděla okamžitě, že Johana je jiná než ostatní ženské tady. A teď bylo jasné, že je ke všemu nemocná.

Psycholožka znala jako všichni bitýšskou kauzu z médií a nyní, držíc pomalu se zklidňující ženu na svém kostnatém klíně, jí docházelo, že volání veřejnosti po krvi a exemplárním trestu bylo zřejmě silnější než spravedlnost. Johana byla zjevně ubohá a nemocná oběť a nenávist a lži a manipulace s pravdou ji poslaly za mříže.

Když pak o týden později, po dalším úterním epileptickém záchvatu, zahlédla Johanino macaté tělo pokryté jizvami i v místech, kde ona sama měla několik umně skrytých řezů plastického chirurga, podrazila jí lítost nohy. Rychle odvrátila zrak. Nedokázala snést ten pohled na sebe samu, ponižovanou nezájmem vězeňských lékařek, jež k ní, tedy k Johaně – což ale pro psychologku bylo v té chvíli totéž – přistupovaly jako ke kusu masa špinícího jim čisté povlečení. Vyskočila a s kapesníkem přitisknutým na ústa, aby ztlumila vzlyknutí, utekla z vyšetřovny do své kanceláře. Teprve tam, když zapila rozrušení dvěma sklenicemi minerálky, si všimla, že má rozmazanou řasenku a oprýskaný lak na

několika nehtech na rukou. Začala si zbývající rudé kousky nervózně odlupovat z dlouhých, do špičky zapilovaných nehtů, nechala je padat na hnědé linoleum své malé kanceláře.

Nesnášela neupravené nehty. Vůbec neměla ráda cokoliv neuspořádaného, od rozcuchaných mastných vlasů po neobroušenou ztvrdlou kůži na patách, ale nehtů na rukou si u každého všímala nejdřív. Ne pohledu do očí, tomu nevěnovala zdaleka takovou pozornost jako čistotě a úpravě nehtů. Proto téměř zpanikařila, když si při odlupování červeného laku uvědomila, že si nedokáže vybavit ruce Johany Krugové. Přese se na ně musela podívat. Měla je špinavé, nebo čisté? Nehty dlouhé, nebo krátké, nebo snad dokonce okousané? Nebo to jen předpokládá, protože si vybavuje Johanu žužlající si palec?

Jestli se něco doktorce Nové hnusilo, byly to právě okousané nehty. Z toho se jí zvedal žaludek. Takovým lidem nebylo pomoci. Kdo si kouše nehty – a nedej bože dokonce kůžičku –, zaslouží si shnít ve špíně a zapomnění. Johana měla být první výjimkou.

Za týden, když doktorka opět tlumila svým hlasem a tělem křeč Johanina těla, jí chytla v lokti praskající ruku a pečlivě zaostříla na ohlodané špalíčky Johaniných prstů. Přesto se jí z toho pohledu neudělalo zle, naopak, lítost jí z krku a hrudníku spadla až do žaludku. Psycholožka ucítila v celém svém vyschlém těle potřebu tu trpící bytost zachránit, ostré koncečky jejích už opět precizně nalakovaných nehtů onou nutností přímo vibrovaly.

Když o pár týdnů později doputovala z ředitelství věznice na psychologčin stůl žádost o rozhovor s Johanou od novinářky, která opakovaně psala o bitýšské kauze hrozné věci a jejíž dávná návštěva Johanu stále traumatizovala, rozhodla se doktorka Nová definitivně. Vyplnila za Johanu žádost o změnu jména a přesvědčila ji, aby podepsala.

Byl to první krok k rehabilitaci, řekla Johaně psychologka, a na nechápavý pohled ženy v teplákové soupravě dodala, že tím myslí i rehabilitaci morální a duševní... Dalo by se snad říct i nový život. Při těch slovech se Johaně rozzářily oči.

Johaniny záchvaty slábly, díky péči doktorky Nové ustupovaly, vězeňská lékařka to s kroucením hlavy zapisovala do zdravotní karty odsouzené. Johana si čím dál míň kousala nehty a čím dál častěji se na psychologku opatrně usmívala. Pak dokonce mohla v doprovodu lékařky na první vycházku mimo vězení. Zašly spolu do cukrárny a Johana, přestože psychologka nebyla příznivcem obtloustlých lidí a naplánovala Johaně zdravé a pozvolné hubnutí, snědla za rozněžnělého pohledu Magdy Nové dva zákusky a spláchla je půllitrem jahodového koktejlu.

Za dva měsíce, při další vycházce mimo areál věznice, ji psychologka zavezla autem do Havlíčkova Brodu, aby se společně podívaly na byt, kam by se po blížícím se předčasném propuštění, na němž Magda Nová usilovně pracovala, mohla Johana nastěhovat. Bylo to jedna

plus jedna v bytovce v ulici vedle sídliště, na němž doktorka Nová, která již písemně požádala o to, aby mohla za Johanu po propuštění převzít oficiálně odpovědnost, žila v paneláku.

Johana si v cele namalovala na slepené listy papíru klaviaturu a v duchu hrála a skládala. Přestože byl její zlatý řetízek zamknutý s dalšími osobními věcmi ve skladu v suterénu věznice, cítila už opět zlatou hvězdu na krku. Jediné, co Johaně kalilo radost, byly její růžově nalakované nehty a zákaz komunikace s otcem a Erikem, a vůbec všemi, kteří by ji podle doktorky Nové mohli znovu strhnout do propasti minulosti.

Nic jiného si přitom Johana nepřála než být hozena zpět mimo čas a pravidla. Ale tušila, že ženě, kterou opustil manžel s mladší a která si každou neděli odpoledne tři hodiny dělá při poslechu televizních seriálů u sklenky růžového vína manikúru, nemůže nic z toho přiznat. Tak si nakonec nechala na celu přinést papírový pilník na nehty a růžový lak a sama si, zprvu dost neuměle, lakovala pomalu dorůstající nehty.

Když si přece jen nedokázala pomoci a musela nějak upustit vnitřní napětí, místo aby se zahryzla do nehtů nebo kůžičky kolem nich, začala se v psycholožčině přítomnosti opět třást a upadat do křečí, a když k ní doktorka přiskočila a objala ji, začala mlátit hlavou, dokud si nebyla jistá, že pod svetríkem vonícím aviváží ženě naskakují modřiny. V takových chvílích pak dokonce Johana občas psycholož-

ku čistě ze škodolibosti kousnula. Tu do zápěstí, jindy jí zuby zachytila za oblečení a trhla.

Johanino IQ bylo v pásmu podprůměru, její intuice v kombinaci s gigantickou pamětí však tento hendikep dokázaly plně nahradit. Johana Krugová opustila věznici ve Světlé nad Sázavou po dvou letech a jednom měsíci na zadním sedadle Renaultu Clio. Přes hlavu měla hozenou deku, kterou tam pro ni doktorka Nová, jež malé, žluté autíčko řídila, pro jistotu nachystala, přestože byla přesvědčená, že se odjezd obejde bez pozornosti novinářů. Vždyť vlastně propouštěli podle jména nezajímavou a pro veřejnost neznámou ženu.

Psycholožka ale byla jediná, kdo měl v nápravném zařízení Johanu rád. Většina dozorkyň byla přesvědčena, že Johana žádnou bezbrannou obětí nebyla. Kauza byla tak známá a vyvolala ve své době tolik rozruchu a emocí, že i jindy relativně neutrální dozorkyně zaujaly výjimečně ostré stanovisko jednoznačného odsudku. Zvlášť když se ze spisu, který si samozřejmě tajně pročetly, dozvěděly výsledky všemožných vyšetření. Pro ně bylo nepochopitelné, že soud nakonec neuložil Johaně navíc pobyt na psychiatrii. Že ji komise, hlavně díky posudkům doktorky Nové, předčasně propustila na svobodu. Na Johanu Krugovou tedy, navzdory nové identitě, čekaly před plechovou bránou věznice to únorové dopoledne tři televizní štáby a téměř desítka fotografů a zpravodajů, neboť jim dal nějaký anonym zevnitř vězení echo.

Šok před branami ženské věznice však nezažila pouze Johana. Novináři čekali křehkou ženu, již znali z fotografií, na nichž se vydávala za umírající dívku. Že už u soudu vypadala jinak, jim připadalo nepodstatné, Johana měla být provždy spojena s vizáží děcka. Když se však dveře ve vjezdových vratech nápravného zařízení v určený čas otevřely, vyšla z nich tlustá žena s ošklivými brýlemi ve tvarohovitém obličejí, zachumlaná v ostře růžové zimní bundě, pod paží tiskla plyšovou hnědou opičku s upadlým okem a utrženým ocasem, v druhé ruce jí visela igelitová taška.

Chvíli ji všichni ignorovali, očima se vrátili zpět ke vchodu a dál vyhlíželi Johanu. Pak však jedna z novinářek vykročila k ženě v růžové bundě, zakřičela na ni, proč si změnila jméno a zda se už omluvila Honzíkovi. Po tomto výkřiku se k postavě se zamlženými brýlemi jako na povel namířily vrčící kamery, blesky ovládly prostor svým frenetickým prskáním.

Vyděšená Johana sklopila hlavu a zamrzla uprostřed kroku, neschopná čehokoliv. Dav se k ní blížil. Když jí do obličeje začaly narážet molitanem obalené mikrofony a byla celá mokrá od prudké sprchy otázek, otočila zděšený obličej zpět k věznicí. Hledala v té zašlé budouvě paradoxně pomoc, ale dozorcí a dozorkyně stáli pobaveně opření o vrata s rukama založenými na hrudi, v malém zamřížovaném okýnku vrátnice vše pozorovaly další hlavy.

Doktorka Nová zpomalila, když viděla, co se na plácku před věznicí děje. Pak Johana jejím

směrem obrátila uplakaný obličej a do ženy v akrylovém roláku a s čepicí naraženou až k tenkému oblouku obočí vjel vztek. Znovu se rozjela a zamířila přímo k Johaně do hloučku novinářů. Bylo slyšet výkřiky a nadávky. Novináři uskakovali stranou, jeden kameraman uklouzl ve sněhové břečce a dopadl tvrdě na zadek, kameru drže pevně nad hlavou. Johana se rozběhla k brzdícímu autu, otevřela dveře spolujezdce, ale zase je na povel psycholožky rychle zabouchla, aniž naskočila. Zašklebila se přímo do kamery, jež se u ní nečekaně zjevila, a po hlavě skočila na zadní sedadla, dveře za sebou zavřela teprve poté, co se auto otočilo k novinářům výfukem; Johana s dekou přes hlavu vystrčila ruku z vozu a s hekáním nahmatala a přitáhla dveře.

Ema sledovala ty záběry ve večerním zpravodajství. Hlavně plyšovou opičku opuštěně ležící v hnědošedém sněhu. Ta přece patří Honzíkovi, vykřiklo něco v ní. Nerozuměla tomu. Tedy spíš tomu nechtěla rozumět. Tomu, že Johana už je volná. Ta, která všechno zavinila, zatímco ona má před sebou dva roky, když bude mít štěstí, ale možná taky ještě let pět, pokud ho mít nebude.

Ten den synovi pár řádků do pravidelného týdenního dopisu nepřipsala. Bylo to poprvé, co jeden den vynechala. Poštovní známky byly vedle vlny na pletení a peněz, jež jí soud uložil zaplatit synovi jako bolestné – Honzíkovi měli na zvláštní účet poslat tři sta tisíc Ema, tři sta tisíc Erik, sto tisíc Johana –, hlavním Eminým

finančním výdajem. Neměla potřebu utrácet za cigarety, za čokoládu nebo za šminky.

Viděno optikou ostatních vězenkyň v Opavě, byla Ema divná. Podle mnohých dozorkyň byla napravená. Byl to jev řídký, ale ne zcela neobvyklý, alespoň se to tak píše v knihách o duševních pochodech odsouzených. V ženské věznici Opava se podle všeho událo Emino obrácení, o tom ty dobré ženy v šedomodrých uniformách s pouty, teleskopickými obušky a čipovými kartami za opasky nepochybovaly.

Sice jí nikdo nikdy nebude moct odpustit, co udělala, ale kaje se, myslí to upřímně, to se pozná, říkaly si dozorkyně mezi sebou. A dokonce už jim nevadilo, že za Emou chodí její syn, přestože před jeho první návštěvou si šly s názorem, že to není správné a že psychologové se určitě mýlí, chlapeč setkání s matkou tyrankou nemůže pomoci, stěžovat až k řediteli. Lidi jsou divní, krčily potom nad vzájemnými láskyplnými pohledy matky a syna nechápavě rameny a odvracely zmatené tváře.

Lidi jsou divní, zírala Ema otupěle na pohybující se ústa televizní redaktorky a snažila se vstřebat informaci, že se za Johanu osobně zaručila vězeňská psycholožka, která dokonce dala výpověď a odešla do soukromého sektoru, aby mohla svému závazku dostát.

Ema byla sborem bachařek prohlášená za obrácenou. Jestli došlo k pokání u Erika, ale nevěděl nikdo. Erik s nikým nekomunikoval. Ani se spoluvězni, ani s psychologem, natož pak s dozorci. Nemluvil dokonce ani se svým právníkem. Dopisy psal jen zřídka a pouze prvních pár měsíců. Za celou dobu napsal Johaně dva a Josefu Krugovi pět. V podstatě nekomunikoval ani s rodiči. Když za ním přijeli na návštěvu, mluvil s nimi o počasí, a to ještě spíš hovořili oni a on mlčel, takže se postupně interval mezi návštěvami prodlužoval.

Co Erik dělal? Začal ve vězeňské tělocvičně běhat na pásu a přestal jíst maso. Často seděl hodiny bez hnutí a nastavoval před zamřížovaným oknem tvář slunci. Také hodně četl. Studoval z anglicky psaných odborných knih pojednávajících o inovacích v informačních technologiích, jež si objednával ze zahraničí přes knihovníka a neváhal za ně platit nemalé částky. Přitom dobře věděl, že o své podíly ve firmách i ředitelská křesla po rozsudku přišel. Některé ze společností po skandálu spadly do platební neschopnosti, následně do konkurzu a přestaly existovat. Neměl tedy po propuštění jisté žádné zaměstnání, kromě pokračování s Krugem a Johanou... Možná? Ale do toho bylo třeba peníze pumpovat a Erik, i když stále ještě něco na účtu měl, potřeboval příjem. I proto studoval.

To bylo v očích komise, jež posuzovala jeho žádost o předčasné propuštění, kladné a přebi-

lo to i stručný a negativní posudek psychologa, který z Erika nevymámil žádnou kloudnou větu, neznal jeho pocity, názory, netušil ani, zda přijal svou vinu a pracuje s ní. Erik s nikým nemluvil, ani s psychologem – ale nebylo to spíš odborníkovo selhání, ptala se komise –, ovšem kázeňsky mohl sloužit jako prototyp ukázkového a bezproblémového vězně. Pustili ho tedy z vězení jen pár měsíců po Johaně, odseděl si polovinu trestu. Právě začínala červnová horka, višně černaly a jejich šťáva houpla v sirup, lepil se Erikovi na patro a jazyk, štípal ho v krku. Koupil si po příjezdu do Brna na Zelném trhu kromě višňů taky půl kila ráno natrhaných jahod a nasedl na tramvaj. Musel si u rodičů vyzvednout auto.

Na Erika před východem z vězení nečekal nikdo. Šel na vlakové nádraží pěšky, tam si poněkud zmateně koupil lístek do Brna. Nejdřív mu nedošlo, že musí rovnou zaplatit, že mu to nikdo nestrhne z vězeňského účtu, potom si nedokázal vybrat, jakou třídu pojede. Dva a půl roku ve vězení smazalo mnohé jeho sociální návyky a jiné naopak vypěstovalo, Erik byl zpočátku vykořeněný a připadal si jako blázen... Koupil si smažený sýr v housce, láhev vinné limonády a noviny, které bez zájmu prolistoval, ještě než přijel jeho vlak, a tak je zahodil na nástupišti do koše. Ve vlaku vytáhl z tašky jednu ze čtyř anglických knih, které si vzal s sebou, ostatní nechal ve vězeňské knihovně, a téměř celou cestu četl. Také se pohádal s průvodčím, který mu zvesela řekl, že musí

v Praze přestoupit. Erik mu vynadal, že přes Prahu vůbec jet nechtěl, nechápal, proč si musí cestou z Plzně do Brna tak zajíždět, a rozhodně popřel, že by si právě lístek přes Prahu koupil. Tvrdil, že jen nasedl do špatného rychlíku.

Erik si četl, nedíval se z okna, nepozoroval krajinu, nepřemýšlel, co bude dělat po příjezdu do Brna. Věděl přesně, kam půjde a co udělá nejdřív, měl to naplánováno už dlouho. Každý den, zatímco běhal ve vydýchané věžeňské tělocvičně svých deset kilometrů na pásu, si rozvrh dalšího života přehrával, znal ho téměř na minutu přesně, měl v něm i prázdná políčka, do nichž se teprve podle situace doplní jména. Třeba Johanino? Vyplivl pecku poslední višně na chodník kousek od domu rodičů a do sousedovy popelnice vyhodil prázdný sáček plný zaschlé šťávy. Jahody měl v tašce přes rameno.

Svoje auto spatřil hned, jakmile vystoupil z tramvaje – alespoň ta jezdila po stejné trase jako dřív, oddechl si – a zahrnul za roh. Stříbrný volkswagen stál zaparkovaný podél chodníku, poznával ošoupanou samolepku pyramidy na zadním blatníku. Zastavil se na chodníku u auta. Viděl, že se v domě rodičů pohnula v okně záclona. Položil tašku na zem a vykročil k brance malé předzahrádky.

Než stihnul kovovou branku otevřít, vyšel ze dveří domu otec, usmál se a rozpráhl ruce, mířil k Erikovi, aby ho objal, ale při pohledu na synův výraz nechal ruce klesnout. Erik vstoupil

na dlážděný chodník vedoucí mezi trsy pivo-
něk a natáhl ruku s otevřenou dlaní.

„Děkuju,“ bylo jediné slovo, které k otci pro-
nesl poté, co prsty sevřel dvoje klíče od auta.
Otočil se na měkké patě běžeckých tenisek
a vracel se k autu. Když stiskl dálkové odemy-
kání, světla mu na přivítanou zablikala. Sedl si
za volant, tašku hodil na podlahu před seda-
dlo spolujezdce, sáhl automaticky do přihrád-
ky v levých předních dveřích, ale žlutý šátek
tam nenahmatal. Podíval se tázavě směrem
k otci, který pořád stál na chodníku vedle roz-
kvetlých keřů a sledoval každý synův pohyb.
Erik otázku polknul, místo ní nastartoval; ná-
drž byla plná, motor naskočil hned, baterka
byla zjevně dobitá nebo nová. Kývl spokojeně
směrem ke starému muži a zařadil zpátečku,
aby vyjel z řady zaparkovaných vozů. Hned
ale dupl na brzdu, protože uslyšel dutou ránu.
A další. A další. Někdo mu kopal do auta.

Erik se ohlédl za zvukem a spatřil vytáhlého,
hubeného chlapce, jak se právě ohnul k zemi.
Periferně okem zachytil pohyb svého otce,
který spěchal k autu. V dálce, na konci ulice
zahlédl i svou matku, jak se snaží běžet, hůl-
kou přitom máchala do vzduchu a spíš poska-
kovala, než šla, levá noha jí zřejmě vypověděla
poslušnost.

To všechno Erik zaregistroval v okamžiku,
kdy mu na levé ucho dopadl stín a hned poté
sprcha skleněných krystalků následovaná dla-
žební kostkou. Protože nešťastně natočil hlavu,
slyšel křupnout kost v nose a před očima se

mu mihly mžitky a hubená ruka, jež měla kolem zápěstí omotaný žlutý šátek.

Prsty té chlapecké dlaně už místo žuly držely střep a ten Erikovi rozřízl kůži na levé tváři. Erik stáhl v šoku nohy z brzdy a spojky, auto škytlo, trhlo sebou a narazilo do vozu zaparkovaného za ním. Motor zdechl. Chlapec odhodil kovový střep na chodník a skenoval Erikův zkrvavený obličej.

Jako by byl do té doby vypnutý zvuk, protože až poté co překvapeně zamrkal na bolest a jejího původce, uslyšel Erik křik svůj, svého otce i matky. S úžasem sledoval blížící se postavu drobné ženy s hůlkou; netušil, že jeho matka dokáže tak nahlas a dokonale čistě ječet. Mimoděk se usmál a do úst mu při tom natekla krev ze zlomeného nosu.

Nechtěl chlapce, ve kterém poznal svého synovce, jemuž osobně v Bitýšce vypálil doutníkem do těla znamení, provokovat. Nebo – možná chtěl? Každopádně když Honzík spatřil Erikův krvavý úsměv, taky se pousmál, sevřel ruku v pěst a vpálil ji svému strýci přímo mezi rty. Vyražený zub natrhl chlapci kůži na prostředníčku. Honzík si toho všiml, a aby si zranění prohlédl, pozvedl dlaň proti světlu, roz táhl všechny čtyři prsty spolu s pahýlem, jenž mu zbyl po malíčku. Erik si nedokázal za živého boha vzpomenout, čím ten prst tenkrát chlapci amputoval.

Ivan Holý si nemohl pomoci, ale čas od času si protáhl své pravidelné kolečko s Hugem až k zahradní chatce, jež tak otřásla jeho životem. Přestože mu to lékař zakázal, aby se po dvou infarktech zbytečně nevystavoval nadměrnému stresu z traumatizujících vzpomínek, myslivci by připadal měsíc, kdy alespoň jednou neobešel pomalu zarůstající zahradu s opuštěnou chatou, neúplný.

Když se hodně ohnul a dal si ruce před obličej, aby ho nešvihlo ostružiní smilníci zběsile s ostatními keři, došel až dozadu, kde mohl u rybízových keřů zahlédnout uhnívající cáry bíločervené policejní pásky. Chodil k tomu místu u plotu pravidelně, už si téměř vyšlapal cestičku. Za velkou lískou doleva, obejít šípkové keře, přikrčit se pod borovici a pak stále rovně, v předklonu, jaký záda a protestující kyčle dovolí. I kdyby snad myslivec nad směrem cesty zaváhal, jakmile se vydali od lesa přes pole, Hugo ho automaticky k tomu místu táhnul v naději, že třeba zase něco objeví.

Jak chata pustla a zahrada divočela, myslivcovy vzpomínky se zvolna měnily, něco zesláblo do neurčitosti, jiné věci získaly nový význam. Ostré barvy onoho divokého květnového rána přecházely do rozmazaných všudypřítomných odstínů zelené, vykopaný hrob se změnil v pouhou možnost, o jejíž pravdivosti už starý muž chvílemi pochyboval, zvlášť když tráva mělkou jámu už dávno dokonale pohltila. Jen pootevře-

né okno, v němž se tenkrát nad ránem svítilo a které majitelé při své poslední návštěvě pár dnů po ukončení vyšetřování zapomněli zavřít, mu potvrdovalo, že se v chatce drama s dětmi odehrálo, že se mu to jenom nezdálo. Myslivec se na pootevřené okno v patře, kde jak už věděl, je jedna velká ložnice, zašel podívat vždy nakonec, když se vracel zpět na pole a mířil domů.

Zahrada nekontrolovaně bujela, chatka umírala, parcelu nechtěl nikdo koupit, cena spadla na možné minimum a všichni v Bitýšce věděli, že ani to nepomůže. Stavba musí sama zmizet, rozpadnout se, nechat se spolknout okolím, pak snad změní pozemek majitele, za mnoho let.

Ivan Holý si nad osudem chatky povzdechl a i tentokrát se prodral džunglí náletových dřevin, Hugo kolem něj poslušně pobíhal, necítil nic, co by stálo za štěkání. Myslivec šel tedy pomalým, pohodlným tempem, slyšel jen svůj mírně chrčící dech a jezevčíkovo funění, praskot větviček. Ujistil se pohledem, že klec s dítětem se žádným zvráceným kouzlem mezi rybízy nevrátila, a vydali se s Hugem dál.

Zastavili u bočního plotu, myslivec se vysmrkal a rutinně zvedl hlavu k oknu, jen aby zátiší přelétl očima a mohl jít na snídani. Ale vtom se chytil za hrudník, zmuchlaný, posmrkaný bavlněný kapesník se snesl k jeho holinám. V okně se svítilo. Dokonce viděl nějaké pohybuující se postavy, teď se jedna opřela přímo o okno a otočila se obličejem ven. Ivan Holý se promě-

nil v tepající sval a panikařící srdce. Ten někdo v okně na něj namířil a stiskl spoušť.

Hugo se mohl zbláznit. Trhal vodítkem, štěkal, naskakoval na plot, točil se na místě, vrčel, cukal s bezvládnou myslivcovou rukou svírající vodítko. Ivan Holý ještě pořád stál. Nevěděl, co se děje. Měl strach, a přece mu cosi říkalo, že nemá důvod se bát. Ten muž s fotoaparátem na něj z okna přátelsky volá. Ale myslivec mu nerozumí, přes Hugův virvál se k němu nesou jen cáry hlasu, a on tedy pouze zaznamená přátelský tón.

Myslivec stál u plotu ještě několik vteřin, levou ruku přitisknutou na hrudi, v pravé křečovitě sevřené vodítko. Tak ho zastihla i mladá žena, která se po fotografovi vyklonila z okna, zaostřila na starého muže, pak také cosi zavolala a seběhla dolů. Vynořila se před chatou a prodírala se přerostlou trávou směrem k bleďému muži s kapkami potu na čele. S obtížemi přešla kovový plot, taktak že jeho chatrnou konstrukci nepovalila, položila myslivci ruku na čelo a pousmála se, zahalekala směrem k chatě a vytáhla z kabelky, kterou měla celou dobu zavěšenou křížem přes trup, plastovou lahev s vodou. Ivan Holý ji naráz vypil. Potom si nechal vysvětlit, proč se novináři do chaty tak trochu vloupali a cestou k němu domů, kam je pozval, jim překotně líčil ten slavný den do nejmenšího detailu.

U Holých doma se o tom nemluvalo. Myslivcova manželka řeči o bitýšské kauze a o statečnosti svého muže nesnášela. Tedy bavilo ji to

prvních pár měsíců, kdy o tom mluvili všichni, ale když pak rozruch utichl a jediný, kdo o všem pořád toužil debatovat a vytahovat se, byl její manžel, začaly ji jeho proslovy vyloženě štvát.

Bylo to pryč. I když noviny přinášely sem tam další a další články a rozhovory, jako by se to Bitýšky a místních netýkalo. Už zase to byla kauza kdesi daleko, zvrácenost v jiném světě. To Ivan Holý považoval za pokrytecké. Byl přesvědčený, že na takové události by se zapomínat nemělo, zvláště když se jim děly přímo pod nosem a nikdo si toho nevšiml.

„Bylo to selhání nás všech. Na to se prostě nesmí zapomenót. Stejně jako na komunisty a na to, co ty kurvy dělaly,“ bouchl myslivec dlaní do jídelního stolu, až poskočila dřevěná slánka položená vedle talíře se škvarky. Jeho manželka jen protočila oči ke stropu, aby bylo jasné, že ona to tak rozhodně nevidí. Ani bitýšskou kauzu, ani statečnost svého muže, ani komunisty, prostě nic.

Fotograf se na ni pousmál, aby to její muž, zírající na svou ruku na stole, neviděl, potom rychle zvedl fotoaparát a kuchyní zazněla nesku-tečně rychlá salva mačkané spouště. Ivan Holý sebou cuknul a zahleděl se na objektiv, jako by si přístroje v mladíkově ruce všimnul až teď.

„No, tak si vezte,“ posunul k novinářům talíř se škvarky, sám si dva vzal, posolil si je a vložil do úst.

„Sou čerstvé,“ řekla jeho žena. „Soused včera zabíjel. Zabíjí každé týden, chová prasata na

maso. Máme aji tlačenu, jestli byste radši. S cibulou a octem?“

Fotograf na její nabídku zamítavě zakroutil hlavou, položil opatrně rozměrný přístroj na stůl, sáhl do ošatky pro krajíček chleba a přikusoval ho ke kouskům vyškvařeného sádla s masem.

„Vy ste s nima mluvila, že jo? Četli sme to,“ obrátil myslivec pozornost od fotografa na novinářku sedící dosud mlčky s otevřeným blokem na kolenou.

„Řeknite mně, jak to mohla udělat... Matka. To přece, no řeknite... Co vám pověděla? Vysvětlila vám to, ale to přeci vysvětlit nende,“ naklonila se z opačné strany stolu k novinářce i myslivcova žena.

„Všecko de vysvětlit,“ řekl na to myslivec.

„Ale kuš,“ odsekla žena a dál upřeně pohledem vyzývala návštěvu, ať konečně něco řekne.

„Já to furt nechápu, když v tom nebyli pedofili. To nedává smysl. Ta ženská jako děcko, šak lesba, ne? Neříkejte mně, že ju nikdo nepoznal, ti doktoři a tak,“ nenechal se zastavit myslivec.

„Eštěže to nebyli pedofilové, takové hnus,“ řekla myslivcova žena. Pak se zaklonila na židli a zadívala se na manžela: „A že tys poznal, že to není děcko.“

„Máte děti?“ promluvila novinářka.

„Jo, syny,“ odpověděla bez rozmýšlení žena. „Proč jako?“

„Dostali někdy výprask?“ usmála se na ni novinářka.

„A ne jednou, to je přeci jasný,“ zasmál se myslivec.

„Vidíte,“ novinářka zaklapla prázdný blok a položila ho na stůl, vzala si z ošatky chléb a zakousla se do něj.

„Co jako?“ nahnula se myslivcova žena znovu nad stůl.

„Většina rodičů občas dítě potrestá. Někdo zákazem, jiný jim dá na zadek, je to jen otázka míry,“ řekla jakoby nic novinářka. Žvýkala střídku a sledovala, jak se ženě otevírají oči úžasem.

Fotograf přestal jíst, polkl poslední sousto co možná nejtišeji. Tady skončili, věděl, jako by to už neznal, ty nepochopitelné provokace své podivné kolegyně.

„To přeci nemůžete srovnávat. Dát děcku pár facek nebo na zadek z výchovných důvodů, když je děcko drzý a neposlouchá, a mučit ho, nechat ho nahý s řetězem kolem krku v psí bódě,“ chytla se kraje stolu myslivcova žena.

„V kleci, byla to klec,“ řekl myslivec.

„Bóda nebo klec,“ vyjekla jeho žena.

Fotograf pomalu uchopil fotoaparát, novinářka odložila nakousnutý krajíc a napila se ze sklenice domácí bezové limonády, která byla tak sladká, že jí až vehnala slzy do očí. Než stihla rozlepit ústa, aby zareagovala, předběhl ji myslivec: „No, pravda je, že když nad tím člověk jako přemýšlí, to, co ste řekla, myslím, že vám rozumím, co ste jako mínila, ale to se přeci vážně nedá srovnávat. Možná jako trochu, ale totok...“

Novinářka si odkašlala, ztěžka polkla: „Ema taky začala tím, že Honzík dostal na zadek, když zjistila, že bije Jůlinku. Až na to, že on ji nebil, Johana si to vymyslela, aby musel být Honzík potrestaný a aby se na něj jeho maminka, do které byla Krugová zamilovaná, zlobila.“

„Naši kluci nikdy žádnó holku nebili,“ skočila jí do řeči myslivcova žena a vstala od stolu, založila si ruce na prsou.

„Občas se porvali. Mezi sebó, jako kluci,“ řekl zamyšleně myslivec.

„To je něco jinýho. To vůbec nemůžete srovnávat. To je...,“ vydechla ostře vzdych myslivcova žena a odešla z kuchyně.

„Ona to myslela, víte jak, ne? Občas se děcka mezi sebó chytanou, ale nijak nenormálně. To, co se dělo v té rodině, dyť to ani nebylo děcko, ale dospělá ženská. Takže to prostě bylo úplně něco jinýho.“

„Ale to nebylo nic proti vám.“

„Heleďte pani, my sme normální, slušný lidi, to vám tady v Bitýšce řekne každé. My bysme nikdy nic takovýho neudělali a taky sme neudělali. My děláme enem to, co je správný. Odjakživa sme byli slušný, poctiví lidi. Vy nám tady říkáte, že... no prostě, že si to dovolíte... A vůbec, manžel měl infarkt, takže kdybyste laskavě odešli,“ vběhla zpět do kuchyně myslivcova žena a opřela se bokem o futra.

Ivan Holý chtěl něco říct, ale manželka k němu obrátila zamračený obličej. Myslivec svá slova polknul. Fotograf se s potutelným úsmě-

vem zvedl jako první, sebral svou brašnu a přístroj, manšestrovou bundu si přehodil přes předloktí a slízl ze rtů zbytek sádla.

„Manželka to myslí, jako že... no, prostě sme slušní lidi, rozumíte... Dycky sme se snažili byt poctiví a slušní, jak se říká s hlavó vzpřímenó. Špatnost musí byt potrestaná, žádný zavírání očí, tak to má byt,“ řekl novinářce myslivec, který ji i fotografa vyprovázal ven z domu.

Když v chodbě míjeli jedny z několika zavřených dveří, rozštěkal se Hugo, po dobu návštěvy zavřený na dvoře. Všichni tři se mimoděk otočili za jeho hlubokým a ostrým hlasem. Na zdi vedle dveří, na které zvenčí doráželo jezevčíkovo tělo, visely kromě dvou srnčích a jedné jelení trofeje i zarámované fotografie.

Na jedné z nich byl mladý Ivan Holý, s černým knírkem a hustými vlasy, jak přebírá nějaké ocenění od mysliveckého činovníka, jenž měl v klopě zeleného saka odznak ústředního výboru KSČ, nad hlavou jim visel znak Komunistické strany Československa. Vedle pak viselo zarámované čestné uznání za budování socialistického státu, v těsném sousedství vypaného bažanta.

Nad rozložitým kaštanem kroužilo káně. Tiše, vytrvale, kruh, druhý, třetí, další a další. Náhle se vzneslo do bílého mraku, jenž visel nad špičí chrámu jako chomáč zapomenuté vaty, aby po chvíli znovu sestoupilo a plachtilo níž nad celým areálem kláštera. Nakonec se vrátilo ke štěrkové příjezdové cestě nad kaštan, ale ani nyní tam nevydrželo dlouho, neboť zahlédlo pohyb v nedalekém poli, jako šipka vyrazilo za kořistí a o několik okamžiků později, právě když na dvoře východního křídla budov začal kokrhát kohout polední rozladění, se vydalo i s hrabošem v pařátech za zvukem píšťalky do zadního traktu kláštera, kde už na ně s rukavicí na ruce čekal ornitolog, který káněti celou zimu a jaro léčil zlomené křídlo.

Stín letícího dravce se mihnul v prostředním okně pravé strany chrámové lodi a vyplašil holubici, která seděla uvnitř kostela na ozdobném řetězu, na němž byl kousek nad mramorovým oltářem zavěšen tepaný lustr s elektrickou svíčkou uprostřed.

Holubice nejprve zděšeně zatřepala křídly, až se kolem ní zvířil prach, nato vyrazila nad prázdnými dřevěnými lavicemi pryč od své alabastrové příbuzné, jež ji sledovala navždy připoutána ke kruhu zlatých paprsků Boží milosti, věčně a nezpochybnitelně bílá, hlídající kamenný výjev svatých a andělů obklopujících Pannu Marii s novorozeným Ježíškem v náručí.

Holubice nedokázala vyletět ven ani tentokrát. Dveře do chrámu byly jako vždy zavřené.

Uhodila do jejich žlutého skla konečky křídel a unaveně si sedla na kované zábradlí chóru nad nimi, pak odevzdaně o kousek popolétla a vmáčkla se mezi zlaté ornamenty mohutných, nedávno zrestaurovaných varhan. Zvenku k ní tlumeně doléhalo hysterické volání jejich družek hřadujících na římse střechy sakristie; tam původně sedávala s nimi, dokud se nerozhodla připojit k procesí věřících, jež proudilo do chrámu svatého Petra a Pavla otevřenými vraty i dveřmi.

Josef Krug její marnou snahu o průlet na svobodu sledoval už několikátý den. Seděl jako obvykle v šesté lavici od oltáře, na pravé straně, nechával se obtékat dopoledním přítmím, klouzal očima z bílé mramorové postavy Ježíše v téměř životní velikosti, stojícího a žehnajícího, k jeho ve zlatě vyvedenému ukřižování. To bylo umístěno jen pár centimetrů pod opánkami onoho Ježíše ještě živého; podíval se nad tou katolickou morbiditou.

Nebo je požehnání rovno utrpení na kříži, ptal se sám sebe i všech okolních svatých znovu. Otázka utrpení, jež se zdá být nedílnou součástí života vyvolených jedinců, ho trápila v podstatě od narození. Avšak naplno se jí začal zabývat v okamžiku, kdy ho původně přátelé a bratři ve víře, ti, s nimiž se potkával v domě se sluncem ve štítu, nazvali bláznem, padouchem, podrazníkem a někteří – pamatoval si ta slova zasyčená koncentrovaným hněvem –, někteří dokonce sektářem. Tehdy se Josef Krug cítil sám, opuštěný, trpící za hloupost

a hříchy druhých, a kdyby ho nevtáhl do vyschlých úst další z jeho nepřetržitých snů, chystal se právě jako Ježíš roztáhnout ruce a zvolat k těm zrádcům: Co uděláte, taky mě pro pravdu ukřižujete? Ovšem to se nestalo, veškeré Krugovo utrpení bylo vždy čistě duševní povahy, o to víc ho však prožíval, díky němu sám ve svých očích rostl. Proto ho tak velmi dojímalo a současně rozčilovalo utrpení, na něž si dělali nárok katolíci, kteří byli podle Josefa Kruga většinou nebetyční pokrytci. Tyto úvahy, jež se v přítomí monumentálního chrámu vždy rozbujely, v něm obvykle probudily touhu sednout si na červené sametové křeslo se zlatým lemováním, jež stálo těsně před oltářem s oběma Ježíši, živým i ukřižovaným, ale bylo za zamknutým zábradlím.

Tam mohl jen opat kláštera a mniši a biskup či arcibiskup nebo snad papež. Krug v tom neměl jasno. Na žbrlení oddělující oltářní prostor od zbytku kostela bylo dokonce na cedulce napsáno, že v zábradlí je alarm. Tak důležité bylo, aby běžní smrtelníci do prostoru vyhrazeného vyšíváním rouchům a celibátu nemohli.

Josef Krug vyjel očima zklamaně ze sametového křesla nahoru do kupole a zahleděl se na pastelově něžné fresky nebeského výjevu. Poté, pro kontrast, doprovázen tlumeným kokrháním církevního kohouta, popatřil na potlučené, staré kachličky na zemi a na odřené, ošoupané dřevěné lavice. V jedné z nich poposedl, aby ulevil mravencům v nohách. Otočil se následně celý doprava; nastal čas popovídat

si s mrtvým svatým, který spal ve skleněné rakvi jen kousek od něj, hlídán anděly nebeskými. Na hlavě měl ten voskově bílý a jako dítě drobný jáhen bohaté kaštanové vlnky vlasů a v nich usazený zlatý vavřínový věnec, levou rukou spočíval na válci brokátového polštáře, v té dlani mu ležela jeho téměř dívčí hlava, tak jemné a půvabné byly rysy jeho tváře.

Tělo rytíře Světla. Nikdo jiný to podle Josefa Kruga nemohl být než jeho předchůdce. Na levé straně chrámové lodi ležely ve vitríně ostatky ještě jednoho svatého, ale ten zdaleka nedosahoval takové jinošské krásy, Josef Krug mu proto nevěnoval žádnou pozornost.

Zato ten krásný světloňoš byl oděn ve stříbrném šatu se zlatými a stříbrnými aplikacemi, mezi jemnými výšivkami svítily i perly, nohy a ruce obalené v jemňounké látce měl tenoučké jako klacíky, nad jeho skleněnou rakví byl těžko čitelný zašlý zlatý nápis Svatý Felisissimus.

Právě když se, jako vždy před obědem, vpíjel Josef Krug do mírumilovného, téměř neznamenného úsměvu tohoto jmenovce Štěstí – a co jiného může být skutečné štěstí než Světlo? – přehnal se chrámem stín dalšího dravce vypuštěného ze záchranné ornitologické stanice, která se usídlila v hospodářských budovách přilepených zezadu ke klášteru teprve před pár desetiletími coby pobočka místního socialistického zemědělského družstva, v dobách, kdy zde namísto církve úřadovala armáda. Holubiце zakřičela a vzlétla z varhan, zamířila pod

ochranu andělů v kupoli. Za oknem zoufale tloukla své sbohem její sestra, jež nestihla včas uletět a spojila se nedobrovolně se stínem dravce v celek. Josef Krug máchl rukou, aby od sebe odehnal pírkó, jež holubici, která se zatím usadila v záhybu pláště jednoho z apoštolů nad rakví Světlohoše, vypadlo.

Holubice byla lapená v chrámu už šestý den a pro Josefa Kruga se stala symbolem naděje na odpověď. Nemohl to nikomu přiznat, o to méně sám sobě, ale už dlouho pochyboval. Poté co jeho snaha spasit svět skončila skandálem, vězením a ostudou s týraným děckem, se víra otřásla přímo v jeho srdci. Tedy, ne že by věřil ve Světlo mív. Spíš už by jen asi nestrčil ruku do ohně za to, že se vydal tou jedinou správnou cestou a že Johana je vážně vyvolenou – on věděl, proč to malé v, on to tušil, měl si víc věřit a nespoléhat na kdovíjaké znamení. Holubice mu v jeho bloudění nabídla berličku a, jak doufal, i roz(h)řešení.

Zachráni ji Nejvyšší před smrtí hladem – žízni ne, v kostele byla ve třech miskách neustále k dispozici svćená voda –, nebo nechá toho nevinného tvora, jenž je podle legendy o Bohu poslem míru, lásky a naděje, zemřít? A to přímo uprostřed srocení kamenných i nakreslených svatých, apoštolů, několika Panen Marií, před zraky Cyrila a Metoděje, mezi rakvemi mučedníků, za dohledu Božího oka a minimálně pěti Ježíšů?

Josef Krug považoval osud holubice za zásadní pro svou budoucnost – uzavřel neuzavřel

sázku se sebou samým. Neurčil si vítěznou cenu, ale cítil, že půjde o hodně. Přijde nazítří a najde na potlučené zemi mrtvého ptáka? Nebo vypustí holubice duši Kristovi v náručí? Nebo na červeném sametovém křesle? Nebo se opravdu stane ta nejméně pravděpodobná, téměř nemožná věc a holubici – vedené Světlem – se podaří trefit těch doslova pár vteřin, kdy bude někdo vcházet do kostela či z něj vycházet a úzké dveře chrámu budou po ten krátký okamžik otevřeny? Brána a hlavní portál se otevírají jen párkrát do roka, nejdřív se to dá čekat zase až tak za tři měsíce, spočítal v duchu Krug. Zachránili-li se holubice, nebude o existenci Světla, jež řídí každou, i tu nejnepatrnější věc, pochyb. Bude to pro Geronima znamení, že kráčí správnou cestou. Krug fouknul mohutně k zemi a pířko na dlažbě u paty lavice, v níž seděl, poposkočilo. Zapřel se rukama a pomalu vstal. Kdykoliv déle seděl, mrtvily mu nohy, měnily se v kámen. Nebude to dlouho trvat, a když si nedám pozor, proměním se v sochu, pomyslel si Krug s pohledem na Černou Madonu vedle bočního oltáře, který právě cestou ven míjel. Šel potichu, schválně, jestli uslyší nad svou hlavou zvuk letících křídel. Sálhl na kliku, v chrámu bylo dál ticho, otevřel dveře, ale jedině, co ho uhodilo do temene hlavy, byla zvuková vlna od zvonu, jenž začal odbíjet poledne.

Dá si oběd a vrátí se. „Je možné znát pravdu,“ řekl si Josef Krug a vystoupil ze stínu kostela na šterkem vysypanou cestu stáječící se na

malém náměstí mezi křídly kláštera od Santi-
niho do smyčky. Slunce mu vlepilo horký polí-
ček. Poštołka, další chráněnc zdejšího útulku,
napsala do nebe svůj třepetavý podpis ostrými
konci drobných křídel a poté se střemhlav vrh-
la kamsi do hospodářského dvora benediktý-
nů. Podle vzteklého kokrhání kohouta se zřej-
mě pokusila prorazit pletivo chránící výběh
pro slepice a kurník. S nepořízenou se znovu
zavěsila pod nebe a rychlým staccatem křídel
pak setrvala Josefu Krugovi nad hlavou, do-
kud nedošel k obytné části kláštera a neviděl
na zápraží svého bytu igelitový sáček s osmi va-
jíčky. Konec pytlíku byl jako vždy zatížen ka-
pesním vydáním Bible.

Krug se obrátil celým tělem doprava, smě-
rem k nedalekému oknu, jež vedlo do jídelny
kláštera, a kývl na znamení díky. Netušil, jestli
ho některý z mnichů vidí, a vlastně na tom ne-
záleželo – poděkoval, tak co. Protože ta vajíčka
od nich nepotřeboval, nikdy si o ně neřekl.
Erik mu teď vozil nákup, nikterak tedy nestrá-
dal. Bral vajíčka jako znamení, že jsou mniši
rádi, že někdo – co někdo, že Josef Krug –
v té špeluňce, již pronajímají, bydlí a platí jim
za ni, byť spíš symbolicky. Prý dlouho marně
sháněli nájemníka.

Objektivně hodnoceno byt, který benediktýni
nabízeli potřebným, žádnou špeluňkou nebyl.
Byl nově zrekonstruovaný, měl přes sedmdesát
metrů čtverečních, a přestože jeho zařízení tvo-
řil strohý dřevěný nábytek a v kuchyni byly jen
dva plynové hořáky, dřez, malá lednička a stůl

se dvěma židlemi, působil na Josefa Kruga útulně.

„To bude tím norským minimalistickým odchovem,“ zažertoval Erik, když sem za Krugem poprvé přijel. Ubytování mu dokázal zajistit jedním telefonátem ještě coby vězeň.

Ani krucifix na dveřích a nad postelí Krugovi nevadil. Paradoxně možná právě díky té kajícnické – ale krajková dečka pod prázdnou keramickou vázou na stole v kuchyni nechyběla – skromnosti dvoupokojového bytu, tak odlišné od opulentnosti zbytku barokního kláštera, si připadal v bezpečí, Téměř jako mezi svými. Přestože nebyl pokřtěn a za křesťana se nepovažoval. Za katolík a už tuplem ne. On byl totiž vyvolený, tedy nad všemi církvemi i náboženstvími.

Zvedl sáček opatrně, aby se vajíčka náhle zvětšeným tlakem o sebe nenakřápla, jak se to stalo posledně. Sáhl pravou rukou do kapsy manšestrových kalhot, aby vytáhl klíč a odemknul si, ale pak si to rozmyslel, sehnul se a zvedl malou, v tlustém papíru imitujícím hnědou kůži vázanou knihu. Položil Bibli na parapet okna vedle dveří. Teprve pak znovu sáhl do kapsy a s klíčem v ruce se těšil, jak si udělá namísto plánovaného chleba s paštikou míchaná vejce. Pět vajíček na oříšku másla, posolí je a... Nechal klíč v zámku a zaraženě se otočil ve směru kohoutova ochraptělého kokrhání, poštolka neúnavně hledala možný přístup ke slepicím – nemá pažitku a míchaná vajíčka bez pažitky nebudou mít ten správný šmak.

Znovu tedy zamknul, sáček s vejci položil

pomalů na práh a vykročil kolem svatých hlídajících příjezdovou cestu do areálu ke keřům bílorůžových hortenzií. Prošel podél pootevřeného, mříží s tepanými květy lilí zdobeného okna do jídelny, slyšel tlumené mumlání, jež k němu v útržcích nesl teplý průvan. Znal denní řád mnichů nazpaměť, a tak věděl, že se modlí před obědem. Brána na soukromý a veřejnosti nepřístupný pozemek opatství byla otevřená dokořán. Prošel jí, aniž by zpomalil. Přestože správně neměl za branou co dělat, správce, jímž byl starousedlík z Rajhradu, mu povolil sem tam na zahrádku opatství zajít a natrhat si pár bylinek. Pokud chtěl zeleninu, bylo nutné o ni mnichy požádat den předem, a když se na zahradě nacházela a byla zralá, dostal ji. Také zdarma.

Josef Krug kráčel samozřejmě. Minul oplocené království jednatřiceti slepic. Ignoroval poštolku vytrvale se třepetající nad pletivem. Nevnímal vztekle nadávajícího kohouta podupávajícího na nejvyšším bodě hromady hnoje, která byla v rohu drůbežího výběhu, byl na jeho neustálé kokrhání zvyklý. Prošel kolem dřevěného, na bílo natřeného kozího chlívku, ve kterém zahlédl stíny jeho čtyř obyvatelk. Zatočil za sklad brambor a obilí. Minul garáž se sekačkou, malotraktorem a nářadím. Pokračoval podél pěti dlouhých, asi metr osmdesát vysokých fóliovníků s rajčaty a paprikami. Pak se skloněnou hlavou proklouzl malou brankou ve zdi, téměř neviditelnou, neboť obrostlou černým bezem.

Loudal se podél zdi po kraji pole až dozadu, kde začínala alej topolů, tam, už na obecním pozemku kousek od koryta Svratky, měli benediktýni vysázené záhony bylinek. Rostly porůznu v rádobý divokých trsech. Mniši nechali záhony volně přístupné, věděli, že tak daleko za klášter nechodí ani návštěvníci chrámu svatého Petra a Pavla či Památníku písemnictví, který ve dvou zrekonstruovaných křídlech budov sídlil, ani místní z Rajhradu a Rajhradic. Tady, stranou od vycházkových tras a cyklostezky, kousek od pole, ve vlhku řeky a v dopoledním stínu topolů měly bylinky ideální podmínky.

Josef Krug dřepnul a natáhl ruku, jak nejdál mohl. Pažitka na něj kývala až za trsy tymiánu, příliš hustými na to, aby mezi ně mohl stoupnout, aniž by je pošlapal. Heknul a natáhl se ještě víc. Cítil tah od lopatky ke kostrči. Natažených prstů ruky se začínala zmocňovat křeč, když konečně sevřely několik temně zelených stébel a šhubly. Na čele se Krugovi vysrážel pot, narovnal se a protáhl záda, na temeno hlavy mu dopadl stín dravce a před očima nečekaně vyrostla silueta muže. Tak nějak známá, ale v první chvíli nezařaditelná. Krug nechápavě zíral na medvěda, jenž jako by v oparu vyrůstal z pruhu trávy podél říčního koryta a otevíral tlamu, snad hlady, snad řval.

Rychle ukročil zpět, couval přes pole, dokud se neotiskl zády do zdi. Nezdálo se, že by si ho hubený muž všiml. V okamžiku, kdy Krug splynul se stínem, spustil medvěd paže k tělu. Muž přetáhl přes potetovaná záda tričko, medvěd

zmizel. Muž něco gestikuloval k někomu, kdo zřejmě seděl v trávě u řeky, a Krug ho proto neviděl.

Krug začal s očima upřenýma na zátiší se siluetou znovu couvat, rukou přejížděl konečky prstů po hrubé, šedobílé omítce klášterní zdi. Když došel na roh, aniž by muž u řeky obrátil tvář jeho směrem, napětí v jeho svalech povolilo, tělo se smrštilo a Krug se otočil k připomínce nepovedené minulosti zády. Rychle došel k brance a tu za sebou zavřel nadoraz, až železné panty zaprotestovaly.

To za poštolkou zapadly panty třímetrové voliéry téměř nehlučně, jen cvakly spokojeností. Kožená rukavice byla odložena na háček mezi ostatní, píšťalka zavřela oči v horním šuplíku psacího stolu, který byl pokrytý klubky tenkého drátu, hřebíky a krátkými železnými tyčemi. Z té změti bude brzy malá klíčka s odklápecím víkem a v ní mládě káněte.

Na lavičce před záchrannou ornitologickou stanicí seděli dva mladí muži, odkrajovali kolečka z válečku salámu Vysočina, zakusovali je rohlíkem a svůj oběd zapíjeli nealkoholickým pivem z plechovky. Šklebili se na sebe s mastnými pusami, slunce jim střílelo do očí, chvílemi měli pocit, že se jim pod víčky zalomily střepy paprsků, tak to řezalo, ale dovnitř pro sluneční brýle se ani jednomu nechtělo. Do ticha mezi jejich mlaskavým žvýkáním zachrastily kroky za zdí. Podle nepravidelného rytmu s pravidelným šoupáním pat poznali místního nájemníka, nemluvného invalidu, jenž občas

přišel a sledoval, když vypouštěli ptáky a znovu je učili létat a lovit si potravu. Kroky se pomalu vzdalovaly, až se proměnily ve výdechy trávy.

Oba muži si pořádně zakrojili z ubývajícího salámu, každý svým kapesním nožem, sloupli z koleček igelitové střívko a zastrčili ho do prázdné plechovky od piva, kterou používali ten den jako popelník a odpadkový koš, pak vložili salám do úst, s očima už opět přivřenýma před sluncem. Přestali žvýkat téměř současně. Za zdí pospíchaly neznámé nohy. Ten rytmus, takt, tóninu ani jeden z nich neznal. Mniši se gumově měkce courali, zvlášť když šli s motykou nebo košem do zahrady. A správce pro změnu dupal většinou v gumákách. Invalida šmatlal. Tohle byl někdo jiný, pomysleli si každý zvlášť, ale bylo to tak nepodstatné, že jen polkli a beze slova se natáhli společně po posledním rohlíku, zarazili se v pohybu těsně nad kouskem pečiva, zasmáli se a rozlomili ho vedví.

Neznámé kroky odešly, splynuly s okolím, přestaly existovat, nikdy nebyly. Kamínky na cestě by si na ně sotva vzpomněly, tak maličerné ve srovnání se sluncem, tetelícím se vzduchem, bouřkovým mrakem nad Brnem a pažitkou stříhanou nůžkami na malinké, aromatické kousky dopadající na teplé hrudky vajíček se zdály být.

Dokonce ani holubi na rameni svatého Benedikta hlídajícího cestu před vchodem do příbytku Josefa Kruga nevzlétli. Dál seděli a ospale pomrkávali, stín kaštanu vše halil do zelené

nálady. Drobky dva dny starého chleba padaly Krugovi od úst na dlaždičky kuchyňské podlahy, ještě ve vzduchu se měnily v uschlou stopu, v prášek existence. Snášely se k zemi jen o trochu rychleji než lupy z hlavy hubeného muže přitisknutého na okno vedle vstupních dveří, který si bradu vypočložil kapesní Biblí, již na parapetu našel a konečně v průhledu zahlédl, co potřeboval – známou siluetu nesoucí odněkud kamsi talíř.

Muž u okýnka pohodil hlavou a bezděky si prohrábl rukou šňůrky řídkých vlasů, pak se obrátil směrem ke zděné vstupní bráně do areálu kláštera a zamával na ženu, opírající se zadkem o sokl jedné ze soch. Muž ještě jednou přitiskl čelo na okenní tabulku, rukou si zaclonil tvář, aby se slunce přestalo odrážet ve skle jako v zrcadle a on viděl lépe dovnitř. Potom pohodil nejen hlavou, ale i rameny, sebral malou knížku z parapetu, strčil si ji do zadní kapsy kožených kalhot, které na protest zaúpěly, a vydal se k ženě. Poté společně vyšli z areálu k autu na parkovišti.

Když nasedali do vozu, vykoukl Krug ze dveří. Myslel, že něco zaslechl, ale viděl jen káně, jež padlo do trávy kousek od kaštanu jako kámen. Jako by už nikdy nemělo vzlétnout. Ovšem dřív než se uhladil vzduch, dravec zalomil hlavu, podíval se na Kruga, máchl křídly a i se svou kořistí se vznesl do mraku, ze kterého vypadávaly blesky. S předehtou deště dopadla na zem před vstup do chrámu svatého Petra a Pavla kapka krve.

Josef Krug se vrátil do sucha obydlí a natáhnul se na postel. Ven vyšel navzdory svému původnímu předsevzetí až navečer. Kráčel mezi rychle se vypařujícími kalužemi do kostela a vzdychal, bolelo ho břicho. Celé odpoledne mu bylo zle od žaludku nebo od žlučníku, tím si nikdy nebyl jistý. Možná si namazal na chléb příliš másla, možná byla špatná vajíčka, ale nejspíš se prostě přejedl – poté co spořádal šest, nikoliv pět, jak původně plánoval, vajec s pažitkou a k nim dva dřevorubecké krajíce chleba s máslem, ještě spolykal celé velké balešní lázeňských oplatek a vypil litr a půl koly.

Krug si sedl nahrbeně na své místo v dřevěné lavici, položil čelo na opěradlo před sebou a zavřel oči. Tady mu trochu od bolestí a nevolnosti ulevoval chlad vystupující z mohutných zdí. Venku bylo už zase dusno, bouřka jen trochu zalila zahrádky, ale vzduch nezchladila. Josef Krug zavzdychal – jako by mu v břiše rostl vetřelec –, otrásl se, nad skloněnou hlavou se mu prohnal ostrý stín. Najednou kostel nebyl ani trochu mírumilovným místem, teď když do něj strčila špičky prstů tma, přestože venku ještě zdaleka nepadal soumrak. Taková je pravda, zadupal nohama Josef Krug, jen světlo přináší mír. Natočil hlavu, aby viděl na Světlonoše za sklem, ale i on byl najednou jakoby za tmavou clonou.

Krug s heknutím vstal a našťavaně se otočil k oltáři zády. V mírném předklonu se vracel ven do tepla a měkkého podvečerního srpnového světla. Na holubici si ani nevzpomněl.

Neviděl ji ležet v rohu rozbité černé dlaždice na zemi přímo vedle hlavního oltáře, kam dopadla, když se z posledních sil vrhla na okno vyděšená světlem blesku a zlomila si vaz. Holubici zabilo světlo a Geronimo se to neměl nikdy dozvědět.

Ani ne dvě hodiny po Krugově odchodu, poté co v kostele rozsvítil světla, odklidil mrtvého ptáka mnich, který do chrámu přišel na večerní modlitby jako první. Nohou v kožených sandálech nahrnul holubici na lopatku a hodil ji na zahrádce na hromadu kompostu.

Než se chrámem rozezněly večerní chvály, hodoval už na holubici mladý jestřáb, další z dočasných obyvatel místního útulku. V houstnoucím večeru zářila jeho bílá náprsenka s černými proužky. Byla to první jestřábova mršina, jíž dal dobrovolně přednost před lovem, a zatím se nedokázal rozhodnout, zda mu vychladlé maso chutná stejně jako to, jež ještě tepe životem.

Johana stála nad plechem, který právě vytáhla z trouby. Otevřeným oknem utíkal zápach spáleného masa, v troubě se připalovala druhá várka. Johana koplá do dvířek kuchyňské linky, vypnula troubu a znechuceně vytáhla i druhý plech. Vidličkou rozpůlila jednu šišku, maso uvnitř ještě nebylo hotové, zato zespodu se z něj kouřilo, jak se změnilo v uhelnatou krustu. Nechápala to.

„Je to jednoduché, chceš mi pomáhat?“ zeptala se Ema děvčátka a Jůlinka nadšeně vypískla.

„Nejdřív pomeleme maso. Tohle tmavší je hovězí a to vedle, no to... vepřové. Dáme to napolovic, co říkáš.“

Johana přesně podle vzpomínek koupila půl kila mletého hovězího a půl kila vepřového. Neměla mlýnek na maso. Magda Nová žádost o jeho koupi zamítla slovy, že kvůli jedné sekané nebudou zbytečně utrácet, zvláště když v každém řeznictví mleté maso prodávají.

„Není to samozřejmě ono, to máš pravdu, doma pomleté je lepší, víš přesně, co v tom máš, ale teď je třeba koupit jiné věci. Vždyť jsi chtěla televizi, nebo?“ zeptala se psycholožka a Johana jí dala za pravdu.

Ema mele maso. Julie ji sleduje, pozoruje masové ocásky vylézající z kovového ústí strojku, pomalu otáčí mísou, do níž maso ze strojku odpadá, aby ho bylo všude rovnoměrně. Ema ji chválí.

„Teď sůl, pepř, támhletu nakrájenou cibulku,

majoránku, hodně majoránky, dvě lžíce, ne, raději tři lžíce hořčice a speciální přísadu. Hádej. Sýr. Nastrouhaný tvrdý sýr. Udělám masové šišky se sýrem a petrželkovou omáčkou,“ Ema mrkla na Jůlinku.

„Jé mňam, mami, mňamky, mňam,“ přiběhl Honzík a objal Emu kolem nohou, zvedl k ní rozzářený obličej.

„To je naše oblíbené jídlo. Vid', Jeníčku. Co je, miláčku, ty to nemáš ráda?“ zarazila se Ema o ostrý nesouhlas v Juliině obličej.

Dívka se rychle usmála: „Když já nemám ráda cibuli.“

„Tak to uděláme bez ní. Ještě jsem ji tam nedala.“

„A mami, mami, vajíčko. Hele,“ vykřikl Honzík a ukázal na hnědý ovál čekající stranou na lince.

„Ještěže tě mám, na vajíčko bych zapoměla. Pomůžješ mi míchat? Ale to si musíš jít nejdřív umýt ruce, budeme to přeci hňácat rukama,“ řekla Ema.

Honzík odběhl do koupelny a Julie rychle vrazila ruce do mísy s masem a kořením.

„Já můžu, mami, já už je mám umyté. Dělam to dobře?“

„Úplně nejlíp, hvězdičko moje,“ dala jí Ema pusku na čelo.

Johana si nešťastně sedla na židli a hleděla napůl do minulosti, způli na nepovedené masové šišky. Kde udělala chybu? Ema je přece taky pekla. Mají se správně smažit, ovšem to nebylo zdravé a Ema se snažila, aby její děti

jedly dobře. Johana se soustředila. Vybavila si, že poté co všechno důkladně promíchali, dala Ema na linku plechy na pečení, vyložila je papírem a ona s tím vlezprdelkou Honzou šoulela oválky.

„Já su pitomá,“ vstala Johana. „Kde máš papír, ty kozo,“ utrhla se sama na sebe.

Naštěstí jí ještě trocha masové směsi zbyla. Nalila do pánve slunečnicový olej, zapálila plynový hořák a netrpělivě z masa udělala několik placek. Dala je do oleje a ten začal bublat, prskat a lupat. Vystřeloval horké mastné kapičky všude okolo a kuchyň se začala plnit dalším dýmem. Naštěstí Johanu napadlo zapnout nad sporákem odsávání.

Než se karbanátky osmažily i z druhé strany, vyhodila do odpadků, co se jí podařilo seškrabat z plechů. Pak se zadívala na špinavé plechy. Trvalo ani ne vteřinu, než se rozhodla a postavila je na zem vedle odpadkového koše. Až se nají, vyhodí to do popelnice všecko, přece se s tím nebude otravovat. Napustila vodu do umělohmotné mísy, ve které míchala maso.

Johana má mísu. To je asi tak všechno, co má.

Medvěd hnědý (*Ursus arctos*) je jediný zástupce medvědovitých šelem vyskytující se na území střední Evropy. Jde o největší evropskou šelmu a spolu s ledním medvědem je dnes vůbec největším žijícím druhem suchozemského predátora.

Je to mohutná šelma se silnými končetinami zakončenými až patnáct centimetrů dlouhými drápy. Může být hnědý, ale vyskytuje se v mnoha barevných variantách od zlatě plavé a blond po temně hnědou, v podstatě černou. Stopy medvěda hnědého jsou nezaměnitelné – přední tlapy jsou širší a zadní připomínají lidskou nohu s drápy.

Na začátku jednadvacátého století žil největší počet medvědů hnědých v Rusku, Kanadě a Spojených státech. V Evropě přežívají povětšinou na horách, ukrytí v hlubokých lesích, v odlehlých krajích. Nejblíže Brnu se vyskytují na moravské straně Karpat, zhruba sto třináct kilometrů východně od kláštera v Rajhradě.

Medvěd hnědý žije samotářsky a na zimu upadá do nepravého zimního spánku. Aby ho ve zdraví přežil, musí před ním co nejvíc přibrat, mnohdy váží až devět set kilogramů. Tento obrovský predátor je i navzdory své velké váze výborný běžec, dokáže se pohybovat rychlostí pětáctýřicet kilometrů za hodinu. Pro svou sílu, velikost, nebojácnost a schopnost každé jaro zázračně obživnout byl od věků uctíván národy v celé Eurasii i Severní Americe. Věřilo se, že je pánem lesů a také

současně příbuzným člověka, takže rozumí lidské řeči.

Vyslovení jeho jména bylo tabu, neboť přivolalo neštěstí. Proto dostával jména opisná. Ve střední Evropě „medvěd“, což znamená „med vyjedl“. Staří Keltové si medvěda vážili tak moc, že od něj odvodili jména svých nejslavnějších králů Artuše a Cormaca Mac Arta. I vikinští bojovníci Berserkové tvrdili, že jsou pokrevně spojeni s medvědy. Indiáni v Severní Americe medvěda uctívají dodnes.

– Heslo vypracovali žáci 7. C ze Základní školy v Prostějově v rámci projektu Síla slova.

– Síla slova je aktivitou rajhradského Památníku písemnictví, doposud obsahuje přes sto osmnáct hesel vytvořených na 54 základních školách Jihomoravského, Olomouckého a Zlínského kraje.

Medvěd se zadíval na fotografii ilustrující heslo, pak na vycpaného medvěda, který stál na zadních a předními tlapami se vzpínal ke klenutému stropu vestibulu Památníku písemnictví. Tohle přece není náhoda, nakrčil při přemýšlení nos, před dvěma dny Krug a teď tohle, podíval se znovu na velkou knihu na stojanu, jež byla otevřená právě na heslu Medvěd hnědý.

Ohlédl se k pokladně, ale asi sedmdesátiletý muž, který se ho po příchodu zeptal, zda si chce koupit lístek a nechat se po památníku provést, si četl noviny a o Medvěda se nezajímal. Vůbec netušil, že před ním nějaký živý Medvěd stojí, vzhlédl až v okamžiku, kdy pro-

storem zavrzaly kožené kalhoty. Z odcházejícího muže už spatřil pouze záda a opět se sklonil k dennímu tisku.

Medvěd si před vchodem nasadil sluneční brýle a rozhlížel se. U koryta řeky už byl, tam Kruga neviděl, okýnkem vedle dveří do bytu ho taky nezahlédl; podrbal se na bradě. Na prostranství uvnitř kláštera stál sám. Za pootvřenými okny budovy navazující na chrám pobublávaly tlumené hlasy, předpokládal, že Benediktýnů. Z hospodářského traktu, kterým posledně prošel, se nesly zvuky motoru a tupých úderů, kokrhání kohouta. Nad hlavou Medvědovi kroužilo káně. Muž znovu nakrčil nos, pak pohodil hlavou a vykročil k chrámu. Když už je tady, tak se tam podívá a rovnou se trochu ochladí, je vedro jako prase, pomyslel si.

Kostel byl také prázdný. Obešel pomalu kolečko po hlavní lodi a sedl si do sedmé lavice napravo. Zíral na spící pannu ve skleněné rakvi – ty vole, Sněhurka – v duchu se uchechtl, přes sluneční brýle nedokázal rozluštit nápis na zdobném štítku.

„Svaté cosi,“ zamumlal, kroutě při tom hlavou, již pak s výdechem položil na dřevěné opěradlo lavice před sebou. Zíral tupě na zašlé dlaždičky na zemi a byl nespokojený, snad dokonce našťvaný. Krug tady bydlí, viděl ho, musí tady někde být. Ale kde? Dumal, proč ho nenašel. Má se někoho zeptat? Ale to by se prozradil.

O jeho návštěvě a hlavně o jejím důvodu ne-

měl nikdo vědět. Jel do Rajhradu proto, aby si to s Krugem konečně vyřídil. Tomu se teda říká náhoda, že pár dnů po schůzce s Léblem, která se týkala právě Kruga a toho, kde teď je – a taky toho, jak s Medvědem vyjebal –, napadlo tu pipinu z pošty, která po Medvědovi už dlouho jela a nechala se ráda pozvat na rande, aby si zajeli do rajhradského kláštera. Prý je to tam moc hezký, aspoň to slyšela, sama tam ještě nebyla a to je škoda, když je klášter coby kamenem dohodil od Brna.

Tak ji sem vzal a předvedl jí se vší parádou medvěda. Až se jí podlomila kolena. A jemu taky, protože uviděl Kruga. Poznal by ho všude na světě i v noci. Tou jeho chůzí si byl jistý, jednu dobu to podivné šourání slyšával i ve spaní. Pohled na Kruga ho rozčílil tak, že rande okamžitě skončilo, poštačku poslal podél koryta řeky zpátky k hlavní bráně a sám se vydal za Krugem.

To kvůli Krugovi ho vyloučili z Advokátní komory, odsoudili k podmínce, dvouletému zázkazu činnosti a peněžitému trestu, což vedlo jen k dalším problematickým kauzám a následně dalším soudům a podmíněným trestům. To Krug může za jeho pád, za jeho podělaný a samotářský život.

Neboť Medvědův život probíhal v depresivní vnitřní samotě. Měl sice dostatek klientů, jeho nová pověst k němu nasměrovala desítky zakázek, jež bývalí kolegové advokáti odmítali, přestože byly velmi lukrativní, ovšem také dost zvaněly kriminálem. Měl dokonce i původní

manželku, která rozvodem pouze vyhrožovala. Měl i syna, který s ním sice nemluvil a hlasitě otcem opovrhoval, ale dárky a peníze si od něj bral. Medvěd nežil sám, přesto se cítil zoufale osamělý. Opuštěný v křivdě, jež se mu stala, nepochopený ve svém neštěstí, za které ale vlastně nemohl, na to by vsadil krk.

Jako by nestačilo, že se k němu po schůzce s Léblem vrátily s nebyvalou intenzitou sentimentální a bolestné vzpomínky právě na dobu strávenou v kanceláři starého advokáta, na ty zlaté časy, kdy před ním ležel svět. Všem po svém neslavném odchodu samozřejmě říkal, že takovým nudným, konzumním a pokryteckým životem žít nechtěl, že odešel z vlastní vůle, že se raději vydal vlastní, upřímnější cestou – to slovo upřímnější zdůrazňoval –, ale myslel si to on sám?

Medvěd si podložil čelo levou dlaní, aby ho dřevo lavice tak netlačilo. Opět se mu vybavil okamžik potupy, snad s ještě větší intenzitou než ve chvíli, kdy spatřil starého advokáta přede dvěma týdny přicházet pasáží. Jako by mu tenkrát někdo vrazil nůž do plic, nemohl se tím nečekaně ožvlým pocitem ponížení nadechnout.

„Sakra,“ polknul hlasitě do ticha kostela. „Dyť za to všechno může Lébl, a ne Krug.“

To osvětlení ho zaplavilo vzpomínkami jako teplá močůvka. A to si byl jistý, že je to za ním, pryč, zapomenuté, odžité, mrtvé. Ale už tenkrát v baru ho zarazilo, jak živě se vzpomínka na minulý život při pohledu na

Lébla v perfektním obleku a s věncem bílých vlasů ozvala.

Zaryl drápy do desky barového stolku a rychle pro sebe zamumlal: „Kurva, kurva, kurva-drát.“

Pak vstal a vyšel Léblovi vstříc, rozpřáhnul ruce a obsáhl jimi prostor baru i se znuděnou servírkou a dvěma nočními hlídači. Tak tohle je zase moje kancelář, říkal tím gestem mlčky svému dávnému mentorovi a snažil se nedat najevo, jak hrozně se cítí, protože ve skutečnosti nic z toho ponížení, jež mu Lébl kdysi způsobil, nebylo zapomenuto. Pocity bezmocného vzteku pouze spaly a teď se probudily a měly se čile k světu, zmítaly Medvědem.

A to přitom nebylo nic ve srovnání s vírem následujícím rajhradské osvícení. Stahoval ho níž a níž, musel se přidržovat lavice, aby se v těch vzpomínkách neutopil. Protože to Lébl za to mohl. Za všechno. I za Kruga. To je jasné, nejjasnější, superjisté, tutovka – jaktožesemnatonepřišeldřívusudebilkreténkokotidiotsu –, Medvědovi zbělely klouby prstů, jak křečovitě drtil kraj kostelní lavice.

Medvěd k Léblovi kdysi vzhlížel, dost možná i teď, ale to by (si) nikdy nepřiznal. Byl blažený, když mu otec, starý komunistický prokurátor po sametové revoluci v předčasném důchodu, domluvil u Lébla místo k zapracování. A Lébl Medvěda přijal jako starého známého, i když ho ten den viděl poprvé. Bylo jasné, že byl s Medvědovým otcem víc než jen známý

z práce, přestože legenda o ctnostném advokátovi pravila něco jiného.

Objal mladého absolventa práv – který si jen kvůli práci ve vyhlášené právní kanceláři pořídil oblek, přestože i k promoci šel přes nesouhlas děkana v džínách, na nespoutanosti si zakládal – kolem ramen. Všem ho představil jako velmi nadějného právníka a posilu týmu. Pak mu ukázal jeho stůl a nabídl kávu a chlebičky.

Medvěd zapadl. Chodil v elegantních oblecích, jezdil čím dál častěji sám k soudu. Po půl roce mu Lébl svěřil klíčky od firemního mercedesu a zvýšil mu plat. Po dalším půlroce mu přidělil vlastního koncipienta. Medvěd se oženil, počal syna, koupil na hypotéku dům za Brnem – pár kilometrů od Léblovy vily –, pochoval otce, vzápětí nato matku, koupil si vlastní mercedes, létal třikrát ročně na luxusní dovolenou k moři, dostal vlastní kancelář s výhledem na park pod Špilberkem.

Stával u okna, usrkával černý čaj – káva byla nudná, pili ji všichni, proto pravý anglický čaj servírovaný v porcelánu, jež používá i královna Alžběta –, kochal se pohledem a postavením. Tou dobou dotáhl k dokonalosti žoviální tón řeči stejně jako ocelově pevný stisk ruky. Klienti s ním byli spokojeni, stejně tak Lébl.

Byl to raketový start k výšinám dokonalého života. Na zdraví, ťukal si doma s manželkou šampaňským a pitvořil se na syna v postýlce, pojídal parmskou šunku s melounem a šlapal v ručně šitých botách po setsakramentsky

drahém koberci s vysokým vlasem a divokým vzorem.

Medvěd se v dřevěné lavici narovnal. Bolelo ho za krkem a modraly mu prsty. S námahou pustil dřevo a promnul si ledové dlaně, zakroužil hlavou a ramena mu pošimraly provázky vlasů. Ty si nechal narůst až potom. Až v novém životě. Poté co si ho jednou dopoledne, ještě nedopil svůj Earl Grey, nechal Lébl zavolat do pracovny, na konferenčním stolku trůnil talíř s chlebíčky. Tentokrát ale advokát Medvědovi nenabídl, dokonce nechal otevřené dveře do chodby, kde v recepci seděla podivně našponovaná asistentka a kolem ní postávali v podstatě všichni zaměstnanci advokátní kanceláře, jako by je někdo svolal.

Lébl tehdy kroky dlouhými jako čáp došel za významného mlčení od otevřených dveří ke svému pracovnímu křeslu a usedl. Medvěd se poprvé ošil, cítil něco ve vzduchu, ale netušil, o co by mohlo jít. Nějaký těžký případ, proto to divadlo, pomyslel si, nakrčil nos, nečekal, až ho Lébl pobídne a energicky se zhroutil na pohovku jako obvykle. Hodil nohu přes nohu a dychtivě se na Lébla zadíval, ten však jeho pohled odrazil kovovým výrazem. Medvěd si s rozpaky uhladil kravatu. O čtyři minuty a dvacet osm vteřin později s ní mrštil asistentce o stůl, když od Lébla téměř utíkal.

„Kreténe, to tě bude mrzet,“ zařval směrem k Léblovi a kopl do asistentčina koše na papír, který zasáhnul jednoho z přihlížejících kolegů

do holeně, muž vyjekl, koš se vysypal na rubínový koberec.

„A vy nečumte, víte hovno. Takový kecy... O morálce! Hovno, dvakrát hovno! Tím si krmíte ty svoje děvky a poskoky,“ otočil se Medvěd znovu směrem k Léblůvě pracovně.

Lébl z ní vyšel zrudlý a jako ve zpomaleném filmu téměř slabikoval: „Ještě jedno slovo, ty hajzlíku, ticho buď, ještě jedno slovo a udám tě. Seber se, nech tady všechno a vypadni. To je má gentlemanská nabídka.“

Lébl za sebou zavřel dveře. Medvěd se třásl vzteky a ponížením, všichni na něj zírali. Mrsknul o zem služebním telefonem, který se rozletěl do všech stran, poté hodil proti zdi klíčky od služebního auta, vpadl do své kanceláře – počítač mezitím někdo z jeho stolu odnesl, ten rozbít nemohl –, vzal si aktovku, strhnul z věšáku sako a cestou ven ho hodil ke kravatě na stůl asistentky.

„Sežerte si tu posranou uniformu. Jako stádo jste, tupý Léblůvo stádo. Hlavně že on je takový lilium. Podvodník je to, bývalé estébácké agent, poskok, hovno disident. Všecko tady je velký, navoněný hovno.“

Medvěd se otočil k zavřeným dveřím Léblůvy kanceláře: „Ty si myslíš, že mě zastrašíš? Aby ses nesplet. Já toho vím dost na to, abys skončil. Kolikrát tys něco takového udělal, co, čuráku! A vy nečumte, eště uvidíte, co je zač ten váš velectěný pan doktor. Čistokrevné vypočítavé hajzl. Hajzl si, víš to, superhajzl, kokot, píča smradlavá.“

Pak Medvěd ztichnul, usmál se na šokované kolegy, přistoupil k asistentce, nahnul se k ní, jako by ji snad chtěl, sedící bez hnutí na židli s pootevřenými ústy, políbit, ale namísto polibku chmátl před ní na stůl a sebral obsáhlou složku, na jejímž štítku stálo „klienti“. Nikdo se na nic nezmohl, Medvěd se zašklebil a vykročil k výtahu: „Kurva, takhle se mnó vyjebat... To se eště uvidí, kdo koho potřebuje... Já se bez něho obejdu, ale ten hajzl... Ten uvidí.“

Tak to řekl i doma manželce, že bez Lébla jim bude líp. On má přece svoje klienty, je dobrý právník, lepší než sto Léblů, on je mladý a Lébl stařec, co má už jen upadávající jméno. No, tak se Medvěd sešel bez vědomí klienta s protistranou a domluvili se... Bóže, kdyby se to Lébl nějak nedozvěděl, ještě by Medvědovi nakonec dal odměnu, protože by pro klienta vyhrál spor – a klient by taky spokojeně pochrochtával a zaplatil by.

„Pré kde je morálka,“ prskal večer na manželku, která jeho jistotu ohledně skvělé budoucnosti bez Lébla nesdílela a pomalu jí docházelo, co se stalo. Začala nabírat k pláči.

„To mi bude říkat on, staré estébák, hajzl jeden... Já od fotra moc dobře vim, jaký uzavíral s tajněma dohody, proto byl advokátem disidentů, protože mu to oni umožnili. Donášel, nedělal to pro svý klienty, ale pro komanče. Za co myslíš, že má takové barák jak kráva? A mně bude kázat o morálce, pičus. Ten se bude divit, až od něho začnou klienti odcházet.“

Od donašeča. Mám je všechny sebo, tady jsou sepsaní, zítra je začnu obvolávat.“

Medvěd byl k nezastavení. Měl jasnou představu, jak starého právníka zdiskredituje a zničí a převezme jeho klienty, protože: „Komu asi budó věřit, až se dozvíjou o Léblu pravdu? Kdo pak bude Lébla chtít?“

Medvěd vypil ještě několik panáků koňaku a upadl do spánku. Jeho žena tu noc nespala. I když nebyla tak zářivě inteligentní a úspěšná jako její manžel – před svatbou tak tak dokončila nástavbu na rehabilitační sestru –, bylo jí jasné, že Medvědovy plány jsou nereálné, snad až naivní. Ráno se mu to pokusila říct, ale zbytečně.

Medvědovi trvalo několik týdnů, během kterých se mu nejen nepodařilo přetáhnout Léblu klienty, ale ztratil i ty své, než mu došlo, co jeho žena věděla hned: Lidem byla ve skutečnosti Léblu minulost ukradená. Kdyby měli soudit Lébla, museli by nejdřív sáhnout do svědomí sobě, a na to neměl nikdo náladu, chuť ani odvalu. Proč se v tom vrtat, když to tak hezky funguje.

Medvěd nakonec papíry plné nedosažitelných jmen spálil. Zapálil na to oheň v krbu, aby si ho ještě užil. Dům s krbem musel prodat, protože neměl na splátky hypotéky. Všichni tři se přestěhovali do bytu na sídlišti v Bohunicích. Dva plus jedna v osmém patře s výhledem na dálnici. V tom bytě měl Medvěd na konferenčním stolku v obývacím pokoji, který současně sloužil i jako jeho a manželčina ložnice, počítač

a popelník – to byla nová Medvědova kancelář. S klienty, kteří si k němu postupně přece jen cestu našli, se setkával po kavárnách, protože právě spěchal od nebo k soudu, říkal na vysvětlenou.

Dokonce i Lébl mu nakonec občas nějakého klienta, o kterého neměl zájem, poslal. Dodržel tak slovo, které Medvědovi dal, když ho vyhazoval, i když věděl, co o něm bývalý zaměstnanec rozhlašuje a že Medvěd svou část úmluvy nedodržel a lanaří k sobě – marně – advokátovy klienty. Medvědovi se postupně začalo zase dařit. Na nový dům sice neměl, ani na vlastní kancelář v centru Brna, ale na ojeté BMW pro ženu a téměř zánovní bílý mercedes pro sebe ano. A pak mu Lébl poslal toho herce a s ním Kruga. Takže je to jasné, za všechno může Lébl... Medvěd poposedl na tvrdé lavičce a chystal se uplívnout si, při pohledu na svaté, kteří ho obklopovali, ale sliny spolknul.

Najednou si nedokázal představit, že by měl Krugovi rozbít hubu a pak ho udat policii nebo novinářům, jak původně v rámci vyrovnávací starých účtů plánoval. Vlastní myšlenkové pochody ho znejistily. Krug ho sice obral o peníze jeho klienta a pořád mu dluží a podvedl ho. A právě potom, co Medvěda kvůli tomu vyloučili z Advokátní komory, se musel zaplést s Arménci, aby měl vůbec na chleba. Což sice vedlo ke slušným penězům, ale před rokem k ještě slušnějšímu odsouzení za podvod s pětiletou podmínkou a k exekucím. Ano, na začátku cesty do sraček stál Krug a jeho podvod,

ale – a tohle ale je zásadní, hypersuperdůležité a nezpochybnitelné, došlo Medvědovi – Kruga mu poslal Lébl.

Medvěd vyskočil z lavice, tentokrát si na zem kostela odplivl s gustem a vrzal ven. „A já debil se s ním scházím, abych mu pomohl najít Kruga,“ vstoupil Medvěd do přímého slunce a sevřel pěsti, čímž zatnul vyteťované drápy.

Vzpomněl si, jak ho Lébl bodře zdravil, když oba po schůzce odjížděli – Medvěd ve starém, škytajícím seatu, zánovní bílý mercedes byl už taky dávno minulostí, a Lébl v nejnovějším Mercedesu AMG. V tom, co dopadl superskvěle v testech, což Medvěd dobře věděl, protože pročitat motoristické časopisy a snít o fárech bylo jeho potěšení. Na Medvěda v mžitkách před očima zamrkaly čtyři chromované koncovky výfuku advokátova auta, vešel znovu do Památníku písemnictví.

„Schraňujete tady aji noviny ze současnosti? Supr. Tak všechno, co se týká bitýšské kauzy... Jo, jo, počkám. Já si počkám...“

O čtrnáct minut a padesát dva vteřin později si na papír, který si vyptal od zaměstnance památníku, napsal Medvěd moje jméno. To on mi řekl o Půlnoční chatě, když jsme se následující den sešli. Ale hlavně mluvil o Léblvi, sypal to ze sebe překotně a občas se nečekaně významně odmlčel. Copak jsem mu mohla říct, že jsem to věděla? Copak by Medvěd pochopil, že jsem Lébla svým způsobem stvořila? A nejen Lébla, ale i jeho? Ovšem za řídké

mastné vlasy a za to příšerné tetování nemůžu, to je Medvědova práce.

Když jsem vám tenhle příběh začala vyprávět, vůbec mě nenapadlo, že bych do něj měla jakkoliv vstupovat. Měla jsem být vypravěč, vzdálený hlas, neživotný bezpohlavní nosič. Tak to má být, ne? Tak se má správně vyprávět příběh. Obzvlášť takhle překombinovaný, téměř fantasmagoricky bulvární. Ale vy dobře víte, že se to událo, všechna ta smyšlená jména a životní osudy, změny identit a pohlaví, šílené cesty po Evropě... Tento neuvěřitelný příběh se stal, mohli jste ho sledovat v přímém přenosu v novinách i televizi.

Zprvu jsem opravdu byla nestranný pozorovatel. Pak jsem si ale někde nedala pozor, nebyl to úmysl, spíš nedopatření. Možná proto, že nejsem skutečná novinářka, nemám žádné školy, jež by mě připravily na nenasytnost a přitažlivost příběhů, na to, že jakmile do záležitostí někoho jiného strčíte nos – stačí jen špičku, jen dva prstíčky tam strčíme a hned zase půjdeme –, není cesty zpět. Aktéři příběhu si vás všimnou, zareagují, třeba jen pozvednutím obočí, a vy svou existencí, zvědavostí, tou drzou špičkou nosu nebo vykukujícím článkem prstu začnete děnit, jež jste měli pouze sledovat, ovlivňovat.

Správný novinář je proti tomu zřejmě obrněn. Vleze někomu do života, tak trochu ho vykrade, zveřejní, co našel, následky jdou mimo něj, dělá přece svou práci. Doma si opláchně ruce i obličej, smyje to ze sebe a může se

s čistou hlavou a svědomím pustit do dalšího článku. Mně ale nikdo zásady novinářské hygieny neřekl. Skočila jsem do toho po hlavě a mé představy nebyly naivní – já neměla vůbec žádné. Chtěla jsem jen vyprávět příběh, ke kterému jsem náhodou našla klíč. Dokázala jsem projít dveřmi, za které se ostatní nemohli dostat. Nenapadlo mě, že i tady platí základní bezpečnostní pravidlo odstřelovačů: Vidíš-li ty je, můžou vidět i oni tebe. Ani jsem si toho nevšimla a byla jsem jednou z postav, o kterých jsem chtěla s odstupem psát, jejichž příběh jsem vám chtěla nabídnout plně nasvícený, s minimem stínů, jež mohou ukrývat cokoliv. Přitom já sama jsem začala vrhat stín. Všimla jsem si toho docela pozdě a hned mi došlo, že se k tomu musím přiznat, že s vámi musím hrát na rovinu, abyste mi mohli dál věřit. Když jsem vám například řekla, že si pamatuju, jak mi Johana Krugová mizí z očí v obláčku růžové a má pusku umazanou od čokolády, tak je to pravda. Já tu vzpomínku mám v hlavě. V té své kdysi velké, provrtané lékařským nebozítkem, s trubičkou a hadičkami, jež z ní vedou vnitřkem mého těla k sondě zašité v břiše.

Johana Krugová přejíždí prsty po houbovitě hlavě, soustředí se hlavně na žíly, jež tepou viditelně pod povrchem, vystupují s každým stahem srdce jako reliéf. Johana je tím koncertem pohlčena, neslyší mou bolest, nevidí můj pláč. Aby nedošlo k mýlce, poprvé jsem Johanu spatřila v nemocnici na vlastní oči, když mi bylo devět nebo deset let. Tím se to myslím

vyjasnilo – nejsem její sestra. Ale mohla jsem být, tak jsem svým způsobem převzala její roli, neměla jsem jinou možnost.

Představte si, že se vrhnete střemhlav do podobně bizarního příběhu. Pátráte po tom, co přimělo jinak normální matku téměř utýrat k smrti svého malého syna. Chcete zjistit co nejvíc o tajemném sirotkovi z Norska a tak dále. Prostě se ponoříte pod hladinu, plavete, dál a pak hlouběji, zkoušíte nadoraz kapacitu svých plic, neboť jakmile se vynoříte, abyste se nadechli, hrozí, že něco zásadního propásnete. Postupně najdete svůj rytmus, téměř jako by vám narostly žábry, jste součástí toho nového světa, cítíte se už bezpečně a najednou chlemt – vltne vám do nosu a do pusy spodní vír plný písku. Kdo by se v takové chvíli nezačal dusit? I já se rozkašlala, nemohla jsem popadnout dech a musela jsem ty listy ze spisu, kde jsou slovo od slova přepsány vzpomínky Johany Krugové na mladší sestru s hydrocefalem, jak je vyprávěla Erikovi i policistům a v nichž popisuje, jaké to krátké soužití s postiženou holčičkou bylo, zhluboka rozdýchat.

Najednou jsem četla popis svého dětství. Pochopte, to není, jako by Johana tvrdila, že její sestra má cukrovku, astma nebo celiakii. Hydrocefalus je jiná liga, i dnes je skóre vítězů k poraženým nechutně nízké. Takže když jsem to patřičně strávila, když mi to přestalo vrzat mezi zuby a drhnout v krku, musela jsem zjistit víc, teď už to nebyl jen tak nějaký příběh, ale týkalo se to mě. Mé nemoci. A má nemoc

to jsem já. Druhý hydrocefalus u dítěte narozeného ve stejném roce a ve stejném městě? Na to bych nikdy nevsadila, ani kdyby to ze mě mohlo udělat milionářku. Ale bylo to tak. Možná. Já věřím, ne, cítím, že ano, vždyť si přece na tu holčičku z nemocnice pamatuju, vidím ji jako dnes, jako bych se sledovala v zrcadle, byla to má jediná skutečná kamarádka. Byla dokonce Vodnář, jako já. Kromě toho, že to nelze považovat za nic jiného než za krutou ironii, je to bezpochyby znamení. Tomu musím věřit i já, která beztretně rozbívám zrcadla, nevdá mi rozsypaná sůl a pátek třináctého považuju za šťastný den.

O tom, že Johanina sestra skutečně žila a že není jen mým výmyslem, jsem našla potvrzení v matrice města Brna, strohých pár slov „narozena dne... zemřela dne...“. Punkt. Chtěla jsem toho po tomto zjištění nechat, vážně, dostala jsem strach o svůj zdravý rozum. Ale v novinách čekali na další články, a kdybych je nenapsala, vrátila bych se zpátky ke stolu na chodbě, do průvanu. Pokud by mě rovnou nevyhodili.

Tak jsem to v sobě zlomila, to cosi, co by doktor Lébl nazval zdravým rozumem a brzdou. Poslechla jsem svou zvědavost a udělala další tempo, pak ještě jedno, přehoupla se přes další vlnu a najednou jsem došlápla na pevnou zem přímo uprostřed příběhu, obklopoval mě ze všech stran a přede mnou ležely svršky postav, jež se zatím koupaly. Zajímá vás, co bylo v kapsách?

Johana Krugová v nich měla: obal od kofily s datem spotřeby 26. 10. 2009, světlešedý oblázek ve tvaru téměř dokonalého oválu, vykrajovátko na cukroví s motivem sněhuláka, dvacetikorunu, neidentifikovatelné drobký a chomáč vlasů, v němž ty drobký byly taky, kapesní nožík zvaný Rybička s oprýskaným modrým lakem, posmrkaný, zeleně károvaný látkový kapesník a na něm uvázaný uzel, fotku nějaké ženy ohmatanou k nepoznání, dva nové klíče na růžovém neonovém kroužku.

V Erikově kapse od džínů byste našli: dva mobilní telefony, balíček mentolových žvýkaček, zmuchlanou pětistovku, svazek klíčů na horolezecké karabině, zapalovač Zippo, černou koženou peněženku s několika tisícovkami, doklady, vizitkami a třemi kreditními kartami. Erik měl všechny kapsy nadité a těžké, proto nosil pásek, aby mu džíny nespadly. Někdy, když šel, chrastil.

Zato pokud byste šli po chodníku před Emou, neslyšeli byste ji. Ema nenosila v kapsách nic, ani kapesníky. Neměla ráda látkové, neboť jsou podle ní nehygienické, a papírové se snadno v kapse zapomenou a potom při praní nadělají děsnou paseku, všechno prádlo je plné jemných papírových cucků a musí se vytřepat a pak vyprat znovu. Ema nosila kapesníky a svůj život v koženkové kabelce, hnědé, praktické, prostorné brašně se dvěma uchy dost dlouhými na to, aby jí pohodlně visely přes rameno.

Momentálně ale Ema nenosí kabelku a ani

nemá nic v kapsách. Je pořád ve vězení a ještě dva roky bude trvat, než i ji za dobré chování propustí předčasně na podmínku a obejmě se na chodníku na okraji Opavy s rodiči a hlavně s vysokým a mutujícím Honzou, který s ní bude moct dle rozhodnutí sociálky trávit pouze víkendy – jako to koneckonců bylo kdysi, Ema je za tuto ironii osudu vděčná, taky mohla mít styk se synem zakázán úplně – v pronajatém jedna plus jedna, tentokrát na sídlišti v Líšni, kde Ema sežene práci jako telefonní operátorka ve velkém datovém centru.

Zatímco jsem mluvila o Emě, Jan Arnošt vylezl z vody, oblékl se a spěchá přes Zelný trh, v zadní kapse džínových cigaretových kalhot má jen balíček melounových žvýkaček, mobilní telefon a tenkou koženou peněženku s občankou, řidičákem, tramvajenkou a platební kartou. V bočních kapsách má drobné mince a ruče, chodí s rukama vraženýma co nejhloběji, což mu hrbí záda a činí ho méně ztepilým.

Co schraňuje v kapsách Josef Krug? Tři klíče na prostém železném očku, úlomek křišťálu, starý tlačítkový mobilní telefon a drobinky, stejně jako u Johany neidentifikovatelné, zřejmě však od pečiva a sušenek. Krug má nejraději žlutkové věnečky, namáčí si je do medem slazeného čaje. I díky tomu stále přibírá, jeho klouby o tom vědí své.

Poté co se situace kolem bitýšské kauzy trochu zklidnila a on se vrátil nejprve do Slavkova a následně do kláštera v Rajhradě, se stal jeho rituálem odpolední hrnek čaje s medem

a balíček oplatek nebo sušenek. Jeho přirozená podoba, k níž patří špek na bříše a podbradek a jež byla během let strávených převážně v Rakousku a Norsku mírně na ústupu, se po návratu do Česka radostně vrátila.

Stejně tak se ve vězení vrátila se vši parádou původní podoba i Johaně Krugové. Ovšem zatímco u Josefa Kruga si toho okolí vlastně ani nevšimlo, v případě Johany způsobila tato přirozená, byť razantní tělesná proměna šok. Kde je to křehké, útlé stvoření vydávající se za dítě? Sežrala ho takhle tupě se tvářící bachyně? Když jí rozříznou břicho, vyskočí odtamtud Honzík s Mařenkou? Tak mezi sebou žertovaly ostatní vězenkyně, jež sledovaly kynutí Johany v přímém přenosu. Podobně nevybíravě se ptal i bulvár po jejím propuštění na svobodu. Johana z toho byla nešťastná, ale nedokázala přestat jíst. Ani Magda Nová s tím nic nesvedla.

Jako Vyvolená mohla Johana existovat pouze na hranici smrti z podvýživy, jedině v těle oproštěném od hrubé hmoty lidského masa a tělesných potřeb bylo možné dotknout se Světla. Ovšem porazit hrubou hmotu vyžadovalo silnou vůli.

Přežít vězení si ji žádalo také, ale současně bylo zapotřebí tělesné síly, protože tady ji nechránil Erik, Ema ani osud na smrt nemocného sirotka. V nápravném zařízení ve Světlé nad Sázavou si musela Johana vystačit sama se sebou. Navíc ve vlastních představách byla stále tím křehkým dítětem. Ona své tukové polštáře neviděla, jako by se dívala do kouzelného

zrcadla, jež jí vracelo neustále jen vysněnou éterickou podobu.

Johana uchopila prsty s růžově nalakovanými nehty trojúhelník salámové pizzy a pousmála se na ni. Ve skle okna restaurace zahlédla odraz nové ženy. Teď nenosila brýle, ale kontaktní čočky, a vlasy měla obarvené do zrzava. Podle psycholožky tak konečně může začít nový život, i vizáží odpoutaná od minulosti.

Johana svůj díl pizzy dojedla, vytáhla z kapsy béžového baloňáku bavlněný kapesník a utřela si do něj mastné prsty, pak se vysmrkala, zahleděla se přes mluvící hlavu své záchránkyně na rozpálenou elektrickou pec na pizzu a bezmyšlenkovitě uvázala na kapesníku uzal. Magda Nová to v té chvíli nevěděla, ale byla to jejich poslední společná večeře. Poté co žena s velkým srdíčkem za obě zaplatila, jí Johana řekla, že odjíždí do Brna. Když se psycholožka pokusila namítnout, že to nejde, že mají nějakou domluvu a že na ní závisí Johanin pobyt na svobodě, upozornila ji Johana tichým hláskem, že pokud jí neumožní dělat, co chce, způsobí psycholožce značné potíže. Magda Nová si v šoku přitiskla dlaně na srdce tak prudce, až se její umělý hrudník rozvlnil.

„Ale...“ bylo vše, na co se zmohla.

Erikovi bylo čtrnáct let, když přestal mít strach z pekla. Jediné, čeho se bál, byl život, jaký vedla většina lidí včetně jeho rodičů. Erik chtěl, aby jeho život měl smysl, chtěl se utkat se Zlem. Když dnes spí, a už je mu devětatřicet, vidí zase dědečkovy oči a Oidipus se mu šklebí do tváře, vidí rohy a kozí bradku, vidí dědečkovu smrt a je šťastný, doufá, že ho nakonec taky vezme čert. S pořádnými rohy.

Erik je šťastný, když spí. Jakmile se probudí, ví, že prohrál. Je jako všichni ostatní, postradatelný, předvídatelný, k ničemu, jen zabíjí čas. Dřív takový nebyl, dřív, než se někde stala chyba, říká si, ale neví kde a jaká a proč, pouze chápe, že nemá cenu po tom pátrat. Erik nerad ztrácí čas zbytečnostmi, i když – teď ho stejně jen ubíjí, takže proč ho nemarnit dumáním nad neobjasnitelným?

Možná proto začal ve vězení běhat, chtěl tomu utéct, dřív se mu to přece vždycky povedlo. Rychleji, dál a výš, na doraz, za hranice možností i světů, jen on sám ke hvězdám, ke světlu, kamsi... už neví kam. Erik se ztratil a nemá s sebou píšťalku, jíž by přivolal pomoc. Celé roky v Plzni plánoval, co bude po propuštění dělat, ale jeho plány měly kořeny v lese, který vysadil Geronimo. Ovšem Erik už dávno bloudil jinou krajinou. Ani když vylezl na nejvyšší strom, na rozhlednu na vrcholku hory a stal se tykadlem světa, hejno Geronimových černých ptáků nezahlédl, hvězdám, jež mu svítily na cestu, byl lhostejný, po té jeho zůstalo

na nebi prázdné místo, ale ani v Erikově hrudi už nezářila, hroutila se do sebe, vyhasla, stala se z ní černá díra. Do toho prostoru o nekonečné hustotě a hmotnosti byl vtáhnut i Erik, požíral sám sebe zevnitř, stravoval se, těžknul, a čím víc s tím bojoval, tím víc se ztrácel. Erik cítil, že ho bere čert, ale úplně jiný než ten ze snu.

Tenhle čert stál na Prvního máje večer se zapáleným doutníkem v ruce, na provaze držel přivázaného malého chlapce, který musel klečet na všech čtyřech a opakovat nezapamatovatelná souvětí. Kdykoliv se chlapec spletl, vypálil mu Erik do zad další z mnoha teček, jež ve výsledku vytvořily hada táhnoucího se chlapci nejen přes záda, ale až do poloviny břicha. Vedle Erika v masce čerta stála stejně nahastrošená Ema a třásla se, a když jí to Erik přikázal, směšně hysterickým hlasem na Honzíka zaječela věty a výhružky, jež jí Erik napsal a ona se je musela naučit nazpaměť. Když sebrala sílu – občas si jednu ruku musela přidržovat druhou, jako by byla nemohoucí, vybavil si Erik sestřinu slabost –, švihla chlapce po zádech nebo po chodidlech rákoskou.

Kousek dál od těch tří se ve stínu spících stromů ukrývala dívenka, všechno pozorně sledovala a ani nedýchala, aby se neprozradila. Chlapec si měl myslet, že je teď zavřená v jedné ze dvou klecí, že ona už má tuto výchovnou část za sebou.

Celé odpoledne, zatímco byl svázaný a nahý Honzík zavřený v kamrlíku pod schody a me-

moroval, co mu Erik – pardon, profesor z Německa – přikázal, bouchal Erik klackem do polštáře a dívka do rytmu ječela a plakala, skučela a prosila. Norsky, česky, neuchopitelným univerzálním jazykem trpících. Ema ležela stočená do klubíčka v křesle a držela si ruce na uších, plakala.

Bylo pár minut po druhé v noci, když jedna ze svíček, jež osvětlovaly zahradní scénu s Honzíkem topeným v lavoru s vodou, prohořela až na plastový podtácek a ten se vzňal a zapálil roli papírových utěrek. Erik, Ema a Johana Krugová – Honzík už tou dobou víc nebyl, než byl – byli ozářeni nečekaným světlem.

Erik oheň rychle zadupal do země, netečného chlapce připoutal řetězem venku do klece pro přepravu zvířat, Emě nacpal násilím do pusy dva prášky na spaní a sám si uvařil silný černý čaj. Potřeboval s Johanou naplánovat, co dál. Celou noc nespál, měl toho po krk, nad ránem už ani nevěděl, co dělá, jen že by to mělo brzy skončit, nebo to nebude Ema, kdo nevydrží, nýbrž on sám.

Johana snad vytušila jeho myšlenky, přitiskla se k němu svým vychrtlým tělíčkem, položila mu hlavu na rameno a poděkovala za nejkrásnější První máj. A pak začal někde štěkat pes a probudil Emu, Johana se zase proměnila v Jůlinku a Erik odjel do kanceláře.

Když se Erika vězeňský psycholog ptal, co se vlastně v Bitýšce stalo, jaká byla Erikova role v tom všem a proč to dělal, nemohl mu odpovědět. Ne že by nechtěl – i když nechtěl –, on

nevěděl. Tenkrát ani nyní. Erik se převaluje v posteli v bytě v Meruňkové ulici a uvažuje, zda má smysl se ještě pokoušet usnout, nebo je lepší vstát a dokončit projekt. Erik musí do večera odevzdat zakázku, pracuje jako externí programátor a odborník na počítačovou bezpečnost. V počítačových firmách jeho trestní záznam překvapivě nevadí.

Důležité je, že nebyl odsouzen za vynášení obchodního tajemství nebo za průmyslovou špionáž, zasmál se jeho současný šéf a dodal, že každý máme něco, Erik je na malý holky a kluky, on zase na modelky. Erik na to nic neřekl, podepsal zakázkový list a převzal si podklady.

Teď ještě prodat ten prokletý byt na Meruňkové za nějakou slušnou cenu, už musel dvakrát snížit částku, ale vlastně se to dalo čekat. Obyvatelé domu každému zájemci rádi vylíčili, co je majitel bytu zač... No jo, to je on, a ta kreatura tu s ním taky žila, umíte si to představit, kdyby ty zdi uměly mluvit, sodoma gomora... Realitní agent tomu nedokázal zabránit a byl nešťastný, vidina provize se mu neustále zmenšovala.

Erik jezdí jednou, někdy dvakrát týdně za Krugem do kláštera. Vozí mu nákup. Příliš se s ním nebaví, na Geronimovy otázky odpovídá jednoduchými větami. Vlastně se s tím člověkem, jenž ho zklamal – i když Erik ví, že i on zklamal a podvedl Kruga, o to je jeho nevraživost vůči invalidnímu důchodci větší –, už ani stýkat nechce. Přesto to dělá, vždyť si to naplá-

noval. Stejně nemá na práci nic jiného než psát programy, vyhýbat se Johaně, Honzíkovi a Janu Arnoštovi – podmínky podmíněného propuštění – a jednou měsíčně navštívit probačního úředníka.

Teď jde hlavně o to, prodat byt a přestěhovat se. Erik stojí u kuchyňské linky a sype si do kávovaru, který mu ještě s velkou tiskárnou a kopírkou, dvěma laptopy a třemi plochými monitory zůstal po počítačové firmě, zrnka kávy. Těší se na své ranní espresso a vyřazuje v duchu z výběru lokalit svého budoucího bytu jednu brněnskou čtvrť za druhou.

Kde by vlastně chtěl žít? Původně počítal s tím, že v domě po dědečkovi, přejel si jazykem nervózně po zubech. Ten dům mu sebrali. V Praze? Je to dost daleko? Co Norsko? On jediný tam z nich všech nikdy nebyl. Jan Arnošt mezi vzteklým obviňováním kecl cosi o tom, jak je tam krásně, vybavil si Erik poslední setkání s hercem. Bylo to u výslechu, kde je vyšetřovatelé konfrontovali.

Než si stihnul vychutnat kávu a takzvaný norský paradox – jak pro sebe pojmenoval zdánlivě šílenou, leč nepochopitelně lákavou ideu přesídlit do Norska a tam strávit zbytek života, začít znovu, práci v oboru tam beztak najde, anglicky umí dobře a ten domek, kde byl Geronimo, nebyl zas tak drahý, co si vzpomíná, takový pronájem by utáhnul –, vyrušil ho zvonek. Erik zhluboka vydechl; bylo to u dveří bytu, ne dole od vchodu, takže za dveřmi stojí některý z otravných sousedů. Erik jen v pyža-

mových kalhotách vyšel do chodby. Zvonek se znovu rozezněl a hned vzápětí zas. No, do prdele, tohle už je moc, vztekl se v duchu Erik, nebylo ani šest hodin ráno. Prudce otevřel dveře. A zíral.

Neschopný slova hleděl na ošklivou, tlustou a usmívající se, o to šerednější Johanu. Instinkt mu velel dveře zabouchnout a dělat, že tam nikdo není, že to byl sen. Ano, Erik stále ještě spí, zavřel zkusmo oči. Ale mozek věděl, že by to bylo zbytečné, Erik oči zase otevřel. Johana tam byla. Její přítomnost svítila Erikovi do očí růžovým lakem na nehtech. Ty kýčovitě nehty jsou na ní ještě tak to nejhezčí, prolétlo Erikovi nečekaně hlavou, ale pak už v ní nebylo nic než tma. Erik měl takzvané zatmění, tvrdý reset harddisku.

Rozhlédl se po tiché chodbě domu, pak chytil Johanu za zrzavé vlasy v culíku a bez ohledu na to, jak začala ječet, ji vtáhnul do chodby bytu, tam ji pustil a vší silou jí vrazil dvě facky. Slyšel podivné křupnutí a doufal, že té svini zlomil vaz. Doufal marně, Johana tam stála dál, teď už neječela, ale šokem a bolestí jen vzlykala a třásla se, všechno se na ní třásl, špeky a tlusté prsty, jimiž se pokusila přejet Erikovi po nahém bříše, o tolik štíhlejších než její pneumatika. Erik ze svého břicha její ruku odmrštil dalším prudkým máchnutím paže. Znovu ji chytil za vlasy, tentokrát na temeni, a obrátil k sobě Johanin vyděšený obličej.

„Jak se opovažuješ sem přijít, ty svině zasa-

ná?“ zasyčel, nečekal na odpověď a táhl Johana do koupelny, tam s ní mrštil o vanu. „Vlez si tam,“ řekl.

Johana poslechla. Erik k ní natáhnul ruku, podala mu kabelku – místo batůžku dostala do nového života od velkosrdcaté Magdy prostorou, červenou koženou kabelku – a klíče od domu a bytu v Meruňkové ulici. Erik nad tím tlustým tělem stál, zhluboka dýchal, plátěné pyžamové kalhoty mu stěží držely na úzkých bedrech a nervy taktak že mu nepraskly.

Hodil kabelku a klíče na zem, otočil kohoutky a pustil do vany vodu. Napřáhnul k Johani-
nu krku ruce s cukajícími dlaněmi, objal ten tučný válec a začal ho ždímat. Cítil, jak mu mezi prsty klouže tlustá kůže, cítil mastnotu a zápach sádla, Johana čpěla strachem a žrádlem, ale ani nepípla, nemohla, Erik jí drtil hrtan, už cítil pod palci ohryzek, Johana použila oči a byla hnusná, hnusná, odporná, hnusná, a Erik jí chtěl vymazat. Konečně. Jako by Johana nikdy nežila. Jako by neexistovala. Chtěl ji beze stopy vyjmout z minulosti i budoucnosti. Zalít kyselinou, již neměl, aby z ní nezbyl ani mastný flek.

Erik chtěl, tak moc chtěl, strčil jí hlavu pod vodu a držel a tlačil dolů, víc, v tom počítač naskočil, dokončil se restart a Erik povolil sevření. Beze slova se k Johaně otočil zády a začal si nad umyvadlem drhnout ruce mýdlem, pustil si na ně horkou vodu a dýchal a dýchal a nechtěl se nikdy otočit. A tak se neotočil, beze slova vyšel z koupelny, zamknul za sebou

dveře, rychle se obléknul a vzal si klíče od auta. Toužil odjet pryč, co nejdál.

Zamířil do nejbližšího obchodního centra.

Johana Krugová seděla v mokrém oblečení ve vaně, drkotala zuby a držela. Chomáče oranžových vlasů padaly kolem ní. Některé se jí nalepily na ramena, jiné přistály na stehnech, další ji zalechtaly na nose. Když byl Erik hotový, odložil se znechuceným odfrknutím – dohola ostříhaná byla Johana ještě hnusnější, a to už přece nešlo – strojek na umyvadlo.

Johana položila na okraj vany obě ruce a roztáhla prsty. Erik z igelitové tašky plné drogistického zboží vylovil vatové tampony a odlakovač. Jen co zbavil nánosu růžové barvy jednu ruku, vrazila si Johana palec do pusy, aby se zahryzla do nezvykle dlouhého nehtu. S odporem však vyplivla slinu do vany, bylo to hořké.

Musela tedy počkat, dokud Erik nedokončil odlakování všech nehtů. Pak znovu pustil z kohoutku nad vanou vodu a ona si ruce opláchlala. Mírně nahořklá pachůť na nehtech zůstala, ale to už ji neodradilo. Vyplivla do odtékající vody srpek ukousnutého nehtu. Erik odešel. Další procedury musela Johana zvládnout sama, Erik ji ani trochu nechtěl vidět nahou.

Rozhodl se, že než Johana dokončí úpravy, ujistí se, že je vše, jak mu řekla. Z Johaniny kabelky vytáhl papíry ze sociálky. Tak Johana díky nějaké Magdě Nové opravdu dostala přiznaný celkem velký měsíční příspěvek, neboť prý zatím není z objektivních důvodů schopna práce. Vrátil lejstro zpět do obálky, vytáhl

z kabelky dvě tatranky, jednu fidorku a čokoládovou tyčinku Milena a vyhodil vše do odpadkového koše.

Když Johana převlečená v bílém triku a černých kalhotách, do kterých se málem nenasoukala, vstoupila do místnosti, stál uprostřed konferenčního stolku kelímek s bílým jogurtem. Vedle něj ležel notebook a seznam:

- 1 balík toaletního papíru
- 3x vložky
- Perníčky
- Sprchový gel
- Březový šampon
- 2x šípkový čaj
- Svetr
- Gumáky
- 2x repelent proti komárům a klíšťatům
- Plato bílých jogurtů
- Piškoty
- Blok a propisky
- Spacák
- 1 kg jablek
- 1 kg banánů
- 5x zápalky
- 2x Pepo
- Dřevěné uhlí
- 2 kg rajčat
- Fazole
- Čočka
- Brambory
- Baterka plus tři balení baterií
- Zubní pasta a kartáček
- Svíčky

Olej na vaření

Sůl

Med

Chléb

Erik vzal Johaně seznam z ruky, složil ho a strčil si ho do zadní kapsy džínů. Podal jí lžičku a kývnul k jogurtu.

„Zítra pojedeme,“ řekl.

O půl hodiny později jí zastavil na Moravském náměstí, Johana si postrčila na nose své staré brýle, látkový klobouk stáhla do čela a vykročila přes dlážděnou plochu s lavičkami k budově, v níž sídlila Probační a mediační služba.

Zazvonila dole na zvonek, řekla do mikrofonu své nové jméno a bzučák ji vpustil dovnitř. Na chodbě před výtahy se málem srazila s hubeným mužem, jehož každý krok provázelo zavrzání kožených kalhot. Než ukročila stranou, aby do sebe nevrzali, zahlédla Johana ruce s modrými drápy.

Geronimo se rozhodl na Půlnoční chatě strávit i druhou noc. Původně chtěl jen zkontrolovat Erika s Johanou, přespat a ráno se nechat Erikem odvézt zpět do Rajhradu. Cesta tam ho však příliš vysílila. Nepamatoval si, jak je náročná, celý zbytek dne pak jen odpočíval a na procházku, během níž chtěl plánovat, neměl síly.

Půjde se projít zítra, objal svůj polštářek ve tvaru fazole, natáhnul si pohodlně nohy v ponožkách na citronově žlutý gauč, a zatímco poslouchal uklidňující zvuky lesní noci, jež k němu tekly otevřeným oknem – Erik si postavil stan na plácku před chatou a Johana zmožená cvičením spala tvrdě už od devíti hodin na rozkládací posteli v chodbě –, zavřel oči. Samozřejmě že nespál, tedy, přísahal by, že nespál. Nikdy neusnul, nikdy, vždycky jen snil, to přece víme. Žil ve snu, snil s otevřenýma očima, byl mimo, snil neustále, ale usnout nedokázal.

Ve skutečnosti Josef Krug spal. Hluboce a beze snů. Proto si byl vždycky jistý tím, že nemůže spát, protože svůj spánek zaspal a nepamatoval si ho. Tak se vžil do role člověka postiženého nejsilnější formou narkolepsie, že jeho organismus automaticky fungoval v režimu, jako by v jednom kuse upadal do snů, ale neodpočíval... V tom měl Tesák pravdu, všechno je to v hlavě, vážení.

Každý lékař tu pozoruhodnou diagnózu musel potvrdit, příznaky vykazoval Krug učebnicové. Nikdo z jeho blízkých se mu proto neod-

vážil odporovat, Krug na to měl ke všemu dokumenty, tak co by se s ním hádali. I oni všem tvrdili, že Krug nikdy nespí, a i když vy-
padá, že spí, je vzhůru.

Jediný, kdo tomu, že Geronimo a čert nikdy nespí, věřil, byla Johana. Strávila se svým ot-
cem tak málo času, že nemohla jeho trik –
ovšem můžeme Krugovu narkolepsii považo-
vat za trik, když on sám o ní v nejmenším ne-
pochyboval? – prokouknout. A tak když se
v noci probudila a měla hlad, nebo možná
jen na něco chuť, což je u Johany totéž, vstala
z postele, po špičkách přešla ke dveřím do ku-
chyně, hezky potmě a potichu. Málem udělala
další krok ke krabici se zásobami, když si uvě-
domila, že Geronimo nikdy nespí a dost mož-
ná ji teď sleduje. Vycouvala tedy jako rak až
do hlavní místnosti, kde se po-ma-loun-ku oto-
čila a hleděla na siluetu ležícího otce. Teď se
to v Johaně pralo: když se Kruga zeptá, jestli
spí, tak ho probudí. Ale protože on vlastně ni-
kdy nespí, tak ho vzbudit nemůže, takže se tím
dotazem přizná ke svému selhání, které už za-
jistě Geronimo tuší, neboť ji zřejmě právě teď
sleduje, což předpokládala, ale jistě to nevědě-
la. Johana se vrátila na nepohodlné rozkládací
lůžko.

Po nějaké chvíli to nevydržela a znovu
vstala a celou váhavou choreografii zopakova-
la. Vracela se podruhé hladová a paranoidní
ke své posteli, když za oknem zaskřehotal pták,
Johanu uhodil do temene holé hlavy zvuk kří-
del a ona zaječela. Geronimo samozřejmě ne-

spal a poslal na ni jednoho ze svých havranů, zachvátila ji hrůza.

Josef Krug se nečekaně probuzen – což by on sám popřel, proto byl tak rozespalý, protože přece nespal – chvíli nato přišoural do chodbičky a posvítil na Johanu baterkou. Nic neřekl, jen na svou dceru zíral a v tom pohledu bylo tolik nenávisti, že si Johana poprvé opravdu přála zemřít. Hned, aby neměla hlad, no, hned ne, aspoň perníčky s rybízovou marmeládou by mohla před smrtí dostat, co? Pár sladkých bochánků už na ní přece nic nezmění, je čas říct si to na rovinu. Z Johany je obluda, je tlustá, ale jinak než normální tlustý člověk, který může být mnohdy i celkem hezký. Johana má laloky a převisy v místech neobvyklých, kdežto tam, kde bychom je čekali, zejí jen prohlubně a škaradé jizvy.

Něco podobného letělo hlavou Krugovi, když rozespale – ale on nespal, zapamatujte si to jednou provždy! – zíral na Johanu krčící se pod prostěradlem, jež měla místo přikrývky. A kromě poznání, že tohle cosi dostalo kdysi, před dávnými a dávnými věky, přednost před jeho synem, se v Krugovi probudilo všechno nahromaděné zklamání.

Šel pomalu k Johaně, která se na něj opatrně usmívala a opakovala: „Já jsem nechtěla, ale je to silnější než já, vážně jsem to nechtěla udělat, tati, věř mi.“

Johana měla hlavu plnou krabice s jídlem v sousední místnosti. Geronimovi mysl přeté-

kala povinností nastolit znovu řád, dát svět do pořádku, zlomit prokletí.

„Tys nechtěla? To myslíš vážně? Jsi lhářka a podvodnice. Chtěla jsi, chtěla a pořád chceš,“ huhlal Josef Krug, skláněje se nad Johanou.

„Dyť zas o tolik nejde, tati, nejde, všechno se spraví, dyť víš přeci,“ zatřásla Johana hlavou, aby z ní vysypala myšlenky na med a perníčky.

„O nic nejde. O nic nejde. Vůbec o nic nejde. Jsi nic. Nic. Nic. Když nic nejsi, nemůže se nic stát, kde nic není, ani smrt nebere, oko bere, moje oko, vševidoucí oko náčelníka, jen to a jinak nic, hawk,“ slabikoval Krug do rytmu úderů své ruky s baterkou a mlátil a třískal a bouchal a naskakoval na koně, plazil se, házel novorozeně do plamenů za bubnování svého lidu, zlomil tu kletbu, on to dokázal.

Geronimo na něj mrknul. Ten, který zívá, zvedl ruce nad hlavu, odhodil baterku a šel si lehnout. Byl tak unavený, hrozně, jako konec-konců vždycky. Vždyť přece nespí, jen sní a teď měl další sen, sen je sen, neprobudíš se, je den.

Josef Krug svírá svůj polštářek ve tvaru fazole a spí na trávě v lese. Už je téměř poledne, obličej bude mít spálený, ale leží dál a sní, a protože sní, tak nespí, to dá rozum, jenom vypadá, že spí. Sní a realita zmateného Erika, jenž brzy ráno vstoupil do chaty a nenašel v ní ani Johanu, ani Kruga, jen rozházené věci a špínu a krev, se ho netýká. Realita ho vždy mýjela a on ji ignoroval, je přece muž velkých snů.

Tak tedy leží idylicky na mechu a spí nebo

sní, nebo oboje, nebo ani jedno, to vážně nikdo ani Krug sám neví, nejde to poznat, určit, rozlišit, je v tom zmatek, maglajz, bordel. Od kmene nejbližší jedle se odlepí stín, jde k nehybnému Geronimovu tělu a chvíli se nad ním sklání. Vzadu za Krugovými vyhaslýma očima se rozsvítily zelené tečky; když se v matné ploše Geronimových vypnutých panenek odrazí ženská silueta, pokusí se pavouk protrhnout rohovku a plivnout po vetřelci venku síť. Josef Krug však v jakémsi lehounkém třasu na poslední chvíli zavře oči.

Nedaleko někdo vystřelil, ozvěna se nese mezi kopci, tříští se o lesní kartáč a její drobky dopadají vedle ležícího těla Josefa Kruga i na rukáv stínu, který je smetá do mechu. Po chvíli postava odchází, Krug má mezi chladnoucími rty zastrčené černé pírko.

Zatímco Geronimo polehává kdesi v náruči Jeseníků s peřím v puse, Erik balí stan. Prošel chatu metr po metru několikrát, stejně tak její nejbližší okolí, ale nic a nikoho nenašel. V jeden okamžik měl pocit, že nahoře u koryta divoké vodní stuhy někoho zahlédl, snad ženskou postavu, jako by rozpoznal poletující dlouhé vlasy. Rozběhl se za ní, zavolal Johaniho jméno, i když to Johana určitě nebyla, ta by byla širší a bez vlasů. Odpověděla mu jen rozbitá ozvěna. Slyšel v dálce výstřely, poté znovu zpozoroval kus před sebou siluetu, ale byla tenká jako čárka tužkou a stoupala nahoru ke Kurzovní svižně, ne jako těžkotonážní koule. Neukázněný turista se vydal mimo vyznačené

cesty, nebylo by to poprvé. Erik se vrátil do chaty. Ještě jednou ji obešel, pak zavřel okence, hodil si na záda krosnu i s krabicí se zásobami a stanem, zamknul, karabinu s klíči si připnul na pásek kraťasů.

Když sjížděl pomalu mezi procesím turistů od Kurzovní dolů, propustku od Lesní správy zastrčenou viditelně za předním sklem, pátral pohledem alespoň po jedné známé hlavě, těle, rytmu, tempu. Probíral se postavami s batůžky i bez, Johanu ani Geronima však neobjevil.

Jen támhle, no, není to zase ta silueta z lesa, ta žena, co si strká dlouhé vlasy pod kšiltovku a která mu někoho připomíná. Určitě ji zná, musí ji znát. Už ji viděl, kdysi, nemyslí dnes. Ještě víc zpomalil, ale ženu mu v tu chvíli překryla zamilovaná dvojice držící se kolem pasu. Zastavit dost dobře nemohl, lidé se na něj dívali nevraživě. Podle nich tu neměl s autem co dělat, sem může přece jen správce a Horská služba. Oni museli nechat vozy dole na parkovišti a jít pěšky, nebo se narvat do jediného autobusu, který nahoru k Ovčárně co dvacet minut jezdí. Erik se znovu rozjel, ve zpětném zrcátku už viděl jen anonymní dav.

Cestou do Brna se mu to postupně rozleželo v hlavě. Nejdřív zmizení Kruga a Johany považoval za dobré znamení. Má je z krku. Konečně. Sám by se v tom kdovíjak dlouho plácal. Před Olomoucí už ale věděl, že se něco muselo stát. Ani jeden z těch dvou nebyl schopný jakékoliv samostatnosti a tenhle únik byl ukázkou téměř konspirační práce.

Tak snadné to nebude, hučela k němu dvou-
proudá silnice u Prostějova. Spíš z toho kou-
ká zase průšvih, mrklo na něj o čtyřiatřicet
kilometrů dál návěstí oznamující odbočku
na Slavkov u Brna. Erik strhnul volant a sjel
z dálnice, přes vesnice mířil do Rajhradu. Jen
se na vlastní oči přesvědčí, že je Krug doma –
ale jak by se tak rychle dostal z Jeseníků do
Rajhradu, co? – a bude to. Konec, finito, vyří-
zená věc.

Josef Krug doma nebyl. Erik sebral sáček
s vajíčky ležící na prahu a zatížený Biblií, za-
bouchal naposledy na dveře, tentokrát hřbe-
tem knihy. Nikdo nepřišel otevřít, neozval se
žádný hlas. Erik si řekl, že když nestál Geroni-
movi ani za pár slov na rozloučenou, pátrat
po něm nebude. Vajíčka si vzal.

Ani po Johaně Krugové nikdo nepátral. Ja-
ko by nikdy neexistovala, jako by nežila. Mag-
da Nová vyplnila dokumenty, jimiž potvrzovala
Johaninu plnou způsobilost starat se o sebe
a současně neschopnost pracovat v důsledku
přetrvávajících traumat, hned poté, co jí Joha-
na nastínila své plány, ve kterých psychologka
rozhodně nebyla a – jak Johana řekla tiše tím
nejdůraznějším odstínem hlasu – ani by si ne-
přála být zahrnuta. Tím pro ni ta nevděčnice
přestala existovat.

Ale pozor... Někomu přece jen Johana chy-
běla. Vzhledem k tomu, že se nedostavila na
pravidelnou schůzku u svého kurátora a ani
se neomluvila, spadla do seznamu osob hle-
daných policií. Bylo po ní vyhlášeno pátrání.

Ovšem netrvalo to dlouho, po necelých čtyřia-
dvaceti hodinách byla z databáze vyřazena. Její
podmínka skončila, Johana byla volná a mohla
si dělat, co chtěla, třeba nadobro zmizet.

VII

Doktor Lébl sedí na nepohodlné plastové židli a na kolenou drží papírovou krabici s chlebičky. Dva už snědl a je mu hloupé zakousnout se do dalšího. Kolem něj se napíná plachta sterilního ticha, sedí proto co nejúhledněji, aby mu stačilo dýchat mělce a aby pohyb jeho bránice nebyl slyšet. Ještě teď má zalehlé uši z toho rámu, který vydával, když hltal první dva chlebičky. Ale copak ho mohlo napadnout, že tady bude všechno tak slyšet, pomalu i myšlenka.

To ho zarazilo a kradmo mrknul na postel před sebou. Možná jsou jeho myšlenky opravdu slyšet. To by ovšem bylo trapné, protože byly dost cynické. Naprostá absence pohybu na lůžku ho však uklidnila. Zkontroloval pohledem zavřené dveře, opatrně otevřel krabici – stejně o sebe hrany papíru zavadily a právník měl pocit, že se ten zvuk otřel o celé patro –, se zatajeným dechem v ní bloudil očima. Zbývá jich tam šest.

Sáhnul mezi obložené plátky vecky. Už cítí na bříchách prstů slastnou slizkost majonézy. Teď i křupavou kůrku pečiva. Zvedl chlebiček pomalým obloukem před obličej, který sklonil bradou nad krabici. Z pořádného chlebičku musí vždycky něco spadnout, v tomto případě sklouzlo kolečko vajíčka a žloutek se rozpadl mezi ostatní chlebičky.

Doktor Lébl pomalu žvýká a připadá si nepatřičně, ale nenapadá ho, co lepšího by vlastně mohl dělat, a tak dál polyká a snaží se nemlaskat.

Už sestřičky, které ho s obočím vyklenutým do otazníků pouštěly na oddělení jen nerady, mu daly pocítit, že tady nemá co pohledávat, a ta krabice se samolepkou lahůdkářství sem patří ještě míň. Možná ale nakonec usoudily, že nese pozornost jim, tak ho i s nákladem pustily. Musel si ovšem obléct zelený plášť na jedno použití a odložit krabici – ony už si s ní poradí. Se sterilním mundúrem se smířil, krabici však odmítl na sesterně nechat. Byl připraven o ni bojovat, ale to nebylo nakonec třeba. Než se stihl pustit do hádky, rozblikalo se červené světýlko na tabuli na zdi a všechny tři sestry sprintem vyrazily pokořit světový rekord v běhu ve zdravotních pantoflích.

Advokát v celulózovém plášti a s krabicí chlebíčků prošel prázdnou chodbou, zpomalil pouze u prosklené stěny, kde vedle sebe ležela bezvládně dvě těla, a jen viditelné zvuky přístrojů u lůžek potvrzovaly, že ti lidé žijí. Míhl se kolem otevřených dveří pokoje, kde se právě ony tři sestry a lékař skláněli nad postelí, jako se okvětní plátky třepotají kolem blizny. Hledal pokoj číslo jedenáct. Našel ho asi v polovině dlouhé chodby. Dveře na fotobuňku zajížděly do strany podél zdi a byla to překvapivě prostorná místnost na to, že v ní stála čelem ke zdi jen jedna postel.

Doktor Lébl se zarazil hned na prahu. Zavřené okno a spuštěné, napůl zatažené žaluzie, tři bílé plastové židle vyrovnané v řadě pod oknem, nerezový stůl na kolečkách plný složitých, vypnutých přístrojů u zdi, na světlezeleném li-

noleu beze smítka zářily čáry namalované různobarevnými signálními barvami, kousek od lůžka stál další pojízdný stůl, opět plný přístrojů, vypnutých. Nikde žádná známka přítomnosti pacienta, žádné papírové kapesníky, boty, lahev s vodou nebo čajem, žádný zápach nemoci kromě ostrého oděru dezinfekce. Poodstoupil ode dveří, které za ním nehučně zajely a odřízly pokoj od chodby. Výhled na postel mu zčásti zakrývala bílá látková zatahovací stěna, viděl pouze spodní část lůžka a to vypadalo čerstvě ustlané, nehybný obdélník jemně zelené přikrývky na bílém prostěradle.

Už chtěl odejít, když si všiml, že přes látkový paraván probleskují světýlka. Popošel tak daleko, aby za zástěnu viděl, a chvíli strnule stál a hleděl. Pak se vrátil ke dveřím, tam se zarazil, otočil hlavu zpět k posteli, po ní pomalu i zbytek těla a opatrně se vrátil k lůžku. Chvilí jen tak stál. Měl v očích slzy? Potom si přinesl jednu z lehkých a – jak měl záhy zjistit – velmi nepohodlných plastových židlí, sedl si na ni vedle lůžka, krabici položenou na klíně.

Sedě na židli, zíral dál. Zprvu bylo v jeho nezvykle nehybných očích možno kromě šoku a zvědavosti vidět i ostražitost. Vidí, nebo nevidí ho to cosi, na co tak fascinovaně až neomaladěně hledí? Poposedl si. Nevidí. Něco takového snad ani vidět nemůže, to přece už není člověk.

Byl v pokušení vstát a dotknout se prsty hadice vedoucí z díry vyvrtné do oholené lebky. Další část hlavy byla za rouškami, mohl si

pouze představovat, co se pod látkou a jakým-
si igelitovým přístřeškem skrývá; z jeho úhlu
bylo částečně viditelné pouze mramorování
lesklých žil.

Po několika minutách, kdy se vůbec nic ne-
dělo, položil krabici na zem, vstal, aby vydával
co nejméně hluku, jakoby po špičkách přistou-
pil těsně k lůžku, zadíval se na zavřené oči, po-
té na svou ruku a naklonil se těsně k igelitu,
za roušky připevněné ke kůži hlavy kovovými
svorkami. Při pohledu na kov procházející lid-
ským tělem se prudce narovnal a zalpal po
dechu, rukou, jíž původně mířil k vystouplým
žilám hlavy, vystřelil k vlastnímu obličejí a při-
tiskl si ji na otevřená ústa.

Stál tam tak docela dlouho. Ale spíš jenom
chvíli. V takových situacích čas získává na
pružnosti – smršťuje se, nebo naopak rozpíná,
těžko říct, co činil v pokoji číslo jedenáct, nej-
spíš si plynul, jak se mu právě chtělo. A dok-
tor Lébl stál, ochromen úzkostí, nepochopi-
telným strachem, dokonce až panikou. Potom
jeho bedra usoudila, že už to stačí, a přihlásila
se o slovo, starý advokát se vrátil na židli.

Krabici s chlebičky si jako poklad vysadil
zpět na klín a objal ji oběma rukama. Vytvořil
dojemné zátiší. Zmatek v jeho dechu pomalu
ustával, přesunul se do mozku, aby zahrnul
doktora kupou otázek, z nichž ty opakující se
byly ty nejpitomější a nejzbytečnější. Jak to?
Vždyť jsme ještě včera byli na večeři, před pár
hodinami, po tom průměrném představení,
kde byl Jan Arnošt opět skvělý. Pak jsme šli

všichni na večeři. Tak jak to? Vždyť ještě včera jsme jedli mušle svatého Jakuba, salát z fe-nyklu – ten Léblovi příliš nechutnal –, ragú z divočáka s bramborovými šiškami – to naopak doktor mlaskal –, domácí paštiku z kachních jater s mandlemi a k tomu excelentní Cabernet Moravia. Neměli jsme ještě dezert? Doktor si nemohl vybavit, jestli crème brûlée jedli oni, nebo lidé u sousedního stolu. Ať už s dezertem nebo bez... Jak to? Jak to, že on teď sedí tady a vedle něj leží... cosi... Doktor se zavrtěl na židli a s pohledem vpíjejícím se do zelené přikrývky polkl. Ten divočák byl opravdu lahodný, snad by na něj měl co nejdřív zajít znovu, ovšem aby ho ještě měli v nabídce, takový divočák je sezónní věc. Myšlenky mu utekly za zdi nemocnice, ale jakmile si to uvědomil, zatřásl hlavou a znovu se ozvalo: Jak to?

Doktor Lébl automaticky otevřel krabici na klíně, sáhl po krajním chlebičku a zakousnul se do něj. Odjakživa se mu nejlíp přemýšlelo při jídle. Hltal, ale na nic nepřišel, jen s posledním soustem zpozorněl. Místností se nesl jakýsi hlasitý zvuk. Pomalu dožvýkal a polknul a došlo mu, že to on je zdrojem onoho randálu. Na okamžik zvažoval, že zbytky ze svých úst vyplivne, ale hned to zavrhl a polknul, až mu zalehlo v uších.

Při pohledu do krabice zapomněl na hluk a vydechl překvapením. Snědl dva chlebičky, aniž by si toho byl vědom. Nejraději by si dal i třetí, rychle krabici zavřel. Vlastně by měl

sníst všechny, nebo je vážně nechat sestřám na oddělení. Teď už mu bylo jasné, proč se na něj tak pohoršeně dívaly. Ale copak to věděl? Šel na normální návštěvu do špitálu, to se přece marodům nosí prezenty k jídlu.

Když mu ráno nezvedla mobil, zavolal do redakce a tam mu řekli, že leží u svaté Anny. Bylo to prosté konstatování, z něhož advokát odvodil, že jde o hospitalizaci kvůli něčemu banálnímu. Doktor Lébl se opět utekl ke včerejší večeři. Po takovém ragú z divočáka přece není možné umřít, to se nedělá, rozčílil se. Leda, ano, pozor, leda, že ze mě někdo dělá hlupáka! Byl by to hodně drsný žert, ale možná tady na té posteli vlastně leží někdo jiný. Není to vyloučené, tahle otevřená hlava může patřit komukoliv. Copak se to dá poznat, má tak málo společného s tím včerejším obličejem, ten byl hezký, úhledný. Ovšem to tady – zarazil se a co nejopatrněji polknul slanou slinu a při tom hlasitým zvuku se ošil, proč je tady všechno tak slyšet –, nenápadně se podíval na postel. Nic.

Uklidnil se a otevřel krabici, ústa se mu roztáhla do laskavého úsměvu, když nesl opatrně k ústům další chlebíček. Naštěstí ho napadlo naklonit se nad krabici, neboť s prvním kousnutím se z pyramidy sýrů opět uvolnilo kolečko vařeného vajíčka.

Doktor Lébl žvýká a neví, co má dělat. Je tu tak trochu omylem, řekl by, kdyby se ho někdo zeptal. Jel na zdvořilostní návštěvu do nemocnice a skončil u postele kohosi proměně-

ného v cosi, co brzy zemře, nebo je možná už dávno mrtvé.

Pokud šlo o smrt jako takovou, byl advokát brutálně cynický, a čím byl starší, tím necitlivější se zdál. Jako by odmítal umírajícím přiznat byť i jen elementární úctu, on, který si zakládal na slušném chování v jakékoliv situaci a od ostatních vyžadoval respektování piety. Ovšem nesmělo to být osobní, nesměl on sám cítit strach a hrůzu a svou konečnost. To se, jako nyní, ten distingovaný, zdvořilý, elegantní starý muž stával buranem, jiné slovo pro to snad ani není, neomaleným buranem, takovým, jakými sám opovrhoval.

Teď byl nejen vyděšený k smrti, když seděl tak blízko umírající, s níž ještě včera žertoval a popíjel víno, ale také paralyzovaný absurditou situace, protože on tu vlastně nemá co dělat, není žádný příbuzný ani dobrý přítel, jen známý. Sám sebe tak rozčlil, že prudce zavřel krabici, ještě prudčeji vstal, a aniž by lůžku s postavou napojenou na přístroje věnoval byť jen náznak pohledu, vykročil v náručí s papírovou a mírně zamaštěnou krabicí ke dveřím pokoje.

Vtom zaslechl zvuk. Jakýsi. Těžko říct, co nebo kdo ho vydal. Advokát strnul uprostřed kroku, ale neohlédl se. Ticho. Dokončil krok, aby nespádnul. Udělal druhý a další, zase něco uslyšel. Položil krabici na linoleum a rychle se vrátil k posteli, vyhnul se pohledem ležící postavě, uchopil židli a vrátil ji na původní místo, do řady ke zbývajícím dvěma. Už neslyšel nic.

Přistoupil k lůžku, rozhlédl se a prosunul ruku dírou v igelitu, položil pravou dlaň na kus hlavy za rouškou, přešel konečky prstů fascinovaně po něčem, co mohly být žíly, ale také cokoliv jiného, neměl odvahu se podívat. Cítil vlašné, tlumené kmitání, jako by mozek odpočítával vteřiny. Znovu přešel rukou po hlavě za rouškou, teď trochu přitlačil a měl pocit, že cosi promačkává. Můžu člověku jen tak rozmáčknot hlavu, pomyslel si, což byl samozřejmě nesmysl, ale přesto se z toho doktor Lébl roztřásl.

Zatočila se mu hlava, stáhnul dlaň prudce k sobě, jako by sáhl na horký sporák. Poodstoupil. Přístroje blikaly v jiném, rychlejším rytmu. Zaslechl na chodbě gumové údery podrážek, letka sester právě dorazila ke dveřím a ty jim bleskově uvolnily cestu. Advokáta sjely znechuceným pohledem a beze slova ho vykázaly. Velmi rád jim vyhověl. Krabici odnesl s sebou a před pavilonem ji vyhodil i s obsahem do popelnice, čehož okamžitě litoval.

O pár minut později ošetřující lékař fascinovaně hleděl na žluknoucí hrudku čehosi, co se objevilo v otevřené části lebky pacientky. Napsal o tom poznámku do lékařské karty a přidal otazník, malý, nenápadný. Vtlačil ho spolu se slovy *výpotek čeho* do rohu hustě popsaneho listu, aby nemusel načínat nový. Kousek vedle, úplně na samý kraj papíru ještě ten den dost nečitelně vmáčkne: *ex 13:11 16. 8. 20...*

Honzík běží, utíká, pádí, jako nic přeskakuje keře i malé stromky, nevnímá, jak ho šlehají větve, pod kůži se zadírají ostny. Honzík běží, žlutý šátek omotaný kolem zápěstí tak, aby zcela zakryl jizvy, jež mu před dávnými časy, v dobách velkých králů a mocných čarodějů, v jiném světě, možná jen ve špatném snu, kterých má Honzík na rozdávání, vypálila maminka.

„Co máš nejradši, zmetku?“ zeptal se ho strejda.

„Co má nejradši, co?“ obrátil se na Emu, když Honzík neodpověděl, protože stál nad propastí zoufalství a strachu v předtuše dalšího trestu. Ale za co, za co? Netušil. Julie se na něj smutně a vědoucně podívala.

„Nejraději se dívá, když máma mele maso, protože nejradši má karbanátky. Máma je peče a Honzík jí je ještě horké bere z mísy postavené vedle sporáku, támhle na té mřížce,“ ukázala Julie prstem na kovovou podložku stojící vedle plynového hořáku.

Kovová mřížka tam byla. Byla rozpálená. Ema na ni před chvílí odložila plech vytažený z trouby, pekla zeleninové hranolky. Teď Ema zděšeně zírala na kus horkého železa a bála se, strašně, hrozně, bála se tak moc, že to její syn cítil. Přál si být větší a silnější, chytl by mámu a utíkal by s ní pryč, daleko, předaleko, za hory, za doly, mé zlaté parohy, kde se pasou, Honzíčka pacholíčka na mučeníčko nesou.

Honzík zavřel oči a viděl to. Letěl, spolu s maminkou, výš a dál, až z Erika a Julie zbyly

jen malé, nedůležité tečky. Ale Honzík byl malý kluk a Ema jen s hrůzou zírala střídavě na kus horkého železa a na Jůlinčina záda plná modřin, jež jí podle dívky předchází den způsobil Honzík. Žárlivý hajzlík, tak to strejda Erik řekl, a Honzík mlčel a třásl se a bál a chtěl utéct. Vždycky toužil utéct. Měl dlouhé nohy a věděl z pohádek, že právě takové dlouhé nohy v těch správných botách dokážou dělat sedmimílové kroky.

Honzík běží a jeho skoky jsou ještě delší než sedmimílové. Utíká, pádí, tryskem se vzdaluje a za ním se šíří záře. Honzík je doslova poslem světla, světloňosem. Kam Honzík přiběhne, tam se rozzáří spalující světlo. Honzík konečně zpomaluje, hop a skok přes potok, a posledním doskokem z trávy na asfalt silnice v Bitýšce vyskočil z pohádky o perníkové chaloupce.

Zhluboka dýchá a spokojeně sleduje k nebi šlehající plameny; jak snadno dřevo vzplanulo, jako by chatka přímo žadonila: Spal mě na uhel. Z jasného ohně k černému nic. Honzík byl kouzelník. Znovu se rozběhl. Byl téměř nahý, aby ho nic nezpomalovalo. Tenisky, ponožky, kraťasy a šátek, nic víc. Tričko, mikinu, kšiltovku a batoh má o kus dál, v lese. Tam tedy běží. Teď se radostně odráží od vibrací sirén, jež mu houkají na pozdrav a děkují, že na ně myslí.

Odpoledne, poté co sní celý talíř babiččinych dvojtihodných koláčů a poví dědečkovi, co ve Skautu na výletě dělali, si vybalí ve svém dětském pokoji batoh. Chce schovat pod škol-

ní sešity zapalovač, který sebral při incidentu na ulici Erikovi, ale nemá ho, pokrčí rameny, někde ho ztratil. Odmotá si žlutý šátek ze zá-
pěstí, je stále ještě propocený a voní kouřem, a zasune ho pod postel. Pak z kapsy kraťasů vytáhne dřevěnou třísku a uloží ji do krabice vedle kousku ztrouchnivělé zelené okenice, již ukořistil už před víc než třemi týdny.

Musel hodně plánovat a lhát, aby unikl do-
zoru prarodičů na celý den. Vyjel autobusem z Brna ještě za tmy a za tmy se vrátil. Stejně ale jednu chvíli bloudil, když se odpojil od proudu turistů směřujících na Praděd. Přes hodinu se ploužil lesem, netušil, kde je, a má-
lem to už vzdal, a pak najednou tu chatu spat-
řil. Musela to být ona. Půlnoční chata, tak to tenkrát Julie Erikovi říkala. Poslouchal je za dveřmi. Nebo se spletl?

Honzík si byl jistý, že ne, že se neplete. Je to ta chata a to, co se chystá udělat, je správné, jediné možné. Co je psáno, to je dáno. On je Honzík a v té chaloupce před ním žije zlá ježi-
baba, a jestli tam není teď, tak tam byla dřív, je to chaloupka plná zla. Honzík se přitisknul do trávy kousek od pramínku vody, který se mu u paty ztrácel v zemi, napil se těch rych-
lých kapek a potom se připlazil na dotek k cha-
tě. Okenice byly zavřené, dveře zamčené, přes-
to zabouchal, zavolał: „Je tam někdo? Ozvěte se. Je někdo doma?“

Znovu zabušil do dveří. Pak obešel netečnou chatu kolem dokola a vyzkoušel všechny okenice. Měl štěstí, jedna byla tak ztrouchnivělá, že ji

dokázal vytrhnout z rezavých pantů. Kamenem rozbil sklo a vlezl dovnitř. Cítil zápach a zatuchlost, vlhkost, slyšel, jak plíseň rozpouští dřevo.

Tady je domov té čarodějnice, co se proměnila v Jůlinku a která zaklela jeho maminku. Téměř cítil, jak se zlá ježibaba šourá chodbou do místnosti, v níž byl. Skočil za gauč. Už ji slyší, už ji vidí, tlustou, s rozježenými špinavými vlasy, s ochrnutou tváří, celá nakřivo za sebou táhne levou nohu a funí a supí, čichá, čichá člověčinu, hrubou hmotu, lidské mládě; Honzík se bál, hrůzou nedýchal. Potom vykouknul a nic, byl sám. To byl jen její duch, vydechl a jeho horký dech se zatetelil v chladném vzduchu. Honzík na nic nečekal, nacpal pod nábytek co nejvíc tuhého podpalovače, na podlahu vylil z pětilitrovky, co s sebou v batohu přinesl, benzín a škrtl zapalovačem.

Rozbitým oknem vyskočil ven a přitisknul se k nejbližšímu stromu. Čekal, chvíli, možná trošku déle, snil, ale rozhodně nespal, to mu strach a adrenalin nedovolily. Honzík snil svůj sen o pohádkovém světě, kde je nakonec zlo potrestáno a dobro zvítězí. Honzík byl dobro. Jednak měl jméno kladných pohádkových hrdinů z lidu a jednak o něm jako o dobrém a hodném a statečném a trpícím psaly noviny. Pamatoval si, jak mu z nich babička předčítala. Psalo se tam o něm, to byl on: trpící, nevinný, hodný Honzík.

Ve snu je škrtnutí zapalovačem ta nejnevinější věc. Honzík byl nevinný, byl statečný, tak nemohl dělat nic jiného než trestat zlo. Seděl

opřený o smrk a svíral v ruce kousek zelené okenice, již si ulomil místo perníku. Díval se, jak se začíná ze škvír valit dým, a pak – kuk – mrkl na něj první plamínek, druhý, třetí, olízl se, tak byl oheň hladový, úplně jako Honzík, který se zasmál, jak mu zakručelo v břiše, a potom ztuhnul.

Jedna okenice vystřelila, když prasklo sklo v okně, a tam je ona. Opravdu tam je, odněkud se vynořila černá silueta a řvala a křepčila. Byla to hrůza hrůz. Ta ježibaba ne a ne umřít, nechce opustit svou chaloupku. Musela odněkud přiletět, nebyla tam, ne, Honzík ví, že tam nikdo nebyl. Jen pod gaučem ležela červená kabelka a na gauči polštář ve tvaru fazole. Honzík má dobrý pozorovací talent. Prošel chatu křížem krážem, takže teď ví, že ježibaba přiletěla na koštěti. Koště tam neviděl a v každé chatě musí být. Fuj, chcípni, jedubabo, babo Jago, ježibabo, chcípni, spal se na uhel!

Honzík si odplivnul a rozběhl se pryč. Nahoru a doprava, přes mokřad a křup, křup, křup, děvčensil mu dodal sil, komáři se ženili a pili Honzíkovu krev, a už je tu cesta z lesa a vede dolů. Tam je skupinka dětí, rychle k nim... Pozor, kluku, copak nevidíš... Honzík se omluví a spěchá dál, do jednoho autobusu, pak do dalšího, v Olomouci taktak chytnul poslední spoj do Brna.

„Nejsi ty čert?“ usmála se na něj žena na sousedním sedadle a podala mu zrcátko a papírový kapesník. Honzík poděkoval a setřel si z tváří saze.

23. 9.

Miluju Tě. Od prvního okamžiku, kdy se Tvoje tvář vynořila z lesa a smála ses na všechny okolo a oni na tebe. Děti se kolem tebe seběhly, ale mě jsi jen letmo pozdravila u táboráku. Pak ses schoulila do deky k synovi. To je ale moje místo! Jak to, že to nevidíš? Vedle TEBE patřím JÁ!

Zdalo se mi o tobě. Složím pro tebe hymnu, pak pochopíš. Přijdeš a už mě nikdy neopustíš. Budeš mě objímat. Dnes bylo na nebi znamení. Včera ve snu ke mně přišla křišťálová paní a řekla: Budeš mít konečně pravou maminku, čeká na tebe, jsi jejím osudem, naplň ho. Pak se na mě usmála a její hvězda se dotkla mého čela a objevila ses TY.

Znám tě už sedm tisíc let. To jen ty si nezapomínáš. Spíš. Probudím tě, květe bílý. Ukážu ti skutečný svět, vyvedu tě z temnoty snu. Pod dekou u všech táborových ohňů světa s tebou budu navždycky sedět já.

24. 8.

Dnes se mi ukázala cesta. Tvůj bratr přinesl med od Geronima. Byl s ním na cestách. Zná mé poslání a slíbil, že nikdy nezklame. I když ho budou hnát holí a hanit, nebudou mu věřit, půjdou proti němu, on vydrží. Příští týden se k němu nastěhuju, má cesta začíná nečekaně.

9. 5.

Toto není deník, ale svědectví. Je nezbytné zanechávat stopy, aby ti, kteří budou probuzeni po mně, dokázali snáze najít cestu.

Předevcířem jsem měla narozeniny. Narodila jsem se matce v hrozných bolestech, to tatínek nad hořícími svíčkami každý rok pronáší v kruhu věrných. Letos byl ale jeho hlas slabší, protože je daleko od nás. Minutu před půlnocí na svátek svatého Du-cha jsem poprvé otevřela oči, řekl telefon jeho hlasem. Jsem utělení Svaté holubice Světla, řekl.

Měla jsem bratra Johana, ale zemřel. Teď jeho jméno nosím já. Skutečnou Johankou jsem se ale stala až u pyramid. Uprostřed hor se mi v hrudi rozsvítila hvězda a zazvonila mým jménem. Jsem nositelka světla svého otce a všech ostatních. Když jdu po ulici, musím svou záři skrývat, abych lidem nevypálila oči. Musím se udělat neviditelnou! To jsem se naučila dobře.

Ráno, cestou na přednášky, jsem si koupila svou poslední čokoládu. Velkou mléčnou Milku. Sedla jsem si na lavičku u červeného kostela a na slunci ji celou snědla. Táhla se mi krkem pomalu, až to štípalo. Tím je má smlouva zpečetěna a já se konečně můžu stát, kým jsem. Bude to náročné, ale jsem připravena splnit. Mé skutečné jméno, které ještě nikdo nezná, je už zapsáno v Geronimově zápisníku a ten je na bíle nalakovaném stole ze dřeva.

Ten stůl stojí pod malým oknem ve druhém patře červeného domku v norském městečku Tromsø za polárním kruhem. U stolku je bílá dřevěná židle s modrým látkovým polstrováním a oknem je vidět na záliv a fjordy a někdy za tím vším tančí polární záře. Vím to, protože mi to tatínek

řekl do telefonu. Seděl na té bílé židli, když jsem s ním mluvila. Brzy se tam taky podívám.

Jméno v jeho zápisníku ožívuje mou hvězdu. Splnit a nezklamat. Víím, že na mě Geronimo čeká. A že všechno závisí na mně. Jsem připravena, a přece mám strach. Nemůžu však nesplnit. Vráťím se zpět na začátek. Je to nezbytné. Mám na to celé léto. Zrozený z meče se už na cestu vydal. Slíbil, že se brzy shledáme.

Vážím šedesát osm kilo a měřím metr padesát devět. Mé tělo už nikdy nebude stejné. Je to jen hrubá hmota, na které nezáleží. Doufám, že na to všechno budou peníze. A nesmím zapomenout na vlasy a oblečení.

2. 9.

Jsem už dva zasraný měsíce v lese. Mám hlad. Je mi zima.

Nechci tu zůstat ani den!!!

Nesnesu to ticho šero chlad samotou. K snídani jogurt, k obědu kapučíno z prášku. K večeři nic. Nenávidím svou slabost. Nenávidím svoje tělo, které tak moc touží po jídle. Včera kolem mě lesem prošli dva houbaři, větřila jsem jako ohař, málem jsem se k nim rozběhla, abych z jejich úst ucítila jídlo.

Čichám k zemi na louce, a když už to nemůžu vydržet, vyříznu si kořen bodláku. Je tak sladký! Čichám k oknům chat, která jsou otevřená a line se jimi vůně jídla. Chci se vrhnout na lidi a cítit, co jedli. Toužím po jídle, je to droga, a přece víím, že na něm nezáleží. Že mě má jen svést z cesty.

Ještě týden vydržím!!!

Nenávidím hrubou hmotu těla!

Pohrdám lidmi, co sou na ní závislí!!

Jedna lžička bílého jogurtu s kapkou medu je lepší než pervitin nabijí mě silou exploduje v žilách můj mozek řve blahem kdykoliv polknu.

Jednou denně. Od zítřka snad dvakrát, protože jsem splnila. Dokázala jsem to. Musím věřit, že i oni splnili a všechno je připraveno na návrat. Zapomněla jsem jim připomenout i nové boty a oblečení. Cokoliv, co nepáchne lesem a kouřem z krbu, v čem nejsou třísky a jehličí.

Jak mě serou ty jejich věčný výmluvy, proč něco nejde!

Jsou slabí ve víře! Jsou ubozí! Jen někteří nezklamali. Ti, co jsem jim věřila nejvíc, se teď začínají lámat. Nesmím s nimi mít slitování. Jsou slepí!!! O každou pomoc si musím říct. Tak slouží?!

Olizuju stránky. I papír má chuť. Má kapesník jizvy jako já? Bolí mě pálí svědí. Udělám na jizvách uzel, aby nezapomněli. Může ta, která je zrozena z růže, být kapesník?

3. 1.

Už brzo zemřu a ty přijdeš. Nemůžu se dočkat. Tvůj bratr nezklamal, na rozdíl od ostatních. Ještě mi musí oholit hlavu, nedosáhnu si na ni zezadu. Budu silná. Viděla jsem světy, jež nás čekají. Něco tak dokonalého není možné lidem vyjevit. Nebojím se. Cestuji v břiše lva.

Josef Krug zachrochtal smíchy a otočil na další stránku, přitom se zamyslel, kde asi tak mů-

žou být originály těch nesmyslů, co si Johana kdysi psala. Kdysi? Vždyť si vlastně něco čmárá pořád, když šel včera do koupelny, zahlédl ji v obýváku na koberci, ležela na břiše a před ní byl otevřený sešit.

„Co si myslíš, že děláš?“ vytrhla mu svazek listů z ruky Johana. „Skama to máš? Kdes to sebral? Kde? To je moje, moje, rozumíš, jak se opovažuješ.“

„Držte hubu. To není možný tohleto, od té doby, co tu ste, je tu enom bordel,“ zvedla se v křesle Johanina matka a máchla k nim rukou se zapálenou cigaretou. „Jaké tu byl bez vás klid.“

„Ale peníze se ti hodily,“ řekl Josef Krug.

„Peníze? Almužna,“ mlaskla žena, potáhla z cigarety a zadívala se na muže s dcerou. Ústa se jí roztáhla v úsměvu: „Dva magoři v domě, to je radost. To sme rodinka.“

Johana dělala, že to neslyší, pokoušel se o ni zase záchvat. Tohle nemůže vydržet, nemůže, nejde to, něco se musí stát! Sebrala ze stolku zbytek svých zápisků a rozhlédla se po pokoji, jestli ještě někde nějaké nezahlédne.

„Kdes to sebral?“ zeptala se znovu.

Skutečně ji to zajímalo, považovala všechny své poznámky a deníky za ztracené, měl je kdysi Erik a pak, těžko říct. Ovšem, zadívala se pořádně, tohle byly fotokopie, to přece – Johana si nedokázala vzpomenout, zda si své deníky kopírovala, a právě proto nakonec usoudila, že ne, neboť to by si pamatovala, paměť měla pořád výbornou.

„Kde,“ zarazila se v otázce, viděla Krugův posměšný pohled. Byla mu k smíchu, její zápisky mu připadaly směšné. Johana se k otci rychle otočila zády, aby neviděl, že se jí do očí nahrnuly slzy, a odešla do kuchyně. Tam si sedla k jídelnímu stolu, přesně na to místo, kde kdysi chroupala oplatku v čokoládě. Na začátku druhého života, nebo na konci prvního?

Johana byla v koncích. Nenáviděla byt, ve kterém musela bydlet s otcem a matkou, ale neměla kam jít. Nenáviděla matku, a ještě víc otce. Nenáviděla všechno a všechny, Emu, kterou občas z dálky pozorovala, jak jde z paneláku v Líšni do práce do nízké kancelářské budovy o dvě ulice dál, sledovala ji jednou až do centra města, kde se k jejímu znechucení, zděšení a hrůze a bolesti Ema objala s vysokým a krásným chlapcem, jenž byl tak podobný Erikovi, že se k němu Johana málem v prvním okamžiku rozběhla, dokud jí nedošlo... Vždyť to je ten malej hajzlík! V poslední chvíli se otočila a odešla. Právě když se Honzík zadíval k výloze na rohu Masarykovy ulice. Zdálo se mu, že je někdo pozoruje, ale nikdo tam nebyl.

Josef Krug byl v koncích. Každý den hned ráno viděl Johanu, která mu připomínala všechny chyby a omyly a promarněné šance. Kvůli nedostatku místa musel spát v manželské posteli se ženskou, jíž se štítil, která smrděla jako popelník politý rumem. Podíval se ženiným směrem, nad křeslem se vznášel ob-

lak dýmu a rozplýval se před zářící televizní obrazovkou – tak teď vypadají jeho dny.

Seděl na pohovce a poslouchal, co Johana v kuchyni dělá. Měl chuť ji popíchnout, teď měl příležitost, četl ty sračky, kvůli kterým všechno zničila, všechno a všechny. Pozor, teď se napřímil, jako by vyrostl – je to zpět, cítí to. Geronimo nezná slitování, hrábne si rukou do dlouhých vlasů, jeden vytrhne a napne ho do luku. Zamíří pootevřenými dveřmi do kuchyně, ale jeho ruka je slabá, šíp opíše jen krátký oblouk a dopadne na linoleum.

„Kde je moje Kniha?“ pronesl Josef Krug nahlas. No jistě, Kniha. Jeho dílo. Jeho jediné opravdové dítě. Jeho Kniha lehla popelem. I jeho doklady, stejně jako ty Johaniny. Otec a dcera neexistují. Půlnoční chata je také pryč. Jako by ani ona nikdy neexistovala. Jako by nikdy nic z toho neexistovalo. Jako by to byl jen sen. Sen, nebo noční můra?

Josef Krug zvedl nohy a položil si je na pohovku. Mravenci přestali běhat. Podložil si hlavu polštářkem a zavřel oči.

„Spíš?“ zeptala se žena.

„Víš, že nikdy nespím.“

Dopsáno 16. 8. 2016

Éditions Fra

001 Thomas Ernest Hulme, Modlitba
za úsměv luny	049 László Darvasi, Nejsmutnější kapela
na světě
002 Richard Caddel, Slova straky
/The Magpie Words	050 Yasmina Reza, Adam Haberberg
003 Imagisté	051 Dorota Masłowska, Královnina šavle
004 Vítr z Narragansettu	052 Jean-Claude Izzo, Totální chaos
005 One Stop Stories	053 Zafer Şenocak, V novém světě
006 Vladimír Sadek, Židovská mystika	054 Guy Viarar, Bílé předání
007 Kang Čol-hwan, Pierre Rigoulot,
Pchjongjangská akvária	055 Sławomir Mrożek, Kohout, Lišák a já
008 Joyce Mansour, Výkřiky	056 John Berger, O pohledu
009 Eugénio de Andrade, Svrchovanost	057 Fotostrojka
010 José Ángel Valente, V kořenech
světla ryby	058 Georges Didi-Huberman, Ninfa
moderna
011 Alena Nádvorníková, Anebo ne
/Ou bien non	059 Jakub Řehák, Světla mezi prkny
012 Helen Lawsonová, Odvaha za úsvitu
/Courage at Daybreak	060 Petr Borkovec, Berlínský sešit
/Zápisky ze Saint-Nazaire
013 Raúl Rivero, Důkazy spojení	061 Szilárd Borbély, Berlin-Hamlet
014 Antologie nové české literatury
1995–2004	062 Václav Durych, Černé tečky
015 Elizabeth Bishopová, Umění ztrácet	063 Ladislav Šerý, Laserová romance 2
016 Ernest F. Fenollosa, Ezra Pound, Čínský
písemný znak jako básnické médium	064 Vladimír Sadek, Židovská mystika
017 Petr Mikeš, Jen slova/Just Words	065 Fra Blank. Reader
018 Petr Borkovec, Vnitrozemí	066 Cena Jindřicha Chaloupeckého 2006
019 Roland Barthes, Světla komora	067 Martin Kubát, Je večer, vypusíte čerta!
020 Tomáš Pospiszyl, Srovnávací studie	068 Atík Rahímí, Tisíc domů snu a hrůzy
021 Ernst Jandl, Friederike Mayröckerová,
Experimentální hry	069 Carlos Victoria, Stíny na pláži
022 Petr Král, Arco a jiné prózy	070 Dario Fo, Polomyšín
023 Jurij Odarčenko, Verše do alba	071 Médium kurátor
024 Muhammad Šukrí, Nahý chleba	072 Karel Čiřaň, Věci, o kterých s nikým
nemluví
025 Jan Jařab, Šíleně pomalá revoluce	073 Ladislav Šerý, Laserová romance 3
026 Antologie současné lotyšské poezie	074 Václav Benda, Noční kádrový dotazník
a jiné boje
027 Guillermo Rosales, Boarding home	075 C. B. Levensonová, Buddhismus
028 Catherine Ébert-Zeminová, Bludný kruh	076 David Voda, Sněhy a další
029 Jano Pavlík	077 Viola Fischerová, Domek na vinici
030 Viola Fischerová, Předkonec	078 Chez Erik. Kuchařka Fra
031 Blanca Varela, Křídla na konci všeho	080 Carlos A. Aguilera, Teorie o čínské duši
032 Erich Fried, Milostné básně	081 Róbert Gál, Na křídlech/Agnomie
033 Shitao, Malířské rozpravy Mnicha
Okurky	083 Bohumil Nuska, Malé příběhy
034 Petr Měrka, Telekristus a Mentál	085 Tahar Ben Jelloun, Poslední přítel
035 Zápisky z mrtvého ostrova	086 Antonio Gamoneda, Tohle světlo
036 Bytosti schopné zemřít	088 Jonáš Hájek, Vlastivěda
037 Jonáš Hájek, Suť	090 Dorota Masłowska, Dva ubohý Rumuni,
co uměj polsky
038 Viola Fischerová, Písečné dítě	091 Tašo Andjelkovski, Mirny
039 Yasmina Reza, Zoufalství	092 Lidia Amejko, Známé příběhy
040 Richard Caddel, Psaní v temnotě
/Writing in the Dark	093 Liāna Langa, Sešit antén
041 Polona Glavanová, Noc v Evropě	094 Vilém Flusser, Za filosofii fotografie
042 Andrés Sánchez Robayna, V těle světa	095 Sylva Fischerová, Pasáž
043 Michal Witkowski, Chlípnice	096 Ernesto Santana, El Carnaval y los
Muertos
044 Jerzy Pilch, U strážného anděla	097 Kamil Bouška, Oheň po slavnosti
045 Emanuel Mandler, Poslední Branibor
a jiné příběhy	098 Karel Urianek, Beránek
046 František Kautman, Alternativy	099 Petr Měrka, Fantasmagorie televize
047 Giuseppe Culicchia, Kolo, kolo mlýnský	101 Viktor Špaček, Co drží Nizozemí
048 Orhan Pamuk, Nový život	102 Serhij Žadan, Big Mac
	103 Andrzej Bart, Továrna na mucholapky
	104 Krisztina Tóthová, Čárový kód
	106 Pier Paolo Passolini, Zuřivý vzdor
	107 Antologie současné polské poezie
	108 Jean-Claude Izzo, Chourmo

- 109 Frédéric Beigbeder, Povídky psané
pod vlivem extáze
- 110 Viola Fischerová, Hrana
- 111 Ahmel Echevarría, Días de
Entrenamiento
- 113 Michal Witkowski, Královna Barbara
- 114 Roland Barthes, Říše znaků
- 115 Martin Kubát, Čistka
- 117 Sławomir Mrożek, Ti, co mě nesou
- 118 Veronika Bendová, Nonstop Eufrat
- 119 Ivana Myšková, Nícení
- 120 Ondřej Buddeus, rorýsy
- 121 Petr Borkovec, Milostné básně
- 122 Roland Barthes o Rolandu Barthesovi
- 123 Cédric Demangeot, Slota
- 124 Jakub Řehák, Past na Brigitu
- 125 Jean-Philippe Toussaint, Koupelna
- 126 Guillermo Cabrera Infante, Tři
truchliví tygři
- 127 tento chléb přežvykovat, psacími
písmeny
- 128 Jana Šrámková, Zázemí
- 129 Jan Frolík, Útěcha z ornitologie
- 130 Martina Blažeková, Lom
- 131 Šest slovenských básníků
- 132 Juliana Sokolová, My house will have
a roof/Můj dom bude mať strechu
- 134 Frank Correa, Larga es la noche
- 136 Ángel Santiesteban Prats, El verano
en que Dios dormía
- 137 Kateřina Rudčenková, Chůze po dunách
- 138 Ondřej Lipár, Komponent
- 139 Samanta Schwebelin, Ptáci v ústech
- 140 Alena Kotzmannová
- 141 Rafani
- 142 Petr Borkovec, Zlodějíček
- 143 Kristína Lánfková, Pomlčka v těle
- 144 Krisztina Tóthová, Akvárium
- 145 Sylwia Chutnik, Kapesní atlas žen
- 146 Álvaro Enrigue, Podchlazení
- 147 Abel Arcos, 9550: una posible
interpretación del azul
- 148 Luboš Svoboda, Vypadáme, že máváme
- 149 Petr Maděra, Filtrační papíry
- 150 Lukáš Horák, Amensch
- 151 Kde i mrtví pochodují
- 152 Petr Král, Město je náš les
- 153 Alžběta Michalová, Zřetelně nevyprávíš
- 154 Erik Jakob Groch, Úvod
- 155 Alda Merini, Nepřibližuj se ke mně,
poezie
- 156 Miloslav Topinka, Probouzení
- 157 Ladislav Šerý, Nikdy nebylo líp
- 159 Pomlčky v těle
- 160 Petr Borkovec, Wernisch
- 162 Jurij Andruchovyč, Moskoviada
- 163 Adéla Knapová, Nemožnost nuly
- 164 Julio Jiménez, Un mundo tan blanco
- 165 Zuzana Lazarová, Železná košile
- 166 Nonardo Perea, Los amores ejemplares
- 167 Kamil Bouška, Hemisféry
- 168 Hroby v povětří. Poezie Bukoviny
- 169 Bernard Noël, Výřezy z těla
- 170 Adéla Knapová, Slabikář
- 171 Robert Krumphanzl, Sen s výčítkami
- 172 Jakub Řehák, Dny plné usínání
- 173 Abel Fernández-Larrea, Shlemiel
- 174 Petr Borkovec, Lido di Dante
- 175 Petr Borkovec, Rozvláčná vyjádření
radosti
- 176 Zuzana Fuksová, Cítím se jako
Ulrike Meinhof

Photo © Radek Brousil, 2016

Odkud se vynořují všichni ti choromyslní světlo-noši, kteří medovým hlasem mluví o tom, jak snadné je mezi lidmi rozsévat dobro? A odkud se berou ti, kteří jsou ochotni těmto světlo-nošům a jejich dobru obětovat naprosto vše? O jednom takovém „posvátném“ řetězci vypráví román Adély Knapové (1976) *Slabikář*. Zdá se až neskutečné, jak se v jejím příběhu nabaluje jeden nepevný charakter se zamlženou myslí na druhý, jak dobře tahle síť zla funguje. Ale skutečnosti se to velmi podobá. Protože takhle to funguje, takoví jsme. Poznáváte se? Ovšem tohle není dokument, tohle je román. Románová pravda o slepé víře.

Photo © Radek Brousil, 2016

Odkud se vynořují všichni ti choromyslní světlo-
noši, kteří medovým hlasem mluví o tom, jak
snadné je mezi lidmi rozsévat dobro? A odkud se

Novinky

Petr Borkovec, Lido di Dante

Ślawomir Mrozek, Ti, co mě nesou

Zuzana Fuksová, Cítím se jako Ulrike Meinhof

Adéla Knapová, Nemožnost nuly

Guillermo Cabrera Infante, Tři truchliví tygři

Ladislav Šerý, Nikdy nebylo líp

Jurij Andruchovyč, Moskoviada

Petr Borkovec, Zlodějíček

Álvaro Enrigue, Podchlazení

Připravujeme

Gabrielle Wittkopová, Nekrofil

fra